

F12.5

[TYÖTILASTO]

ARBETSSTATISTIK.

Suomen Senatin
Sosialitoimistuskunta.

No 5037

XV.

III.

UNDERSÖKNING

AF

BAGAREYRKET

1

FINLAND.

PÅ UPPDRAG AF INDUSTRISTYRELSEN OCH UNDER
DESS ÖFVERINSEENDE VÄRKSTÄLD

AF

G. R. SNELLMAN.

HELSINGFORS,
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI.
1905,

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

Innehållsförteckning.

	Sid.
Anmärkta tryckfel	V
Anlitade källor	VI
Till <i>Kejserliga Senaten för Finland</i>	VII
Kap. I. Förberedande åtgärder. Frågeformulär. Primäruppgiftarens insamlande. Bagarefrågans tidigare dryftande.	
Förslag om undersökning af bagareyrket	1
Kejserliga Senatens beslut	4
Kommissionens ledamöter	4
Kommissionens sekreterare	4
Frågeformulären	4
Materialets insamlande	15
Bagarefackafdelningens tillgöranden	18
Bagarefrågan vid landtdagen 1897	20
Yrkesinspektörernas undersökning	21
Industristyrelsens utlåtande	23
Arbetsgifvarens utlåtande	25
Kap. II. Arbetsställen. Yrkespecialiteter.	
Arbetsställets ortsfördelning	27
Maskiner	29
Fördelning på yrkespecialiteter	29
Kap. III. Arbetarens ålder, kön, civilstånd, födelseort och familjeförhållanden.	
Åldersfördelning	36
Könsfördelning	38
Civilståndsfördelning	39
Födelseort	41
Familjeförhållanden	42
Kap. IV. Arbetstid.	
Ålder vid inträdet i yrket	45
Anställningstid hos senaste arbetsgifvare	46
Arbetstid per vecka	48
Nattarbetet	51
Söndagsarbetet	53
Lärlingarnas arbetsförhållanden	54
Måltidsraster och softid	56
Öfvertidsarbete	58

	Sid.
Kap. V. Kampen för en bättre arbetsordning.	
Arbetsgifvarens och arbetarens åsikter om nattarbetet	60
Sträcker	63
Industristrelsens lagförslag	64
Landtdagen 1904—05	65
Frågan om nattarbetet efter landtdagens avslutande	69
Lagstiftningen i utlandet	73
Kap. VI. Föreningsväsendet	79
Kap. VII. Arbetarens hälsotillstånd:	
Bagareyrkets hälsofarlighet	82
Arbetarens hälsotillstånd	85
Kap. VIII. Arbetarens språk och bildningsförhållanden	88
Kap. IX. Arbetarens löneförhållanden.	
Materialens beskaffenhet och bearbetning	91
Årsinkomst	93
Andra förmåner	101
Plikter	102
Kap. X. Bostäder och arbetslokaler.	
Kost- och logissystemet	103
Bostadslokalernas beskaffenhet	106
Arbetslokalernas beskaffenhet	112
Regler för bagerier	123

Tabeller.

Tab. 1. Arbetsställen	2
» 2. Arbetarens fördelade efter ort, tillverkningsart och yrkesspecialitet	6
» 3. Arbetarens länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser	8
» 4. Arbetarens länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser	14
» 5. Sammandrag af arbetarens fördelning efter kön, ålder och civilstånd	17
» 6. Arbetarens medelålder	18
» 7. Arbetarens födelseort	19
» 8. Arbetarens födelseort i förhållande till arbetsorten	20
» 9. Faderns yrke	21
» 10. Moders yrke	21
» 11. Moders yrke	22
» 12. Makens yrke	22
» 13. De manliga arbetarens yrken före inträdet i bagareyrket	23
» 14. De kvinnliga arbetarens yrken före inträdet i bagareyrket	23
» 15. Af arbetare försörjda personer, utom egna barn	24
» 16. Arbetarens barn sysselsatta i bagareyrket	25
» 17. Arbetarens barn i lifvet	26
» 18. Arbetarens hemmavarande barn	28
» 19. De manliga arbetarens fördelade efter ålder vid inträdet i yrket	30
» 20. De kvinnliga arbetarens fördelade efter ålder vid inträdet i yrket	32

	Sid.
Tab. 21. De manliga arbetarena fördelade efter tid för och ålder vid inträdet i yrket	34
» 22. De kvinliga arbetarena fördelade efter tid för och ålder vid inträdet i yrket	36
» 23. De manliga arbetarens anställningstid hos senaste arbetsgivare	38
» 24. De kvinliga arbetarens anställningstid hos senaste arbetsgivare	40
» 25. Arbetstid per vecka	42
» 26. Raster under arbetstiden	46
» 27. Nattarbete per vecka	48
» 28. Söndagsarbete	52
» 29. Lärningarnas arbetstid per vecka	56
» 30. Lärningarnas nattarbete per vecka	57
» 31. Lärningarnas söndagsarbete	58
» 32. Arbetare, som äro medlemmar af arbetareförening	59
» 33. Arbetare, som äro delegare i understödskassor	60
» 34. Arbetare, som äro medlemmar af nykterhetsförening	61
» 35. De manliga arbetarens hälsotillstånd i olika åldrar	62
» 36. De kvinliga arbetarens hälsotillstånd i olika åldrar	64
» 37. Bland arbetarena förekommande sjukdomar	66
» 38. Arbetarens språk- och bildningsförhållanden	68
» 39. Arbetarena fördelade efter tillväkningsarter, yrkesspecialiteter och årsinkomst	70
» 40. Arbetarena fördelade efter tillväkningsarter, arbetsorter och årsinkomst	72
» 41. Arbetarena fördelade efter tillväkningsarter, åldersklasser och årsinkomst	8
» 42. Arbetarena fördelade efter tillväkningsarter, arbetstid och årsinkomst	86
» 43. De manliga arbetarens årslöner fördelade på penninglön och lön in natura	88
» 44. De kvinliga arbetarens årslöner fördelade på penninglön och lön in natura	92
» 45. Arbetarens medelinkomst per år inom olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser	96
» 46. Arbetarens hyresbelopp och arten af deras lön in natura	98
» 47. Bostadsrummens beskaffenhet	100
» 48. Arbetslokalernas beskaffenhet	104
» 49. Temperatur och kolsyrehalt i arbetslokaler i Helsingfors	106

Bihang.

Råmaterial för lönestatistiken	1*
--	----

Anmärkta tryckfel.

Sid. 18, rad 6 uppfir. står 1899,	bör vara 1889.
» 24, » 25 » » skifteslagen,	» » skifteslagen.
» 30, » 15 nedifr. » yrkesutbildning,	» » yrkesutbildning.
» 32, » 1 uppfir. » ytterliga,	» » ytterligare.
» 43, » 7 nedifr. » kildt,	» » skildt.
» 44, » 4 » » 13.1 %,	» » 1.3 %.
» 57, » 1 uppfir. » Afven,	» » Äfven.
» 64, » 20 nedifr. » kosum,	» » konsum.

- Sid. 69, rad 15 nedifr. står Bageri- och Konditoriidkarenas Förbund, bör vara Bageri- och Konditoriidkarenas i Helsingfors Förbund.
- » 72, » 12 uppfir. » Bageri- och Konditoriidkarenas, bör vara Bageri- och Konditori- idkarenas i Helsingfors.

Anlitade källor.

- Handlingar och diskussionsprotokoll från landtdagarna 1897 och 1904—05.
- Meddelanden från Industristyrelsen i Finland.
- Berättelser öfver Helsingfors Arbetareförenings värksamhet 1884—93.
- Protokoll förda vid arbetsgifvarens i bageri- och konditoriyrkerna i Finland allmänna möten.
- »Leipuri«, yrkestidning för bagare och konditorer, utgifven af Bagare- och Konditoriyrkess- idkarenas Förbund. H:fors 1903—05.
- Sucksdorff, Vilh.*: Arbetarebefolkningens i Helsingfors bostadsförhållanden. H:fors 1904.
- Gutachten über den Einfluss der Beschäftigung der Bäckergehilfen und Lehrlinge auf deren Gesundheit, erstattet vom Kaiserlichen Gesundheitsamt i Drucksachen der Kommission für Arbeiterstatistik, Erhebungen N:o 3. Berlin 1894.
- Die Lage der Bäckereiarbeiter Deutschlands, nach statistischen Erhebungen des Vorstandes des deutschen Bäckerverbandes im Januar 1904. Hamburg 1904.
- Arnold, Philipp*: Das Münchener Bäckergewerbe, eine technische, wirtschaftliche und soziale Studie. Stuttgart 1895.
- Bebel, August*: Zur Lage der Arbeiter in den Bäckereien. Stuttgart 1890.
- Hirt, L.*: Die Krankheiten der Arbeiter. Breslau und Leipzig 1871—78.
- Jürgensen, Chr.*: Det hygieniske Bageri. Köpenhamn 1895.
- Leffler, Johan*: Undersökning af bagerierna i Sverige, Arbetsstatistik I. Sthlm 1899.
- Meyeren, Gottlieb von*: Die Regelung der Arbeitszeit in Bäckereien und Konditoreien. Berlin 1896.
- Oldenburg, Karl*: Der Maximalarbeitstag im Bäcker- und Konditorengeerbe. Leipzig 1894.
- Schulz, M. von*: Arbeiter- und Konsumentenschutz im Bäckergewerbe i Archiv für soziale Gesetzgebung und Statistik herausgegeben von Heinrich Braun, band 16. Berlin 1901.
- Schulz, M. von*: Zur Lohnbewegung der Berliner Bäcker i Soziale Praxis, n:o 38 för den 21 juni 1900.
- Zadek*: Hygiene der Müller, Bäcker und Konditoren i Handbuch der Hygiene herausgegeben von Th. Weyl, band 8. Jena 1897.

Till Kejserliga Senaten för Finland

från Industristyrelsen.

Sedan Industristyrelsen i skrifvelse af den 4 november 1903 till Handels- och Industriexpeditionen i Kejserliga Senaten föreslagit, att den industri som närmast efter textilindustrin skulle upptagas till arbetsstatistisk undersökning blefve bagareyrket, har Kejserliga Senaten den 7 december 1903, med bifall till Industristyrelsens framställning, funnit godt anbefalla Industristyrelsen att i samråd med

en kommission af arbetsgifvare och arbetare, hvilken framdeles af Kejserliga Senaten skulle utses, värkställa förenämnda statistiska undersökning rörande arbetsförhållandena inom bagareyrket, hvarhos de formulär som för insamlingen af uppgifterna borde användas skulle underställas Kejserliga Senatens fastställelse; egande Industristyrelsen, sedan arbetet slutförts, i samråd med sagda kommission till Kejserliga Senaten inkomma med berättelse öfver undersökningen äfvensom de framställningar och förslag, hvar till undersökningen kunde gifva anledning

Till medlemmar i kommissionen utsåg Kejserliga Senaten den 14 april 1904 bagaremästarna **E. Svartström** från Viborg och **K. F. Majlund** från Tammefors, bageri- och värmemästaren **Tobias Laakso** från Helsingfors och bageriarbetaren **J. A. Laaksonen** från Åbo.

Till fullgörande af det gifna uppdraget har Industristyrelsen sammanträtt med de af Kejserliga Senaten utsedde sakkunnige och föreligger resultatet af den värkställda undersökningen i den berättelse som Industristyrelsen härmed framlägger. Efter en relation af de åtgärder Industristyrelsen på Kejserliga Senatens befallning vidtagit i och för den statistiska undersökningens utförande redogöres i berättelsen för de slutledningar, hvar till bearbetningen af det insamlade statistiska materialet gifvit anledning; hvarjämte detta material bifogas i särskilda tabeller.

Emedan det ansetts ändamålsenligast, att de utsedde sakkunnige skulle jämte Industristyrelsen sammanträda för att diskutera, huruvida den afgifna berättelsen kunde föranleda till några särskilda framställningar och förslag först sedan berättelsen kunnat tillhandahållas de sakkunnige i tryck, kommer sådant sammanträde att ega rum inom den närmaste tiden, hvarefter Industristyrelsen i särskild skrifvelse till Kejserliga Senaten skall redogöra för de beslut hvilka vid nämnda sammanträde möjligen fattas.

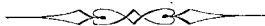
Helsingfors den 14 september 1905.

A. F. TIGERSTEDT.

C. P. Solitander.

F. Alfred Brander.

Edv. Öhrnberg.

Kap. I.

Förberedande åtgärder. Frågeformulär. Primäruppgifternas insamlande. Bagarefrågans tidigare dryftande.

Den 4 november 1903 aflät Industristyrelsen en så lydande skrifvelse till Handels- och Industriexpeditionen i Kejserliga Senaten:

Förslag om undersökning af bagareyrket.

Till Handels- och Industriexpeditionen i Kejserliga Senaten för Finland.

I skrifvelse af den 17 oktober 1902 har Handels- och Industriexpeditionen meddelat Industristyrelsen, att Kejserliga Senaten vid samma dag skedd föredragning af Industristyrelsens skrifvelse af den 1 oktober samma år med förslag rörande den industri som år 1903 borde göras till föremål för arbetsstatistisk undersökning godkänt Industristyrelsens förenämnda förslag och förty anbefallt Industristyrelsen att, i samråd med en kommission af arbetsgifvare och arbetare, värkställa en statistisk undersökning rörande arbetsförhållandena inom textilindustrin. Denna undersökning, som påbegynts under början af sommaren innevarande år, har beräknats vara slutförd inom förloppet af sexton månader eller till början af nästkommande höst. Till fullgörande af Kejserliga Senatens i skrifvelse från Handels- och Industriexpeditionen af den 14 november 1901 Industristyrelsen gifna befallning att i god tid före utgången af året inkomma med förslag om enahanda undersökning af annan industriegren, sedan nu pågående undersökning afslutats, samt att uppgöra beräkning öfver härmed förenade kostnader, får Industristyrelsen härmed afgifva följande förslag.

Vid uppgörandet af förslaget har Industristyrelsen haft förmånen att i saken inhämta yttranden af fackmän, nämligen disponenten, friherre K. E. Palmén och ingenjören Th. Durchman, och har därvid enhälligt uttalats, att den industriegren, som borde göras till föremål för en arbetsstatistisk undersökning, vore bagareyrket.

De tvänne industrier, hvilka hittills varit underkastade arbetsstatistiska undersökningar, nämligen tobaksindustrin och textilindustrin, äro rena fabriksindustrier. Den af Industristyrelsen och Statistiska Centralbyrån förordade och af Kejserliga Senaten godkända metoden för dessa undersökningars bedrivande har härigenom kunnat till sitt gagn pröfvas på sådana större industrier och erfarenhet vinnas rörande dess lämplighet. Det har därför ansetts vara skäl att numera tillämpa samma metod äfven på en industri som mera närmar sig handtvärkeriet. Vid valet af en sådan industri har i betraktande kommit, att inom bagareyrket svåra missförhållanden uppgifvits förekomma i det att arbetarena i en stor del af bagerierna året om äro under ogynsamma villkor sysselsatta med nattarbete. Visserligen har redan tidigare på Industristyrelsens föranstaltande genom yrkesinspektörerna en undersökning af nattarbetet inom bagerierna värkstälts. Men dels utfördes denna undersökning icke enligt en så omfattande plan som den enligt hvilken den nu föreslagna arbetsstatistiska undersökningen komme att värkställas, dels innefattade densamma endast bagerierna i städer och köpingar, men ej dem på landsbygden. På grund af den sålunda värkställda undersökningen har Industristyrelsen till Kejserliga Senaten inlämnat ett förslag till lag rörande inskränkningar i nattarbetet inom bagerierna, hvilket lagförslag, i händelse Hans Kejserliga Majestäts bifall därtill erhålles, borde i form af Nådig Proposition föreläggas Finlands Ständers behandling. Om en sådan Nådig Proposition blifve den under hösten 1904 eventuelt sammanträdande Landtdagen förelagd, vore det möjligt att till Ständernas utskotts förfogande ställa åtminstone preliminära resultat af nu föreslagna undersökning.

På grund af det ofvan anförda får Industristyrelsen ödmjukast föreslå, att den industri, som närmast upptages till arbetsstatistisk undersökning, blifve bagareyrket såväl i städerna som i landskommunerna.

Vid uppgörandet af kostnadsförslag för den blifvande undersökningen ha svårigheter yppat sig i det att den officiella statistiken ej innehåller uppgifter öfver antalet bagerier i landskommunerna. Antalet bagerier i städerna steg år 1901 till 284 med sammanlagdt 1,313 arbetare eller i medeltal 4.6 arbetare per bageri. Antages att i hvarje af landets c. 470 landskommuner finnes åtminstone ett bageri, och att på hvarje bageri komme samma antal arbetare i medeltal som i städerna, så komme man till sammanlagdt omkring 800 arbetsställen med tillsammans ungefär 3,500 arbetare, ett resultat, som snarare torde vara för lågt än för högt tilltaget. Då antalet arbetsställen, enligt denna approximativa beräkning, stiger till omkring 800 och dessa äro spridda öfver hela landet, torde det vara nödigt att beräkna kostnaderna för insamlandet af materialet högre än hittills, synnerligast som härför måste anlitas ett väsentligen större antal biträden än tillförene varit fallet. Med

beaktande af ofvan framhållna synpunkter har Industristyrelsen beräknat kostnaderna till 22,000 mark enligt nedan upptagna approximativa förslag, hvarvid det antagits att arbetet borde kunna slutföras inom förloppet af tolf månader.

Kostnadsförslag för arbetsstatistisk undersökning af bagareyrket.

Arbetsledaren för en tid af 12 månader à 400 mark	<i>Smk.</i> 4,800: —
Amanuensen för samma tid à 200 mark	» 2,400: —
Räknebiträden	» 3,000: —
Resekostnader och dagtraktamenten för de sakkunnige samt för undersökarene vid primäruppgifternas insamlande	» 5,000: —
Ersättning för utdrag ur aflöningslistor	» 1,000: —
Tryckning af frågeformulär, blanketter m. m.	» 1,000: —
Öfversättning och tryckning af betänkandet	» 4,000: —
Oförutsedda kostnader	» 800: —
Summa <i>Smk.</i>	22,000: —

Den nu pågående undersökningen af textilindustrin har beräknats vara slutförd i början af nästinstundande höst. Då insamlandet af materialet till den nu föreslagna undersökningen af bagareyrket till icke ringa del måste värkställas med biträde af särskildt härför anställda personer, kunde detta förberedande arbete lämpligast utföras redan under nästinstundande sommar, oberoende af huruvida undersökningen af textilindustrin då redan slutförts eller ej. Helsingfors, den 4 november 1903.

A. F. TIGERSTEDT.

C. P. Solitander.

Edv. Öhrnberg.

Kejserliga Senatens beslut.

I skrifvelse af den 7 december 1903 meddelade Handels- och Industriexpeditionen, att Kejserliga Senaten, vid samma dag skedd föredragning af förenämnda ärende, med bifall till Industristyrelsens framställning, funnit godt anbefalla Industristyrelsen att, i samråd med en kommission af arbetsgifvare och arbetare, hvilka framdeles af Senaten utses, värkställa statistisk undersökning af arbetsförhållandena inom bagareyrket i landet, hvarhos de formulär, som för insamling af uppgifterna borde användas, skola underställas Senatens fastställelse; egande Industristyrelsen, sedan arbetet slutförts, i samråd med sagda kommission till Senaten inkomma med berättelse öfver undersökningen äfvensom med de framställningar och förslag, hvartill undersökningen kan gifva anledning. Till bestridande af kostnaderna för detta arbete stälde Senaten till Industristyrelsens förfogande, i enlighet med det af Industristyrelsen uppgjorda kostnadsförslaget, ett anslag af ända till tjugutvå tusen (22,000) mark, hvilka medel Industristyrelsen egde i mån af behof utanordna och i räkenskaperna under behörigt moment observera.

Kommissionens ledamöter.

I skrifvelse af den 14 april 1904 från Handels- och Industriexpeditionen anbefalde Kejserliga Senaten Industristyrelsen att till ledamöter i ofvannämnda kommission inkalla bagaremästarna *E. Svartström* från Viborg och *K. F. Majlund* från Tammerfors, bagerivärkmästaren *Tobias Laakso* från Helsingfors och bageriarbetaren *J. A. Laaksonen* från Åbo och hade Senaten bestämt i traktementen åt hr Tobias Laakso åtta (8) mark för hvarje gång han i och för nämnda undersökning var till Industristyrelsen inkallad, samt åt de öfriga i enlighet med bestämningarna för femte klassen i gällande resereglemente, hvilka ersättningar Industristyrelsen egde utanordna och utgiften i räkenskaperna afföra under fjortonde Hufvudtiteln IV kap. 1 mom. och anslaget till kommittékostnader.

Kommissionens sekreterare.

Till sekreterare i kommissionen och ledare af den statistiska undersökningen utsåg Industristyrelsen filosofiexaminiern *G. R. Snellman*.

Frågeformulären.

Den af Kejserliga Senaten tillsatta kommissionen sammanträdde, på kallelse af Industristyrelsen, den 16 maj 1904. Kommissionen skred härvid till uppgörande af förslag till formulär för de frågor, hvilka i och för erhållande af nödigt statistiskt material borde ställas såväl till arbetsgifvare som arbetare. De uppgjorda förslagen till formulär, hvilka på samma blankett innehöllo frågorna både på svenska och finska språken, blefvo af Kejserliga Senaten stadfästade den 28 juni samma år.

För samtliga formulär tjänade såsom gemensam öfverskrift orden:

Industristyrelsen
1904

Arbetsstatistisk undersökning angående bagareyrket i Finland.

Med anförande endast af den svenska texten hade frågeformulären i öfrigt följande utseende, här återgifna i förminskad skala.

Frågeformulär A.

Frågor:	Svar:
1. Bageriets belägenhet (stad, socken, by och adress)? _____	_____
2. Egarens eller innehafvarens namn? _____	_____
3. Produktionens beskaffenhet (tillverkning af hvetebröd, surt bröd, bakelser, konfekt m. m.)? _____	_____
4. Användas arbetsmaskiner och i så fall hvilka? _____	_____
5. Nuvarande arbetare: a) värmästare _____ män _____ kvinnor f) _____ män _____ kvinnor b) ugnsarbetare _____ män _____ kvinnor g) _____ män _____ kvinnor c) trågarbetare _____ män _____ kvinnor h) _____ män _____ kvinnor d) tredje _____ män _____ kvinnor i) _____ män _____ kvinnor e) fjärde _____ män _____ kvinnor j) _____ män _____ kvinnor	
6. Har under år 1903 arbetats på öfvertid och i så fall huru lång tid af året, huru länge per dygn och af huru många arbetare? Har härför gifvits särskild ersättning? _____	_____

7. Har under år 1903 arbetstiden minskats och i så fall huru lång tid af året, huru mycket per dygn och för huru många arbetare? _____ Har deras aflöning härför nedsatts? _____	
8. Hafva arbetarena någon extra ledighet på större huldagar, första maj, midsommarafon eller andra dagar? _____	
9. Förekommer arbetskontrakt? _____ Är uppsägningstid bestämd och i så fall huru lång? _____ Finnas betygböcker? _____ Finnas ordningsregler? _____ Äro plikter fastställda? _____ Hvilka bestämmelser gälla för dem? _____	
10. Huru ofta och hvilka dagar utbetalas aflöningen? _____	
11. Utlämnas förskott å arbetslönen? _____ Förekomma löneafdrag (t. ex. till sjuk-kasseafgifter)? _____ Innehålles regelbundet någon del af lönen och i så fall för hvilket ändamål? _____ Förekomma premier och i så fall i hvilken form? _____ Förekomma gratifikationer och i så fall i hvilken form? _____	
12. Särskilda af arbetsgifvaren medgifna förmåner åt (huru många och hvilka) arbetare: a) fri bostad (beräknadt värde för hvarje arbetare särskildt)? _____ b) fri kost (hel eller delvis, beräknadt värde för hvarje arbetare särskildt)? _____ c) fri mjölk, dricka eller öl under arbetet? _____ d) fri tvätt eller tvättpengar (belopp)? _____ e) jul- eller midsommarpengar (belopp)? _____ f) fri läkarevård? _____	

g) fri medicin? _____	
h) fri sjukhusvård? _____	
i) fri försäkring (brand eller lif)? _____	
j) andra förmåner eller gåfvor? _____	
13. Undersökas arbetarena af läkare förrän de antagas i tjänst? På hvems bekostnad? _____	
14. Äro arbetarena olycksfallsförsäkrade? Hvar? _____ Hvilka utgifter har arbetsgifvaren eller arbetaren haft i följd af olycksfallsförsäkringen under år 1903 (premier) _____	
15. Finnas lärlingar med lärokontrakt antagna eller hafva lärlingarna på annat sätt och i så fall på hvilka villkor utbildats? _____	
16. Har under de senaste 10 åren någon lockout förekommit vid bageriet och i så fall: när? _____ under huru lång tid? _____ af hvad orsak? _____ Har under de senaste 10 åren någon sträjk förekommit vid bageriet och i så fall: när? _____ under huru lång tid? _____ af hvad orsak? _____	
17. Särskilda anmärkningar och tillägg: Arbetsgifvaren bör tillfrågas, huruvida han ur yrkessynpunkt anser det vara möjligt att genomföra ett delvis eller fullständigt förbud för nattarbete, hvarom anteckning här införes.	

Frågeformulär B.

Frågor:	Svar:
1. Arbetsgivare och arbetsort? _____	
2. Arbetarens: namn? _____ födelseår? _____ födelseort? _____ civilstånd (ogift, gift, enkling, enka)? _____	
3. Faders yrke? _____ Moders yrke? _____ Makes eller makas yrke? _____	
4. Antal barn i lifvet? _____ Däraf sysselsatta inom bagareyrket? _____ Huru många äro de hemmavarande barnen _____ Andra anförvandter, hvilka försörjas af arbetaren? _____	
5. Nuvarande sysselsättning inom yrket (värmästare, ugnarbetare, trågarbetare, tredje, alla olika specialiteter o. s. v.)? _____	
6. När började Ni arbeta inom bagareyrket? _____ När började Ni arbeta hos nuvarande arbetsgivare? _____ Har Ni tidigare arbetat inom andra yrken och hvilka? _____	Ar _____ År _____
7. Har Ni gått i lära och i så fall när, under huru lång tid, hvar och under hvilka vilkor (fri bostad, fri kost, lön o. s. v.)? _____ Har ni aflagt gesällprof? _____	

8. Ordinarie arbetstid under veckan (utan raster):

måndag	1) fr. kl. — till kl. —	2) fr. kl. — till kl. —	3) fr. kl. — till kl. —
tisdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
onsdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
torsdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
fredag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
lördag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
söndag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —

9. Fritid:

måndag	1) fr. kl. — till kl. —	2) fr. kl. — till kl. —	3) fr. kl. — till kl. —
tisdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
onsdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
torsdag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
fredag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
lördag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —
söndag	1) » — » —	2) » — » —	3) » — » —

10. Middagstimme (i regeln) _____

Softid (i regeln) _____

fr. kl. _____ till kl. _____

fr. kl. _____ till kl. _____

och fr. kl. _____ till kl. _____

11. Finnes under själfva arbetstiden tid
till någon hvila och i så fall huru
lång i regeln? _____12. Hvilken är Er ordinarie arbetslön för
närvarande (per timme, dag, vecka,
månad år)? _____13. Har Ni förutom denna ordinarie ar-
betslön några andra regelbundna in-
komster och i så fall hvilka? _____14. Betalas särskild ersättning för öfver-
tidsarbete och i så fall efter hvilken
beräkning? _____15. Göras några löneafdrag för plikter
o. d. och i så fall huru stora? _____

16. Särskilda af arbetsgifvaren medgifna förmåner? a) fri bostad (beräknadt värde) eller hyresmedel? _____ b) fri kost (hel eller delvis, beräknadt värde) eller kostpengar? _____ c) fri mjölk, dricka eller öl under arbetet? _____ d) fri tvätt eller tvättpengar (belopp)? _____ e) jul- eller midsommarpengar (belopp)? _____ f) fri läkarevård? _____ g) fri medicin? _____ h) fri sjukhusvård? _____ i) fri försäkring (olycksfalls-, brand-, lif-)? _____ j) andra förmåner eller gåfvor? _____	
17. Hälso tillstånd (godt, tämligen godt, klent, dåligt)? _____ Lider Ni för närvarande af någon akut eller kronisk sjukdom? _____ Har Ni någon gång lidit af någon yrkessjukdom såsom utslag (ekzem) på händerna och i så fall när och huru länge varade den? _____	
18. Är ni medlem af understödskassor (hvilka afgifter)? _____ Är Ni medlem af arbetareförening? _____ Är Ni medlem af bagarefackförening? _____ Är Ni medlem af nykterhetsförening? _____	
19. Hvilka språk talar Ni (modersmålet antecknas först)? _____	
20. Har Ni besökt högre skola, högre eller lägre folkskola, handtvärks- eller industriskola eller är Ni ej skolgången? Besöker Ni för närvarande någon skola och i så fall hvilka tider på dagen och under huru många timmar? _____ Kan Ni läsa och skriva? _____	

21. Har Ni deltagit i sträjk? _____	
När? _____	
Af hvad orsak? . _____	
Har Ni varit föremål för lockout? _____	
När? _____	
Af hvad orsak? _____	

22. Särskilda anmärkningar och tillägg:

Arbetaren bör tillfrågas, huruvida han ur yrkessynpunkt anser det vara möjligt att genomföra ett delvis eller fullständigt förbud för nattarbete, hvarom anteckning här införes.

Frågeformulär C.

Uppgifter angående arbetsrummen vid _____ bageri.

Frågor:	Svar:
1. Är arbetslokalen belägen under eller ofvan jord, i hvilken våning, åt gård eller gata? _____	
2. Användes arbetsrum äfven till måltidsrum? _____ sofrum? _____ tambur eller garderob? _____	
3. Uppvärmningssystem? _____	
4. Ventilationssystem? _____	
5. Finnes vattenledning inom arbetslokalen? _____	
6. Rengöring: Huru och när försiggår generalrengöringen? _____ Huru och när försiggår den dagliga rengöringen? _____	
7. Allmänt omdöme om arbetslokalernas snygghet, rymlighet och ändamålsenlighet. _____	
8. Särskilda anmärkningar och tillägg:	

Frågeformulär D.

Uppgifter angående hvarje arbetsrum vid _____ bageri.

[illegible]

Luftprof.

[illegible]

Frågeformulär E.

Uppgifter angående bostadslokalerna vid _____ bageri.

Frågor	Svar:
1. Äro bostadslokalerna belägna under eller ofvan jord, i hvilken våning, åt gård eller gata? _____	
2. Användes bostadsrum äfven till måltidsrum? _____	
3. Uppvärmningssystem? _____	
4. Ventilationssystem? _____	
5. Finnes vattenledning inom bostadslokalerna? _____	
6. Huru förvaras i lokalen boende arbetares kläder? _____	
7. Huru äro tvättställ anordnade? _____	
8. Har hvarje arbetare särskild liggplats eller begagnas samma liggplats af flere personer? _____	
9. Huru äro afträdena anordnade? _____	
10. Allmänt omdöme om bostadslokalernas snygghet, rymlighet och ändamålsenlighet? _____	
11. Särskilda anmärkningar och tillägg:	

Frågeformulär F.

Uppgifter angående hvarje bostadsrum vid _____ bageri.

Rummets nummer.	Storlek (l× br×h) i dm.	Antal där sofvande personer		Fönstrens		Anmärkningar.
		m.	kv.	antal	storlek (br ×h) i dm.	

Insamlingen af det statistiska materialet vidtog i medlet af juli månad 1904. Härför indelades landet i 27 distrikt, hvilka hvart och ett berestes af en undersökare. Ut i undersökningen indrogos hela Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus, St Michels och Vasa län (med undantag af Bergö och Replot) samt delar af Viborgs, Kuopio och Uleåborgs län. Från Viborgs län uteslötos Salmis härad, med undantag af Kitelä och Impilaks socknar, hvilka medtogos, samt Hogland, Tytärsaari, Seitskär, Lavansaari och Valamo, från Kuopio län uteslötos Ilomants och Pielis härad, med undantag af Lieksa by och Nurmes köping, hvilka medtogos, och af Uleåborgs län medtogos endast Haapajärvi och Salo härad (utom Karlö) jämte städerna Uleåborg, Torneå, Kemi och Kajana samt Rovaniemi by. Förutom städerna Uleåborg, Torneå, Kemi och Kajana samt Nurmes köping, Lieksa och Rovaniemi byar omfattade undersökningen således hela området sydväst om en linje dragen från Pitkäranta vid Ladoga till Karlö i Bottniska viken. Detta område utgör c. 50 % af landets areal och bebos af c. 82 % af landets hela befolkning.

Distriktsindelningen var följande:

1. Helsingfors.
2. Ekenäs, Hangö, Salo köping — Bromarf, Tenala, Ekenäs landsförs., Pojo, Karis, Snapper-tuna, Ingå, Degerby, Karislojo, Sammatti, Nummis, Pusula, Pyhäjärvi, Vihtis, Lojo, Sjundeå, Kyrkslätt, Esbo, Kimito, Dragsfjärd, Västankfjärd, Hiittis, Finnby, Bjerno, Kisko, Suomensjärvi, Kiikala, St Bertils, Kuusjoki, Muurla, Uskela, Angelniemi, Halikko.

3. Helsingē, Nurmijärvi, Tusby, Sibbo, Borgnäs, Mäntsälä, Pukkila, Askola, Orimattila, Iittis, Artsjö, Elimä, Anjala.
4. Lovisa, Borgå — Borgå landsförs., Pernå, Liljendal, Mörskom, Lappträsk, Strömfors
5. Mariehamn — Eckerö, Hammarland, Jomala, Finström, Geta, Saltvik, Sund, Vårdö, Lumpharland, Lemland, Föglö, Kökar, Sottunga, Kumlinge, Brändö.
6. Björneborg, Raumo, Nystad — Iniö, Velkua, Töfsala, Gustafs, Lokalaks, Vehmo, Nykyrko, Nystads landsförs., Pyhämaa, Letala, Karjala, Virmo, Mietois, Lemo, Villnäs, Merimasku, Rimito, Houtskär, Korpo, Nagu, Honkilaks, Hinnerjoki, Eura s:n, Kiukais, Lappi, Raumo landsförs., Euraåminne, Luvia, Björneborgs landsförs., Ulfsby, Nakkila, Kulla, Norrmark, Påmark, Hvitvissbofjärd, Sastmola, Siikais, Kauvatsa, Harjavalta, Kumo, Hvitviss, Kjulo, Säkyli, Vampula, Punkalaitio, Alastaro, Metsämaa, Loimijoki.
7. Åbo, Nådendal — Pargas, Kakskerta, S:t Karins, Piikkis, Kustö, Pema, Sagu, Karuna, S:t Mårtens med Karinais, Koskis, Eura kapell, Brunkkala, Lundo, S:t Marie, Paattis, Reso, Nådendals landsförs., Rusko, Masku, Vahto, Nousis, Pöytis, Oripää, Yläne.
8. Ikaalis köping — Kankaanpää, Honkajoki, Karvia, Parkano, Jämijärvi, Ikaalis, Viljakkala, Tavastkyrö, Lavia, Suodenniemi, Mouhijärvi, Suoniemi, Karkku, Tyrvis, Kiikka, Kiikois.
9. Tavastehus, Lahtis köping — Somero, Sommarnäs, Tammela, Jokkis, Ypäjä, Humppila, Urdiala, Kylmäkoski, Akkas, Kalvola, Sääksmäki, Tuulos, Hauho, Tyrväntö, Hattula, Tavastehus landsförs., Vänä, Rengo, Janakkala, Loppis, Hausjärvi, Kärkölä, Nastola, Hollola, Koskis, Lampis, Asikkala, Padasjoki.
10. Tammerfors — Pälkäne, Lempäälä, Vesilaks, Tottijärvi, Birkkala, Ylöjärvi, Messuby, Kangasala, Sahalaks, Orivesi, Teisko, Kuru, Ruovesi, Kuorevesi, Korpilaks, Jämsä, Längelmäki, Eräjärvi, Kuhmois, Kuhmalaks, Luopiois.
11. Villmanstrand, Fredrikshamn, Kotka — Pyttis, Kymmene, Sippola, Vekkelaks, Miehikkälä, Vederlaks, Säkjärvi, (Hogland och Tytärsaari uteslutna), Lappvesi, Klemis, Luumäki, Valkeala, Suomenniemi, Savitaipale, Taipalsaari.
12. Viborg, Kexholm — Viborgs landsförs., S:t Johannis, Björkö, (Seitskär och Lavansaari uteslutna), Kuolemajärvi, Nykyrka, Kivinebb, Mohla, Heinjoki, Valkjärvi, Rautus, Sakkola, Pyhäjärvi, Räisälä, Kexholms landsförs., Kaukola, Hiitola.
13. Sordavala — Joutseno, Ruokolaks, Rautjärvi, Kirvus, Jääskis, S:t Andreae, Kronoborg, Parikkala, Jaakimvaara, Sordavala landsförs., Uukuniemi, Ruskeala, Kiteä med Pitkäranta, Impilaks (öfriga delar af Salmis härads uteslutna).
14. S:t Michel, Heinola — Jaala, Heinola landsförs., Sysmä, Gustaf Adolfs, Luhango, Leivonmäki, Joutsa, Mäntyharju, Kristina, Anttola, S:t Michels landsförs., Hirvensalmi, Kangasniemi.
15. Haukivuori, Pieksämäki, Virtasalmi, Jäppilä, Jorois, Jokkas, Puumala.
16. Nyslott — Sulkava, Sääminge, Kerimäki, Enonkoski, Savonranta, Heinävesi, Kangaslampi, Rantasalmi.
17. Kuopio — Leppävirta, Varkaus bruksförs., Suonnejoki, Hankasalmi, Rautalampi, Vesanto, Karttula, Kuopio landsförs., Tuusniemi.
18. Iisalmi, Kajana — Maaninka, Pielavesi, Keitele, Kiuruvesi, Idensalmi, Rutakko, Lapinlaks, Nilsä, Strömsdals bruksförs.
19. Joensuu, Nurmes köping — Kaavi, Polvijärvi, Kuusjärvi, Libelits, Kontiolaks, Bräkylä, Kides, Kesälaks, Pälkjärvi, Tohmajärvi, Värttilä bruksförs., Kiihtelysvaara, Lieksa by af Pielisjärvi socken, (öfriga delar af Ilomants och Pielis härads uteslutna).
20. Kaskö, Kristinestad — Sideby, Isojoki, Lappfjärd, Kristinestads landsförs., Bötom, Närpes, Öfvermark, Korsnäs, Östermark, Kauhajoki, Kurikka, Jalasjärvi, Peräseinäjoki, Ilmola, Seinäjoki.
21. Nikolaistad — Ylistaro, Storkyro, Lillkyro, Laihela, Jurva, Pörtom, Petalaks, (Bergö utesluten), Malaks, Solf, Mustasaari, (Replot utesluten), Kveflaks.
22. Nykarleby — Maksmo, Vörå, Nurmo, Lappo, Kauhava, Ylibärmä, Alahärmä, Oravais, Munsala, Nykarleby landsförs., Jeppo.
23. Kuortane, Töysä, Alavo, Virdois, Ätsäri, Pihlajavesi, Multia, Keuru.
24. Jakobstad, Gamlakarleby — Pedersöre, Purmo, Esse, Terijärvi, Kronoby, Larsmo, Gamla-karleby landsförs., Nedervetil, Kälviä, Lochteä, Himango, Ylikannus, Toholampi, Ullava,

- Kaustby, Vetil, Lestijärvi, Halso, Perho, Soimi, Lehtimäki, Alajärvi, Vindala, Evijärvi, Kortesejärvi, Lappajärvi.
25. Jyväskylä — Petäjävesi, Jyväskylä landsförs., Uurais, Saarijärvi, Pylkönmäki, Karstula, Kivijärvi, Pihtipudas, Viitasaari, Konginkangas, Sumiais, Laukas.
26. Brahestad — Sievi, Rautio, Ylivieska, Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulais, Pyhäjoki, Salo kapell. Salo socken, Vihanti, Frantsila, Paavola, Revolaks, Siikajoki, (Karlö utesluten), Pyhäjärvi, Reisjärvi, Haapajärvi, Nivala, Kärämäki, Haapavesi, Pulkila, Piippola, Kestilä.
27. Uleåborg, Kemi, Torneå — Rovaniemi by af Rovaniemi socken (öfriga delar af Uleåborgs län uteslutna).

Det insamlade materialet omfattar sammanlagdt 696 arbetsställen, däraf 358 i städerna och 338 på landsbygden, med 2,149 bageriarbetare. Uti alla dessa bagerier sysselsättes ett större eller mindre antal legda arbetare. Dessutom hafva uppgifter också erhållits från 275 bagerier utan legda arbetare, i hvilka sysselsättas sammanlagdt 339 personer. Beträffande dessa sistnämnda bagerier uppdrogs åt undersökarena att uppsöka desamma endast där de kunde fås utan särskilda omgångar eller resor. Materialet från bagerierna utan legda arbetare har indragits i bearbetningen endast för belysande af några frågor, hvarom för hvarje gång särskildt anmärkes.

Insamlandet af materialet, såvidt det rörde landsorten, kunde slutföras under början af hösten. Hvad hufvudstaden beträffar, visade det sig att inga tillförlitliga förteckningar öfver i Helsingfors förefintliga bagerier existerade. Det återstod därför ingen annan möjlighet än att undersökarena gingo gård in och gård ut för att efterhöra, huruvida ett bageri fanns i gården. Under sådana förhållanden drog undersökningen i Helsingfors synnerligen långt ut på tiden, hvartill äfven bidrog att bagerierna i allmänhet med framgång kunde besökas endast på eftermiddagen, men också då hände det att arbetsgifvaren eller någon arbetare icke anträffades, hvarför besöken ofta fingo upprepas flere gånger. Hela materialet förelåg till följd häraf färdigt först i slutet af januari månad 1905.

I allmänhet hafva undersökarena rönt tillmötesgående från arbetsgifvernas och arbetarens sida. Misstroende från de förras sida har man lyckats öfvervinna. I Helsingfors hafva de kvinliga arbetarena vid ett bageri kategoriskt vägrat att lämna upplysningar om sina personliga förhållanden, såsom om ålder m. m. d. I afseende å dessa personliga förhållanden förefinnas nu flere frågor obesvarade än vid föregående undersökningar, beroende dels på vägran att lämna sådana uppgifter, dels och främst på de olika undersökarens uppfattning om frågornas vikt och betydelse. Man torde kunna uppställa såsom regel att, ju flere undersökarena äro, dess mindre enhetligt och fullständigt blir det insamlade materialet, beroende på undersökarens olika individuella uppfattning om sin uppgift. De förefintliga bristfälligheterna beröra dock ej de väsentliga frågorna vid undersökningen.

Resultatet af bearbetningen af det sålunda insamlade materialet föreligger i de härtill fogade tabellerna, hvilka förklaras i särskilda kapitel af den efterföljande texten.

Bagarefackafdelningens tillgöranden.

Bagarefackafdelningen af Helsingfors Arbetareförening konstituerade sig den 6 maj 1888. Frågan om nattarbetet upptogs till behandling inom fackafdelningen under år 1899. Närmaste anledningen härtill var den att två bagare i Helsingfors infört arbete äfven under natten mot söndagen. För att i allmänhet belysa frågan om nattarbetet såväl ur hälsovårds- som rättslig synpunkt nedsattes en kommitté och inbjödos till medlemmar i densamma fabrikan- ten V. von Wright och protokollssekreteraren T. J. Boisman samt valdes arbetsgifvarena A. W. Blåfjeld och Ivar Lindström samt arbetarena K. F. Kum- lander och T. von Schrowe. Kommitténs betänkande, som är dateradt den 4 juli 1890, resulterar i följande tvänne klämmar:

1) att bagerifackafdelningen måtte hos herrar arbetsgifvare göra fram- ställning att dessa ville träffa öfverenskommelse därom, att arbete icke finge värkställas natten mot sön- och hælgdagar och egentligt bageriarbete ej håller under nämnda dagar, dock att, för konkurrensen med konditorierna, socker- bageriarbeten kunde tillåtas sön- och hælgdagsmorgnar från kl. 6 till 11 f.m.

2) att bagerifackafdelningen måtte under instundande höst till möte in- bjuda samtliga arbetsgifvare inom bagareyrket i Helsingfors för att med arbe- tarena samråda, huruvida icke alt nattarbete i bagerierna kunde upphöra med undantag af natten efter sön- och hælgdagar, då arbetet kunde vidtaga kl. 12.

Det af kommittén föreslagna mötet hölls den 9 november 1890 och när- voro därvid både arbetsgifvare och arbetare.

Under diskussionen framhölls af arbetsgifvarena såsom skäl för natt- arbetets bibehållande:

1) att konkurrensen med anledning af näringsfriheten är synnerligen stor;
2) att de arbetsgifvare, hos hvilka kvinnor arbeta, skulle hafva den för- del, att de finge förändra arbetet till nattarbete och sålunda sålde färskt bröd tidigare på morgonen;

3) att lärlingarna under nuvarande arbetssätt kunna gå i skola både morgon och afton; samt

4) att, om de nuvarande arbetarena ej vilja arbeta om natten, arbets- gifvarena nog få andra som till och med gärna göra det.

Arbetarena å sin sida framhöllo såsom skäl för sitt yrkande på natt- arbetets afskaffande:

1) att nattarbetet i allmänhet anses ohälsosamt;

2) att de misstankar för oredlighet, som lätt träffa arbetarena under nattarbetet, skulle försvinna;

3) att nykterhet och sedlighet därigenom skulle befordras bland annat genom ingående af äktenskap, hvilket nu i följd af det ständiga nattarbetet förhindras;

4) att besökandet af handtvärksskolan, där undervisning meddelas från kl. 7—9 e. m., för lärlingarna därigenom skulle göras lättare, då arbetet begynte kl. 5 på morgonen och slutade omkring kl. 6 e. m., i stället för att det nu fortgår från kl. 4 e. m. till kl. 5 på morgonen;

5) att brödet sålunda kunde levereras färskt större delen af dagen, börjande från ungefär kl. 10 f. m., hvaremot det nu fås färskt endast på morgonen;

6) att arbetarena ej begära någon förkortning af arbetstiden;

7) att yrkesskickligheten vinner därpå, emedan mästarena då bättre kunna öfvervaka arbetet;

8) att äfven yngre personer då kunde hållas i arbete, hvilket nu är förbjudet enligt arbetareskyddslagen; samt

9) att det icke håller är att frukta, att kvinnor då skulle begynna konkurrera genom nattarbete, emedan det är antagligt, att ej håller de gärna vilja blifva nattarbetare. Dessutom är deras skicklighet, hvad finare bröd beträffar, ännu på en lägre ståndpunkt.

Med 36 röster mot 3 beslöts att i princip godkänna en öfvergång från natt- till dagarbete och åt en kommitté uppdrogs att söka i praktiken genomföra beslutet.

Beslutet hade dock ej någon praktisk påföljd och den 8 september 1891 hölls ett nytt möte vid hvilket äfven yrkesinspektören var närvarande. Då emellertid endast ett fåtal arbetsgifvare hade infunnit sig till mötet, beslöts att medels af fackafdelningen utsända listor hos alla arbetsgifvare i Helsingfors göra förfrågan, om de voro för eller emot nattarbetets afskaffande. Såsom svar på denna förfrågan antecknade en arbetsgifvare att han vore villig att afskaffa nattarbetet, tre att de voro neutrala i frågan, medan alla öfriga förklarade sig icke vara böjda för reformen.

Senare har bagarefackafdelningen i Helsingfors utarbetat ett förslag till ordnande af arbetstiden i bagerierna och konditorierna, upptagande följande punkter:

1) att intet arbete utföres å sön- och hängdagar;

2) att arbetet söckendagar börjas kl. 5 f. m. och slutas kl. 9 e. m.;

3) att efter sön- eller hängdag arbetet börjas kl. 6 e. m. och slutas kl. 9 f. m. påföljande dag;

4) att då tvänne eller flere haldagar inträffa efter hvarandra emellan dem arbetas från kl. 6 e. m. till kl. 6 f. m.;

5) att därutöfver anordnas 25 arbetsturer, vid hvilka ifall af behof arbetas om natten;

6) att anmälan om dessa arbetsturer bör ske hos någon myndighet som eger öfvervaka att förenämnda antal icke öfverskrides;

7) att, förutom för reparationer och rengöring, allt arbete i bagerier är vid vite förbjudet å ofvan icke angifna tider af dygnet.

Dessutom uttalades önskningsmålet, att lärlingarnas arbetstid måtte ordnas så, att de blefve i tillfälle att begagna sig af den för handtvärfkare afsedda undervisningen.

Bagarefrågan
vid landtdagen
1897.

Vid landtdagen 1897 inlämnades till borgareståndet af herr *Otto Stenroth* ett petitionsmemorial berörande arbetstiden vid bagerierna. Petitionären redogör fullständigt för tidigare undersökningar i frågan och skildrar arbetsförhållandena i bagerierna. Af hvad han sålunda framhållit anser petitionären framgå:

att arbetet inom bagareyrket nu för tiden utföres, med undantag af i några småstäder, regelmässigt nattetid, börjande från omkring kl. 4 eller 5 e. m. och slutande omkring kl. 5 eller 6 på morgonen, hvilket medför af nattarbetet i allmänhet härflytande missförhållanden;

att arbetet jämväl utföres haldagar på förmiddagen, så att arbetaren icke är i tillfälle att tillbringa dagen på rätt sätt;

att arbetare som arbetat under natten kan af arbetsgifvaren när han för godt finner kallas till arbete på dagen;

att arbetstiden härigenom är för lång, växlande från 11 till 16 timmar i dygnet och hvilotiden för kort, hvaraf följer för tidig utmattning af arbetarens krafter;

att den nuvarande arbetsordningen för den fullvuxna arbetaren omöjliggör grundandet af eget hem samt försvårar för lärlingarna besök i aftonskolan, hvilka omständigheter äro egnade att hämma arbetarens andliga och sedliga utveckling;

att det nuvarande systemet försvårar reglementsenslig renhållning och bevakandet af de hygieniska förhållandena i bagerierna, hvilket kan medföra betänkliga följder för såväl arbetarena som den köpande allmänheten;

att yrkesarbetarena redan flere år ifrigt önskat en förändring af den nuvarande arbetsordningen till en i sanitärt afseende mera förmånlig;

att af arbetsgifvarena många icke motsätta sig arbetarens förhoppningar om förbättring, på det vilkor att samma förändring komme att omfatta alla bagerirörelser; och

att man i flere kulturländer stiftat särskilda lagar som ordna förhållandena mellan arbetsgifvare och arbetare inom bagareyrket.

Med stöd af det anförda föreslog petitionären underdånig petition därom att Hans Kejserliga Majestät täcktes låta anställa undersökning därom, huruvida och i hvilken mån lagbestämmelser rörande arbetstiden i bagareyrket äro af nöden samt sedermera förelägga Ständerna sådant lagförslag i ämnet, hvartill den värkställda undersökningen möjligen gifver anledning.

Petitionsförslaget remitterades af borgareståndet till ekonomiutskottet.

I sitt betänkande n:o 19 kompletterar ekonomiutskottet ytterligare den af petitionären anförda motiveringen och föreslår en kläm af samma lydelse som den petitionären framställt.

Ridderskapet och adeln antog utskottets förslag, sedan en talare understödt detsamma.

Prästeståndet godkände betänkandet utan diskussion.

I borgareståndet vann betänkandet understöd, men blef äfven motsagdt. Såsom skäl för afslag å petitionsförslaget anfördes hufvudsakligen, att lagstiftningen icke borde normerande och administrerande ingripa på områden, där utvecklingen och det allmänna behovet själfva skrefvo lag och helt visst den bästa lagen. Denna grundsats hade sin tillämpning särskildt på näringslivets område. Hvad skäligt och önskligt var kunde nås på öfverenskommelsens väg. Något skäl att frångå näringsfrihetens riktiga princip uti den tillämpning den hade också på denna fråga hade icke anförts, vare sig i petitionsförslaget eller utskottets betänkande. Man måste i det längsta draga sig för att genom en lagstiftningsåtgärd inskränka aftalsrättens frihet för fullt myndiga personer. — Häremot framhölls, att det icke var fallet att utvecklingens gång och behovet ensamma reglerade förhållandena. Tvärtom var det just den fria konkurrensen, så bra den än var öfverhufvud, som i många fall framkallade missförhållanden som på annat sätt måste rättas. Uppenbarligen voro äfven de missförhållanden som i betänkandet framhöllos framkallade just genom en för stark konkurrens. Enhvar af dessa yrkesidkare sträfvade att så tidigt som möjligt på morgonen kunna tillhandahålla sina kunder färskt bröd och därför måste de alla införa ett för arbetarena högst menligt nattarbete. I det land där man skattade näringsfriheten högst och det enda land som fortfarande uppehöll de liberala handelsprinciperna, i England, hade man ansett en dylik lagstiftning föra godt med sig. Där uppenbara missförhållanden i enskilda näringsgrenar visat sig, där var det lagstiftarens såväl rätt som skyldighet att ingripa för att afhjälpa desamma, utan att man därför behöfde kasta näringsfriheten öfver bord. — Med 42 röster mot 19 beslöt borgareståndet att godkänna betänkandet.

Bondeståndet godkände betänkandet utan diskussion.

Då således alla fyra stånd omfattat ekonomiutskottets förslag blef en underdånig petition aflåten af det innehåll i petitionsförslaget föreslagits.

Såsom närmaste resultat af den underdåniga petitionen framstår Kejserliga Senatens i skrifvelse från Handels- och Industriexpeditionen af den 12 maj 1898 till Industristyrelsen meddelade befallning att genom yrkesinspektörerna låta värkställa undersökning angående arbetsförhållandena inom bagareyrket och arbetarens uti ifrågavarande yrke villkor. I skrifvelse af den 29 november 1898 uppdrog Industristyrelsen åt yrkesinspektörerna att fullgöra detta uppdrag, hvarvid de egde att begagna sig af de utaf Industristyrelsen i samråd med sakkunnige uppgjorda frågeformulär. Emedan endast den redogörelse som afgafs af yrkesinspektören i västra distriktet ansågs vara till-

Yrkesinspek-
törernas un-
dersökning.

räckligt uttömmande, har blott denna befordrats till tryck och återfinnes i Meddelanden från Industristyrelsen i Finland, trettionde häftet, Helsingfors 1901. Redogörelsen är daterad den 14 april 1899.

Enligt denna redogörelse hade bagerierna i städer och köpingar förnämligast varit föremål för yrkesinspektörens undersökningar, hvaremot de på landet belägna endast i sådant fall iakttagits, att de genom sitt läge nära städerna eller i annat afseende varit af intresse för frågan. Undersökningen omfattade 91 bagerier med sammanlagdt 408 arbetare.

Resultatet af sin undersökning sammanfattar yrkesinspektören i följande punkter:

»1. Att den vanliga arbetstiden i bagerierna i allmänhet uppgår till 12 à 16 timmar per dygn, längre och kortare mellantider under arbetet häri inräknade.

2. Att vid utfövannde af dagarbetet i bagerierna arbetet vanligen börjar kl. 5 à 6 f. m. och afslutas kl. 6 à 8 e. m. och att vid utfövanndet af nattarbete detta för det mesta börjas i landsortsstäderna kl. 5 à 7 e. m. och afslutas kl. 9 à 10 följande förmiddag och i Helsingfors vanligen kl. 4 à 5 e. m. och är slutfördt kl. 4 à 6 om morgonen, alt med de ofvannämnda mellantiderna, hvilka sammanräknade kunna i förstnämnda fall gå upp ända till 6 timmar.

3. Att det s. k. nattarbetet i bagerierna äfven omfattar en del af dagen.

4. Att, beträffande arbete under sön- och haldagarna, förhållandet ställer sig olika, då arbetet bedrifves endast om dagen, i hvilket fall, om rörelsen är mindre, arbetet vanligen afslutas några timmar senare än vanligt om lördagen och vidtager åter om måndag morgon i vanlig tid; om rörelsen åter är något större, och bageriädkarne för tillgodoseende af brödbehovvet under söndagen och måndags förmiddagen äro tvungna att forcera med arbetet, fortgår detsamma, sedan det i vanlig ordning börjat om fredag morgonen, ända till lördag afton eller 30 à 36 timmar, med endast de afbrott som själfva brödtillvärkningen betingar, hvarvid dock är att ihågkomma, att dessa afbrott eller mellantider kunna uppgå till ett par timmar i gången samt att för de olika förberedande arbetena icke hela personalen samtidigt är engagerad, hvarför hvilostunder i tur kunna för arbetarena arrangeras, hvarjämte bör märkas, att därefter en fridit från arbete under cirka 36 timmar inträder, tills detsamma åter vidtager om måndag; och

då arbetet bedrifves om natten, i hvilket fall detta sker antingen under veckans alla nätter, natten mot söndag liksom mot söckendag, hvarvid således bageriarbetaren kommer att arbeta söndagsmorgon och afton liksom under veckans öfriga dagar i bageriet eller ock, såsom i Helsingfors är allmänt, arbetet fortsättes om lördag vanligtvis ända till kvällen, hvarefter det afslutas och vidtager åter söndags afton, hvilket arrangemang således tillåter bageriarbetaren hvila åtminstone en af veckans nätter, den emot söndag, mot det att han dessförinnan arbetat i c:a 24 timmar; naturligtvis med redan nämnda afbrott.

I hvarje fall gäller för under veckan infallande haldagar det samma som för söndagen och följa tvänne haldagar, måste den ena af dem i detta afseende betraktas som hvardag.

5. Att bagerier, där arbetet bedrifves med flere än ett skift, förekomma endast högst få och egentligen endast där s. k. kilo- och surbröd tillvärkas samtidigt.

6. Att barn under 15 års ålder förekomma endast i undantagsfall i bageriarbete och att om sådana förekomma, arbeta de icke om natten. Af det jämförelsevis ringa antal ynglingar som förekomma arbeta större delen som biträden åt sockerbagarena, hvilka likaledes i regeln arbeta endast om dagen. Af inalles 408 arbetare, anställda vid de bagerier som af mig besökts, äro 272 fullvuxna män, 30 ynglingar och 6 gossar samt 96 fullvuxna kvinnor, 2 unga kvinnor och 2 flickor under 15 års ålder, sockerbagarena häri inberäknade.

7. Att minderårige bageriarbetare varit i tillfälle att besöka handtvärks- eller annan skola på sätt § 32 af näringslagen föreskrifver.

8. Att handtvärksmässigt arbetande bageriödkare nästan utan undantag i princip uttalat sig mot nattarbete i bagerierna, dock förenande sig med egarena till fabriksmässigt bedrifna bagerier i farhågan, att nattarbetets afskaffande, hvaraf följer omöjligheten för den hvetebröd konsumerande allmänheten att erhålla nybakadt bröd om morgonen, skall möta denna allmänhets skarpa ogillande, hvarjämte äfven några under punkt 10 framställda praktiska svårigheter af en del bageriödkare påpekats.

9. Att bageriarbetarena förklarat sig för nattarbetets afskaffande, hvarvid dock någon gång af äldre bageriarbetare uttalats, att nattarbetet, då man blifvit van därvid, i själfva värdet icke är så synnerligen ansträngande och t. o. m. för värmens skull under sommarmånaderna är att föredraga framför dagarbete.

10. Att nattarbetets afskaffande från det handtvärksmässigt bedrifna bageriyrket i många fall icke medför några nämvärda praktiska olägenheter, hvaremot man i allmänhet hoppas att härigenom skulle vinnas större lätthet att öfvervaka ordningen och renlighet såväl beträffande själfva arbetet som dess utöfvare. Såsom olägenheter hafva framhållits, att det finnes en mängd hvetebrödsbagerier i förening med sockerbageri, af den storlekt att de, under förutsättning af frihet att välja natt eller dag för arbetet, äro betjänade af blott en ugn som om dagen begagnas för gräddning af konditorivaror och om natten för hvetebröd, hvilka, ifall nattarbetet förbjödes, måste förses med särskild ugn för konditorivarorna, i många fall äfven med särskild lokal för arbetets utförande. Alldeles oundvikliga blefve sistnämnda åtgärder där hvarest arbetet nu bedrivs under hela dygnet med två eller flere arbetareskiften, såvida produktionen skall bibehållas oförändrad.

11. Att en bakning af godt hvetebröd af vanligt förekommande sorter tager en tid af 10 à 12 timmar i anspråk och att första satsen af brödet ej kan påräknas från ugnen förrän 8 à 9 timmar efter det degen tillslagits och att nygräddadt hvetebröd, hvartill degen tillslagits kl. 3 à 5 f. m. sålunda ej kan komma konsumenterna till handa förrän middagstiden, hvaremot bageriprodukter af annat slag och måhända lämpliga att förtäras till morgonkaffet torde finnas hvilka kunna tillvärkas på vida kortare tid.

12. Att arbete under haldagarna icke torde kunna undvikas om två eller flere sådana följa på hvarandra och icke håller — om bagerirörelsen har nämvärd utsträckning — under en sön- eller haldag, såvida icke den motsvarande arbetsturen ersättes genom föregående forceradt arbete.

13. Att om i lag stadgades att bageriarbete icke finge vidtaga förrän kl. 3 à 5 f. m., undantagsbestämmelser för förberedande arbeten för degens tillredning därförinnan endast i ringa mån skulle påskynda arbetet vid bagerier som drivas handtvärksmässigt. Däremot kunde genom sådana undantagsbestämmelser, för bagerier där degens tillslagning och knådning sker fabriksmässigt eller med maskinkraft, beredas möjlighet att ganska tidigt på morgonen, antagligen kl. 7 à 8, tillhandahålla allmänheten nybakadt hvetebröd.

14. Att, ifall eventuellt förbud mot nattarbete i bagerierna icke utsträcker till bagerier där det arbetas med flere skift samt brödfabrikerna äfvensom i möjligaste måtto till de s. k. hembagerierna, enligt allmänna meningen hos handtvärksbagarena sannolika följden blefve, att den handtvärksmässigt bedrifna bagerirörelsen småningom ginge sin undergång till mötes i brist på kunder, emedan härigenom alstrades en ojämn och förkrossande konkurrens med bröd-fabrikerna, hvilka i likhet med hembagerierna skulle komma att intaga en gynnad ställning och därför uppstå i mängd.»

I skrifvelse till Handels- och Industriexpeditionen af den 3 oktober 1899 redogör Industristyrelsen för resultatet af den värkställda undersökningen, som omfattat inalles 216 bagerier. Dessa resultat sammanfattar Industristyrelsen i följande punkter:

1:o. Arbetstiden i bagerierna varierar från 8 till 16 timmar per dygn och kan i medeltal anslås till c:a 13 timmar, inberäknadt de mellantider, som under arbetet alltid förekomma och hvilka sammanlagdt kunna utgöra flere timmar.

I de särskilda yrkesinspektörsdistrikten har arbetstiden uppgifvits utgöra, i västra distriktet 12—16 timmar, i östra distriktet i allmänhet 10—13 timmar, i undantagsfall 8, i norra distriktet i medeltal 13 timmar, undantagsvis mindre.

Industristyrelsens utlåtande.

2:o. I de bagerier, som arbeta endast om dagen, viddtager arbetet från och med klockan 4 till och med klockan 7 förmiddag och avslutas klockan 6 till 8 på aftonen; där nattarbetet bedrivs påbörjas detsamma klockan 5 till 9 på kvällen och avslutas klockan 4 till 10 påföljande morgon.

I västra distriktet räcker arbetet i allmänhet från 5 à 6 f. m. till 7 à 8 e. m. och från 5 à 8 e. m. till 5 à 7 f. m., i östra distriktet från 4 à 5 f. m. till 7 à 8 e. m. och från 6 à 8 e. m. till 5 à 6 f. m., i norra distriktet från 4 à 7 f. m. till 7 à 8 e. m. samt från 6 à 9 e. m. till 4 à 10 f. m.

3:o. I ett fåtal fall användas arbetare, hvilka förrätta bageriarbete under natten, sedermera äfven följande dag i arbete under par timmars tid. Härvid bör tillika observeras, att det s. k. nattarbetet i bagerierna vanligen omfattar äfven några timmars arbete under dagtid, i det arbetet viddtager redan på eftermiddagen före kl. 9 e. m., då natten anses inträda, och avslutas efter kl. 5 f. m. då dagtiden anses ingå, hvarförutom i nattbagerierna anställda unga personer, hvilka enligt gällande lag icke få arbeta nattetid, användas till att under dagens lopp värkställa förberedande arbeten såsom städning, spjällputsning, o. d.

4:o. Arbete under sön- och huldagar förekommer ej vid bedrifvandet af dagarbete i de egentliga hvetebrödsbagerierna, men väl under några timmars tid i sockerbagerier och konditorier, samt, där nattarbete bedrivs, utföres detta i landets sydöstra delar (i städerna Viborg, Fredrikshamn och Kotka) jämväl under natten mot sön- och huldagar, hvaremot i öfriga delar af landet med få undantag natten mot söndag och hela söndagen ända till kl. 6 e. m. är för bageriarbetaren ledig.

5:o. Bagerier, där arbetet bedrivs med flere hvarandra aflösande arbetslag eller skiften, förekomma endast sparsamt (inalles 13 st.) och förnämligast i bagerier, där jämte surt bröd äfven s. k. kilo- eller skålpundsbröd tillvärkas samt i de få i landet förekommande ångbagerier för hvetebrödstillverkning och torde i samtliga fall skriftslagen icke vara så fördelade, att arbetarena endast växelvis skulle sysselsättas nattetid.

6:o. Barn och unga personer förekomma ganska litet i bageriarbete och användas dessa, då de äro anställda i de s. k. nattbagerierna, till att förrätta förberedande sysslor under dagens lopp och icke i nattarbete, utom i några få fall, där yrkesinspektörerna funnit att unga personer emot gällande lags bestämning användts under ett par timmars tid mellan kl. 9 e. m. och 5 f. m.

7:o. Där barn och unga personer användas i bageriyrket äro de i allmänhet i tillfälle att besöka handtvärks- eller andra skolor på sätt § 32 af näringslagen föreskrifver, men vid bedrifvandet af nattarbete kunna lärlingar, som uppnått 18 års ålder och innehafva sådan färdighet i yrket, att de användas till det egentliga bageriarbetet, svårigen beredas tid för skolbesök, emedan deras arbete under vanliga förhållanden redan påbegynts före den tid då undervisning meddelas i förenämnda skolor.

8:o. Af 216 af yrkesinspektörerna besökta bagerier voro vid 174 (81 i västra, 28 i östra och 65 i norra distriktet) arbetsgifvarena i princip för nattarbetets afskaffande, 16 (respektive 6, 9 och 1) afgjordt emot och 16 (respektive 4, 3, och 9) för dess delvisa afskaffande, jämte det 9 icke velat yttra sig i frågan och 1 ansett, att alla bagerier borde ställas på samma fot som s. k. hembagerier.

Nattarbete bedrefs vid 73 bagerier (respektive 45, 14 och 14), endast dagarbete vid 143 (respektive 46, 26 och 71)*.

9:o. Bageriarbetarena uttalade sig i allmänhet afgjordt för nattarbetets afskaffande, men förnummos dock äfven några röster, hvilka förordade aftalsfrihet, andra önskade nattarbetets afskaffande endast vintertid och andra förklarade sig likgiltiga för frågan.

10:o. Flertalet bageriäldkare uttalade sig därhän, att inga nämvärda olägenheter ur yrkessynpunkt skulle uppstå i följd af ett eventuellt afskaffande af nattarbete, men väl skulle härigenom öfvervakandet af ordning och renlighet i bagerierna underlättas och arbetet kunna utföras med större raskhet och påpasslighet, då arbetarena om natten njutit

*) Härvid bör anmärkas att medan vid undersökningens värkställande i Helsingfors af 39 bagerier 32 voro nattbagerier, antalet af dylika numera efter bageristräjken innevarande år betydligt minskats.

östörd sömn. Dock framställdes och följande invändningar mot nattarbetets afskaffande: hädagen af en dylik lag vore svår att öfvervaka, bageriarbetarens sedliga lif kunde af arbetsgifvarena icke kontrolleras, därest arbetarna egde fritt disponera öfver natten och skulle försummelser med afseende å iakttagandet af arbetstiden häraf blifva en följd, för bagerirörelser af en viss storlek skulle olägenhet uppstå, ty då tillverkningen hittills bedrivits sålunda, att hvetebrödet bakats om natten samt konditorivaror och fint bröd af särskilda arbetare om dagen, blefve lokal och ugn måhända otillräckliga för ett samtidigt bedrivande af hvardera slaget af tillverkningar, afsättningen skulle minskas emedan brödbakning komme att i större skala än hittills skett idkas i hemmen, svårighet att bedöma brödatgången för följande dag skulle uppstå och slutligen skulle med afseende å den konsumerande allmänheten dennas rättmätiga kraf på färskt bröd under förmiddagen ej kunna tillfredsställas.

11:o. Godt, nygräddadt hvetebröd af vanligen hittills förekommande slag kan vid handtvärksmässigt bedrifven rörelse icke åstadkommas tidigt på morgonen om degen tillslås kl. 3 å 5 på morgonen, emedan efter tillslagningen åtgår minst 8 timmar förrän därpå bakadt bröd är färdigt till försäljning.

12:o. Arbete under söm- och huldagar kan svårligen helt och hållet undvikas, men väl i betydlig mån inskränkas.

13:o. Handtvärksbageriätkarna voro af den åsikt, att endast ringa fördel för dem vunnas, om i lag stadgades, att det egentliga bageriarbetet väl icke finge vidtaga före kl. 3 å 5 f. m., men det tillika tillåtes därförinnan utföra diverse förberedande arbeten för degens tillredning, hvaremot en sådan undantagsbestämning skulle bereda egare af fabriksmässigt bedrifven bagerirörelse med motordrift och ett stort antal arbetare en obestridlig fördel framför handtvärksbagerarna.

14:o. Därest ett eventuellt förbud mot bedrifvande af nattarbete i bageryrket icke utsträcktes till alla bagerier utan undantag, som arbeta för afsalu, skulle följden blifva, att de bagerirörelser där nattarbete ej finge bedrivas, småningsom ginge under.

Med stöd af hvad som sålunda framgått uppgjorde Industristyrelsen ett förslag till förordning angående arbetstiden i bagerier. Detta förslag till förordning återges här senare i annat sammanhang.

Den 15, 16 och 17 mars år 1900 sammanträdde arbetsgifvarena i bageri- och konditorierken i Finland till allmänt möte i Helsingfors, hvarvid Industristyrelsens ofvannämnda skrifvelse och förslag till förordning upptogs till diskussion. Innan frågan upptogs till slutlig behandling hänsköts den till ett utskott, som på anförda grunder ansåg att nattarbetet inom bageryrket ej kunde afskaffas utan men för yrket, ej håller lagstadganden utfärdas därom, utan borde aftalsfrihet mellan arbetsgifvaren och arbetaren härvid alt fortfarande bibehållas. Då under den härpå följande diskussionen olika meningar yppades, anställdes omröstning, hvarvid mötet med 24 röster mot 12 beslöt att nattarbetet inom bageryrket icke kunde afskaffas utan men för yrket.

Arbetsgifvare-
nas uttalande.

Den andra diskussionsfrågan: Kan arbetet i bagerierna slutföras inom 12 timmar, rasterna inberäknade? besvarades af mötet, i enlighet med beredningsutskottets förslag, nekande.

I anledning af den tredje diskussionsfrågan: Bör icke samma bestämmningar hvilka gälla om arbetet i bagerier utsträckas äfven till all konditorivärksambet äfvensom bakningsarbetet i hoteller och restauranger? föreslog beredningsutskottet en så lydande kläm: Bageri- och konditorivärksamhet

terna hafva sedan längre tid varit och skola på grund af omständigheternas kraf alltid vara så nära sammanbundna med hvarandra, att de måste vara underkastade samma bestämningar; i annat fall blifver det ena eller det andra af dessa yrken lidande, i det nu ifrågavarande fallet bageriyrket. Detta uttalande godkändes af mötet, hvarjämte det önskningsmål uttalades, att, ifall några inskränkande lagstadganden komme att utfärdas, det skulle tillåtas de bagare hvilka därjämte idka konditorivärksamhet att på söndagsförmiddagarna arbeta 2—3 timmar i och för tillvärkning af desserter och så beskaffade produkter.

Åt bestyrelsen för det nybildade Bageri- och Konditoriidkarens i Finland Förbund uppdrogs att till ort som vederbör i anledning af Industristyrerelsens förslag inlämna ett uttalande, där alla af mötet godkända synpunkter i de föreliggande frågorna skulle anföras.

I skrifvelse till Hans Kejserliga Majestät, daterad den 15 november 1900, framlade Förbundets bestyrelse mötets åsikter, hvarjämte anhållan gjordes att vid behandlingen och afgörandet af frågan om utfärdande af lagstadganden angående arbetstiden i bagerier, de i skrifvelsen anförda synpunkterna såvidt möjligt blefve beaktade och en fullständig aftalsfrihet i detta afseende mellan arbetsgifvaren och arbetaren alt fortfarande bibehållen.

För behandlingen af frågan om arbetstiden i bagerierna vid landtdagen 1904—1905 redogöres senare i annat sammanhang.

Kap. II.

Arbetsställen. Yrkesspecialiteter.

Af Tab. 1 framgår, att antalet i förevarande undersökning indragna arbetsställen är 696 med sammanlagdt 2,149 redovisade arbetare.

Arbetsstäl-
nas ordsför-
delning.

Huru arbetsställena och arbetarena fördela sig på de olika länen, hvarvid dock bör ihågkommas att Viborgs, Kuopio och Uleåborgs län icke helt och hållet medtagits i undersökningen, framgår af följande:

	Arbetsställen		Arbetare		Arbetare per arbetsställe
	antal	%	antal	%	
Nylands län . . .	145	20.9	601	28.0	4.2
Åbo o. B:borgs län	121	17.4	348	16.2	2.9
Tavastehus län . .	115	16.5	300	14.0	2.6
Viborgs » . . .	103	14.8	353	16.4	3.4
S:t Michels » . .	24	3.4	69	3.2	2.9
Kuopio » . . .	33	4.7	97	4.5	2.9
Vasa » . . .	103	14.8	251	11.7	2.4
Uleåborgs » . . .	52	7.5	130	6.0	2.5
Hela landet	696	100.0	2,149	100.0	3.1

För städerna och landsbygden ställa sig samma tal sålunda:

	Arbetsställen		Arbetare		Arbetare per arbetsställe
	antal	%	antal	%	
Städerna	358	51.4	1,401	65.2	3.9
Landsbygden . .	338	48.6	748	34.8	2.2

För de största städerna åter utfalla nämnda tal på följande sätt:

	Arbetsställen		Arbetare		Arbetare per arbetsställe
	antal	%	antal	%	
Helsingfors	98	14.1	488	22.7	5.0
Åbo	32	4.6	120	5.6	3.8
Viborg	14	2.0	86	3.5	6.1
Tammerfors	42	6.0	142	6.6	3.4
Nikolaistad	24	3.4	80	3.7	3.3
Uleåborg	16	2.3	44	2.0	2.8

Af arbetsgifvarena äro 493 eller 70.9 % män, 191 eller 27.4 % kvinnor och 12 eller 1.7 % aktiebolag eller andelslag.

Uti 304 bagerier eller 43.7 % af alla deltagar arbetsgifvaren själf i större eller mindre grad i arbetet.

Jämte arbetsgifvaren finnes det ofta en del arbetare, såsom hustru, barn eller andra anförvandter till denne, hvilka äro sysselsatta i bageriet och hvilka icke äro legda. Dessas antal uppgår till 385 personer eller 17.9 % af alla arbetare.

I afseende å storleken, uppskattad efter antalet arbetare, legda och icke legda, vid hvarje bageri, fördela sig dessa på följande sätt i de särskilda länen:

Antal bagerier med arbetare.

	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6—10	%	11 och mer %
Nylands													
län . .	14	9.7	37	25.5	38	26.2	18	12.4	8	5.5	24	16.6	6 4.1
Åbo och													
B:borgs													
län . .	17	14.1	41	33.9	39	32.2	11	9.1	4	3.3	8	6.6	1 0.8
Tavaste-													
hus län	18	15.7	59	51.2	16	13.9	10	8.7	4	3.5	8	7.0	— —
Viborgs													
län . .	24	23.3	23	22.3	22	21.4	10	9.7	9	8.7	11	10.7	4 3.9
StMichels													
län . .	1	4.2	9	37.4	7	29.2	6	25.0	1	4.2	—	—	—
Kuopio													
län . .	5	15.2	12	36.3	3	9.1	9	27.3	3	9.1	1	3.0	— —
Vasa län	25	24.3	39	37.8	23	22.3	11	10.7	1	1.0	4	3.9	— —
Uleåborgs													
län . .	5	9.6	26	50.0	14	27.0	5	9.6	1	1.9	1	1.9	— —
Hel. land.	109	15.7	246	35.3	162	23.3	80	11.5	31	4.4	57	8.2	11 1.6

För städerna och landsbygden ställer sig enahanda fördelning som följer:

Antal bagerier med arbetare.

	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6-10	%	11 och mer	%
Städerna	16	4.5	94	26.3	108	30.1	56	15.6	24	6.7	50	14.0	10	2.8
Landsbygden	93	27.5	152	45.0	54	16.0	24	7.0	7	2.1	7	2.1	1	0.3

Det största bageriet, ett i Helsingfors, sysselsätter 39 arbetare.

I detta sammanhang bör anmärkas, att i undersökningen icke medtagits butikbiträden, kuskar, drängar och dylika, hvilka icke hafva något med själfva produktionen af bageriartiklar att skaffa, utan endast de personer som äro sysselsatta inom själfva bageriet.

Bland de redovisade bagerierna finnas 3 ångbagerier.

Maskiner komma i mycket liten utsträckning till användning hos oss inom bagareyrket, hvilket helt och hållet bär karaktären af handtvärkeri. Af knådningsmaskiner för elementarkraft begagnas endast 5 st. Delpningsmaskiner förekomma i rätt många bagerier, men nästan uteslutande för handkraft.

Maskiner.

Uti Tab. 2 äro arbetarena fördelade på grupperna: hvetebrodstillverkning, rågbrodstillverkning, blandad tillverkning, tillverkning af konditorivaror och tillverkning af vattenkringlor. Att fördela själfva arbetsställena i bestämda grupper har däremot visat sig ogörligt. Vid de allra flesta hvetebrodsbagerier förekomma jämväl konditoriarbeten, i östra Finland vid flere äfven tillverkning af vattenkringlor. Icke håller är det sällsynt att hvetebrods- och rågbrodstillverkning försiggå vid samma bageri. I Sverige delades bagerierna vid undersökningen 1897 i tvänne grupper, nämligen 1) sådana, i hvilka tillvärkas gröfre eller finare hvetebrods, uteslutande eller — i s. k. diversebagerier — jämte rågbröd och 2) sådana, i hvilka endast rågbröd, — spis- eller knäckebröd, limpor eller dylikt — bakas till afsalu. Oaktadt specialiseringen inom bagareyrket i Sverige synes vara vida längre drifven än hos oss, heter det dock i redogörelsen för undersökningen, att »gränserna mellan dessa båda stora grupper äro väl icke alltid fullt bestämda». Det visade sig för Finland omöjligt att finna en genomförbar grund för fördelningen af bagerierna, hvarför denna lämnades därhän.

Fördelning på yrkesspecialiteter.

Icke håller hvad beträffar arbetarens fördelning på bestämda yrkesspecialiteter är arbetsfördelningen hos oss strängt genomförd.

På grund af tillverkningens art äro yrkesspecialiteterna inom bagareyrket icke så skarpt begränsade i förhållande till hvarandra, att en arbetare inom en viss specialitet uteslutande skulle handhafva de inom denna fallande

göromål, utan gå dessa yrkesspecialiteter så inom hvarandra, att en bageri arbetare på tillfrågan om yrkesspecialiteten vanligen svarar, att han utför allt arbete som till yrket hör. Detta är naturligtvis alltid fallet i de små bagerier som hafva blott en, två eller tre arbetare. Ofta händer då att bland dessa finnes endast en verkliga yrkeskunnig, utlärare eller gesäll, medan de öfriga äro lärlingar, medhjälpare eller grofarbetare. I bagerier med endast kvinnlig arbetsstyrka förekommer blott i undantagsfall att någon af arbeterskorna uppgifvit sig hafva genomgått lärotid. Men på samma gång bagerierna tillväxa i storlek och sysselsätta ett större antal arbetare, kan man äfven särskilja olika yrkesspecialiteter, dock hufvudsakligast inom hvetebrödstillverkningen. Högst i afseende å yrkesskicklighet stå ugn- och trågarbetarena, som därför äfven åtnjuta de bästa lönerna. I regeln är det ugnarbetaren, som handhar ledningen af arbetet, hvarför denne äfven vanligen benämnes värmästare, men sådana fall synas — enligt föreliggande uundersökningsmaterial — äfven förekomma, då trågarbetaren ställes framom ugnarbetaren och bär namnet värmästare. Denna benämning förekommer äfven bland kvinnliga arbetare. Tråg- och ugnarbetarena blanda, slå till degen och grädda det färdigbakade brödet, medan den för hvarje brödsort brukliga formen gifves af tredje och fjärde arbetarena. Äfven de äldre lärlingarna få deltaga i sistnämnda s. k. bordsarbete. De yngsta lärlingarna åter användas till allhandla smärre arbeten inom bageriet, såsom rengöring af spjäll, brödbråden m. m., samt såsom utbärare af bröd. Ytterligare förekommer i yrket s. k. medhjälpare, hvilka icke kunna hänföras till någon specialitet.

Såsom redan nämndes är denna indelning i specialiteter genomförd hufvudsakligast inom hvetebrödstillverkningen eller det s. k. finbageriet, där en större yrkeskunnighet och däraf förutsatt yrkesutbildning gör sig gällande. Inom tillverkningen af surt bröd erfordras icke någon speciel utbildning, hvarför bagerier, där endast sådan tillverkning förekommer, äfven mest sysselsätta grofarbetare. Af öfrig rågrödstillverkning har spisbrödsbakningen visserligen flere olika specialiteter, men dessa förutsätta icke någon egentlig yrkesutbildning utan endast vana och snabbhet.

Det för föreliggande undersökning insamlade materialet har på grund af ofvan påpekade förhållanden erbjudit vissa svårigheter i afseende å arbetarens fördelning på yrkesspecialiteter. I Tab. 2 äro de egentliga bageriarbetarena indelade i tre stora hufvudgrupper med stöd af de uppgifter, som lämnats af arbetsgifvarena angående tillverkningens art. Till den första hufvudgruppen, omfattande hvetebrödstillverkning, hafva främst hänförts arbetarena i de bagerier, där enbart hvetebrödstillverkning förekommer, likasom arbetarena i de bagerier, där enbart rågröd bakas förts till den andra gruppen, omfattande rågrödstillverkning. Men till hvardera gruppen hafva hän-

förts arbetare äfven från sådana bagerier där hvardera tillvärkningen förekommer, i händelse uti materialet utredning kunnat vinnas om, inom hvilken afdelning resp. arbetare hufvudsakligast är sysselsatt. I flertalet fall har sådan utredning icke af undersökarena förebragts, hvarför äfven antalet arbetare inom hufvudgruppen »blandad tillverkning» är relativt stort. Man bör väl äfven kunna förutsätta att arbetare, som hufvudsakligast äro sysselsatta inom hvetebrodstillverkningen, dock stundom få taga ihop med rågbrödsarbete och tvärtom, detta så mycket mer som i flere bagerier endast en eller två veckodagar äro anslagna för bakning af surt bröd, de öfriga för hvetebrodet.

Hvad sedan beträffar specialiteterna inom de olika hufvudgrupperna, så äro arbetarens svar i detta afseende ytterst bristfälliga. »Alla specialiteter» är ett genomgående svar från en mängd bagerier. Vidare hafva flere uppgifvit sig vara både ugns- och trågarbetare, andra hafva kort om godt sagt, att de äro värmästare. Vid fördelningen på specialiteter har därför en viss vikt fästs vid löneförhållandena, så att, då i samma bageri två eller flere uppgifvit sig vara både ugns- och trågarbetare, den med högre lön hänförs till den förra och den med lägre lön till den senare gruppen. Om en arbetare uppgifvit sig såsom ugns- eller trågarbetare, har han bibehållits inom denna specialitet äfven om i bageriet i öfrigt icke funnits representanter för andra specialiteter, ty ofta har en sådan arbetare dock någon hjälp af arbetsgifvaren, tjänare o. s. v. Då 3:dje och 4:de arbetare förekomma hufvudsakligast inom de större och stundom i de medelstora bagerierna, har denna grupp äfven ett jämförelsevis ringa antal representanter, på en del orter ingen alls. Alla de om hvilkas specialitet af materialet intet framgått, således i främsta rummet ensamma arbetare i de minsta bagerierna, hafva hänförs till gruppen »Öfriga». Hit har äfven förts flertalet af dem, som sagt sig hafva alla specialiteter eller sådana som sakna specialitet. Ytterligare ha till denna grupp räknats sådana medhjälpare och springgossar, som icke äro såsom lärlingar anställda. Denna grupp innesluter således inom sig såväl verkliga yrkesarbetare som sådana hvilka sakna all utbildning. Då en arbetare varit såsom lärling anställd vid bageriet har detta i de flesta fall äfven i svaret angifvits, hvarför de hit hänförliga kunnat lättast ur materialet särskiljas.

Såsom nämndt förekommer i bagerierna, särskildt i städerna, äfven något konditoriarbete. De flesta medelstora och alla större bagerier sysselsätta därför äfven en eller flere konditoriarbetare. Dessa och till konditoriafdelningen hörande lärlingar hafva i tabellen upptagits uti en särskild hufvudgrupp.

Vidare har en femte hufvudgrupp bildats af arbetarena i de i östra och sydöstra delarna af landet förekommande s. k. vattenkringelbagerierna, som till största delen egas af ryssar. Inom denna tillverkningsart förekomma vis-

serligen såväl ugnss- som trågarbetare samt ytterliga en specialitet, de s. k. kokarena, som hafva en mycket låg lön, men enär denna tillvärkningssart har en jämförelsevis ringa betydelse, hafva dessa yrkesspecialiteter icke i tabellen upptagits.

Den sålunda genomförda fördelningen på yrkesspecialiteter finnes uttryckt i Tab. 2.

På de skilda hufvudgrupperna fördela sig arbetarena sålunda:

	Arbetare			Arbetare	
	antal	%		antal	%
Hvetebrödstillv.	1,002	46.7	Konditoriarb.	130	6.0
Rågbrödstillv.	138	6.4	Tillv. af vattenkringlor	129	6.0
Blandad tillv.	750	34.9	Summa	2,149	100.0

Tar man särskildt hänsyn till städerna och landsbygden, så blir fördelningen den följande:

	Arbetare i städerna		Arbetare på landsbygden	
	Antal	%	Antal	%
Hvetebrödstillv.	665	47.4	337	45.0
Rågbrödstillv.	96	6.9	42	5.6
Blandad tillv.	488	34.9	262	35.0
Konditoriarb.	122	8.7	8	1.1
Tillv. af vattenkringlor	30	2.1	99	13.3
Summa	1,401	100.0	748	100.0

Någon väsentlig skillnad mellan städerna och landsbygden framträder således endast i afseende å tillvärkningen af konditorivaror och af vattenkringlor.

I städerna och på landsbygden fördela sig arbetarena på yrkesspecialiteterna inom hvetebröds-, rågbröds- och den blandade tillvärkningen såsom följer:

Hvetebrödstillvärkning.

	Arbetare i städerna		Arbetare på landsbygden	
	antal	%	antal	%
Ugnsarbetare	167	25.1	81	24.1
Trågarbetare	134	20.2	62	18.4
3:dje och 4:de arbetare	79	11.9	18	5.3
Lärlingar	166	24.9	26	7.7
Öfriga	119	17.9	150	44.5
Summa	665	100.0	337	100.0

Rågbrödstillverkning.

	Arbetare i städerna		Arbetare på landsbygden	
	antal	%	antal	%
Ugnsarbetare	28	29.2	5	11.9
Trågarbetare	22	23.0	4	9.5
3:dje och 4:de arbetare	3	3.1	—	—
Öfriga	43	44.7	33	78.6
Summa	96	100.0	42	100.0

Blandad tillverkning.

	Arbetare i städerna		Arbetare på landsbygden	
	antal	%	antal	%
Ugnsarbetare	137	28.1	63	24.1
Trågarbetare	124	25.4	32	12.2
3:dje och 4:de arbetare	25	5.1	10	3.8
Lärlingar	47	9.6	25	9.5
Öfriga	155	31.8	132	50.4
Summa	488	100.0	262	100.0

Häraf framgår redan, att på landsbygden antalet utlärda arbetare är vida mindre än i städerna, ett förhållande som tydligare belyses af följande sammanställning af utlärda arbetare (ugns-, tråg-, 3:dje och 4:de arbetare) å ena sidan och icke utlärda (lärlingar och öfriga) å andra, hvarvid dock bör annoteras, att bland »öfriga» också kan finnas en del utlärda arbetare:

	Arbetare i städerna		Arbetare på landsbygden	
	antal	%	antal	%
<i>Hvetebrödstillv.</i>				
Utlärda	380	57.2	161	47.8
Icke utlärda	285	42.8	176	52.2
<i>Rågbrödstillv.</i>				
Utlärda	53	55.2	9	21.4
Icke utlärda	43	44.8	33	78.6
<i>Blandad tillv.</i>				
Utlärda	286	58.6	105	40.1
Icke utlärda	202	41.4	157	59.9
<i>Alla tillv.</i>				
Utlärda	719	57.5	275	42.9
Icke utlärda	530	42.5	366	57.1

Hvad särskildt Helsingfors beträffar visar sig att förhållandet mellan utlärdade och icke utlärdade arbetare där ställer sig som följer:

	Hvetebrödstillv.		Rågbrödstillv.		Bl. tillv.		All tillv.	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Utlärda	81	47.1	20	41.7	117	55.5	218	50.6
Icke utlärdade	91	52.9	28	58.3	94	44.5	213	49.4

Det visar sig således att i Helsingfors användes icke utlärdade arbetare i vida högre grad än i landets öfriga städer.

De egentliga lärningarnas antal är öfveralt 301 eller 14.0 % af alla bageriarbetare.

Af arbetarena har också gjorts särskilda frågor rörande deras lärotid. Tages endast de vanliga arbetarena inom det egentliga bageriet (incl. tillverkning af vattenkringlor), så finner man följande fördelning på utlärdade och icke utlärdade arbetare inom länen:

	Utlärda		Icke utlärdade		Af de utlärdade äro gesäller.
	antal	%	antal	%	
Nylands län	178	58.2	128	41.8	74
Åbo o. B:borgs län . . .	111	65.3	59	34.7	47
Tavastehus »	93	58.9	65	41.1	25
Viborgs »	138	47.1	155	52.9	87
S:t Michels »	34	60.7	22	39.3	10
Kuopio »	30	37.5	50	62.5	14
Vasa »	110	61.1	70	38.9	37
Uleåborgs »	22	62.9	13	37.1	6
Summa	716	56.0	562	44.0	300

Om man, i anseende till arbetarens fåtalighet, frånser det särdeles höga procenttalet för icke utlärdade i Kuopio län, så står Viborgs län med de många ryska arbetarena högst i serien. För de öfriga länen är procenten af icke utlärdade arbetare omkring 40 med det högsta talet för Nylands län.

Beträffande de utlärdade arbetarens lärotid ger följande sammanställning upplysning.

	Lärotiden har för följande antal arbetare varit				
	3 år	4 år	5 år	6—8 år	ej uppg.
Nylands län	120	35	12	7	4
Åbo o. B:borgs län . . .	56	18	7	4	26

Lärotiden har för följande antal arbetare varit						
		3 år	4 år	5 år	6—8 år	ej uppg.
Tavastehus	lån . .	49	25	8	7	4
Viborgs	» . .	68	43	3	4	20
S:t Michels	» . .	18	11	2	—	3
Kuopio	» . .	17	11	2	—	—
Vasa	» . .	80	23	4	3	—
Uleåborgs	» . .	16	3	2	1	—
Summa		424	169	40	26	57

Kap. III.

Arbetarens ålder, kön, civilstånd, födelseort och familjeförhållanden.

Åldersfördelning.

I Tab. 3 ingår en fördelning af de manliga och de kvinnliga arbetarens särskildt samt af samtliga arbetare i ett-års åldersklasser. För hvarje åldersklass äro dessutom åtskilda ogifta, gifta samt enklingar och enkor. Tab 4 meddelar ett sammandrag af Tab. 3 i 5-års åldersklasser, men med i öfrigt enahanda uppställning. Till förtydligande af arbetarens åldersfördelning finnes i slutet af detta arbete en grafisk framställning öfver denna. Åldersåren äro afsatta längs absciss-axeln med 4 mm. för hvarje. Såsom ordinata har afsatts antalet arbetare inom hvarje åldersklass, 1 mm. för hvarje arbetare. Genom ordinatornas ändpunkter hafva dragits linjer om 4 mm:s längd, lika långa på hvardera sidan och parallella med absciss-axeln, och genom deras

Tab. I. Arbetarens, bägge könen, länsvis, fördelade i 5-års åldersklasser, i procent af länets hela arbetarepersonal.

L ä n.	10—14 år %	15—19 år %	20—24 år %	25—29 år %	30—34 år %	35—39 år %	40—44 år %	45—49 år %	50—54 år %	55—59 år %	60—64 år %	65—69 år %	70—74 år %	F. upps. ålder. %
Nylands	0.8	23.9	34.3	19.6	8.3	5.5	4.0	1.2	0.5	0.5	0.2	0.2	0.3	0.7
Åbo och B:borgs	2.0	26.2	26.4	14.9	11.2	6.3	4.9	2.0	2.0	2.3	0.3	0.6	0.3	0.6
Tavastehus	3.7	27.7	30.6	13.0	9.0	3.3	5.0	2.3	2.7	1.7	0.7	0.3	—	—
Viborgs	0.8	20.1	25.9	19.0	13.6	6.5	5.1	4.2	2.6	0.8	0.8	—	0.3	0.3
S:t Michels	4.4	31.8	26.0	11.6	11.6	4.4	4.4	—	4.4	—	1.4	—	—	—
Kuopio	5.2	31.9	21.7	23.7	5.2	1.0	4.1	3.1	1.0	1.0	—	—	—	2.1
Vasa	0.8	31.1	21.9	17.1	10.4	7.6	4.8	3.2	2.0	0.8	—	—	—	0.3
Uleåborgs	0.8	17.7	24.5	19.2	10.0	3.8	7.7	6.2	5.4	0.8	2.3	—	0.8	0.8
Hela landet	1.7	25.3	28.2	17.4	10.1	5.4	4.8	2.6	2.1	1.0	0.5	0.2	0.2	0.5

ändpunkter sammanbindningslinjer, parallella med ordinat-axeln. Härigenom uppkommer en bruten linje, som emellan sig och absciss-axeln innesluter en yta, där hvarje ruta af 4 mm:s längd och 1 mm:s höjd motsvarar en arbetare. Med hänsyn till materialets litenhet hafva särskilda linjer för de manliga och de kvinliga arbetarena icke uppritats.

Maximum för alla arbetare, likasom för de manliga särskildt för sig, inträffar vid 19 år, för de kvinliga vid 21 år. Linjen sänker sig därefter ganska hastigt till c. 36 års ålder, hvarefter en ökning sker under de närmast följande åren.

I Tab. I hafva de absoluta talen i Tab. 4 omräknats i procenttal.

Till jämförelse med åldersfördelningen inom de tvänne förut undersökta industrierna, tobaks- och textilindustrierna, meddelas här nedanstående sammanställning:

	Tobaksind.	Textilind.	Bagareyrket.
10—14 år	1.1 %	2.1 %	1.7 %
15—19 »	22.1 »	23.4 »	25.3 »
20—29 »	42.1 »	40.5 »	45.6 »
30—39 »	18.3 »	15.8 »	15.5 »
40—49 »	10.3 »	9.8 »	7.4 »
50—59 »	4.4 »	6.0 »	3.1 »
60—69 »	1.5 »	2.2 »	0.7 »
70—79 »	0.2 »	0.2 »	0.2 »
80 år och mer	—	0.0 »	—
Ej uppg. ålder	—	—	0.5 »

Såsom synes äro inom bagareyrket de tidigare åldrarna relativt talrikare representerade än inom de bägge fabriksindustrierna.

Såsom framgår af Tab. 3 har inom Tavastehus län i Tavastehus stad anträffats en 10-årig gosse, d. v. s. af en ålder som understiger den enligt lag tillåtna.

Tab. 5 innehåller ett sammandrag af arbetarens fördelning efter kön, ålder och civilstånd med beaktande jämväl af arbetsortens belägenhet inom länen samt i stad eller på landsbygd. Fördelningen på arbetare under och öfver 18 år gestaltar sig som följer:

	under 18 år		öfver 18 år		ej uppg. ålder.	
	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	56	9.3	541	90.0	4	0.7
Abo o. Bborgs län	45	12.9	301	86.5	2	0.6

		under 18 år		öfver 18 år		ej uppg. ålder.	
		antal	%	antal	%	antal	%
Tavastehus	län	59	19.7	241	80.3	—	—
Viborgs	»	42	11.9	310	87.8	1	0.3
S:t Michels	»	16	23.2	53	76.8	—	—
Kuopio	»	21	21.7	74	76.3	2	2.0
Vasa	»	41	16.3	209	83.8	1	0.4
Uleåborgs	»	10	7.7	119	91.5	1	0.8
Hela landet		290	13.5	1,848	86.0	11	0.5

Inom tobaksindustrin voro 11.2 % och inom textilindustrin 14.5 % af arbetarena under 18 år. Bland Sveriges bagare voro 11.4 % under 18 år.

Särskiljer man i afseende å kön, så finner man att 235 manliga eller 16.7 % och 55 kvinnliga eller 7.4 % voro under 18 år. Samma procenttal voro för Sverige resp. 13.1 % och 5.0 %.

Slutligen finner man i städerna och på landsbygden följande fördelning:

		under 18 år		öfver 18 år		ej uppg. ålder	
		antal	%	antal	%	antal	%
Städerna.		200	14.3	1,192	85.1	9	0.6
Landsbygden		90	12.1	656	87.7	2	0.2

I åldern under 15 år äro endast 11 arbetare eller 0.5 %.

I Tab. 6 meddelas uppgifter om arbetarens medelålder. Medelåldern är för alla bageriarbetare 26.2 år (tobaksind. 28.2 och textilind. 28.5 år), för de manliga 26.0 år (tob. ind. 31.6, textilind. 33.4), för de kvinnliga 26.6 år (tob. ind. 27.4, textilind. 26.4). Medelåldern, särskildt för de manliga arbetarena, är således inom bagareyrket väsentligt lägre än inom de bägge nämnda grupperna af fabriksarbetare.

Könsfördelning.

Ur Tab. 5 framgår följande relativa fördelning af de bägge könen inom länen.

	män	kvinnor
Nylands län.	61.1 %	38.9 %
Åbo och Björneborgs län	52.9 »	47.1 »
Tavastehus	57.7 »	42.3 »
Viborgs	91.2 »	8.8 »
S:t Michels	87.0 »	13.0 »
Kuopio	82.5 »	17.5 »
Vasa	73.7 »	26.3 »
Uleåborgs	28.5 »	71.5 »
Hela landet	65.5 %	34.5 %

	män	kvinnor
Städerna	62.6 %	37.4 %
Landsbygden	71.1 »	28.9 »

Endast i Uleåborgs län äro de kvinliga arbetarena öfvervägande och minst är deras användande i de östra länen, Viborgs, St Michels och Kuopio. För de större städerna är könsfördelningen följande:

	män	kvinnor
Helsingfors	54.3 %	45.7 %
Åbo	49.2 »	50.8 »
Tammerfors	57.1 »	42.9 »
Viborg	86.0 »	14.0 »
Nikolaistad	47.5 »	52.5 »

Civilståndsför-
delning.

1,170 manliga och 678 kvinliga bageriarbetare äro öfver 18 år gamla. Dessa fördela sig på civilstånden på följande sätt:

	män		kvinnor		bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
Ogifta	815	69.7	559	82.5	1,374	74.4
Gifta	342	29.2	93	13.7	435	23.5
Enklingar och fränskilda	13	1.1	—	—	13	0.7
Enkor och fränskilda	—	—	26	3.8	26	1.4
Summa 1,170	100.0		678	100.0	1,848	100.0

Bland de manliga bageriarbetarena framträder här det anmärkningsvärda förhållandet, att de flesta af dem äro ogifta. Emellertid bör för belysande af bageriarbetarens förhållanden i detta afseende frånräknas de personer hvilka hafva egna bagærier eller annars icke äro legda. Efter en sådan reduktion ställa sig ofvan anförda siffror på följande sätt:

	män		kvinnor		bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
Ogifta	786	84.1	521	96.7	1,307	88.9
Gifta	139	14.9	10	1.9	149	10.0
Enklingar och fränskilda	10	1.0	—	—	10	0.6
Enkor och fränskilda	—	—	8	1.4	8	0.5
Summa 935	100.0		539	100.0	1,474	100.0

Häraf framgår, hurusom bland de egentliga bageriarbetarena giftermålsfrekvensen är mycket liten. Detta förhållande får sin förklaring af det ännu rådande, föräldrade kost- och logissystemet, enligt hvilket arbetarena i allmänhet äro i mästarrens kost och logis, hvilket förhindrar dem att bilda ett eget hem.

Enligt den svenska undersökningen voro civilståndsförhållandena i Sverige sådana att bland männen 76.6 % voro ogifta, 22.6 % gifta och 0.8 % enklingar, bland kvinnorna 97.1 % ogifta, 2.0 % gifta och 0.9 % enkör. Förhållandet mellan ogifta och gifta var således i Sverige än mera utprägladt än hos oss, såvida man nämligen medräknar alla personer sysselsatta inom bagerierna.

För stad och land samt för Helsingfors ställer sig civilståndsfördelningen såsom framgår af nedanstående tal:

Städerna:

	män		kvinnor		bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
Ogifta	527	75.2	419	85.3	946	79.4
Gifta	170	24.3	48	9.8	218	18.3
Enklingar	4	0.5	—	—	4	0.3
Enkör	—	—	24	4.9	24	2.0
Summa	701	100.0	491	100.0	1,192	100.0

Landsbygden:

	män		kvinnor		bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
Ogifta	288	61.4	140	74.9	428	65.2
Gifta	172	36.7	45	24.1	217	33.1
Enklingar	9	1.9	—	—	9	1.4
Enkör	—	—	2	1.0	2	0.3
Summa	469	100.0	187	100.0	656	100.0

Helsingfors:

	män		kvinnor		bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
Ogifta	193	84.3	192	90.2	385	87.1
Gifta	34	14.8	15	7.0	49	11.1
Enklingar	2	0.9	—	—	2	0.4
Enkör	—	—	6	2.8	6	1.4
Summa	229	100.0	213	100.0	442	100.0

Den påpekade disproportionen framträder mera accentuerad i städerna än på landsbygden och är synnerligen markerad i hufvudstaden.

Efter en reduktion af arbetarena till endast legda sådana gestalta sig procenttalen sålunda, att i städerna af de manliga arbetarena 84.7 % äro ogifta

och 14.7 % gifta, af de kvinnliga 97.1 % ogifta och 1.2 % gifta; på landsbygden af de manliga 83.0 % ogifta och 15.2 % gifta, af de kvinnliga 95.6 % ogifta och 3.7 % gifta; samt i Helsingfors af de manliga 86.8 % ogifta och 12.3 % gifta och af de kvinnliga 97.8 % ogifta och 0.6 % gifta. Det är således en ytterst liten del af bageriarbetarena, som, tack vare de nu rådande förhållandena inom bagareyrket, kunna bilda eget hem.

Huru civilståndsfördelningen gestaltar sig med hänsyn jämväl tagen till åldersklasser framgår af Tab. II.

Tab. II. Civilståndsfördelningen i olika åldersklasser i procent.

	18—19 år	20—29 år	30—39 år	40—49 år	50—59 år	60 år och mer
	%	%	%	%	%	%
<i>Manliga arbetare:</i>						
Ogifta	99.1	81.7	42.1	34.6	29.3	16.7
Gifta	0.9	17.3	57.5	63.6	65.9	66.6
Enklingar och fränskilda . . .	—	1.0	0.4	1.8	4.8	16.7
<i>Kvinnliga arbetare:</i>						
Ogifta	100.0	93.2	68.5	31.4	12.5	33.3
Gifta	—	5.8	29.3	51.0	58.3	22.3
Enkor och fränskilda	—	1.0	2.2	17.6	29.2	44.4

Beträffande arbetarens födelseort lämna Tab. 7 och 8 upplysning, den senare särskildt i afseende å födelseortens belägenhet i förhållande till nuvarande arbetsort.

Födelseort.

Samtliga arbetares födelseorter fördela sig på länen i Finland och på utlandet på följande sätt:

	antal	%	antal	%
Helsingfors	44	2.0		
Öfriga delar af Nylands län	186	8.7		
Nylands län			230	10.7
Åbo och Björneborgs län			367	17.1
Tavastehus län			356	16.6
Viborgs »			130	6.0
S:t Michels »			138	6.4
Kuopio »			263	12.2
Vasa »			313	14.6
Uleåborgs »			156	7.3
Inom Finland	1,953	90.9		
Utom Finland	182	8.5		
Ej uppgifven	14	0.6		
Summa	2,149	100.0		

I hvilken mån arbetarena inom bagareyrket äro bofasta inom sin födelseort framgår af följande procenttal:

Födelseorten är belägen:

Arbetsort	på arbets- orten	å öfriga orter i samma län	i öfriga län	inom Finland	utom Finland	ej uppg.
Helsingfors . .	3.9 %	16.2 %	74.8 %	94.9 %	4.3 %	0.8 %
Nylands län	7.2 »	21.3 »	67.2 »	95.7 »	3.5 »	0.8 »
Åbo och						
Björborgs län .	16.4 »	52.0 »	28.7 »	97.1 »	2.0 »	0.9 »
Tavastehus län	19.7 »	35.7 »	43.4 »	98.8 »	0.6 »	0.6 »
Viborgs »	13.3 »	12.7 »	34.0 »	60.0 »	39.7 »	0.3 »
S:t Michels »	24.7 »	29.0 »	43.4 »	97.1 »	2.9 »	—
Kuopio »	33.0 »	52.6 »	11.3 »	96.9 »	1.0 »	2.1 »
Vasa »	17.5 »	47.4 »	32.3 »	97.2 »	2.4 »	0.4 »
Uleåborgs »	9.2 »	69.3 »	19.2 »	97.7 »	2.3 »	—
Städerna »	10.9 »	35.8 »	47.8 »	94.5 »	4.9 »	0.6 »
Landsbygden .	21.3 »	32.1 »	30.9 »	84.3 »	15.1 »	0.6 »
Hela landet .	14.5 »	34.5 »	41.9 »	90.9 »	8.5 »	0.6 »

Af dessa procenttal synes i huru hög grad bageriarbetarena äro rörliga. Kändt är ju också, att dessa arbetare ofta vandra från ställe till ställe, kvarstannande på hvarje ort endast till dess en besparing arbetats ihop, hvarefter kosan ställes till en annan ort.

Familjeförhållanden.

Bageriarbetarens familjeförhållanden belysas af Tab. 9 rörande fadersyrke, Tab. 10 rörande makes yrke, Tab. 11 rörande moders yrke, Tab. 12 rörande makas yrke, Tab. 13 och 14 rörande arbetarens yrken före inträdet i bagareyrket, Tab. 15 rörande af arbetarena försörjda personer utom egna barn, Tab. 16 rörande arbetares barn sysselsatta i bagareyrket ¹⁾, Tab. 17 rörande arbetarens barn i lifvet samt Tab. 18 rörande arbetarens hemmavärande barn.

I fråga om faders och makes yrke har någon specifikation af olika industriella yrken icke genomförts; hufvudkontingenten har bestått af arbetare inom byggnadsindustrin och handtvärkeriet. För de tre hittills undersökta yrkesgrenarna, bagareyrket, tobaksindustrin och textilindustrin, erhållas för faders yrke följande tal:

¹⁾ Af typografiska skäl har tabellen rörande arbetares barn sysselsatta i bagareyrket ställts framför de tvänne efterföljande tabellerna, ehuru den bort följa efter dessa.

	Bagareyrket		Tobaksind. Textilind.	
	antal	%	%	%
Industriella yrken o. handtv.	569	26.5	39.4	36.6
Jordbruk, fiske m. m.	780	36.3	22.4	28.8
Gårdsegare	10	0.5	0.2	1.0
Handel o. samfärdsel	101	4.7	9.6	3.8
Allmän tjänst o. literära yrken . . .	61	2.8	5.2	1.4
Öfriga yrken (»arbetare»)	412	19.2	19.0	23.8
Ej uppgifvet yrke	216	10.0	4.2	4.6
Summa	2,149	100.0	100.0	100.0

65 bageriarbetare, d. v. s. 3.0 % af alla, hafva eller hafva haft fäder hvilka jämväl tillhört bagareyrket.

Vid bestämmandet af makes och makas yrke har medtagits också enkas aflidne mans och enklings aflidna hustrus yrke. Den procentiska fördelningen för makes yrke ställer sig såsom följer:

	antal	%
Industriella yrken o. handtv.	36	30.3
Jordbruk, fiske m. m.	5	4.2
Handel o. samfärdsel	30	25.2
Allmän tjänst o. literära yrken . . .	2	1.7
Öfriga yrken (»arbetare»)	12	10.1
Ej uppgifvet yrke	34	28.5
Summa	119	100.0

Af de gifta arbetsorkornas män voro 18 eller 15.1 % jämväl sysselsatta inom bagareyrket.

Af tabellen rörande moders yrke framgår, att endast 154 bageriarbetare eller 7.2 % uppgifvit att modern haft ett eller annat yrke, och ur tabellen rörande makas yrke, att 72 manliga arbetare, gifta eller enklingar, d. v. s. 20.3 % af alla, uppgifvit att deras hustrur hafva eller hafva haft ett särskildt yrke.

Beträffande de manliga arbetarens tidigare yrken inhämtas följande:

	antal	%
Industriella yrken	108	7.8
Jordbruk m. m.	57	4.0
Handel och samfärdsel	37	2.6
Civil tjänst	6	0.4

	antal	%
Militärer	6	0.4
Tjänstehjon	45	3.2
Arbetare	23	1.6
Intet uppgifvet tidigare yrke	1,126	80.0
Summa	1,408	100.0

Om de kvinliga arbetarens tidigare sysselsättning lämna nedanstående sammanställning upplysning:

	antal	%
Industriella yrken	19	2.6
Jordbruk m. m.	6	0.8
Handelsidkarskor	2	0.3
Tjänstehjon	274	37.0
Sömmerskor, tvätterskor o. d.	7	0.9
Öfriga yrken	3	0.4
Intet uppgifvet tidigare yrke	430	58.0
Summa	741	100.0

Af tab. 17 framgår att 268 fäder hafva sammanlagdt 736 barn, 84 gifta mödrar hafva 277 barn samt 13 ogifta mödrar 14 barn, eller sammanlagdt 1,027 barn. Detta tal är dock för högt, emedan de barn hvilkas både far och mor redovisats, räknats dubbelt. Frånräknas dessa 17 dubbelt räknade barn, så återstå 1,010 barn.

Af fäder med barn hafva 247 uppgifvit att 659 barn bo hemma, af gifta mödrar hafva 71 uppgifvit att 214 barn äro hemma och af ogifta mödrar hafva 9 uppgifvit sig hafva 10 barn hemma. Detta gör tillsammans 883 barn eller, då åter de dubbelt räknade frändragas, 866 barn eller 85.7 % af alla barn som vistas i föräldrahemmen.

Af tab. 16 synes, att 16 manliga och 8 kvinliga arbetare uppgifvit sig hafva sammanlagdt 30 barn arbetande jämväl inom bagareyrket. Frändrages återigen 2 dubbelt räknade, så erhålles det exakta talet 28 barn eller 13.1 % af alla arbetare.

Ur Tab. 15 framgår, att 93 manliga och 43 kvinliga arbetare uppgifvit sig hafva 187 personer, förutom egna barn, att försörja.

Kap. IV.

Arbetstid.

Tab. 19 och 20 lämna uppgifter om den ålder vid hvilken de redovisade arbetarena inträdt i bagareyrket, den förra för de manliga, den senare för de kvinnliga arbetarena. Ålder vid inträdet i yrket.

Tab. III ger en sammanställning af dessa data.

Tab. III. Ålder vid inträdet i yrket.

Inträdesålder.	Män.		Kvinnor.		Alla.	
	antal	%	antal	%	antal	%
6—11 år	41	2.9	6	0.8	47	2.2
12—17 »	1,004	71.3	153	20.7	1,157	53.7
18—29 »	319	22.7	482	65.0	801	37.3
30—39 »	22	1.6	59	8.0	81	3.8
40—49 »	6	0.4	21	2.8	27	1.3
50 år och däröfver	—	—	9	1.2	9	0.4
Ej uppgifven ålder	16	1.1	11	1.5	27	1.3
Summa	1,408	100.0	741	100.0	2,149	100.0

Af alla arbetare har något mer än hälften inträdt i bagareyrket i åldern mellan 12 och 17 år och något mer än tredjedelen i åldern mellan 18 och 29 år och endast 6.8% efter fyllda 30 år. Tar man hänsyn till könen, så finner man, att de manliga arbetarena i allmänhet inträdt tidigare i yrket än de kvinnliga. Den tidigaste anträffade åldern är för männen 6 år och för kvinnorna 9 år.

I Tab. 21 och 22 äro arbetarena fördelade såväl efter ålder vid som årtal för inträdet i bagareyrket.

Enligt § 7 i Nådiga Förordningen af den 15 april 1889 angående skydd för arbetare i de industriella yrkena borde efter den 1 januari 1890 ingen person som ej fyllt 12 år kunna vinna anställning i fabrik, handtvärk eller annan industriell handtering. Emellertid visa de bägge tabellerna att efter nämnda tidpunkt i bageriarbete antagits barn under 12 år, nämligen manliga arbetare: 1895 1 vid 9 år, 1893 1, 1894 1 och 1904 1 vid 10 år, 1890 1, 1892 1, 1894 1, 1896 1, 1898 1 och 1901 2 vid 11 år; kvinliga arbetare: 1890 1 och 1900 1 vid 10 år, 1890 1, 1894 1 och 1900 1 vid 11 år.

Till belysande af den nuvarande arbetaregenerationens sammansättning med hänsyn till inträdesåren meddelas följande öfversikt:

Inträdt i yrket under åren	män		kvinnor	
	antal	%	antal	%
1840—49	3	0.2	—	—
1850—59	8	0.6	—	—
1860—69	28	2.0	3	0.4
1870—79	90	6.4	13	1.8
1880—89	224	15.9	25	3.4
1890—99	473	33.6	164	22.2
1900	103	7.4	47	6.3
1901	109	7.7	72	9.7
1902	89	6.3	92	12.4
1903	137	9.7	133	17.9
1904	128	9.1	181	24.4
Ej uppgifvet år	16	1.1	11	1.5
Summa	1,408	100.0	741	100.0

De äldre generationerna äro bland männen mycket talrikare representerade än bland kvinnorna. Före år 1890 hafva 25.1 % af männen, men endast 5.6 % af kvinnorna inträdt i yrket.

Anställningstid
hos senaste
arbetsgifvare.

Tab. 23 och 24 framställa arbetarens anställningstid hos senaste arbetsgifvare. Slutsummorna, omsatta i procenttal, framgå af följande:

Anställningstid	Manliga arbetare.				Kvinliga arbetare.			
	Städerna		Landsbygden		Städerna		Landsbygden	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Högst 1 år	554	63.3	304	57.2	311	59.2	110	50.9
1—2 »	86	9.8	23	4.3	46	8.8	21	9.7
2—5 »	93	10.6	46	8.6	52	9.9	23	10.7
5—10 »	37	4.2	7	1.3	18	3.4	6	2.8
10—20 »	9	1.0	8	1.5	2	0.4	—	—
20—30 »	—	—	—	—	—	—	—	—

30 år och mer —	—	—	—	1	0.2	—	—
Ej uppg. tid	97	11.1	144	27.1	95	18.1	25.9
Summa	876	100.0	532	100.0	525	100.0	216 100.0

Redan af dessa procenttal framgår, hurusom bageriarbetarena icke länge hållas i arbete på ett och samma ställe. Mer än hälften har varit högst ett år i arbete på det ställe där de redovisats. I städerna är denna procent högre än på landsbygden och för männen högre än för kvinnorna. För att ännu tydligare framhäfva i hvilken mån bageriarbetarena äro ambulatoriska anföres här nedan en jämförelse mellan anställningstiden för fabriksarbetare (tobaks- och textilindustrierna hopslagna) å ena sidan och bageriarbetare å den andra

Anställ- ningstid	Manliga arbetare				Kvinliga arbetare			
	Fabriksarb.		Bageriarb.		Fabriksarb.		Bageriarb.	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Högst 1 år	384	11.3	858	60.9	1,189	13.2	421	56.9
1—2 »	293	8.6	109	7.7	1,007	11.2	67	9.0
2—5 »	864	25.4	139	9.9	2,961	32.8	75	10.1
5—10 »	701	20.6	44	3.2	2,127	23.5	24	3.2
10—20 »	518	15.2	17	1.2	946	10.5	2	0.3
20—30 »	285	8.4	—	—	391	4.3	—	—
30 år o. mer	358	10.5	—	—	407	4.5	1	0.1
Ej uppg. tid	2	0.0	241	17.1	3	0.0	151	20.4
Summa	3,405	100.0	1,408	100.0	9,031	100.0	741	100.0

Af dessa tal framgår tydligt i huru hög grad bageriarbetarena, i jämförelse med de nämnda tvänne slagen af fabriksarbetare, hafva benägenhet att byta om arbetsställe.

Slutligen må här ställas bredvid hvarandra motsvarande tal för Finland och Sverige:

Anställ- ningstid	Manliga arbetare				Kvinliga arbetare			
	Finland		Sverige		Finland		Sverige	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Högst 1 år	858	60.9	1,130	50.0	421	56.9	280	45.8
1—2 »	109	7.7	396	17.6	67	9.0	107	17.5
2—5 »	139	9.9	356	15.8	75	10.1	97	15.9
5—10 »	44	3.2	199	8.8	24	3.2	51	8.3
10—20 »	17	1.2	69	3.0	2	0.3	15	2.4
20 år o. mer	—	—	19	0.8	1	0.1	4	0.6
Ej uppg.	241	17.1	91	4.0	151	20.4	58	9.5
Summa	1,408	100.0	2,260	100.0	741	100.0	612	100.0

Procenttalen för Sverige tyda likaledes på stor rörlighet hos bageri-arbetarena, synnerligast hos de manliga arbetarena, men synes det dock som om rörligheten i Sverige vore något mindre än hos oss.

Arbets-
tid per
vecka.

Likasm för hvarje handtvärksmässigt bedrifven näring, så är det också för bagareyrket svårt att fastställa någon allmänt gällande arbetsordning. I städerna och särskildt i de större bagerierna är arbetet något så när noggrant ordnad, men i små bagerier, synnerligast på landsbygden, rättar sig arbetstiden ofta efter efterfrågan på varan. I allmänhet torde man kunna angifva, att arbetet, i bagerier med endast dagarbete, vanligen börjar kl. 5 à 6 f. m. och fortgår till kl. 6 à 8 e. m., samt i bagerier med nattarbete börjar kl. 6 à 8 e. m., hvarvid en del förberedande arbeten utföres tidigare på eftermiddagen samt fortgår till påföljande morgon vidpass kl. 6, mången gång också till senare på förmiddagen. Bakning af rågröd och tillvärkning af konditorivaror sker alltid på dagen. Till följd af arbetets art inträffar under dess förlopp tider, då intet arbete föreligger och arbetarena hafva längre eller kortare fristunder. Dessa fristunder äro dock af mycket varierande längd och kunna arbetarena under desamma icke aflägsna sig långt från bageriet, då deras närvaro kan påkallas hvilket ögonblick som helst. Det har gjorts gällande, att dessa fristunder böra frånräknas från arbetstiden. Denna åskådning kan dock icke anses berättigad, då arbetaren icke kan hafva någon egentlig hvila under de under arbetstiden spridda korta fristunderna, synnerligast som arbetaren icke fritt kan förfoga öfver dem. Vid de arbetsstatistiska undersökningar rörande bagareyrket som utförts i Sverige och Tyskland har man icke ansett sig vid bestämmandet af arbetstiden kunna fråndraga fristunderna. Så har icke hällerskett här, utan äro de angifna arbetstiderna *brutto-arbetstider*. En uppskattning af dessa fristunders sammanlagda längd meddelas dock i en följande tabell. (Tab. 26).

I Tab. 25 meddelas uppgifter rörande arbetstidens längd i landets bagerier. Arbetstiden är beräknad per vecka på grund af de uppgifter som erhållits rörande dess längd för hvarje af veckans dagar. Det framgår af tabellen, att arbetstiden i bagerierna är oskäligen lång. I landets fabriksindustri har man i allmänhet redan kommit till en arbetstid af 60 timmar i veckan, endast i undantagsfall uppgår den till 72 timmar, främst i fabriker som arbeta i skiften om 12 timmar hvarje. Inom handtvärkeriet och särskildt inom bageriet är arbetstiden däremot betydligt längre, såsom framgår af nedanstående sammanställning för bageriarbetarena i hela landet:

Arbets- tid per vecka	Män		Kvinnor		Bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
48 t. o. mindre	45	3.2	59	8.0	104	4.8
48—60 t.	153	10.9	68	9.2	221	10.3
60—72 t.	377	26.8	143	19.3	520	24.2
72—84 t.	416	29.6	221	29.8	637	29.6
84—96 t.	232	16.5	159	21.5	391	18.2
96—108 t.	99	7.0	57	7.7	156	7.3
108—120 t.	13	0.9	4	0.5	17	0.8
120 t. o. mer	6	0.4	—	—	6	0.3
Ej uppg.	67	4.7	30	4.0	97	4.5
Summa	1,408	100.0	741	100.0	2,149	100.0

Om man sätter gränsen för en antaglig arbetstid så högt som till 72 timmar i veckan eller 12 timmar om dagen under 6 dagar af veckan, så finner man här af, att endast 40.9 % af männen, 36.5 % af kvinnorna och 39.3 % af alla bageriarbetare hafva en arbetstid som understiger denna öfre gräns af 72 timmar. Här af följer således att 59.1 % af männen, 63.5 % af kvinnorna och 60.7 % af alla bageriarbetare hafva en arbetstid som öfverskrider denna högt uppskattade öfre gräns. Mer än hälften af alla bageriarbetare har således en arbetstid som måste anses öfverskrida hvad en människa kan rå med utan att taga skada. Det bör också läggas märke till att kvinnornas arbetstid relativt oftare är för lång än männens. Härtill kommer ännu att, såsom af ofvanstående sammanställning framgår, denna högsta gräns af 72 timmar icke öfverskrides med några få arbetstimmar, utan att arbetstiden ökas ända till det rent af otroliga antalet af 120 timmar i veckan (högsta konstaterade arbetstiden är 125 timmar).

Jämför man särskildt förhållandena i städerna och på landsbygden, så kommer man till de resultat som framgå af nedanstående sammanställning:

Arbets- tid per vecka	Städerna		Landsbygden	
	antal	%	antal	%
48 t. o. mindre	42	3.0	62	8.3
48—60 t.	130	9.3	91	12.2
60—72 t.	339	24.2	181	24.2
72—84 t.	434	30.9	203	27.1
84—96 t.	280	20.0	111	14.8
96—108 t.	113	8.1	43	5.7
108—120 t.	15	1.1	2	0.3
120 t. o. mer	6	0.4	—	—
Ej uppg.	42	3.0	55	7.4
Summa	1,401	100.0	748	100.0

Såsom det var att förutse, är arbetstiden längre i städerna än på landsbygden. Medan 63.5 % af stadsarbetarena hafva en arbetstid af mer än 72 timmar, är dessas relativa antal på landsbygden 55.3 %.

Till belysande af arbetstidens längd i våra största städer, Helsingfors, Åbo, Viborg och Tammerfors, anföras följande tal:

Arbetstid per vecka	Helsingfors		Åbo		Viborg		Tammerfors	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
48 t. o. mindre	11	2.3	—	—	6	7.0	—	—
48—60 t.	37	7.6	1	0.8	17	19.7	16	11.2
60—72 t.	136	27.9	29	24.2	18	21.0	32	22.5
72—84 t.	127	26.0	56	46.7	11	12.8	40	28.3
84—96 t.	119	24.4	19	15.8	14	16.3	35	24.7
96—108 t.	43	8.8	15	12.5	17	19.7	10	7.0
108—120 t.	5	1.0	—	—	3	3.5	2	1.4
120 t. o. mer.	2	0.4	—	—	—	—	4	2.8
Ej uppg.	8	1.6	—	—	—	—	3	2.1
Summa	488	100.0	120	100.0	86	100.0	142	100.0

Det framgår häraf, bland annat, att mer än 72 timmar i veckan arbeta i Helsingfors 62.2 %, i Åbo 75.0 %, i Viborg 52.3 % och i Tammerfors 66.3 % af arbetarena. I allmänhet förekommer således den längsta arbetstiden i Åbo, ehuru de exceptionellt långa tiderna af mer än 108 timmar ej där förefinnas. De omänskligt långa arbetstiderna förekomma däremot i Helsingfors och Tammerfors, ehuru antalet personer som är utsatt för ett dylikt slafarbete lyckligtvis ej är särdeles stort.

I det föregående berördes redan att den här anförda arbetstiden har räknats brutto, och att under densamma smärre fristunder kunna förekomma. Längden af dessa är svår att uppskatta, då de vanligtvis infalla oregelbundet och vara olika länge. I Tab. 26 ingår en sammanfattning af de uppskattningar arbetarena gjort rörande den sammanlagda längden af dessa fristunder under dygnet.

Ur tabellen framgår, att fristunderna under arbetstiden hafva följande längd för nedan upptagna antal arbetare, hvarvid tillika observerats de arbetare hvilka alls ej hafva några fristunder:

Rasternas längd	Män		Kvinnor		Bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
utan raster	608	43.2	435	58.7	1,043	48.6
1 t. o. mindre	272	19.3	115	15.5	387	18.0
1—2 t.	243	17.2	122	16.5	365	17.0

2—3 t.	191	13.6	41	5.5	232	10.8
3—4 t.	69	4.9	28	3.8	97	4.5
4—5 t.	22	1.6	—	—	22	1.0
5—6 t.	3	0.2	—	—	3	0.1
Summa	1,408	100.0	741	100.0	2,149	100.0

Det visar sig således, att i det närmaste halfva antalet arbetare icke hafva några sådana fristunder under arbetstiden, att de ansett sig kunna uppskatta deras sammanlagda längd. Likaså synes, att kvinnorna i afseende å fristunderna äro sämre ställda än männen.

Till jämförelse meddelas här ännu några uppgifter enligt den svenska undersökningen af bagareyrket, hvarvid endast de af arbetarena själfva lämnade uppgifterna användas, icke de af arbetsgifvarena, hvarigenom konformitet i de svenska och de finska uppgifterna vinnes.

Arbetstiden per vecka i de bägge länderna ställer sig som följer:

Arbetstid per vecka	Manliga arbetare				Kvinliga arbetare			
	Finland		Sverige		Finland		Sverige	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
48 t. o. mindre	45	3.2	14	0.6	59	8.0	10	1.7
48—60 t.	153	10.9	87	4.0	68	9.2	44	7.3
60—72 t.	377	26.8	617	28.4	143	19.3	127	21.1
72—84 t.	416	29.6	830	38.2	221	29.8	193	32.0
84—96 t.	232	16.5	413	19.0	159	21.5	169	28.3
96—108 t.	99	7.0	128	5.9	57	7.7	38	6.3
108 t. o. mer	19	1.3	20	0.9	4	0.5	6	1.0
Ej uppg.	67	4.7	66	3.0	30	4.0	14	2.3
Summa	1,408	100.0	2,175	100.0	741	100.0	601	100.0

Det synes häraf som om arbetstiden i Sveriges bagerier vid tiden för den därstädes utförda undersökningen varit ännu något ogynnsammare än hos oss.

Medan man i fabriksindustrin så mycket som möjligt söker komma ifrån nattarbetet, såsom ett både dyrt och dåligt arbete, fortlevver detsamma inom bageriet i mycket stor utsträckning. Tab. 27 lämnar detaljerade uppgifter om nattarbetets utsträckning inom bagerierna i Finland. Härvid har såsom natt ansetts den enligt § 8 i Förordningen angående skydd för arbetare i de industriella yrkena af den 15 april 1889 fastställda tiden från kl. 9 e. m. till kl. 5 f. m. Det framgår af Tab. 27 att 1,093 arbetare eller 50.9 % af alla arbetare hafva nattarbete af längre eller kortare varaktighet, att bland de manliga arbetarena 733 eller 52.0 % och bland de kvinliga arbetarena 360 eller 48.6 %

Nattarbetet.

hafva nattarbete. Nattarbete förekommer alls ej i städerna Nyslott, Nykarleby, Jakobstad och Kajana och i allmänhet i ringa utsträckning i de öfriga småstäderna och på landsbygden. Ett undantag härifrån bilda dock Viborgs och Kivinebb socknar. I dessa socknar finnes ett stort antal bagerier, af hvilka de i den förra socknen förse Viborgs stad och de i den senare de företrädesvis af ryssar besökta badorterna vid Finska viken med bröd. I dessa bagerier, hvilkas arbetare också mestadels äro ryssar, idkas nattarbete i mycket stor utsträckning.

Huru nattarbetet fördelar sig på olika timantal i veckan framgår af följande sammanställning:

Nattarbete under	Män		Kvinnor		Bägge könen	
	antal	%	antal	%	antal	%
7 t. o. mindre	157	21.4	172	47.7	329	30.1
7—14 t.	75	10.2	61	17.0	136	12.4
14—21 t.	37	5.0	37	10.2	74	6.8
21—28 t.	44	6.0	23	6.4	67	6.1
28—35 t.	51	7.0	27	7.5	78	7.1
35—42 t.	81	10.9	19	5.3	100	9.2
42—49 t.	227	31.2	20	5.6	247	22.6
49—56 t.	61	8.3	1	0.3	62	5.7
Summa	733	100.0	360	100.0	1,093	100.0

Till följd af att den i lagen af den 15 april 1889 ingående definitionen på natt här användts, har ett relativt stort antal arbetare kommit att ingå i den första gruppen, en timme nattarbete per dygn, emedan det är vanligt att arbetet dels fortsättes någon timme efter kl. 9 e. m. dels börjas någon timme före kl. 5 f. m. Ett mycket stort antal arbetare, 22.6 % af alla som hafva nattarbete, arbeta 6 nätter i veckan och icke håller få, 62 arbetare eller 5.7 % af alla, arbeta t. o. m. alla 7 nätter i veckan. Dessa sistnämnda återfinnas till största delen i Viborgs stad samt i de nämnda tvänne landskommunerna, Viborgs och Kivinebb socknar.

I huru stor utsträckning nattarbetet bedrivs i städerna och på landsbygden framgår af nedanstående tal:

Nattarbete under	Städerna		Landsbygden	
	antal	%	antal	%
7 t. o. mindre	222	26.5	107	42.2
7—14 t.	109	13.0	27	10.6
14—21 t.	70	8.3	4	1.6
21—28 t.	43	5.1	24	9.4

28—35 t.	58	6.9	20	7.9
35—42 t.	79	9.4	21	8.3
42—49 t.	220	26.3	27	10.6
49—56 t.	38	4.5	24	9.4
Summa	839	100.0	254	100.0

Nattarbetet har således, såsom redan tidigare antydt, en vida vägnar större utsträckning i städerna än på landsbygden.

Den största utbredning har nattarbetet i Helsingfors, där icke mindre än 340 arbetare eller 69.7 % af alla hafva nattarbete. Rörande längden af detta erhålles upplysning ur följande:

Nattarbete under	Arbetare antal	%	Nattarbete under	Arbetare antal	%
7 t. o. mindre	59	17.4	35—42 t.	41	12.1
7—14 t.	22	6.5	42—49 t.	114	33.4
14—21 t.	36	10.6	49—56 t.	2	0.6
21—28 t.	28	8.2	Summa	340	100.0
28—35 t.	38	11.2			

Någon jämförelse med Sverige kan icke göras beträffande utsträckningen af nattarbetet, dels emedan såsom natt där ansetts tiden från kl. 8 e. m. till kl. 6 f. m., dels också emedan i redogörelsen användts 12 timmars intervaller i st. f. här använda 7 timmars. Det må endast anföras att i Sverige af alla arbetare 14.4 % icke haft något nattarbete, 21.6 % haft högst 12 timmar nattarbete, 22.9 % haft 12—24 timmar, 16.1 % haft 24—36 timmar, 13.7 % haft 36—48 timmar och 11.3 % haft mer än 48 timmar nattarbete i veckan.

Utsträckningen af söndagsarbetet belyses af Tab. 28. Det framgår af densamma att 656 manliga arbetare eller 46.5 % och 86 kvinnliga arbetare eller 11.6 % hafva söndagsarbete. Ur tabellen framgår också att söndagsarbete icke förekommer i städerna Lovisa, Björneborg, Raumo, Nystad, Nyslott, Joensuu, Iisalmi, Kaskö, Kristinestad, Nykarleby, Jakobstad, Gamlakarleby, Brahestad och Kajana, samt på landsbygden i Nylands, Kuopio och Vasa län.

Söndags-
arbetet.

Utsträckningen af söndagsarbetet belyses af följande:

Antal timmar arbete per söndag	Manliga arbetare		Kvinnliga arbetare	
	antal	%	antal	%
2 t. o. mindre	57	8.7	34	39.5
2—4 t.	52	7.9	32	37.3
4—6 t.	176	26.8	10	11.6
6—8 t.	165	25.2	2	2.3
8—10 t.	83	12.7	2	2.3

10—12 t.	48	7.3	5	5.8
12—14 t.	60	9.1	—	—
14—16 t.	15	2.3	1	1.2
Summa	656	100.0	86	100.0

Söndagsarbetet är vida mindre ofta förekommande på landsbygden än i städerna. I städerna hafva 587 arbetare eller 41.9 % och på landsbygden 155 arbetare eller 20.7 % söndagsarbete.

En jämförelse med Sverige beträffande söndagsarbetet, hvarvid könen icke kunna åtskiljas, ger nedanstående resultat:

Antal timmar arbeté per söndag	Finland		Sverige	
	antal	%	antal	%
2 t. o. mindre	91	12.3	212	30.2
2—4 t.	84	11.3	280	39.9
4—6 t.	186	25.1	110	15.7
6—8 t.	167	22.5	77	11.0
8—10 t.	85	11.4	10	1.4
10 t. o. mer	129	17.4	13	1.8
Summa	742	100.0	702	100.0

Det framgår af ofvanstående jämförelse, dels att söndagsarbetet är oftare förekommande hos oss än i Sverige, i det att 34.5 % af de finska men 25.3 % af de svenska bageriarbetarna haft sådant arbete, dels att detta söndagsarbete i Finland varit vida vägnar intensivare än i Sverige.

**Lärlingarnas
arbetsför-
hållanden.**

Det är skäl att särskildt egna uppmärksamhet åt lärlingarnas arbetsförhållanden. Med uteslutande af tre kvinliga lärlingar, hafva 298 manliga sådana blifvit redovisade. Dessas arbetstid per vecka belyses af Tab. 29, nattarbetet per vecka af Tab. 30 och söndagsarbetet af Tab. 31.

En jämförelse mellan lärlingarnas och öfriga manliga arbetares arbetstid utfaller sålunda:

Arbetstid per vecka	Lärlingar		Öfriga manliga arbetare	
	antal	%	antal	%
48 t. o. mindre	3	1.0	42	3.8
48—60 t.	18	6.0	135	12.1
60—72 t.	67	22.5	310	28.0
72—84 t.	95	31.9	321	28.8
84—96 t.	69	23.2	163	14.7
96—108 t.	36	12.1	63	5.7
108—120 t.	3	1.0	10	0.9
120 t. o. mer	4	1.3	2	0.2
Ej uppg. tid	3	1.0	64	5.8
Summa	298	100.0	1,110	100.0

Det framgår af ofvanstående, att lärlingar arbeta icke allenast fullt lika länge som de fullvuxna manliga arbetarena, utan att deras arbetstid t. o. m. öfverhufvudtaget är längre än de senares. Detta senare förhållande belyses skarpt af procenttalen från 72 timmar uppåt. Det är åter företrädesvis i städerna och främst i Helsingfors som lärlingarnas arbetstid är lång.

Beträffande lärlingarnas nattarbete meddelas nedanstående sammanställning:

Nattarbete per vecka	Lärlingar		Öfriga manliga arbetare	
	antal	%	antal	%
7 t. o. mindre	36	18.8	121	22.4
7—14 t.	19	9.9	56	10.4
14—21 t.	11	5.7	26	4.8
21—28 t.	5	2.6	39	7.2
28—35 t.	10	5.2	41	7.6
35—42 t.	30	15.6	51	9.4
42—49 t.	78	40.6	149	27.5
49—56 t.	3	1.6	58	10.7
Summa	192	100.0	541	100.0

Medan af lärlingarna 64.4 % hafva nattarbete hafva bland öfriga manliga arbetare endast 48.7 % nattarbete hvarjämte, ur ofvanstående procenttal med full tydlighet framgår, att lärlingarna i allmänhet hållas till längre nattarbete än de fullvuxna manliga arbetarena. Återigen är det Helsingfors som går i spetsen i detta afseende.

Omfånget af lärlingarnas söndagsarbete belyses af nedanstående:

Antal timmar arbete per söndag	Lärlingar		Öfriga manliga arbetare	
	antal	%	antal	%
2 t. o. mindre	19	10.0	38	8.1
2—4 t.	13	6.9	39	8.3
4—6 t.	54	28.6	122	26.1
6—8 t.	61	32.3	104	22.4
8—10 t.	27	14.3	56	12.0
10—12 t.	5	2.6	43	9.2
12—14 t.	8	4.2	52	11.1
14—16 t.	2	1.1	13	2.8
Summa	189	100.0	467	100.0

Återigen är det en större procent af lärlingarna, 63.4 %, än af de öfriga manliga arbetarena, 42.1 %, som hafva söndagsarbete och ofvanstående tal

ådagalägga i huru hög grad lärlingarna anlitas till långvarigt söndagsarbete, 4—10 timmar.

Det framgår af det föregående, att lärlingarna i afseende å arbetsordningen i alla afseenden äro sämre ställda än sina äldre arbetskamrater. Enahanda förhållande har också kunnat konstateras vid de tyska bageriundersökningarna. I Tyskland är lärlingarnas ställning synnerligen ogynnsam till följd af den där brukliga seden att brödet på morgonen föres hem till kunderna, och är det lärlingarnas sak att utföra detta extra arbete, att i köld och mörker bära tunga brödkorgar och springa trappa upp och trappa ned, efter det de hela natten arbetat i bageriet. Hos oss, där konkurrensen icke drifvit bagarena till att sända brödet hem till kunderna, utan där hvar och en själf afhämtar sitt behof i bagarebutiken, hafva lärlingarna undgått det ofvannämnda extra onus, men i alla fall visa här anförda siffror en arbetstid för lärlingar, som icke borde få tolereras, med hänsyn till den störande invärkan den har på lärlingarnas både andliga och kroppsliga utveckling.

**Måltidsraster
och soffid.**

Då arbetstiden i bagerierna både dag och natt är så lång som här påvisats, är det klart att mycket liten tid återstår för arbetaren för intagande af måltider och för nödig hvila. Till följd af arbetets i bagerierna art infalla måltiderna och tiderna för hvila ytterst oregelbundet.

I allmänhet intaga bageriarbetarena sina måltider, då det så passar sig. Detta står i intimt sammanhang med det ännu hos oss rådande förhållandet, att de flesta bageriarbetare äro i mästarens kost och logis, ett förhållande som också i andra afseenden värkar menligt i det detsamma motvärkar arbetarens sträfvan att bilda familj, utom att det i väsentlig grad ökar arbetarens beroende af mästarena. I de mindre bagerierna intagas måltiderna alldeles oregelbundet, ofta på stående fot i arbetsrummet. Där personalen är tillräckligt stor kan lättare en regelbunden matordning iakttagas.

En sammanställning af arbetarens uppgifter om den tid de hafva disponibel för intagande af middagsmålet ger följande resultat:

Tid för middagsmål.	Antal arbetare.	%.
Ingen bestämd tid.	940	43.7
Mindre än $\frac{1}{2}$ t.	50	2.3
$\frac{1}{2}$ t.	373	17.4
1 t.	771	35.9
Mer än 1 t.	15	0.7
Summa	2,149	100.0

Största delen af arbetarena uppgifva sig således icke hafva någon bestämd middagstid och bland dem som verkligt hafva en sådan är densamma alldeles för knappt tillmätt.

Afven i afseende å den tid som arbetarena kunna egna åt hvila och sömn efter ett ansträngande arbete råder med nuvarande anordning af arbetet inom bagerierna mycken oregelbundenhet. Större delen af arbetarena har visserligen uppgifvit, att härför finnes disponibel en tid som i och för sig vore tillräcklig, d. v. s. 8 timmar och t. o. m. mer, men i dessa fall är hvilotiden oftast placerad på ytterst olämpliga tider af dygnet och splittrad på flere olika perioder. Ur de till flere hundra uppgående variationerna af softidens placering på olika tider af dygnet meddelas här ett antal karaktäristiska exempel.

Från	9 e. m. till	4 p. n.
»	9 e. m. »	1 p. n. och 2 e. m. till 3 e. m. (5 timmar).
»	9 e. m. »	2 p. n.
»	9 e. m. »	2 p. n. och 3 p. n. till 4 p. n.
»	9 e. m. »	2 p. n. » 4 p. n. » 5 f. m.
»	9 e. m. »	2 p. n. » 5 f. m. » 7 f. m.
»	9 e. m. »	3 p. n. » 5 f. m. » 6 f. m.
»	9 e. m. »	3 p. n. » 4 e. m. » 7 e. m.
»	10 e. m. »	3 p. n. » (5 timmar).
»	10 e. m. »	4 p. n. » (6 timmar).
»	10 e. m. »	2 p. n. » 3 p. n. till 6 f. m.
»	10 e. m. »	3 p. n. » 4 p. n. » 6 f. m.
»	10 e. m. »	3 p. n. » 5 f. m. » 7 f. m.
»	10 e. m. »	3 p. n. » 6 f. m. » 9 f. m.
»	11 e. m. »	4 p. n. (5 timmar).
»	11 e. m. »	2 p. n. och 3 p. n. till 7 f. m.
»	11 e. m. »	3 p. n. » 9 f. m. » 1 e. m.
»	11 e. m. »	4 p. n. » $\frac{1}{2}$ 9 f. m. till 1 e. m. samt 2 e. m. till 6 e. m.
»	12 p. n. »	5 f. m. (5 timmar).
»	12 p. n. »	2 p. n. och 12 p. d. till 3 e. m. (5 timmar).
»	12 p. n. »	5 f. m. » 3 e. m. » $\frac{1}{2}$ 6 e. m.
»	1 p. n. »	$\frac{1}{2}$ 8 f. m.
»	1 p. n. »	6 f. m. och 1 e. m. till 2 e. m.
»	2 p. n. »	9 f. m.
»	2 p. n. »	6 f. m. och 3 e. m. till 6 e. m.
»	3 p. n. »	9 f. m.
»	3 p. n. »	$\frac{1}{2}$ 7 f. m. och 3 e. m. till 7 e. m.
»	3 p. n. »	6 f. m. » 10 f. m. » 2 e. m.
»	4 p. n. »	8 f. m. (4 timmar).
»	4 p. n. »	9 f. m. (5 timmar).
»	4 p. n. »	6 f. m. och 8 f. m. till 2 e. m.
»	4 p. n. »	7 f. m. » 11 f. m. » 3 e. m.
»	4 p. n. »	8 f. m. » 4 e. m. » 8 e. m.
»	4 p. n. »	10 f. m. » 3 e. m. » 4 e. m.
»	5 f. m. »	8 f. m. (3 timmar).
»	5 f. m. »	11 f. m.
»	5 f. m. »	12 p. d.
»	5 f. m. »	8 f. m. och $\frac{1}{2}$ 1 e. m. till 6 e. m.
»	5 f. m. »	9 f. m. » 12 p. d. » 3 e. m.
»	5 f. m. »	10 f. m. » 12 p. d. » $\frac{1}{2}$ 2 e. m.
»	$\frac{1}{2}$ 6 f. m. till	1 e. m.
»	6 f. m. till	10 f. m. (4 timmar).

Från	6 f. m.	till	11 f. m.	(5 timmar).
»	6 f. m.	»	12 p. d.	
»	6 f. m.	»	8 f. m. och 10 f. m.	till $\frac{1}{2}$ 5 e. m.
»	6 f. m.	»	$\frac{1}{2}$ 2 e. m.	
»	6 f. m.	»	9 f. m. och 10 f. m.	till 2 e. m.
»	6 f. m.	»	10 f. m. » 12 p. d.	» $\frac{1}{2}$ 2 e. m. (5 $\frac{1}{2}$ timmar).
»	6 f. m.	»	10 f. m. » 3 e. m.	» 6 e. m.
»	7 f. m.	»	12 p. d.	(5 timmar).
»	7 f. m.	»	1 e. m.	(6 timmar).
»	$\frac{1}{2}$ 8 f. m.	till	1 e. m.	(5 $\frac{1}{2}$ timmar).
»	8 f. m.	»	12 p. d.	(4 timmar).
»	8 f. m.	»	1 e. m.	(5 timmar).
»	8 f. m.	»	11 f. m. och 6 e. m.	till 9 e. m.
»	9 f. m.	»	1 e. m.	(4 timmar).
»	9 f. m.	»	2 e. m.	(5 timmar).
»	9 f. m.	»	2 e. m. och 3 e. m.	till $\frac{1}{2}$ 6 e. m.
»	10 f. m.	»	4 e. m.	
»	11 f. m.	»	4 e. m.	(5 timmar).
»	11 f. m.	»	5 e. m.	
»	11 f. m.	»	2 e. m. och $\frac{1}{2}$ 4 e. m.	till $\frac{1}{2}$ 7 e. m.
»	12 p. d.	»	5 e. m.	(5 timmar).
»	3 e. m.	»	7 e. m.	(4 timmar).
»	4 e. m.	»	11 e. m.	
»	5 e. m.	»	12 p. n.	
»	6 e. m.	»	12 p. n.	
»	7 e. m.	»	1 p. n.	
»	$\frac{1}{2}$ 8 e. m.	till	2 p. n.	
»	8 e. m.	till	1 p. n.	(5 timmar).
»	8 e. m.	»	2 p. n.	
»	8 e. m.	»	2 p. n. och 4 p. n.	till $\frac{1}{2}$ 6 f. m. samt 6 f. m. till 7 f. m.
»	8 e. m.	»	3 p. n. » 5 f. m.	» 7 f. m.

För att bättre belysa huru dessa softider falla på de olika tiderna af dygnet, bifogas här till en grafisk framställning. På en horisontel linje äro dygnets timmar utsatta, börjande från kl. 9 e. m., och på de härmed parallella linjerna äro svarta streck uppdragna mellan de klockslag som angifva början och slutet af softiden. Längden af dessa streck åskådliggör således soft- eller hvilotidens längd och deras placering dennas placering på dygnet. Den af lagen fastställda tiden för natt mellan kl. 9 e. m. och 5 f. m., hvilken således bör betraktas såsom normal softid, är omramad med rött. Af denna grafiska framställning synes utan vidare huru splittrad bageriarbetarens softid är och i huru hög grad den faller utanför den tid som i normala fall borde användas för hvila.

Öfvertidsarbete.

Med den arbetsordning som för närvarande är rådande i våra bagerier, är det klart, att begreppet öfvertidsarbete knappast existerar. Arbetaren är tvungen deltaga i arbetet ända till dess det förelagda kvantum bakverk är framställt, det må sedan räcka flere eller färre timmar. Här för är han engagerad och har ej rätt att påyrka ökad ersättning för en längre arbetsdag. En del arbetare hafva dock uppgifvit att extra ersättning förekommit, hvil-

ken ersättning beräknats på mycket olika sätt. Än har den utgått med kontant efter timme (uppgifterna variera mellan 15 p. och 1 mk 25 p. per timme), än med kontant efter styckberäkning (1 p. per kaka eller 5 mk för bakning, som delas mellan de i bakningen deltagande), än med vanlig dagslön, än med denna ökad med 50 %, än har den utgått efter träffad öfverenskommelse eller efter arbetsgifvarens förgodtfinnande, hvarvid presenter af ett eller annat slag fått vara godtgörelse för arbetet. I de flesta fall förekommer, såsom nämndt, ingen särskild godtgörelse för öfvertidsarbete emedan därvid alls ej fästes särskildt afseende.

Kap. V.

Kampen för en bättre arbetsordning.

I Kap. I har redan berörts en sida af kampen för en bättre arbetsordning, d. v. s. tidigare värkställda undersökningar af denna arbetsordning. Det återstår ännu att redogöra för den mera aktiva sidan af kampen för en förändring, sådan den framträdte i sträjker från arbetarens sida, vidare för frågans behandling vid landtdagen 1904-05 samt för den öfverenskommelse efter landtdagens afslutande som ledt till en fredlig lösning af frågan, åtminstone tillsvidare.

Arbetsgifvare-
nas och arbe-
tarens åsik-
ter om natt-
arbetet.

Till först lämnas här ett referat af arbetsgifvarens och arbetarens åsikter i frågan, sådana de framgått ur de svar som afgifvits under undersökningens gång.

Vid genomgåendet af arbetsgifvarens svar finner man det egendomliga förhållandet, att samma motiv användes för diametralt motsatta åsikter. De flesta äro ense om att ett förbud mot nattarbete skulle medföra ökade kostnader för en större arbetslokal och möjligen ett ökad antal ugnar, synnerligast i de bagerier, där såväl vanlig bageri- som konditorivärksamhet bedrifves. Men härmed är också enigheten i hufvudsak slut. Medan en del arbetsgifvare uppgifva, att dessa kostnader blefve så stora, att bageriegaren ej kunde bära dem, finna andra, att kostnaderna ingalunda blefve öfverhöfvan stora och med lätthet kunde bäras af affären. Några anse att förbudet i främsta rummet menligt skulle drabba de större bagerierna, medan andra åter hålla före, att dessa ej alls skulle beröras däraf, under det de små bagerierna skulle gå sin säkra ruin till mötes. En del arbetsgifvare tro, att ett förbud med lätthet kunde genomföras på landsbygden och i mindre städer, men vore omöjligt i de större städerna, och å andra sidan framhållas, att svårigheter just skulle uppstå på de förra platserna till följd af bristen på nödig arbetskraft. Och hvad slutligen frågan om förbudets invärkan på bageriyrkets utveckling beträffar, så äro åsikterna lika delade. Medan flere kategoriskt påstå, att ett förbud skulle leda till yrkets undergång, hvarvid dock icke i

något fall detta påstående åtföljts af någon bindande bevisning utan väl får tagas såsom en förmodan, hafva än flere bageriidkare uttalat sig därhän, att förbudet mot nattarbete icke komme att hafva någon som hälst menlig invärkan på bagareyrket såsom sådant. Slutligen har ett stort antal bagare förklarat sig indifferent i frågan, mestadels därför att de redan i sina bagerier afskaffat nattarbetet.

Vid en sammanräkning af svaren för och mot hafva endast de svar medtagits som innehålla ett alldeles klart erkännande af fördelarna af dagarbetet framför nattarbetet eller ett bestämdt yrkande på nattarbetets bibehållande. Sålunda hafva ej medräknats de svar, hvori möjligheten af nattarbetets afskaffande erkänts för landsbygden men ej för städerna. I de flesta fall har vid yrkandet på nattarbetets afskaffande fästs det vilkor, att ett förbud måtte gälla alla bagerier utan undantag och särskildt också de s. k. hembagerierna, hvilka annars kunde drifva en fördärfbringande konkurrens med yrkesbagarena.

Resultatet af sammanräkningen af arbetsgifvarens uttalanden ställer sig som följer:

För möjligheten af ett fullständigt eller delvis förbud för nattarbetet hafva uttalat sig

i Helsingfors	53 arbetsgifvare
på öfriga orter i landet . .	364 »
Summa 417	»

Mot införandet af hvarje inskränkning af nattarbetet hafva uttalat sig

i Helsingfors	23 arbetsgifvare
på öfriga orter i landet . .	54 »
Summa 77	»

Bland arbetsgifvarena har således ett öfvervägande flertal (84 % mot 16 %) uttalat sig därhän, att ett förbud för ett fullständigt eller delvis nattarbete icke skulle stöta på oöfvervinneliga svårigheter.

Det kan icke komma i fråga att här uppräknat alla de skäl som anförts för och mot, det skulle kräva för mycket utrymme och dessa skäl äro också i hufvudsak bekanta och desamma som upprepade gånger förut åberopats. Här må endast antydas ett par svar som afvika från den vanliga mallen.

Erfarenheten uppges hafva visat att arbetarens löner vid dagarbetet sjunka. — Ett förbud mot nattarbete skulle värka, att bagareyrket ytterligare ginge ett steg bakut. Redan införandet af den fria näringsrätten hade gjort

stort förfång för yrket, därigenom att hvar och en utan insikter i yrket tilläts drifva detsamma. — Afskaffandet af nattarbetet vore nog önskvärdt, men i så fall borde ångbagerierna *förbjudas* att leverera bröd tidigare än småbagerierna eller tidigast kl. 11 à 12 på dagen, ty annars kunde småbagarna icke bestå i konkurrensen. — Efter det ett förbud för nattarbete infördes, blefve det omöjligt för en gesäll att blifva sin egen. Att arbetarena motsatt sig nattarbetet berodde för öfrigt på den dåliga socialistiska anda som trängt in bland arbetarena, och som gör att de vilja motarbeta arbetsgifvaren-kapitalisten. — Framhållande hurusom dryckenskapen var rådande bland bageriarbetarena, yttrar en arbetsgifvare att, om också hela den öfriga världen blefve nykter, bageriarbetarena dock komme att stå kvar på sin förra ståndpunkt så länge nattarbetet bibehölles. — Ett förbud mot nattarbete borde icke genomföras, men i dess ställe bageriarbetarens arbetstid begränsas och arbete i skift införas. — Införandet af ett förbud för nattarbete vore öfverflödigt, då detta i alla fall allt mer och mer af sig själf försvinner, tack vare arbetarens allt starkare framträdande fordringar på förkortad arbetstid. — Under vissa tider på året vore nattarbetet oundvikligt och borde det därför vara tillåtet om sommaren; men kunde godt förbjudas om vintern.

Hvad arbetarens mening i saken beträffar, så kunde man ju vänta, att önskan hos dem att få nattarbetet afskaffadt vore enhällig. Likvisst har dock ett 50-tal arbetare ansett sig kunna föredraga nattarbetet. Eget nog har bland dessa arbetare såsom motiv hvarför de föredraga nattarbete anförts hänsyn till mästarens väl, i det att ett förbud för nattarbete komme att medföra kostnader för dessa. Vid sidan häraf har också åberopats publikens s. k. fordran på färskt bröd tidigt på morgonen. Det öfvervägande flertalet bland arbetarena har dock uttalat sig mot nattarbetet. Härvid har framhållits de sanitära vådorna af det ständiga nattarbetet, hvarvid särdeles ofta påpekats dess skadliga invärkan på ögonen. Den sömn som arbetaren kan njuta om dagen är aldrig lika välgörande som nattsömnen. Man blir beständigt störd, synnerligast som i de flesta fall flere arbetare bo i samma rum. Synnerlig vikt synas arbetarena fästa därvid, att de, till följd af nattarbetet, äro förhindrade att deltaga i bildnings- och allmänna kulturella sträfvanden, hvarjämte lärlingarnas skolgång försvåras. Likaså förbindrar nattarbetet bildandet af egen familj. Ingen kan hålla ut med nattarbetet i 20 år; såvida han ej då fått egen rörelse, måste han öfvergå till annat yrke, ja en arbetare yttrade, att det ständiga nattarbetet gjorde att »man höll på att bli galen». Det arbete som utfördes om natten var alltid sämre än det som gjordes om dagen, hvarjämte nattarbetet i hög grad befordrade osnygheten, dryckenskapen och osedligheten. Ehuru de flesta arbetare uttalade sig mot allt nattarbete, fanns det dock flere som förordade detsamma om sommaren,

hvarjämte en del ansåg, att det kunde tillåtas efter ömsesidig öfverenskommelse mellan arbetsgifvare och arbetare och mot särskild godtgörelse.

Af 1,259 arbetare som uttalat sig bestämdt i den ena eller andra riktningen hafva 1,208 eller 96 % af en eller annan anledning varit mot nattarbetet, medan 51 eller 4 % icke haft något mot detsamma att invända.

Sträjk.

Den anmärkningsvärdaste af de sträjker som förekommit inom bagaryrket under de senaste åren är den som utbrast i Helsingfors i juli 1899. Vid särskilda möten i början af juli beslöto bageriarbetarena att fordra nattarbetets afskaffande, en arbetstid af 10 timmar i dygnet samt en aflöning af 50 p. för gesäller och 25 p. för lärlingar per timme med 25 % förhöjning för öfvertidsarbete. Arbetsgifvarena beslöto att icke ingå på de uppställda fordringarna, under förmenande, att de framställda anspråken uppbyros blott af ett mindretal af arbetarena inom yrket, hvilka tagit sig talan i samtliga arbetares namn. Dock föreslogs tillsättandet af en förlikningsnämnd, bestående af sex personer från hvardera sidan. Arbetarena å sin sida valde visserligen också medlemmar i förlikningsnämnden, men beslöto tillika att vidhålla sina fordringar och, i fall af behof, genomdrifva dem medels sträjk. Då man icke lyckades komma till någon antaglig förlikning, utbröt sträjken den 1 augusti. Beslutet härom fattades vid ett möte, besökt af ungefär 125 bageriarbetare. Sträjken omfattade nästan alla bagerier i staden, af hvilka några stodo helt och hållet toma. Genom att de större bagerierna skaffade sig arbetskrafter från St Petersburg, ett 30-tal ryska och tyska arbetare, kunde de icke blott tillfredsställa hela sitt eget behof af bröd, utan äfven tillhandagå de af kollegerna, hos hvilka fullständig arbetsinställelse rådde, med de förråd hvaraf de voro i behof för att förse sina kunder med bröd. De utländska arbetare hvilka funnos vid stadens bagerier anställda deltog icke i sträjken.

En del af de mindre bageriegarena syntes vara benägna att gå in på arbetarens fordringar och flere af dem gåfvo också efter och afskaffade nattarbetet. De större bagerierna vidhöllo strängt sin afvisande ståndpunkt, då de kunde uppehålla full värksamhet med tillhjälp af de utländska arbetarena. Antagligen uppmuntrade af de mindre arbetsgifvarens eftergifvenhet, sällade sig till de sträjkande också kvinliga arbetare, hvilka företrädesvis arbete vid mindre bagerier.

De sträjkande arbetarena anhöllo att fackföreningarnas centralkommitté måtte uttala sig angående sträjken och om dess fortsättande och understödande. Centralkommittén beslöt uttala sig därhän att, fästän nu pågående sträjk icke, såsom önskligt varit, från början hänskjutits till kommittén, hvarigenom denna icke varit i tillfälle att gifva sitt förord åt densamma, kommittén likväl, då orsakerna till sträjken voro allmänt kända, ansåg sig kunna godkänna sträjken och böra gifva densamma största möjliga understöd. I sådant afseende

skulle i tidningsprässen införas ett upprop till allmänheten. I detta upprop framhålles bland annat att redan för par årtionden tillbaka så vägande skäl anförts för nattarbetets afskaffande, att hvarje opartisk ovilkorligen måste skänka desamma sitt erkännande. Bageriarbetarena hade nu, då alla andra åtgärder icke ledt till resultat, om ock ogärna nödgats tillgripa den sista utvägen, sträjk. Ehuru en del af öfverklassen och af arbetsgifvarena hade af inbillade hänsyn förledts att motsätta sig nattarbetets afskaffande och därvid gått tillväga på ett mindre fosterländskt sätt, så borde dock den stora allmänheten och särskildt arbetarena, hvilka borde själfständigt bedöma frågan och hvilkas oförytterliga rättigheter stodo på spel icke ställa sig likgiltiga gentemot sträjken. Kommittén hade därför för afsikt att sammankalla ett allmänt möte för diskuterande af åtgärder till ett värksamt understödande af de sträj-kande bageriarbetarena.

Detta möte kom emellertid icke till stånd. Redan några dagar efter uppropets offentliggörande kunde tidningarna konstatera, att sträjken måste anses afslutad, i det att de sträj-kandes antal uppgick endast till 20 à 30 arbetare. De flesta af de sträj-kande arbetarena hade, då de icke mottogos i arbete af mästarena i Helsingfors, sökt sig till landsorten, och de återstående skulle väl följa exemplet.

Sträjken hade fullständigt misslyckats.

Det synes, såvidt man efteråt kan bedöma, som om sträjken varit ofullständigt förberedd. Den igångsattes under en tid af året, då konsumtionen af bröd är minst till följd af att en väsentlig del af stadens invånare vistas på landet. För förlikningsnämnden fanns inga bestämda normer att hålla sig till. Såsom nämndt gingo flere mindre arbetsgifvare in på arbetarens fordringar om nattarbetets afskaffande, men då de större bagerierna, tack vare utifrån importerade arbetare, fortsättningsvis kunde upprätthålla nattarbetet, så blef det i längden icke möjligt för de mindre bagerierna att vidhålla sitt beslut om endast dagarbete. De föllo af, den ena efter den andra, och under senare hälften af augusti hade allt åter gått till det gamla efter något mer än två veckors sträjk.

Uti flere landsortsstäder, såsom Åbo, Tammerfors, Viborg, Nikolaistad, hafva under de senaste åren utbrutit mindre sträjker i anledning af fordran på nattarbetets afskaffande. Det har likväl icke varit möjligt att numera inhämta exakta uppgifter om desamma, hvarför de här förbigås, synnerligast som de torde varit af ganska ringa utsträckning.

Af de redovisade arbetarena hafva 43 uppgifvit sig hafva deltagit i sträjken i Helsingfors samt ett 30-tal i de ofvannämnda sträj-kerna i särskilda landsortsstäder.

Såsom redan tidigare nämnts (Kap. I) föranstaltades af yrkesinspektörerna en undersökning af bagerierna i landet. På grund af de resultat hvilka

framgingo ur nämnda undersökning, inlämnade Industristyrelsen den 3 oktober 1899 till Senaten ett förslag till förordning angående arbetstiden i bagerier af följande lydelse:

§ 1. Arbeta i bageri, där bagerirörelse drifves som näring, må icke idkas:

1) söndag och hälgdag från föregående dag kl. 6 e. m. till samma tid på sön- och hälgdagen;

2) söckendag under tiden från kl. 9 på aftonen till kl. 6 på morgonen.

§ 2. Arbetstid må för bageriarbetare under ett och samma dygn icke öfverstiga 12 timmar, tillfälliga afbrott i arbetet däri inräknade.

§ 3. Nattarbete vare tillåtet natten mellan sön- eller hälgdag och därpåföljande söckendag.

Där söndag och hälgdag eller tvänne hälgdagar följa efter hvarandra vare nattarbete under natt dem emellan likaledes tillåtet, dock endast till kl. 6 på morgonen.

§ 4. Då särskilda omständigheter göra sådant nödvändigt ege ock Magistrat eller Ordningsrätt i stad och Kronolänsman på landet rätt att på ansökan bevilja bageriegare eller föreståndare tillstånd att därutöfver ett visst antal nätter, under året sammanräknadt högst tjugufem, i bageri idka arbete.

Häröfver bör särskildt tillståndsbevis utfärdas, upptagande de nätter, under hvilka sådant arbete tillåtes, och skall beviset på anfordran företes vederbörande yrkesinspektör och myndighet, som öfvervakande rätt i saken tillkommer.

Bageriarbetare vare ej skyldig att utan särskild öfverenskommelse i dylikt nattarbete deltaga.

§ 5. För iakttagandet af stadgandena i denna förordning ansvarar den som bagerinäring drifver eller sådan rörelse förestår, och straffas öfverträdelse af dem med böter intill 500 mark.

Bageriegare eller föreståndare vare ej fritagen från straff äfven om arbetare samtykt att arbete förrätta under tid då sådant icke är tillåtet.

§ 6. Denna förordning gäller all bagerirörelse, där varan hålles till salu eller annorlunda föryttras, äfvensom bagerivärksamhet, som drifves i hotell, värdshus eller konditori.

§ 7. Förordningen träder i kraft den — — — — —

Den närmaste följden af Industristyrelsens förslag var den Nådiga Proposition i ämnet som förelades Finlands Ständer vid landtdagen 1904-05. Det heter i propositionen, att lagförslaget åsyftade att inskränka nattarbetet i bagerierna därhän, att arbetarena finge tillfälle till sömn och hvila under den del af natten, under hvilken utförandet af arbete vanligen anses vara mest ansträngande och menligt för arbetarens hälsa, hvarjämte arbetarens behof af sabbatshvila beaktats. Å andra sidan hade i förslaget nödig hänsyn tagits till allmänhetens vana att förtära nyssbakadt bröd, hvarför arbete i bagerierna under en del af natten emellan söckendagar äfvensom under hela natten efter sön- eller hälgdag samt därutöfver för tillfredsställande af tillfälliga större behof under ett begränsadt antal nätter om året medgifvits.

Landtdagen
1904—05.

Propositionens förslag till förordning var af följande lydelse:

§ 1. I bageri, där tillverkning sker till afsalu eller varan på annat sätt föryttras, skall arbetet vara inställt: minst tjugufyra timmar från klockan 6 på aftonen före sön- eller hälgdag; äfvensom hvarje söckendag minst sex timmar från klockan 12 på natten.

§ 2. Mellan sön- eller hälgdag och därpåföljande dag, vare sig den är hälg- eller söckendag, är arbete i bageri tillåtet från klockan 6 på aftonen till klockan 6 på morgonen.

Då särskilda omständigheter göra sådant nödvändigt ege Magistrat eller Ordningsrätt i stad och Kronolänsman på landet rätt att på ansökan tillåta arbete vid bageri under visst antal nätter utöfver hvad nu är sagdt, dock icke flere än tjugufem om året; och skall härom utfärdas tillståndsbevis upptagande de nätter, under hvilka sådant arbete tillåtit.

§ 3. Arbetstid må för bageriarbetare under ett och samma dygn icke öfverstiga tolf timmar, tillfälliga afbrott i arbetet, men ej måltidsraster, däri inräknade.

Arbetare vare icke pliktig att utan särskild öfverenskommelse deltaga i arbete under de i § 2 nämnda tider.

Angående arbetstiden för barn och unga personer är särskildt stadgadt.

§ 4. Öfverträdelse af stadgandena i denna förordning straffas med böter.

För iakttagandet af hvad i §§ 1—3 är sagdt ansvarar den som bagerinäring drifver eller sådan rörelse förestår, och vare han ej fritagen från straff äfven om arbetare samtyckt att arbete förrätta under tid, då sådant icke är tillåtet.

§ 5. Denna förordning, som gäller äfven bageri- och sockerbagerivärksamhet, som drifves i hotell, vårdshus eller konditori, skall träda i kraft den — — — — —

Den Nådiga Propositionen remitterades till lag- och ekonomiutskottets förberedande behandling.

Lag- och ekonomiutskottets betänkande, som är dateradt den 13 april eller tvänne dagar före landtdagens upplösning, åtföljdes af en så lydande vehikel:

»Närslutna betänkande, som icke torde kunna till behandling i stånden upptagas, har utskottet dock med anledning af landtdagens plötsliga afslutande ansett sig böra insända under förhoppning att det härå nedlagda arbetet måtte kunna tillgodogöras af en blifvande landtdag, då lagliga förutsättningar för ett normalt lagstiftningsarbete förefinnas.»

I sammanhang med den Nådiga Propositionen hade utskottet till handläggning förehaft ett inom bondeståndet väkt och till utskottet remitteradt petitionsförslag, hvori yrkades afskaffande af nattarbetet i bagerierna och att arbetsdagen inom bagareyrket blefve inskränkt till högst tio timmar.

Utskottet lämnar till en början en del sifferuppgifter rörande arbetstiden i allmänhet och särskildt rörande natt- och söndagsarbetet i bagerierna, hvilka uppgifter grunda sig på nu föreliggande undersökning. Utskottet finner den nuvarande arbetstiden inom bagerierna medföra sådana olägenheter, att utskottet enhälligt och utan tvekan anslutit sig till den i propositionen uttalade tanken att med tillhjälp af lagstiftningen få berörda olägenheter aflägsnade. Inom utskottet hade dock olika åsikter gjort sig gällande i fråga om tiden, när arbetarens hvila borde ega rum och likaså i fråga om antalet timmar som sagda hvila skall omfatta.

Vid värkställd omröstning omfattade utskottets pluralitet den mening, att i författningsförslaget borde införas bestämning därom, att arbetare i bageri vore berättigad till åtta timmars oafbruten hvila under tiden emellan kl. 8 på aftonen och kl. 6 påföljande morgon; och ansåg utskottets pluralitet tillika, att då genom sagda beslut allt arbete under natten emellan kl. 10 och 4 i själfva verket omöjliggjordes, från författningsförslaget skulle utgå stadgandet om förbud mot nattarbete i bagerierna.

De skäl som föranledt utskottets majoritet till denna ändring i den Nädiga Propositionen och att sålunda utbyta stadgandet om förbud mot nattarbete mot bestämning om hvila för arbetaren under nattens timmar uppgifvas i betänkandet hafva varit helt och hållet af teoretisk beskaffenhet. Det hade först och främst förefallit utskottet principiellt oriktigt att i vår lagstiftning, där dock grundsatsen om näringsfrihet råder, införa ett uttryckligt stadgande om att en loflig handtering under viss tid af dygnet icke finge utöfvas. Det kunde ju inträffa, såsom i fråga om bageriyrket varit fallet, att inskränkningar i näringsdriften befunnos nödvändiga, men stadgande härom borde, enligt utskottets tanke, formuleras på så sätt, att detsamma icke gäfve stöd åt ett åskådningssätt, hvilket lagstiftaren icke gillade. Vidare hade utskottet icke kunnat värja sig från den föreställningen, att en lagstiftning, sådan som den i propositionen föreslagna, skulle leda till efterföljd och att vi inom en snar framtid hade att emotse anspråk på skydd i yrken, där sådant skydd icke hade något skäl för sig. Och slutligen hade utskottet ansett, att en bestämning om viss hvilotid för arbetaren bättre än förbud mot arbete under viss tid uttryckte hvad lagstiftaren i propositionen egentligen hade velat hafva sagdt eller att arbetaren skall under viss tid af dygnet vara befriad från allt arbete.

Den i propositionen ingående bestämningen om arbetsdagens begränsning till tolf timmar i dygnet blef jämväl af utskottets pluralitet förkastad. Ur utskottets motivering af detta beslut må anföras följande:

»Såsom bekant utgör yrkandet på normal-arbetsdag en af de väsentligaste fordringar, den nuvarande arbetarörelsen ställer på lagstiftaren. Frågan om lagbestämd arbetstid är därför vorden aktuel äfven i Finland och har gifvit anledning till lifligt meningsutbyte. Utskottet har dock för sin del icke velat upptaga till pröfning, huruvida ett yrkande af anfordr beskaffenhet i och för sig är berättigadt eller icke, utan har vid handläggningen af frågan i den form den förelagts utskottet utgått från förutsättningen, att ett yrkande på normal-arbetsdag väl kan af lagstiftaren bifallas. Men utskottet har icke funnit förhållandena inom bagareyrket påkalla ett dylikt ingripande från lagstiftarens sida. Enligt utskottets tanke är bagareyrket vida mindre ansträngande än många andra yrken och icke håller så tungt, att lagbestämd arbetsdag, som hittills varit en okänd institution i vårt land, borde till förmån för detsamma införas. Ty förglömmas bör icke, att många omständigheter, såsom arbetslokalernas dåliga beskaffenhet och andra missförhållanden inom yrket, bidra till att arbetet för bageriarbetaren kännas mera ansträngande än det i verkligheten är. Härtill kommer att arbetet ofta är afbrutet af pauser, som gifva arbetaren tillfälle att andas ut och därigenom i sin mån underlätta arbetet. En omständighet som kunde rättfärdiga en bestämning om normal-arbetsdag vore väl den öfverhöfvan långa arbetstid, som för närvarande mångenstädes är rådande inom yrket. Men då detta har sin väsentliga orsak uti förekomsten af nattarbete, i det bageriarbetaren fortsätter sitt under dagen påbörjade arbete långt in på natten, samt sålunda upphörde af sig själf, då nattarbetet enligt utskottets beslut icke vidare komme att ega rum i bagerierna, synes ett missförhållande af antydd art vara uteslutet för framtiden och därmed också den viktigaste orsaken till lagstiftning i ämnet bortfallen.»

Det i propositionen ingående förslaget att för tillfredsställande af allmänhetens behof arbetet i bageri borde tillåtas natten efter sön- och

hålgdag samt därutöfver under ett begränsadt antal nätter om året, fann utskottets majoritet icke rätt sammangå med stadgandet om hvilotid för arbetarena. Utskottet ansåg därför lämpligast att låta förslaget om arbete under ett visst antal nätter under året förfalla. Endast för den händelse, att två eller flere hålgdagar följde på hvarandra, hade utskottet med tanke på det afbrott i brödproduktionen den första hålgdagen redan medfört, och då arbetarena under dagen hade tillfälle till hvila, tillåtit arbete under natten mellan dessa dagar från kl. 12 till kl. 6.

Enligt utskottets uppfattning omfattade de i författningsförslaget förekommande arbetsförbudena såväl bageriarbetare som arbetsgifvare. Enligt författningsförslaget vore det således en bagaremästare förbjudet att under natten arbeta i sitt eget bageri. Utskottet ansåg dock ett stadgande, som förmenade enskild person att utöfva sin näring å tid, som ej är sabbat, vara ett ingrepp i den arbetets frihet, som enhvar medborgare i detta land var tillförsäkrad, och hade därför enhälligt beslutit, att inskränka dessa förbud så att de gälde endast bageriarbetarena. I följd häraf hade utskottets pluralitet i författningsförslaget infört ett tillägg därom att hvad i författningen stadgades icke skulle tillämpas å sådan rörelse, som till själförsörjning utöfvades af enskild person med biträde af hustru och omyndiga barn. Formuleringen af detta tillägg stod nu i full öfverensstämmelse med hvad i gällande näringslag sades beträffande den, som drifver näring till själförsörjning. Dock hade utskottet insatt ordet *enskild* för att förhindra ett kringgående af författningen genom sammanslutning emellan flere personer till yrkets bedrivande.

Utskottets förslag till förordning angående arbetstiden i bagerier var af följande lydelse:

1 §. I bageri, där tillverkning sker till afsalu eller varan på annat sätt föryttras, skall arbetet vara inställt minst tjugufyra timmar från klockan 6 på aftonen före sön- eller hålgdag.

Följa två eller flere hålgdagar på hvarandra, må dock arbete i bageri vara tillåtet mellan dessa dagar från klockan 6 på aftonen till klockan 6 på morgonen.

2 §. Arbetare i bageri, som i 1 §:n nämnes, skall åtnjuta åtta timmars oafbruten hvila under tiden emellan kl. 8 på aftonen och kl. 6 påföljande morgon; och må öfverenskommelse om annan än nu bestämda tid för hvilan icke träffas i annat än det i 1 § 2 mom. omförmälda fall.

3 §. Arbetsgifvare vare skyldig att i rum, där arbete förrättas, å synligt ställe låta uppslå ett på landets båda språk tryckt exemplar af denna förordning.

4 §. Öfverträdelse af stadgandena i denna förordning straffas med böter.

5 §. Denna förordning gäller äfven bageri- och sockerbagerivärksamhet, som drifves i hotell, vårdshus eller konditori, men skall icke tillämpas å sådan rörelse, som till själförsörjning utöfvas af enskild person med biträde af hustru och omyndiga barn.

6 §. Denna förordning träder i kraft den — — — — —

Tvänne reservanter, hrr *K. F. Ignatius* och *Antti Kaasalainen*, föreslogodels en allmän stängningstid af bagerierna från kl. 10 på aftonen till kl. 4

på morgonen, dels en längsta arbetstid vid bagerierna af tio timmar per dygn. Det af reservanterna föreslagna författningsförslaget hade följande lydelse:

1 §. I bageri, där tillverkning sker till afsalu eller varan på annat sätt föryttras skall arbetet vara inställt i minst tjugufyra timmar från klockan 6 aftonen före sön- eller haldag; äfvensom hvarje söckendag minst sex timmar från klockan 10 på aftonen.

2 §. Mellan sön- och haldag eller därpåföljande dag, vare sig den är hald- eller söckendag, är arbete i bageri tillåtet från klockan 6 på aftonen till klockan 6 på morgonen.

Då särskilda omständigheter göra sådant nödvändigt ege Magistrat, Ordningsrätt eller Kommunalnämnd rätt att på ansökan tillåta arbete vid bageri under visst antal nätter utöfver hvad nu är sagdt, dock icke flere än tjugufem om året; och skall härom utfärdas tillståndsbevis upptagande de nätter, under hvilka sådant arbete tillåts.

3 §. Arbetstid må för bageriarbetare under ett och samma dygn icke öfverstiga tio timmar, tillfälliga afbrott i arbetet, men ej måltidsraster, däri inräknade.

Arbetare skall under dygnet åtnjuta minst åtta timmars oafbruten hvilotid, däri inberäknad de i 1 § bestämda sex timmar, då arbetet i bageriet är inställt.

Arbetare vare icke pliktig att utan särskild öfverenskommelse deltaga i arbete under de i 2 § nämnda tider.

Angående arbetstiden för barn och unga personer är särskildt stadgadt.

4 §. Öfverträdelse af stadgandena i denna förordning straffas med böter.

För iakttagandet af hvad i §§ 1—3 är sagdt ansvarar den, som bagerinäring drifver eller sådan rörelse förestår, och vare han ej fritagen från straff äfven om arbetare samtyckt att arbete förrätta under tid, då sådant icke är tillåtet.

5 §. Denna förordning gäller äfven bageri- och sockerbagerivärksamhet, som drifves i hotell, vårdshus eller konditori, men har icke sin tillämpning på sådana smärre bagerier, som af innehafvare bedrifves till själföförsörjning, utan biträde af legda arbetare eller tjänstehjon.

6 §. Förordningen skall träda i kraft den — — — — —

Lag- och ekonomiutskottets betänkande blef af intet stånd af kända orsaker upptaget till slutlig, saklig behandling.

Då frågan om en inskränkning af bageriarbetarens arbetstid i allmänhet och särskildt af nattarbetet sålunda icke vann sin lösning vid landtdagen, togo arbetarena själfva densamma till behandling.

I sådant afseende inlämnade Bagarefackafdelningen af Helsingfors Arbetareförening till Bageri- och Konditoriidkarens Förbund en den 27 april daterad skrifvelse af följande innehåll:

Vid möte den 26 april beslöt Bagarefackafdelningen af Helsingfors Arbetareförening att vända sig till Eder med anhållan, att Ni nu omedelbart ville till behandling upptaga följande fråga:

Skulle icke nattarbetet kunna ersättas med dagarbete samt den sjunde arbetsturen afskaffas? Frågan har på den senaste tiden så ingående behandlats såväl i tidningspräsen som i Industristyreliens redogörelse och i regeringens lagförslag, att en vidlyftigare utläggning af densamma här synes öfverflödig. Nattarbetet är naturvidrigt: naturen har afsett natten för hvila och dagen för arbete. Nattarbetets hälsovådlighet har af samtliga opartiska sakkunniga påvisats, hvarutom detsamma beröfvar arbetaren hvarje möjlighet till andlig förkofran. Då arbetare på öfriga områden begifva sig till aftonskola eller föreläsningkurser, nödgas bageriarbetarena vidtaga med sitt tunga nattarbete. Hvad är det som påkallar detta? Den onaturliga konkurrensen och fördomarna! Man påstår, att det är allmänheten som vill att brödet skall vara bakadt om natten. Detta kunna vi icke tro. Vi

Frågan om
nattarbetet ef-
ter landtda-
gens afslu-
tande.

hafva i frågan inhämtat yttranden af samtliga å orten existerande föreningar och enligt dessa är det om dagen beredda brödet fullt jämförligt med det om natten bakade och står, hvad renligheten vidkommer, vida framom detta. Nattarbetet betingas sålunda endast af arbetsgifvarens inbördes konkurrens och bör därför med god vilja kunna ersättas med dagarbete utan att vålla arbetsgifvarena någon förlust.

Vi taga oss friheten föreslå, att arbetsgifvarena omedelbart ville upptaga frågan till diskussion; denna gång erna vi icke invänta landtdagens åtgörande i saken.

Svar emotses till den 12 innevarande maj.

Som svar härfpå aflät Förbundet en så lydande skrivelse:

Med anledning af en till Bageriidkarens Helsingfors-Förbund från Bagarefackafdelningen af Arbetareföreningen anländ skrivelse, hvori anhållles om afskaffande af nattarbetet och af den sjunde arbetsturen, har Förbundet upptagit frågan till behandling samt vid möte den 9 dennes beslutit att till fackföreningen aflåta en skrivelse af följande innehåll:

Förbundet, som upprepade gånger behandlat frågan om afskaffande af nattarbetet, är likasom fackafdelningen af den åsikt, att nattarbetet är ett missförhållande, som borde på lämpligt sätt afhjälpas. Det är allmänt känt att yrket för närvarande bedrifves med kombineradt dag- och nattarbete i den utsträckning, att en plötslig, grundlig förändring i detta afseende botar de mindre affärerna med fullständig ruin och skulle äfven för de större affärerna medföra afsevärda svårigheter, hvarför Förbundet anser att vid en förändring af nuvarande förhållanden åt yrkesidkarna borde lämnas tillräckligt rådrum för att omställa sina affärer efter de förändrade förhållandena. En synnerligen beaktansvärd omständighet i detta afseende utgöra de förändringar, hvilka, vid införande af uteslutande dagarbete, böra vidtagas i arbetslokalerna. Det är nämligen enhvar uppenbart, att, då arbetstiden skall förkortas så väsentligt som nu ifrågasatts, det blir nödvändigt att utvidga arbetslokalerna samt bygga nya ugnar, om yrket fortfarande skall kunna bedrifvas i den utsträckning som motsvarar ändamålet. Dessa utvidgnings- och tillbyggnadsarbeten kunna dock icke väkställas på några veckor eller ens månader. Att märka är väl att icke ens de affärer som drifvas i egen gård äro i tillfälle att midt under hyresåret afhysa nuvarande hyresgäster för att sålunda bli i tillfälle att utvidga sina arbetslokaler, och ännu omöjligare är det för i hyrda lokaler arbetande affärer att få till stånd nödiga förändringar. I betraktande af dessa omständigheter anser Förbundet därför, att enbart dagarbete borde komma till användning i bagerierna först från augusti 1906, på det att man under mellantiden måtte kunna skrida till af de förändrade förhållandena påkallade förändringar.

Detta uppskof på något öfver ett år torde synas mången arbetare väl långt, men vid närmare begrundande torde likväl enhvar medgifva billigheten därpå samt att det äfven är öfverensstämmande med arbetarens egen fördel. Det torde nämligen inses, att affärerna, i händelse uteslutande dagarbete fordras, äro tvungna att minska antalet arbetare i den grad, att ett riktigt förhållande uppstår mellan å ena sidan mängden af det arbete som i arbetslokalerna kan utföras, och å andra sidan arbetarens antal, och ej håller torde det i öfrigt ligga i arbetarens intresse att öka de svårigheter, som den ifrågavarande förändringen i hvarje händelse kommer att bereda arbetsgifvarena. Det torde äfven vara på sin plats att här påpeka, att man af den ifrågavarande förändringen komme att äfven under nu framhållna omständigheter vinna en betydande erfarenhet före nästa landtdag, hvarigenom en blifvande lagstiftning i frågan kunde fotas på bestående förhållandens grund. Icke häller torde å andra sidan längden af ifrågavarande uppskof betyda mycket i jämförelse med den väsentliga förbättring som genom detsamma blefve införd inom yrket.

Hvad sedan beträffar afskaffandet af den sjunde arbetsturen, anser Förbundet dess bibehållande påfordras af omständigheterna och enahanda åsikt har uttalats såväl i Industristyrelsens redogörelse som i regeringens proposition till ständerna, likasom äfven vid ärendets behandling i lag- och ekonomiutskottet. Till stöd för denna åsikt hafva framburits så vägande, allmänt erkända skäl, att de hos oss, likasom fallet varit äfven i andra länder, där arbetsförhållandena inom bagareyrket blifvit ordnade i lagstiftningsväg, ovillkorligen böra beaktas. Förbundet anser därför den sjunde arbetsturens bibehållande vara nöd-

vändigt, men vill till framtiden skeende öfverläggning öfverlämna afgörandet om huru nämnda arbetstid bör ordnas, likasom Förbundet ej håller nu finner lämpligt behandla frågan om arbetsdagens längd, isynnerhet som ej håller fackafdelningen i sin skrifvelse berört denna sida af saken. Frågan i sin helhet ämnar Förbundet föreslå till diskussion vid Bageri- och Konditoriidkarens Förbunds årsmöte i sommar.

Slutligen får Förbundet meddela, att detsamma nedsatt en sjuannakommitté med uppdrag att underhandla med representanter för fackföreningen, och motser Förbundet därför, att fackföreningen ville till kommitténs ordförande lämna meddelande, huruvida fackföreningen vill inlåta sig på diskussion af frågan.

Emellertid sammanträdde den 14 och 15 maj i Tammerfors representanter för bagarefackafdelningarna i Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Viborg, Nikolaistad och Uleåborg, hvarvid samma fråga upptogs till diskussion. Mötet beslöt att uttala sig för afskaffandet af nattarbetet i bagerierna och borde dagarbetet börja kl. 6 på morgonen och sluta kl. 7 på aftonen, under hvilken tid enhvar arbetare skulle arbeta tio timmar. Detta beslut formulerades i följande klämmor:

Nattarbetet i bagareyrket bör helt och hållet afskaffas:

1:o emedan det strider mot alla naturliga och mänskliga kraf;

2:o emedan det i oroväckande grad värkar fördärfligt på arbetarens hälsa, såsom den dagliga erfarenheten och läkares uttalanden utvisa;

3:o emedan det andligen depraverar arbetarena och gör det för dem omöjligt att ens i ringa mån deltaga i tidens kulturella sträfvan;

4:o emedan det utsätter de yngre arbetarena för betänkliga moraliska faror och hindrar ingåendet af äktenskap, såsom statistiken utvisar, samt beröfvar familjefäder möjligheten af familjelif;

5:o emedan arbetets tekniska natur icke kräver nattarbete och emedan genom dagarbete yrkesskickligheten ovillkorligen skulle höjas och snygghetens fordringar bättre kunde iakttas samt emedan inspektörerna och hälsovårdsnämnderna bättre kunde uppfylla sin inspektionsplikt;

6:o emedan den köpande allmänheten i talrika mötesbeslut och uttalanden tillkännagifvit sig hellre använda om dagen tillvärkadt bröd och i allo understöda arbetarens fordringar i fråga om nattarbetets afskaffande.

I frågan om arbetstidens inskränkning och om medgifvandet af afvikelser godkändes följande klämmor:

1:o bagarens arbetstid skall begränsas till 10 timmar för hvarje arbetare, däri inberäknade af arbetet föranledda små afbrott och mattiderna;

2:o i betraktande af att med anlitande af moderna arbetsmetoder, för att icke tala om de tekniska hjälpmedlen, bageriarbetet kan i en fortsättning utföras på 13 timmar, skall som normal arbetstid i bagerierna anses tiden från kl. 6 på morgonen till kl. 7 på aftonen.

3:o då fordringarna på den kristliga söndagen och sociala hvilodagen erkännas ega allmängiltighet, kan af bagarena icke fordras annat än 6 arbetsdagar i veckan, hvarför söndagsarbetet bör afskaffas.

Anm. 1. På huldagar under veckan får ej hållas arbetas.

Anm. 2. Vid två huldagar efter hvarandra må arbete utföras under den andra dagen på samma villkor som under söndagar.

4:o under bråda tider kan öfvertidsarbete utföras tre dagar å rad, för hvilket betalning bör erläggas enligt i lönetariffen fastställd specialtaxa.

Anm. Vid mycket brådskande tillfällen kunde arbetsgifvarena förskaffa sig ökade arbetskrafter.

Beträffande sättet för fordringarnas genomdrifvande beslöts följande:

Fordringarna böra i enlighet med de lokala förhållandena genomdrivas så att 1:o betydelsen af enstämmiga anspråk och arbetarens sammanslutning bör energiskt inskräpas genom en kraftig agitation;

2:o den allmänna opinionen bör bearbetas genom att arbetarens berättigade fordringar klargöras i tidningsuppsatser och genom att af framstegsföreningar begäres utlåtanden i saken;

3:o då frågan om bagarens arbetstid behandlas vid landtdagen skola allmänna möten arrangeras, vid hvilka arbetarens fordringar framställas samt regeringens proposition och utskottsbetänkandet kritiseras;

4:o för den händelse arbetsgifvarena icke skulle gå in på arbetarens berättigade fordringar, skola arbetarna rusta sig att med sträjkens hjälp tvinga dem därtill.

Bageri- och Konditoriidkarens ofvannämnda svarsskrivelse föredrogs i Helsingfors Bagarefackafdelning den 17 maj och beslöt afdelningen därvid att icke ingå på arbetsgifvarens förslag och beslöt därjämte, att bageriarbetarna skulle säga upp sig så att de blefve lediga till den 2 juni, då sträjk komme att utbryta, såvida icke dessförinnan en öfverenskommelse kunde bringas till stånd. Emellertid skreds därjämte till val af medlemmar i den af arbetsgifvarena föreslagna förlikningsnämnden.

Efter särskilda sammanträden lyckades förlikningsnämnden komma till en öfverenskommelse som blef antagen såväl af Bageri- och Konditoriidkarens Förbund som af Bagarefackafdelningen. Detta arbetsaftal innehåller följande bestämmelser:

»Mellan bageriarbetsgifvare i Helsingfors å ena sidan samt bageriarbetare å den andra har den 1 juni 1905 ingåtts följande arbetsaftal:

1. Nattarbetet skall afskaffas och dagarbete i yrket införas från och med den 1 juli innevarande år och är denna förbindelse förpliktande för såväl arbetsgifvare som arbetare. Fackföreningen tillkommer att söka få detta aftal gällande för yrket i dess helhet.

2. Arbetet bör vidtaga natten efter sön- och huldag kl. 12, öfriga dagar kl. 5 på morgonen samt upphöra senast kl. 9 på aftonen, dock under förutsättning att samma arbetare icke skola arbeta hela denna tid, utan böra de arbetare, hvilka tidigare på morgonen vidtagit med arbete, äfven tidigare på aftonen blifva lediga från detsamma.

3. Då tvänne huldagar inträffa efter hvarandra, bör natten mellan dessa användas till arbete, hvilket i så fall vidtager kl. 6 på aftonen.

4. Under bråd arbetstid, såsom under inträffande marknad, fastlag m. m. utföres öfvertidsarbete mot 50 % förhöjd arbetslön.

5. Arbetsgifvare må icke förfölja eller boykottera de arbetare, hvilka värkat för nattarbetets afskaffande.

6. Detta arbetsaftal bör förseas med Bagarefackföreningens stämpel äfvensom hvarje arbetsgifvares egenhändiga underskrift; aftalet förblir gällande i två års tid, hvarefter detsamma kan af någondera parten uppsägas, och bör

uppsägningen ega rum inom april månad, då frågan åter göres till föremål för underhandling. Skulle dock omständigheter yppa sig, hvilka uppenbarligen påkalla ändringar i detta aftal före utgången af två år, bör frågan behandlas af en af hvardera parten utsedd skiljenämnd samt afgöras af arbetsgifvarens Förbund och Fackföreningen utan att aftalet i öfrigt rubbas; där- est uppsägning icke från någondera sidan egt rum, förblir aftalet gällande tills detsamma varder uppsagdt.»

Såvidt frågan rörde de manliga, organiserade arbetarena var härmed faran för sträjk undanröjd och frågan lyckligt löst. Emellertid finnes det en mängd s. k. hembagerier med endast kvinliga arbetare och deras egare an- sågo sig icke bundna af ofvan refererade öfverenskommelse, hvaremot deras arbetare yrkade på nattarbetets afskaffande också i dessa bagerier.

Rörelsen till förmån för nattarbetets afskaffande i Helsingfors spridde sig också till landsorten. I Åbo träffade arbetsgifvare och arbetare en lik- nande öfverenskommelse som den ofvan nämnda. I Viborg framställes från arbetarens sida enahanda anspråk som i Helsingfors och Åbo, men egarena af de större bagerierna motsatte sig hårdnackadt hvarje förändring. Efter skedd uppsägning aflägsnade sig därför deras arbetare. Emellertid funno dessa bagaremästare det lämpligt att införskrifva främmande arbetare från St Petersburg för att ersätta de sträjkande inhemska. I de ifrågavarande bage- rierna arbetades därefter uteslutande med ryska arbetare. De inhemska arbe- tarena sökte sig i de flesta fall arbete på annan ort. Till hvilket resultat öfver- läggningarna i de öfriga städerna ledde var icke bekant då denna redogörelse gick till tryckning, men syntes möjlighet till förlikning efter exemplet i Hel- singfors också där förefinnas.

En speciallagstiftning i fråga om arbetet i bagerierna synes, såvidt det varit möjligt att därom erhålla kännedom, icke förekomma i många länder. Lagstiftningen
i utlandet.

Längst har man gått i *Norge*, där den första speciallagen utfärdades den 14 juli 1894. Denna lag har följande lydelse, här lämpligast återgifven på originalspråket:

§ 1. Al Brødbagning skal vaere forbudt paa Søndage og andre Helligdage, disse regnede fra den foregaaende Dags Aften Kl. 6 til vedkommende Søn- eller Helligdags Af- ten Kl. 12. Denne Bestemmelse skal dog ikke vaere til Hinder for, at Suren kan laegges for Kl. 12.

§ 2. Derhos skal det paa Hverdage vaere enhver, der driver Bagernaering eller forestaar Bageri; forbudt i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen at anvende sine i Ba- geriet beskjaeftigede Folk til andet Arbeide end Tørring af Kavringer og Skibsbrød, til Sur- og Haevlaegning.

Arbeidstiden maa for den enkelte Arbeider ikke overskride 12 Timer i Døgnet, Spise- og Hviletider deri medregnet.

Ingen Arbeider maa anvendes til det i naervaerende Paragrafs første Led tilladte Natarbeide mere end 6 Naetter i Løbet af 2 Uger.

Dersom det i Naervaerende Paragrafs første Led tilladte Natarbeide udføres af de

om Dagen beskjaeftigede Folk, fradrages der i deres Daglige Arbeidstid en og en halv Gang saa lang Tid, som Natarbeidet har medtaget.

§ 3. Fra de i §§ 1 og 2 opstillede Forbud skal vaere undtaget:

a. Den Søndag, der falder paa Dagen for lille Julaften, da Arbeide kan paabegyndes Kl. 6 Aften og vedvare til Mandag Aften Kl. 8.

b. Den Søndag, der falder paa lille Julaften, da Arbeide kan finde Sted indtil Søndag Morgen Kl. 8 og efter Søndag Aften Kl. 6 og vedvare till Mandag aften Kl. 6.

c. Følgende Naetter efter Kl. 2:

Nat til Lørdag, Nat til Fastelavnsmandag, Nat til Dagen for Skjaertorsdag, Nat til Dagen for Bededag, Nat til 17:de Mai, Nat till Dagen for Kristi Himmelfartsdag, de 2 Naetter, der gaar forud for Julaften og Nat til Nytaarsaften.

Arbeidstiden maa dog icke overstige 12 Timer 17:de Mai eller 15 Timer de øvrige i dette Litera naevnte Dage.

Falder 17:de Mai eller Nytaarsaften paa en Søndag, bortfalder denne Tilladelse.

Desuden kan det fra de i § 2 omhandlede Forbud af hvert Steds Kommunestyre gennem Vedtaegt, stadfaestet af Kongen, gjøres Undtagelse for enkelt Tid af Aaret, der paa vedkommende Sted maatte pleie at medføre mere end almindeligt Arbeide. Endelig kan Politimesteren for en enkelt forbigaaende Anledning meddele Fritagelse, naar saeregne Forholde gjør det staerkt paakraevet og vedkommende Arbeider dertil har givet sit samtykke. Dog kan denne Tilladelse ikke gives for laengere Tid end 6 arbejdsdage, Fritagelse udover denne Tid kan efter Andragende meddeles af Amtmanden.

§ 4. Børn under 14 Aar maa ikke sysselsættes i Bagerier. Unge Mennesker, mellem 14 og 18 Aar maa ikke anvendes til det i § 2, første Led, tilladte Natarbeide og under ingen Omstaendighed over 12 Timer i Døgnet.

§ 5. Overtraedelse af denne Lov straffes med Bøder fra 10 til 500 Kroner, der tilfalder Bagersvendenes Sygekasse eller Understøttelsesfond. Findes ikke saadanne, tilfalder Bøderne Distriktets offentlige Sygekasse eller, saalaenge saadan ikke er oprettet, vedkommende Kommunekasse. Sager der reiser sig af Overtraedelse af denne Lov, behandles som Politisager.

§ 6. Samtykke af vedkommende Arbeider fritager ikke fra Straf.

§ 7. Denne Lov skal ogsaa vaere gjældende for Bagerivirksomhed, der drives i Hoteller, Bevaerthingsetablissementer og Konditorier.

§ 8. Denne Lov traeder i Kraft 1:ste Januar 1895.

Det visade sig snart, att denna lag på flere sätt kunde kringgå, hvar för klagomål öfver densamma inkommo till stortinget från åtskilliga intresserade föreningar. Lagen af 1894 tillät utan något förbehåll bageriets egare att själf utföra nattarbete, då han därtill icke använde andra personer. Det utvecklade sig den praxis, att flere personer slöto sig tillsammans, sålunda att hvar och en af dem fick näringsrätt, hvarefter de alla tillsammans drefvo fullständig bagerirörelse med arbete om natten. De i detta afseende betingade förändringarna jämte några andra ändringar infördes i en ny lag af den 6 augusti 1897 af följande lydelse:

§ 1. Al Brödbagning skal vaere forbudt paa Søndag og andre Helligdage, disse regnede fra den foregaaende dags Aften Kl. 6 til vedkommende Søn- eller Helligdags Aften Kl. 12. Denne Bestemmelse skal dog ikke vaere till Hinder for, att Suren kan laegges for Kl. 12.

§ 2. Derhos skal det paa Hverdagene vaere enhver, der driver Bagernaering, forbudt i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen at anvende sine i Bageriet beskjaeftigede Folk til andet Arbeide end Tørring af Kavringer og Skibsbrød, til Sur- og Haevlaegning.

Det skal heller ikke vaere tilladt for den, der har leiet Bageri, at bage i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen, naar Udleieren er interesseret i vedkommende Bageribedrifts Udbytte.

Arbejdstiden maa for den enkelte Arbejder ikke overskride 12 Timer i Døgnet, medregnet Spise- og Hviletid, deriblandt en sammenhængende Middagshvile paa mindst 1 Time. Det skal staa Arbejdsgiverene frit for, istedetfor denne Ordning, at anvende en Arbejdstid af 10 Timer i Døgnet, heri inbefattet hidtil saedvansmaessige Spise- og Hviletider. Ved Overgangen fra den ene til den andre af disse Ordninger har Arbejderne Ret til Mindst 24 Timers Varsel.

Ingen Arbejder maa anvendes til det i naervaerende Paragrafs første Led tilladte Natarbejde mere end 6 Naetter i Løbet af 2 Uger.

Dersom det i naervaerende Paragrafs første Led tilladte Natarbejde udføres af de om Dagen beskjaeftigede Folk, fradrages det i deres daglige Arbejdstid en og en halv Gang saa lang Tid, som Natarbejdet har medtaget. Udføres Natarbejdet af Folk, der ikke tillige beskjaeftiges om Dagen, maa Arbejdstiden ikke overskride 10 Timer, deri indbefattet Spise- og Hviletider.

§ 3. Fra de i §§ 1 og 2 opstillede Forbud skal vaere undtaget:

a. Den Søndag, der falder paa Dagen for lille Julaften, da Arbejdet kan paabegyndes Kl. 10 Aften og vedvare til Mandag Aften Kl. 6.

b. Den Søndag, der falder paa lille Julaften, da Arbejdet kan finde Sted indtil Søndag Morgen Kl. 2 og efter Søndag Aften Kl. 10 og vedvare till Mandag Aften Kl. 5.

c. Paaskeaften, da Arbejdet kan paabegyndes Kl. 12 Midnat og vedvare til Eftermiddagen Kl. 6.

d. Følgende Naetter efter Kl. 2:

Nat til Lørdag, Nat til Fastelavns Mandag, Nat till Dagen for Skjaertorsdag, Nat til Dagen for Bededag, Nat til 17:de Mai, Nat til Dagen for Kristi Himmelfartsdag, de to Naetter, der gaar forud for Juleaften, og Nat till Nytaarsaften.

Arbejdstiden maa dog ikke overstige 12 Timer 17:de Mai eller 15 timer de øvrige i dette Litera naevnte Dage.

Falder 17:de mai eller Nytaarsaften paa en Søndag, bortfalder denne Tilladelse.

Desuden kan der fra de i § 2 omhandlede Forbud af hvert Steds Kommunistyre gennem Vedtaegt, stadfaestet af Kongen, gjøres Undtagelse for Enkelt Tid af Aaret, der paa vedkommende Sted maatte pleie at medføre mere end almindeligt Arbejde. Endelig kan Politimesteren for en enkelt forbigaaende Anledning meddele Fritagelse, naarsaeregne Forhold gjør det staerkt paakraevet, og vedkommende Arbejder dertil har givet sit Samtykke. Dog kan denne Tilladelse ikke gives for laengere Tid end 6 Arbejdsdage. Fritagelse udover denne Tid kan efter Andragende meddeles af Amtmanden.

§ 4. Børn under 14 Aar maa ikke sysselsættes i Bagerier. Unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar maa ikke anvendes til det i § 2 første Led tilladte Natarbejde og under ingen Omstaendighed over 12 Timer i Døgnet.

§ 5. Overtraedelse af denne Lov straffes med Bøder fra 10 til 500 Kroner, der tilfalder Bagersvendenes Understøttelsesfond eller Sygekasse. Findes ikke saadanne, tilfalder Bøderne Distriktets offentlige Sygekasse eller, saalaenge saadan ikke er oprettet, vedkommende Kommunekasse. Sager, der reiser sig af Overtraedelse af denne Lov, behandles som Politisager.

§ 6. Samtykke af vedkommende Arbejder fritager ikke for Straf.

Udføres Arbejde udover den lovbestedte Tid uden Paalaeg af Arbejdsgiveren eller uden dennes Vidende, er det vedkommende Arbejder, der bliver den ansvarlige.

§ 7. Denne Lov skal ogsaa vaere gjaeldendt for Bagerivirksomhed, der drives i Hoteller, Bevaerthningsetablissementer og Konditorier.

§ 8. Drives Bageri af flere i Faellesskab, ansees kun en af disse ligeoverfor naervaerende Lov som Arbejdsgiver, medens de øvrige bliver at anse som Arbejder. Hvem der bliver at betragte som Arbejdsgiver, skal uden Ophold meddeles Politiet, der ved Opslag i vedkommende Bageri bekjendtgjør dette.

§ 9. Denne Lov traeder i Kraft straks.

Lov angaaende Indskraenkning af Arbejdstiden i Bagerierne af 14 Juli 1904 ophaeves.

Slutligen infördes ännu genom en lag af den 20 maj 1899 de förändringar som framgå af nedanstående:

Efternaevnte Paragrafer i Lov af 6:te August 1897 om Indskraenkning af Arbeidstiden i Bagerier m. v. skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Al Brodbagning skal vaere forbudt paa Søndage og andre Helligdage, disse regnede fra den foregaaende Dags Aften Kl. 6 til vedkommende Søn- eller Helligdags Aften Kl. 12. Denne bestemmelse skal dog ikke vaere til Hinder for, at Suren kan laegges for Kl. 12. Forbudsbestemmelsen skal ikke have Anvendelse paa Bagermestrenes personlige Arbeide paa Lördag eller andre Helligaftener indtil Kl. 8.

§ 5. Overtraedelse af denne Lov straffes med Bøder fra 10 til 500 Kroner, der tilfalder Stedets Kommunekasse.

Sager, der reiser sig af Overtraedelse af denne Lov, behandles som Politisager.

I *Tyskland* upptogs till den första arbetsstatistiska undersökningen förhållandena inom bagerierna och uppgjordes inom undersökningskommissionen ett förslag till förordning rörande arbetstiden i bagerierna. I flere punkter modifieradt framträdde detta förslag såsom en förordning af den 4 mars 1896 utfärdad af Förbundsrådet och af följande lydelse:

Auf Grund des § 120e der Gewerbeordnung hat der Bundesrath nachstehende Vorschriften über den Betrieb von Bäckereien und Konditoreien erlassen:

I. Der Betrieb von Bäckereien und solchen Konditoreien, in denen neben den Konditorwaaren auch Bäckerwaaren hergestellt werden, unterliegt, sofern in diesen Bäckereien und Konditoreien zur Nachtzeit zwischen achteinhalb Uhr Abends und fünfeinhalb Uhr Morgens Gehülfen oder Lehrlinge beschäftigt werden, folgenden Beschränkungen:

1. Die Arbeitsschicht jedes Gehülfen darf die Dauer von zwölf Stunden oder, falls die Arbeit durch eine Pause von mindestens einer Stunde unterbrochen wird, einschliesslich dieser Pause die Dauer von dreizehn Stunden nicht überschreiten. Die Zahl der Arbeitsschichten darf für jeden Gehülfen wöchentlich nicht mehr als sieben betragen.

Ausserhalb der zulässigen Arbeitsschichten dürfen die Gehülfen nur zu gelegentlichen Dienstleistungen und höchstens eine halbe Stunde lang bei der Herstellung des Vorteigs (Hefestücks, Sauerteigs), im Uebrigen aber nicht bei der Herstellung von Waaren verwendet werden. Erstreckt sich die Arbeitsschicht thatsächlich über eine kürzere als die im Absatz 1 bezeichnete Dauer, so dürfen die Gehülfen während des an der zulässigen Dauer der Arbeitsschicht fehlenden Zeitraums auch mit anderen als gelegentlichen Dienstleistungen beschäftigt werden.

Zwischen je zwei Arbeitsschichten muss den Gehülfen eine ununterbrochene Ruhe von mindestens acht Stunden gewährt werden.

2. Auf die Beschäftigung von Lehrlingen finden die vorstehenden Bestimmungen mit der Massgabe Anwendung, dass die zulässige Dauer der Arbeitsschicht im ersten Lehrjahre zwei Stunden, im zweiten Lehrjahre eine Stunde weniger beträgt, als die für die Beschäftigung von Gehülfen zulässige Dauer der Arbeitsschicht, und dass die nach Ziffer 1 Absatz 3 zu gewährende ununterbrochene Ruhezeit sich um eben diese Zeiträume verlängert.

3. Ueber die unter den Ziffern 1 und 2 festgesetzte Dauer dürfen Gehülfen und Lehrlinge beschäftigt werden:

a) an denjenigen Tagen, an welchen zur Befriedigung eines bei Festen oder sonstigen besonderen Gelegenheiten hervortretenden Bedürfnisses die untere Verwaltungsbehörde Ueberarbeit für zulässig erklärt hat;

b) ausserdem an jährlich zwanzig der Bestimmung des Arbeitsgebers überlassenen Tagen. Hierbei kommt jeder Tag in Anrechnung, an dem auch nur ein Gehülfe oder Lehrling über die unter den Ziffern 1 und 2 festgesetzte Dauer beschäftigt worden ist.

Auch an solchen Tagen, mit Ausnahme des Tages vor dem Weihnachts-, Oster- und Pfingstfest, muss zwischen den Arbeitsschichten den Gehülfen eine ununterbrochene Ruhe von mindestens acht Stunden, den Lehrlingen eine solche von mindestens zehn Stunden im ersten Lehrjahre, mindestens neun Stunden im zweiten Lehrjahre gewährt werden.

Die untere Verwaltungsbehörde darf die Ueberarbeit (a) für höchstens zwanzig Tage im Jahre gestatten.

4. Der Arbeitsgeber hat dafür zu sorgen, dass an einer in die Augen fallenden Stelle der Betriebsstätte ausgehängt ist:

a) eine mit dem polizeilichen Stempel versehene Kalendertafel, auf der jeder Tag, an dem Ueberarbeit auf Grund der Bestimmung unter Ziffer 3 b stattgefunden hat, noch am Tage der Ueberarbeit mittelst Durchlochung oder Durchstreichung mit Tinte kenntlich zu machen ist.

b) eine Tafel, welche in deutlicher Schrift den Wortlaut dieser Bestimmungen (I bis V) wiedergibt.

5. An Sonn- und Festtagen darf die Beschäftigung von Gehülfen und Lehrlingen auf Grund des § 103 c der Gewerbeordnung und der in den §§ 105 e und 105 f a. a. O. vorgesehenen Ausnahmegewilligungen nur insoweit erfolgen, als dies mit den Bestimmungen unter den Ziffern 1 bis 3 vereinbar ist.

In Betrieben, in denen den Gehülfen und Lehrlingen für den Sonntag eine mindestens vierundzwanzigstündige, spätestens am Sonnabend Abend um zehn Uhr beginnende Ruhezeit gewährt wird, dürfen die an den zwei vorhergehenden Werktagen endigenden Schichten um je zwei Stunden über die unter den Ziffern 1 und 2 bestimmte Dauer hinaus verlängert werden. Jedoch muss auch dann zwischen je zwei Arbeitsschichten den Gehülfen eine ununterbrochene Ruhezeit von mindestens acht Stunden, den Lehrlingen eine solche von mindestens zehn Stunden im ersten Lehrjahre, mindestens neun Stunden im zweiten Lehrjahre gelassen werden.

II. Als Gehülfen und Lehrlinge im Sinne der Bestimmungen unter I gelten solche Personen, welche unmittelbar bei der Herstellung von Waaren beschäftigt werden. Dabei gelten Personen unter 16 Jahren, welche die Ausbildung zum Gehülfen nicht erreicht haben, auch dann als Lehrlinge, wenn ein Lehrvertrag nicht abgeschlossen ist.

Die Bestimmungen über die Beschäftigung von Gehülfen finden auch auf gewerbliche Arbeiter Anwendung, welche in Bäckereien und Konditoreien lediglich mit der Bedienung von Hilfsvorrichtungen (Kraftmaschinen, Beleuchtungsanlagen und dergleichen) beschäftigt werden.

III. Die Bestimmungen unter I finden keine Anwendung auf Gehülfen und Lehrlinge, die zur Nachtzeit überhaupt nicht oder doch nur mit der Herstellung oder Herrichtung leicht verderblicher Waaren, die unmittelbar vor dem Genuss hergestellt oder hergerichtet werden müssen (Eis, Crèmes und dergleichen), beschäftigt werden.

IV. Die Bestimmungen unter I finden ferner keine Anwendung:

1. auf Betriebe, in denen regelmässig nicht mehr als dreimal wöchentlich gebacken wird;

2. auf Betriebe, in denen eine Beschäftigung von Gehülfen oder Lehrlingen zur Nachtzeit lediglich in einzelnen Fällen zur Befriedigung eines bei Festen oder sonstigen besonderen Gelegenheiten hervortretenden Bedürfnisses mit Genehmigung der unteren Verwaltungsbehörde stattfindet.

Diese Genehmigung darf die untere Verwaltungsbehörde für höchstens zwanzig Nächte im Jahre erteilen.

V. Die vorstehenden Bestimmungen treten am 1 Juli 1896 in Kraft. Während der Zeit vom 1 Juli bis 31 Dezember 1896 darf Ueberarbeit auf Grund der Bestimmung unter I Ziffer 3 a für höchstens zehn Tage und Nachtarbeit auf Grund der Bestimmung unter IV Ziffer 2 für höchstens zehn Nächte gestattet werden, sowie Ueberarbeit auf Grund der Bestimmung unter I Ziffer 3 b an höchstens zehn Tagen stattfinden.

I *Österrike* är begagnandet af en bagerilokal beroende af hälsopolisens godkännande och äro de underställda yrkesinspektionen. För fabriksmässigt drifna bagerier gäller en maximalarbetsdag af 11 timmar, och för alla en 12 timmars söndagshvila. Unga personer få användas endast till dagarbete. Yrkesinspektionens krafter räcka dock ej ens närmelsevis till och innehålla inspektörernas berättelser beständigt klagomål öfver de sanitära förhållandena och missaktningen för skyddsföreskrifterna i bagerierna.

I *England* öfverlämnade The Bakehouse Regulation Act af 1863 den sanitära inspektionen af bagerierna åt de lokala myndigheterna. The Factory and Workshops Act af 1878 ordnade arbetstiden för unga arbetare under 18 år: förbud för nattarbete, söndagshvila och 60 timmar arbete i veckan med 1 1/2 timmes hvila hvarje dag. Emedan unga arbetare i så hög grad användas i bagerierna, hafva dessa bestämmelser också haft inflytande på de fullvuxnas arbetstid. År 1878 uppdrogs uppsikten öfver bagerierna åt fabriksinspektörerna, men öfverlämnades åter 1883 åt de lokala hälsovårdsnämnderna. The Public Health Act af 1891 innehåller särskilda bestämmelser för London. Inspektörerna ega att vaka öfver väggarnas bstrykning och öfver att denna förnyas, vid hot om straff skola de fordra renlighet och ventilering, och för klosetter, vattenledning och sofrum finnas särskilda föreskrifter. Dessa bestämmelser hafva dock kringgåts och visat sig otillräckliga, hvaröfver klagomål ingått från inspektörerna och undersökningskommissioner. Detta otillfredsställande tillstånd ledde därhän att år 1895 för underhuset förelades ett omfattande lagförslag, The Factories and Workshops Act, hvilket antogs af bägge husen. Den nya lagen underställer samtliga bagerier densamma och torde med energisk tillämpning kunna medföra en afgjord vändning till det bättre i bagerierna.

I *Frankrike* förbjuder lagen af den 2 november 1892 nattarbete för unga personer under 18 år (mellan kl. 9 e. m. och kl. 5 f. m.); dock medgifvas undantag: i bagerier till 30 och i konditorier ända till 90 nätter om året. Den dagliga arbetstiden är för personer under 16 år inskränkt till 10 timmar och för personer mellan 16 och 18 år till 11 timmar.

I *Schweiz* är nattarbete i bagerier tillåtet endast för fullvuxna arbetare och måste i sådant fall hvarje arbetare hafva en hvilotid af 13 timmar under dygnet.

I öfrigt torde för bagerierna endast gälla de bestämmelser som ingå i de allmänna arbetareskyddslagarna.

Kap. VI.

Föreningsväsendet.

Anslutningen från bageriarbetarens sida till olika föreningar belyses af Tab. 32, behandlande arbetareföreningar, Tab. 33 understöds-kassor och Tab. 34 nykterhetsföreningar.

Då bagarefackafdelningarna utgöra delar af de allmänna arbetareföreningarna, har Tab. 32 uppställts så att de första tre spalterna meddela uppgifter om antalet arbetare som tillhöra arbetareföreningar och de tre senare spalterna antalet på dem af de förra hvilka särskildt inskrifvit sig i fackförening, där sådan finnes.

Bagarefackafdelningen af Helsingfors Arbetareförening bildades den 6 maj 1888 och inträdde till en början i densamma såväl arbetsgifvare som arbetare. Följande den naturliga utvecklingen hafva dessa bägge olika element skilts åt, så att fackföreningen numera är en ren arbetareförening. Såsom framgår af de årsberättelser hvilka stått till buds, d. v. s. från 1888—93, har medlemsantalet varit i stigande från 34 år 1888 till 71 år 1892, men därefter nedgått till ett 40-tal. Såsom framgår af Tab. 32 hafva 72 bageriarbetare i Helsingfors uppgifvit sig tillhöra afdelningen, d. v. s. endast 15 % af samtliga redovisade bageriarbetare i Helsingfors. Under de nämnda åren hafva inom fackafdelningen för yrkets utföware rätt viktiga frågor varit föremål för öfverläggning, såsom om lärlingarnas skolgång, inspektionen af bagerierna, nattarbetet, yrkesskicklighetens höjande, provisionen till återförsäljare, fackafdelningens förhållande till nykterhetsfrågan m. m. Efter år 1893 ha några trykta årsberättelser icke kunnat uppspåras.

Af samtliga bageriarbetare tillhöra 236 eller 11 % arbetareförening och af dessa 171 eller 8 % af alla bagarefackförening.

För bageriarbetarena finnes icke någon särskild understöds-kassa och de allmänna arbetarekassor som finnas tyckas icke hafva någon som helst dragningskraft på bagareyrkets utföware, i det att endast 12 manliga och 3

kvinliga arbetare uppgifvit sig tillhöra en eller annan understöds-kassa. (Tab. 33).

Från såväl arbetsgifvares som arbetares sida har det upprepade gånger framhållits, att bageriarbetarena särskildt vore begifna på dryckenskap. Då uttalandena härom härstamma från kompetent håll måste de väl tagas för godo. Att bageriarbetarena åtminstone icke i större mängd anslutit sig till nykterhetsföreningarna framgår af Tab. 34 som utvisar, att endast 124 arbetare eller knappast 6 % tillhöra sådana.

Om de af arbetarena själfva lämnade uppgifterna i fråga om deras anslutning till olika föreningar äro riktiga — och därpå finnes ingen anledning att tvifla — så gifva de en i högsta grad bedröflig bild af bageriarbetarens utvecklingsståndpunkt. Anslutningen till arbetare-, nykterhets- och fackföreningarna, hvilka hafva till uppgift att befordra sina medlemmars allmänna och speciellt fackliga utveckling, är ytterst liten och framför alt anslutningen till understöds-kassor är nästan otroligt liten, just detta ett tecken på den brist på förutseende, den slöhet som är så öfvervägande bland detta yrkes utöfvare. Visserligen stå våra arbetare ej i afseende å organisation och föreningar högt i jämförelse med andra länders, men så bedröfliga resultat som dessa torde väl knappast någon annan grupp af fackkunniga arbetare kunna uppvisa. Det måste finnas någon orsak, speciel för yrket, som är härtill värkande. Den är ej svår att finna. Den har angifvits vid möten, i skrivelser, muntligt. Det är den oerhördt långa arbetstiden och framför alt det utslitande nattarbetet. Innan arbetsordningen i bagerierna blir en annan, en mera människovärdig, kunna yrkets utöfvare ej håller komma från den allmänt låga ståndpunkt, hvarpå de nu befinna sig. Denna arbetsordning står i närmaste beroende af den låga ståndpunkt hvarpå bageritekniken ännu befinner sig. Ännu den dag som är förfärdigas i våra vanliga bagerier vårt viktigaste näringsmedel oförändradt på samma sätt som för tusen, ja flere tusen år sedan. Tiden har gått spårlöst fram förbi bagerihandteringen. Ugnarna äro af det mest primitiva slag med direkt eldning, hvarigenom ett oerhördt slöseri med tid och bränsle eger rum. Degens beredning sker fortfarande med tillhjälp af arbetarens egna lemmar, medan en enkel knådningsmaskin mångdubblar produktionen, för att nu icke här nämna fördelarna af densamma ur renlighetssynpunkt. Ännu delas eller bräckes degen nästan öfver alt för hand, oaktadt en delningsmaskin af enklaste konstruktion utför samma arbete snabbare och bättre. Hela yrket står på samma tekniskt outvecklade handtvärks-ståndpunkt som det haft i forna dagar, fullkomlig okunnighet råder om att det finnes en möjlighet för människan att spara sina egna krafter genom att anlita naturens omätliga kraftförråd. Endast sparsamt höjer sig här och där

ett eller annat bageri som lämnat den primitiva handtvärksståndpunkten. Samtidigt med en utvecklad teknik, genom ersättandet af handkraften med naturkrafterna höjas arbetarena, arbetstiden förkortas, lönevillkoren blifva bättre tack vare den ökade produktionen, deras andliga förmögenheter och bildningsbehofvet stegras. Den nuvarande låga tekniska ståndpunkten afspelar sig på ett oförtydligt sätt i arbetarens egen låga ståndpunkt.

Kap. VII.

Arbetarens hälsotillstånd.

Bagareyrkets
hälsofarlighet.

De hälsofarliga inflytelser för hvilka bageriarbetarena kunna vara utsatta hafva sitt ursprung dels i det omkringflygande mjöldammet, dels i den höga temperaturen i arbetslokalerna, dels slutligen i den arbetsordning med lång arbetstid och mycket nattarbete som i allmänhet är rådande i bagerierna.

Det i luften sväfvande mjöldammet kan, då det inandas, medföra en del sjukliga företeelser. I munhålan undergår det där samlade mjölet vissa kemiska förändringar, hvarefter det i förening med i munhålan befintliga bakterier bidrar till att förstöra tänderna. Det torde hafva konstaterats, att bagare och konditorer ofta lida af dåliga tänder.

Det genom inandning i luftvägarna inkommande mjöldammet värkar där icke lika skadligt som andra dammsorter, där dammkornen äro hårda och försedda med spetsiga hörn och kanter. Mjöldammet bildar däremot med det i luftvägarna förefintliga slemmet en seg, klisterartad massa, som måste aflägnas genom hostande. I lungväfnaden tränger mjöldammet icke. Om äfven inandningen af mjöldamm kan föranleda katarrer i luftvägarna, hvilka, beroende på under huru lång tid retningen egt rum, kunna öfvergå till kroniska åkommor och blifva den förberedande orsaken till lungåkommor, så lida bagarena dock icke så ofta af sjukdomar i andedräftsorganen som andra arbetare som äro sysselsatta i damm. Enligt statistiska uppgifter från Leipzigs crttssjukhus ledo af 100 sjuka kassadelegare 24.99, men af 100 insjuknade manliga bagare och konditorer endast 15.84 af »lung-, bröst-, hals- och strupåkommor». Enligt erfarenhet från bagarens sjukhus i Wien skulle sjukdomar i andedräftsorganen utgöra för bagarena 33.8 % och för konditorerna 25.6 % af alla sjukdomsfall. Af sjuka bagare ledo, enligt *Hirt*, 28.2 % af sjukdomar i andedräftsorganen.

Statistiken synes hafva ådagalagt, att tuberkulos är synnerligen ofta förekommande bland bagare. Härtill är medvärkande icke så mycket det inandade relativt ofarliga mjöldammet, utan fastmer de hygieniska missför-

hållandena i de flesta bagerier och i bostadslokalerna, där flere personer sofva i illa ventilerade och trånga rum. Där baciller förefinnas öfverföras de under sådana förhållanden med lätthet till andra. Härvid torde mjöldammet väsentligt underlätta bacillernas häftande vid föremål och deras konserverande. Synnerligast har tuberkulosen visat sig ofta förekommande bland bagare i storstäderna, hvilka företrädesvis hafva lång arbetstid och mycket nattarbete. Enligt Fox dogo 1890—93 i London bland 4,400 kassamedlemmar tillhörande bagaregesällföreningen 24.4 % i lungsot och 36.6 % i bronchitis och lunginflammation, eller sammanlagdt för sjukdomar i andedräftsorganen 61 %, och dock anser han dessa siffror altför låga, emedan delegarena i den ifrågarande kassan utgöras af eliten inom yrket. Enligt erfarenhet från Wien skulle 53.8 % af alla dödsfall bland delegarena i bagarens sjukkasse härröra af tuberkulos och 64.3 % af sjukdomar i andedräftsorganen öfverhufvud. Också från andra delar af Österrike hafva yrkesinspektörerna fäst uppmärksamheten vid den oroväckande tillväxten af tuberkulos bland bageriarbetarena.

De ofta förekommande ögonsjukdomarna hos bagare äro att tillskrifvas dels invärkan af mjöldammet dels också af den strålande värmen från bakugnen.

Genom knådningen af degen uppmjukas huden på händerna och armarna och utsättes för en beständig retning. Härigenom samt under inflytande af värmen från bakugnen bilda sig ofta hudutslag (ekzem) på händer och armar, (bagarskabb, Bäckerkrätze, bakers itch, gale des boulangers).

Af väsentligt inflytande på bageriarbetarens hälsotillstånd är den höga temperatur af 30° C och mer som är rådande i arbetslokalen. Till följd af denna höga temperatur och det ansträngande arbetet befinna sig arbetarena beständigt i stark transpiration. Svettdropparna falla oafbrutet ned och knådas in i degen. Den från ugnen utstrålande värmen förorsakar kongestioner åt hufvudet och näsblod. Starka temperaturväxlingar kunna icke undvikas och föranleda lätt rheumatiska åkommor.

En direkt följd af den ständiga hettan och svettafsöndringen är det häftiga drickandet i stora mängder, särskildt af alkoholhaltiga drycker.

Äfven bagarens mottaglighet för och ringa motståndskraft mot infektionssjukdomar har tillskrifvits den i arbetslokalerna herskande värmen.

Slutligen antages den höga temperaturen jämte nattarbetet bidraga till att stegra könsbehofven. Könssjukdomarna uppgifvas vara bland bagarens synnerligen utbredda, hvilket för öfrigt också finner sin förklaring i den rådande arbetsordningen, som förhindrar bageriarbetarena att ingå äktenskap.

I och för en undersökning af hälsoförhållandena bland bageriarbetarena i Berlin tillställes för något år sedan 109 specialläkare för hudsjukdomar,

120 läkare vid yrkessjukassor och de offentliga sjukhusen frågeformulär. Erfarenheten från de två senaste åren skulle användas. Frågorna lydde:

1. Huru många bagaregesäller hafva under den nämnda tiden behandlats
 - a) för ekzem (Bäckerkrätze)?
 - b) för könssjukdomar?
2. Om bekant, huru många arbetare förblefvo trots sjukdomen i arbete?
3. a) klaga bageriarbetarena, att de ådragit sig sjukdomar genom de osnygga lokaler, hvilka de erhålla af mästartarna?
 b) Föreligger fara för smitta genom osnygga bäddar?
4. Äro de bagaregesäller, hvilka arbeta i källare och illa ventilerade rum, mindre motståndskraftiga mot nämnda sjukdomar?

Resultatet var följande: Under de två senaste åren hade behandlats i sjukhusen och hos de läkare som afgåfvo svar

339 bagaregesäller för »Bäckerkrätze» och vanligt ekzem (»Krätze»), samt

1,394 bagaregesäller för könssjukdomar, eller tillsammans

1,733 bagaregesäller.

Frågan 3 a) blef i allmänhet förnekad, men frågorna 3 b) och 4 nästan utan undantag bejakade.

325 arbetare lidande af ekzem eller könssjukdomar förblefvo, trots tillsägelse, i arbete.

Den långa arbetstiden och nattarbetet förstärka i hög grad alla de skadliga invärkningar, för hvilka bageriarbetarena äro utsatta. Härtill kommer ännu bristen på tillräcklig hvila. Den under natten försummade sömnen kan visserligen återtagas om dagen, dock behöfver kroppen om dagen, för att erhålla samma hvila som genom en tillräcklig nattsömn, en längre hvilotid, då sömnen om dagen, till följd af bullret och dagsljuset, samt om sommaren till följd af den högre temperaturen, icke är så djup som om natten. Får kroppen icke tillräcklig hvila, så minskas dess motståndskraft mot sjukdomar, synnerligast för personer som ännu befinna sig i uppväxtåren och hvilka behöfva en längre sömn än fullvuxna personer. Att så är förhållandet framhåller den tyska hälsovårdsmyndigheten (Kaiserliches Gesundheitsamt) och har ju också af bageriarbetarena hos oss bekräftats enligt hvad tidigare framhållits (Kap. V).

Det långvariga ståendet under arbetet kan också medföra deformationer af benbyggnaden och plattfot. Kroppstyngden trycker för länge på extremiteternas benbyggnad, musklerna tröttna, synnerligast om kroppen icke är uthvilad, benen gifva efter och på så sätt uppstå plattfot, s. k. X-ben

(»bagareben») eller ock s. k. O-ben. Det är särdeles unga personer eller sådana som nyligen genomgått någon sjukdom som äro utsatta härför. Utan åtskilnad till åldern kan det långvariga ståendet också framkalla störingar i blodomloppet i de nedre extremiteterna.

De faror för hvilka bageriarbetarena äro utsatta till följd af arbetets natur kunna undvikas genom en mera utvecklad teknik: genom att det mest ansträngande arbetet, knådningen, utföres med maskin och genom att de nu brukliga primitiva ugnarna ersättes med andra med indirekt uppvärmning. Från arbetarens egen sida kan man föga vänta i afseende å ett personligt iakttagande af reglerna för hälsovården. Den såsom nästan barn i yrket inträdande lärlingen, framhåller *Zadek*, må medföra en huru stor fond som helst af anlag och uppfostran — genom den intima sammanlefnaden med vuxna, hygieniskt och moraliskt redan förslöade gesäller i smutsiga arbets- och sofrum, genom öfveransträngning och brist på sömn, kan det icke utebli, att likgiltighet och förslappning träda i stället för den tidigare kroppsliga motståndskraften. Det är därför som tyngdpunkten måste ligga i den offentliga hälsovården, i statens eller kommunens ingripande, i arbetareskydd på lagstiftningens väg till förmån för dessa de svagaste bland arbetarena. Det sundhetsvidriga tillståndet i arbets- och sofrummen i detta yrke, det oerhörda utnyttjandet af den mänskliga arbetskraften, isynnerhet af de unga arbetarena, säger samma författare, göra det till en plikt att inskrida för att skydda arbetarens kroppsliga och andliga hälsa och därmed tillika den konsumerande allmänheten. Framför allt gäller det härvid att inskränka det i så hög grad hälsovådliga nattarbetet. Erfarenheten från flere länder har ju visat, att ett fullständigt förbud för nattarbete är genomförbart. »Bagaremästarna hafva vant sig att såsom en själffallen naturens ordning anse det som endast är en konstlad produkt af konkurrensen. Fördomar kunna dock icke rättfärdiga fortvaron af ett inbitet ondt», säger med rätta *Oldenburg*. I sammanhang härmed står frågan om inskränkning af söndagsarbetet och om inskränkning af den öfverhöfvan långa arbetstiden, reformer hvilka ingalunda stöta på oöfverstigliga hinder. Slutligen skulle en reglering af arbetsordningen hafva till påföljd ett förfullkomnande af den nu så lågt stående tekniken inom bagaryrket. En förkortad arbetstid skulle med nödvändighet föra med sig ett förändradt arbetssätt och en förbättring af arbetslokalerna. Huru ett bageri enligt hygienens fordringar bör vara inrättadt har dr *Jürgensen* i särskilda skrifter och föredrag klargjort. Nattarbetets upphörande skulle slutligen medföra ett slopande af det nu så allmänt brukliga föråldrade kost- och logisystemet och möjliggöra för arbetarena bildandet af egen familj.

De under undersökningen inhämtade upplysningarna rörande bageriarbetarens i Finland hälsotillstånd hafva lämnat de resultat som här följa.

Arbetarens
hälsotillstånd.

För bedömandet af bageriarbetarens hälsotillstånd förefinnas endast mycket bristfälliga uppgifter. För denna yrkesgren finnes ingen särskild understöds-kassa, från hvilken de tillförlitligaste uppgifter hade kunnat erhållas. Det återstår således ingen annan utväg än att hålla sig till arbetarens egna uppgifter, hvilka af mångahanda skäl äro ganska litet pålitliga. Dessa uppgifter finnas sammanförda i Tab. 35 och 36, innehållande sammanställningar af de manliga och de kvinnliga arbetarens egna uppgifter rörande deras nuvarande hälsotillstånd, utmärkt med epiteten godt, tämligen godt, klent, dåligt, samt i Tab. 37, innehållande arbetarens uppgifter rörande de sjukdomar, hvaraf de nu lida. Icke håller dessa uppgifter kunna tillmätas altför stort värde. Någon dödsfallsstatistik har ej kunnat åstadkommas, då en sådan endast kunde grunda sig på uppgifter från en för bagarena afsedd understöds-kassa.

Ur Tab. 35 och 36 göres den sammanställning som framgår ur Tab. III, där de absoluta talen ur de föregående bägge tabellerna omräknats i procent.

Tab. III. Arbetarens hälsotillstånd enligt deras egna uppgifter.

g=godt, tg=tämligen godt, k=klent, d=dåligt.

Åldersgrupp.	Manliga arbetare.				Kvinnliga arbetare.				Bägge könen.			
	g.	tg.	k.	d.	g.	tg.	k.	d.	g.	tg.	k.	d.
10—17 år	88.1	9.4	2.1	0.4	96.4	3.6	—	—	89.7	8.3	1.7	0.3
18—29 »	83.7	13.1	3.1	0.1	86.0	9.0	4.8	0.2	84.6	14.5	3.8	0.1
30—39 »	77.5	14.6	7.5	0.4	71.7	18.5	7.6	2.2	75.9	15.7	7.5	0.9
40—49 »	74.8	16.8	6.5	1.9	68.7	23.5	3.9	3.9	72.8	19.1	5.7	2.4
50—59 »	70.7	17.1	9.8	2.4	66.6	25.0	4.2	4.2	69.2	20.0	7.7	3.1
60 år och öfver	58.3	16.7	—	25.0	44.5	33.3	11.1	11.1	52.4	23.8	4.8	19.0
Alla åldrar	81.8	13.4	4.2	0.6	82.9	11.5	4.7	0.9	82.3	12.7	4.3	0.7

En jämförelse med motsvarande procenttal för tobaks- och textilarbetarena ger nedanstående resultat:

	Manliga arb.			Kvinnliga arb.			Bägge könen.		
	tob.	textil	bagare	tob.	textil	bagare	tob.	textil	bagare
godt	74.5	78.5	81.8	65.3	78.1	82.9	67.0	78.2	82.3
tämligen godt	14.7	17.6	13.4	18.9	16.2	11.5	18.1	16.6	12.7
klent	8.6	3.1	4.2	13.4	4.8	4.7	12.5	4.3	4.3
dåligt	2.2	0.8	0.6	2.4	0.9	0.9	2.4	0.9	0.7

Det framgår häraf, att bageriarbetarena genomgående uppgifvit sitt hälsotillstånd vara bättre än såväl tobaks- som textilarbetarena. Såsom nämnt böra dessa siffror dock icke tillmätas någon afgörande betydelse.

I Tab. 37 ingår en sammanställning af de olika sjukdomar, hvaraf arbetarena själfva uppgifvit sig lida. De i tabellen ingående uppgifterna lida ju af viss osäkerhet, då de ej härstamma från läkare, men då andra uppgifter icke stått till buds, har det varit nödvändigt att nöja sig med dessa. Af ekzem (utslag på händerna), den mest typiska yrkessjukdomen hos bageriarbetarena, hafva antecknats 23 fall. Det är att märka att dessa arbetare, oakadt de hade denna sjukdom, fortfarande voro i arbete. En väsentlig brist i tabellen förekommer i så måtto, att de veneriska sjukdomarna där ej alls finnas upptagna, beroende naturligtvis därpå, att arbetarena, af lätt insedda skäl, icke uppgifvit några sådana.

Af den sjukstatistik som kunnat presteras synes framgå, att bageriarbetarens hos oss hälsotillstånd vore relativt godt. Härvid bör dock ständigt ihågkommas, att afgangsen från yrket vid ganska tidig ålder väskar ett förbättrande af resultaten och att en jämförelse med annan sjukstatistik icke är möjlig, i det att beståndet af bageriarbetare visar en annan och fördelaktigare sammansättning i afseende å åldern än andra arbetsklasser eller befolkningen i allmänhet. Alla slutsatser böra därför dragas med synnerlig försiktighet.

Någon dödsfalls- eller olycksfallsstatistik för bageriarbetarena har det icke varit möjligt att sammanställa.

Kap. VIII.

Arbetarens språk- och bildningsförhållanden.

I Tab. 38 ingå resultaten af undersökningen af arbetarens språk- och bildningsförhållanden.

I afseende å språket hafva arbetarena delats i följande fem grupper: endast svenskatalande, endast finskatalande, svenska- och finskatalande, ryskatalande och andra främmande språk talande. De ryska eller andra främmande språk talande tala naturligtvis ofta äfven svenska eller finska. De döfstumma bilda en särskild grupp. Beträffande folkskola har någon skillnad ej gjorts mellan högre och lägre folkskola. Slutligen finnes det några arbetare, för hvilka språk- och bildningsförhållandena ej blifvit antecknade.

I afseende å språken erhålles nedanstående fördelning:

	antal	%
Svenskatalande	57	2.6
Finskatalande	1,501	69.9
Svenska- och finskatalande	418	19.5
Ryskatalande	133	6.2
Andra främmande språk talande	31	1.4
Döfstumma	2	0.1
Ej uppgifvet språk	7	0.3
Summa	2,149	100.0

Till belysande af i hvilken mån arbetarena inom de olika språkgrupperna besökt skola meddelas Tab. IV. De döfstumma och de för hvilka uppgifter saknas äro här uteslutna.

Tab. IV. Arbetarena fördelade efter språk och skolgång.

	Svenska talande		Finska talande		Svenska- och finskatalande.		Ryska talande.		Andra främmande språk talande.		Alla.	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Besökt högre skola .	2	3.5	12	0.8	44	10.5	1	0.7	5	16.1	64	3.0
Folkskolegångna .	43	75.4	747	49.8	259	62.0	82	61.7	23	74.2	1,154	53.9
Ej folkskolegångna .	12	21.1	742	49.4	115	27.5	50	37.6	3	9.7	922	43.1
Summa	57	100.0	1,501	100.0	418	100.0	133	100.0	31	100.0	2,140	100.0

Tages åter hänsyn till arbetarens läs- och skrifkunnighet, erhållas de resultat som ingå i Tab. V. Alla som besökt högre skola eller folkskola hafva här sammanslagits med öfriga läs- och skrifkunniga.

Tab. V. Arbetarens läs- och skrifkunnighet.

	Svenska talande		Finska talande		Svenska- och finskatalande.		Ryska talande		Andra främmande språk talande		Alla.	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Läs- och skrifkunniga	56	98.2	1,345	89.6	411	98.4	96	72.2	30	96.8	1,938	90.6
Endast läskunniga .	1	1.8	145	9.7	7	1.6	7	5.3	1	3.2	161	7.5
Ej läs- o. skrifkunniga	—	—	11	0.7	—	—	30	22.5	—	—	41	1.9
Summa	57	100.0	1,501	100.0	418	100.0	133	100.0	31	100.0	2,140	100.0

Genom en sammanslagning af tobaks-, textil- och bageriarbetarena erhållas nedanstående tal för de tre inhemska språkgrupperna.

	Svenska talande		Finska talande		Svenska- och finskatalande		Alla	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Läs- o. skrifkunniga .	1,137	83.1	9,414	88.0	2,005	95.5	12,556	88.5
Endast läskunniga .	220	16.2	1,191	11.2	93	4.4	1,504	10.7
Ej läs- och skrifkunniga	10	0.7	87	0.8	4	0.1	101	0.8
Summa	1,367	100.0	10,692	100.0	2,102	100.0	14,161	100.0

Af de yngre arbetarena hafva uppgifvit sig besöka

afton- eller söndagsskola	3 arbetare	
folkskola	12	»
högre handtvärksskola	14	»
bokförings- och ritskola	2	»
Summa 31		»

Kap. IX.

Arbetarens löneförhållanden.

I motsats till hvad som var förhållandet vid undersökningen af de bägge fabriksindustrierna, tobaks- och textilindustrierna, grunda sig uppgifterna rörande bageriarbetarens löneförhållanden icke på uppgifter från arbetsgifvarena, utan på sådana från arbetarena själfva. Inom bagareyrket förekommer nästan alls ej aflöning per styck, utan är lönen fastställd i ett visst belopp per månad. Så länge lönen utgår per styck är den växlande från vecka till vecka och är det därför endast i undantagsfall som arbetaren kan exakt uppgifva sin förtjänst under årets lopp. Han anger endast en ungefärlig rund summa per vecka, omkring hvilken den verkliga veckoaflöningen varierar. Det var därför nödvändigt att vädja till arbetsgifvarens aflöningslistor. För bageriarbetaren åter är på förhand öfverenskommen bestämd lön per månad som han noggrant känner till, hvarför det var enklare att erhålla löneuppgifterna af arbetarena själfva. Ur de uppgifna beloppen per månad har sedan årslönen beräknats. Häraf följer att de uppgifna summorna icke, såsom vid de föregående undersökningarna var fallet, representera det till arbetaren faktiskt utbetalade lönebeloppet, utan angifva de det belopp som till arbetaren hade utbetalats om han under hela året haft oförändrade lönevillkor. Det har redan påvisats, att bageriarbetarena äro ganska rörliga, ofta flytta från ett ställe till ett annat, hvarigenom lönevillkoren också kunna undergå förändringar. Det inses på grund häraf att de angifna lönebeloppen endast i ett mindre antal fall representera arbetarens verkliga årslön. Men då det hade mött nästan oöfverstigliga svårigheter att få säkra uppgifter rörande denna, har det varit nödvändigt att ersätta den faktiska årsinkomsten med den på ofvannämndt sätt erhållna fingerade årsinkomsten.

En annan svårighet har uppstått därigenom att i de allra flesta fall en stor del af bageriarbetarens löneförmåner utgå in natura, främst i form af fri kost och fri bostad hos arbetsgifvaren. Såväl af arbetsgifvarena som arbetarena frågades dessa förmåners uppskattade penningvärde. En stor del har också ansett sig kunna uppgifva ett sådant värde. Men andra hafva icke trott sig kunna

Materialets
beskaffenhet
och bear-
betning.

uppskatta naturalönens penningevärde. Då det emellertid hade gifvit en alldeles skef bild af dessa arbetares löneförhållanden, om naturalönen utan vidare lämnats å sido, har det varit nödvändigt att supplerat bristen genom en uppskattning efteråt. Härför genomgingos alla de gifna uppgifterna och som uppskattadt värde antogs det, omkring hvilket största antalet gifna uppgifter koncentrerade sig. Sålunda fastställdes såsom *medelpris för fri bostad*

för Helsingfors	6 mk 50 p. per månad eller	78 mk för år;
» Åbo	7 mk » » »	84 » » »
» Tammerfors	4 mk 50 p. » » »	54 » » »
» öfriga städer	6 mk » » »	72 » » »
» landsbygden	4 mk 50 p. » » »	54 » » »

Såsom *medelpris för fri kost* fastställdes öfver alt 30 mk per månad eller 360 mk per år.

Såsom *medelpris för fri tvätt* fastställdes slutligen

för Helsingfors	3 mk per månad eller	36 mk för år;
» öfriga städer	2 » » » »	24 » » »
» landsbygden	1 » » » »	12 » » »

Öfriga naturaförmåner äro mestadels af så ringa betydelse och af så växlande beskaffenhet, att de ansetts kunna lämnas ur räkningen.

Då undersökningsmaterialet omfattar ett så stort antal arbetsställen, var det icke möjligt att identifiera hvar och ett af dem endast genom arbetsgifvarens namn, utan ordnades arbetsställena efter län och ort, hvarefter de numrerades i en fortlöpande följd. Likaså numrerades arbetarena i en annan fortlöpande nummerföljd. Hvarje arbetare fick sålunda såsom sin karaktäristik tvänne nummer, den ena angifvande nummern på det arbetställe, där han var anställd, den andra hans personliga nummer.

Nu likasom vid de föregående undersökningarna infördes vid bearbetningen af lönefrågan ett system af kort, där för hvarje arbetare infördes alla de uppgifter, hvilka kunde hafva inflytande vid bearbetningen. Korten kommo sålunda att innehålla följande uppgifter: bageriets där han var anställd nummer, arbetarens personliga nummer, arbetsort (för städerna verkliga arbetsorten, för landsbygden endast hvilket län socknen tillhörde), arbetarens kön, hans ålder år 1904, antalet år han arbetat inom bagareyrket, hans på ofvannämndt sätt beräknade årslön i kontanta penningar, i uppskattadt värde af naturalön samt summan häraf eller hans totala årslön och slutligen den procent som naturalönen utgjorde af totala lönen. Det material

som sålunda ordnad kunde användas för lönestatistiken omfattar 1,170 manliga arbetare (83 % af alla), 593 kvinnliga arbetare (80 % af alla, eller sammanlagdt 1,763 (82 % af alla). Själffallet hafva alla de personer hvilka äro innehafvare af bageri eller annars icke legda, men deltaga i arbetet, icke lämnat något bidrag till detta material, då de icke uppbära någon lön för sitt arbete.

Bearbetningen af materialet rörande arbetarens årsinkomster finnes framlagd i Tab. 39, 40, 41, 42, 43, 44 och 45. Tab. 39 lämnar en allmän öfversikt öfver fördelningen inom de olika löneklasserna, hvarvid hänsyn tagits endast till yrkespecialiteterna inom de olika tillväkningsarterna. I tab. 40 har tillkommit såsom ny fördelningsgrund arbetsorterna, i Tab. 41 åldersklasserna samt i Tab. 42 arbetstiden inom bagareyrket. I tab. 43 och 44 har hänsyn tagits till lönens fördelning på penninglön och lön in natura och Tab. 45 slutligen innehåller medelårsinkomsten för olika yrkesspecialiteter med hänsyn tagen jämväl till åldersklasser. I alla tabeller äro arbetarena dessutom åtskilda i afseende å kön. Löneklasserna fortskrida med en ökning af 50 mk i årsinkomst. Arbetare med en inkomst af mindre än 200 mk hafva sammanslagits till en första löneklass och de med 1,000 mk och mer till en högsta löneklass.

Årsinkomst.

I tab. VI hafva de i Tab. 39 ingående absoluta talen omsatts i procent. Löneklasserna äro sammandragna till fyra, nämligen 1) mindre än 300 mk, 2) 300 till 500 mk, 3) 500 till 1,000 mk och 4) 1,000 mk och mer.

Såsom vanligt hafva kvinnorna betydligt lägre löner än männen; medan nästan $\frac{1}{3}$ af männen hafva 1,000 mk och mer kommer icke ens 1 % af kvinnorna upp till denna inkomst.

Bland männen hafva konditorerna den ojämförligt bästa lönen. Äfven bland vattenkringelarbetarena har flertalet rätt höga löner. Inom de tre olika kategorierna för egentlig brödbakning, hvetebröds-, rågbröds- och blandad tillväkning, synes ej någon väsentlig skilnad i lönfördelningen förefinnas, likvisst med en tendens för rågbrödsbagarena att hafva något högre lön än de öfriga. Dessa förstnämnda äro dock ganska få, endast 37 personer.

Ur sammandraget i Tab. 39 framgå de procenttal som finnas sammanförda i Tab. VII och hvilka hänföra sig till yrkesspecialiteterna, oberoende af tillväkningsarten. Af de egentliga bageriarbetarena hafva trägarbetarena, af hvilka ju flere tjänstgöra såsom värmästare, de högsta lönerna, därefter följa ugnsarbetarena, sedan tredje och fjärde arbetarena, sedan »öfriga» och sist lärlingarna.

Uti tab. 40 har hänsyn tagits jämväl till arbetsorten, hvarvid Helsingfors tagits särskildt, men öfriga städer inom ett och samma län sammanslagits. I Tab. VIII äro de viktigaste data ur förenämnda tabell sammanförda

Tab. VI. Årsinkomsten inom olika tillvärningsarter i procent.

Tillvärningsarter.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk.		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
<i>Hvetebrödstillvärnning:</i>								
Ungsarbetare	—	8.3	2.6	16.7	24.1	66.7	73.3	8.3
Trågarbetare	0.7	—	2.6	22.6	62.3	77.4	34.4	—
3:dje och 4:de arbetare	—	—	8.4	7.7	65.1	92.3	26.5	—
Lärlingar	0.5	—	16.8	100.0	82.7	—	—	—
Öfriga	0.9	7.7	11.8	39.6	66.4	51.7	20.9	1.0
Summa	0.5	5.6	9.1	30.7	62.5	61.9	21.9	1.8
<i>Rågbrödstillvärnning:</i>								
Ungsarbetare	—	—	—	10.0	60.0	80.0	40.0	10.0
Trågarbetare	—	—	—	23.1	91.7	76.9	8.3	—
3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	100.0	100.0	—	—
Öfriga	—	12.5	7.7	29.2	61.5	58.3	30.8	—
Summa	—	8.3	2.7	25.0	73.0	65.3	24.3	1.4
<i>Blandad tillvärnning:</i>								
Ungsarbetare	—	2.5	1.9	14.0	23.0	82.3	75.1	1.2
Trågarbetare	—	2.3	10.7	20.7	55.4	77.0	33.9	—
3:dje och 4:de arbetare	—	—	15.4	11.1	61.5	88.9	23.1	—
Lärlingar	8.6	—	30.0	100.0	60.0	—	1.4	—
Öfriga	1.9	8.9	3.8	33.7	43.4	57.4	50.9	—
Summa	2.7	5.5	13.2	25.7	48.2	68.5	35.9	0.3
<i>Tillvärnning af konditorievaror:</i>								
Konditorer	—	—	1.2	—	24.1	—	74.7	—
Lärlingar	—	—	—	—	100.0	—	—	—
Summa	—	—	0.8	—	46.3	—	52.9	—
<i>Tillvärnning af vattenkringlor:</i>								
Vattenkringelarbetare	—	6.7	14.7	13.3	73.5	80.0	11.8	—
Summa summarum	0.8	5.9	9.4	26.6	59.0	66.7	30.8	0.8

Tab. VII. Årsinkomsten inom yrkesspecialiteterna i procent.

Yrkesspecialiteter.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Ugnsarbetare	—	3.5	2.2	14.2	25.8	78.8	72.0	3.5
Trågarbetare	0.5	1.5	4.6	21.4	62.1	77.1	32.8	—
3:dje och 4:de arbetare	—	—	10.0	8.7	64.8	91.8	25.2	—
Lärlingar	2.4	—	17.8	100.0	79.5	—	0.3	—
Konditorer	—	—	1.2	—	24.1	—	74.7	—
Vattenkringelarbetare	—	6.7	14.7	13.3	73.5	80.0	11.8	—
Öfriga	1.1	9.1	9.1	34.7	59.1	55.9	30.7	0.3
Summa	0.8	5.9	9.4	26.6	59.0	66.7	30.8	0.8

och uttrykta i procent, nämligen för hvarje tillvärningsart med särskiljande af Helsingfors, öfriga städer och landsbygden. Såsom det var att förutse visar Tab. VIII att lönerna på landsbygden äro väsentligt lägre än i städerna. Mellan Helsingfors å ena sidan och landets öfriga städer å den andra framträder icke någon skarpt markerad skilnad i afseende å löneförmånerna. De synas i hufvudsak ställa sig något så när lika i hufvudstaden och i landsortsstäderna.

Uti tab. 41 har såsom fördelningsgrund tillkommit arbetarens ålder. Ur det i tabellen ingående sammandraget erhållas de procenttal som ingå i Tab. IX. Lönerna synas i allmänhet något ökas med åldern. Härvid bör anmärkas, att materialet för de högre åldrarna, öfver 45 år, är altför litet för att beträffande dem några slutsatser skulle kunna dragas.

Tab. 42 åskådliggör lönernas beroende af tiden som arbetarena varit sysselsatta inom bagareyrket. Uti Tab. X hafva de i sammandraget af nämnda tabell ingående absoluta talen öfverförts i relativa tal. Äfven i förhållande till arbetstidens längd förmärkes en stegring i löneförmånerna.

Slutligen meddelas här en förteckning öfver de minsta och de högsta anträffade lönerna inom hvarje tillvärningsart och yrkesspecialitet, med angifvande tillika af arbetarens kön, arbetsort, ålder och arbetstid inom yrket.

Tab. VIII. Årsinkomsten inom olika tillverkningsarter och på olika orter i procent.

Tillverkningsart och ort.	Antal arbetare i %, med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
<i>Tillverkning af hvetebröd:</i>								
Helsingfors	—	—	3.4	14.3	62.8	78.6	33.8	7.1
Öfriga städer	0.3	—	10.2	11.5	63.2	86.4	26.3	2.1
Landsbygden	1.1	18.0	11.7	72.0	61.2	10.0	26.0	—
<i>Tillverkning af rågröd:</i>								
Helsingfors	—	—	4.0	5.0	68.0	90.0	28.0	5.0
Öfriga städer	—	—	—	11.1	75.0	88.9	25.0	—
Landsbygden	—	24.0	—	56.0	100.0	20.0	—	—
<i>Blandad tillverkning:</i>								
Helsingfors	—	5.9	—	17.6	70.8	76.5	29.2	—
Öfriga städer	1.7	—	10.0	19.0	59.2	80.2	29.1	0.8
Landsbygden	4.4	13.0	19.5	51.9	31.9	35.1	44.2	—
<i>Tillverkning af konditorivaror:</i>								
Helsingfors	—	—	—	—	65.5	—	34.5	—
Öfriga städer	—	—	1.7	—	31.6	—	66.7	—
Landsbygden	—	—	—	—	25.0	—	75.0	—
<i>Tillverkning af vattenkringlor:</i>								
Städerna	—	33.3	29.2	33.3	54.2	33.4	16.6	—
Landsbygden	—	—	10.3	8.3	79.4	91.7	10.3	—
<i>Alla tillverkningsarter:</i>								
Helsingfors	—	4.8	2.4	16.1	64.7	78.1	32.9	1.0
Öfriga städer	0.6	0.4	9.9	15.3	58.4	83.1	31.1	1.2
Landsbygden	1.8	15.2	13.3	55.5	56.0	29.3	23.9	—

Tab. IX. Årsinkomsten inom olika åldersklasser i procent.

Åldersklasser.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Under 18 år	3.0	17.0	32.6	41.5	64.4	41.5	—	—
18 till 30 år	0.3	4.1	4.5	25.6	63.1	69.7	32.1	0.6
30 till 45 år	—	6.9	—	19.0	40.1	70.7	59.9	3.4
45 till 60 år	2.4	—	2.4	50.0	36.6	50.0	58.6	—
60 år och öfver	—	25.0	—	75.0	66.7	—	33.3	—
Ej uppgifven ålder	—	33.3	33.3	—	66.7	66.7	—	—
Summa	0.8	5.9	9.4	26.6	59.0	66.7	30.8	0.8

Tab. X. Årsinkomsten efter olika arbetstid i procent.

Arbetstid.	Antal arbetare i % med en årsinkomst af							
	mindre än 300 mk		300 till 500 mk		500 till 1,000 mk		1,000 mk och öfver	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Mindre än 2 år	2.6	8.2	28.8	31.6	68.2	60.2	0.4	—
2 till 10 år	0.4	2.6	4.8	21.3	67.5	75.4	27.3	0.7
10 till 20 år	—	11.1	1.0	27.8	37.3	44.4	61.7	16.7
20 år och mer	0.8	—	0.8	33.3	35.9	66.7	62.5	—
Ej uppgifven tid	—	33.3	28.6	16.7	71.4	50.0	—	—
Summa	0.8	5.9	9.4	26.6	59.0	66.7	30.8	0.8

Tillvärkning af hvetebröd.*Ugnsarbetare:*

minimum: kv., Åbo län (landsbygden), 31 år gammal, 5 år.	»	204: —
maximum: m., Helsingfors, 27 år gammal, 12 år	»	2,136: —

Trågarbetare:

minimum: m., Tavastehus län, (landsbygden) 54 år gammal, 43 år	»	276: —
maximum: m., Brahestad, 32 år gammal, 14 år	»	1,572: —

Tredje och fjärde arbetare:

minimum: m., Kuopio, 17 år gammal, 1 år	»	360: —
maximum: m., Viborg, 32 år gammal, 18 år	»	1,332: —

Lärlingar:

minimum: m., Tavastehus län (landsbygden), 13 år gammal, 0 år	»	276: —
maximum: m., Brahestad, 19 år gammal, 2 år	»	928: —

Öfriga:

minimum: kv., Tavastehus län (landsbygden) 23 år gammal, 1 år	»	80: —
maximum: m., Viborgs län, 22 år gammal, 9 år	»	1,380: —

Tillvärkning af rågbröd.*Ugnsarbetare:*

minimum: kv., Nådendal, 65 år gammal, 15 år.	»	360: —
maximum: kv., Helsingfors, 44 år gammal, 19 år	»	1,500: —

Trågarbetare:

minimum: kv., Uleåborgs län (landsbygden), 22 år gammal, 0 år	»	304: —
maximum: m., Helsingfors, 33 år gammal, 12 år	»	1,596: —

Tredje och fjärde arbetare:

minimum: kv., Kotka, 21 år gammal, 3 år	»	600: —
maximum: m., Viborg, 20 år gammal, 1 år	»	636: —

Öfriga:

minimum: kv., Tavastehus län (landsbygden), 18 år gammal, 1 år	»	84: —
maximum: m., Helsingfors, 38 år gammal, 19 år	»	2,160: —

Blandad tillvärkning.*Ugnsarbetare:*

minimum: kv., Helsingfors	»	144: —
maximum: m., Kotka, 35 år gammal, 17 år	»	1,624: 60

Trägarbetare:

minimum: kv., Helsingfors, 21 år gammal, 0 år	<i>Imp</i>	180: —
maximum: m., Viborgs län (landsbygden), 34 år gammal, 17 år	»	1,368: —

Tredje och fjärde arbetare:

minimum: kv., Gamlakarleby 19 år gammal, 0 år	»	372: —
maximum: m., Kotka, 22 år gammal, 6 år	«	1,140: —

Lärlingar:

minimum: m., Jakobstad, 15 år gammal, 0 år	»	120: —
maximum: m., Vasa län, (landsbygden) 19 år gammal, 2 år	«	1,082: —

Öfriga:

minimum: 2 kv., Helsingfors, 29 år gammal, ej uppg., 0 år, ej uppg.	»	180: —
maximum: m., Viborgs län (landsbygden), 40 år gammal, 15 år	»	1,551: —

Tillvärkning af konditorivaror.*Konditorer:*

minimum: m., Kajana, 26 år gammal, 10 år	«	444: —
maximum: m., Helsingfors, 30 år gammal, 19 år	»	2,160: —

Konditorilärlingar:

minimum: m., Helsingfors, 17 år gammal, 0 år	»	504: —
maximum: m., Helsingfors, 22 år gammal, 3 år	»	912: —

Tillvärkning af vattenkringlor.*Kringelarbetare:*

minimum: kv., Joensuu, 16 år gammal, 0 år	»	182: —
maximum: m., Viborgs län (landsbygden), 39 år gammal, 27 år	»	1,209: —

Uti Tab. 43 och 44 har särskildt för män och för kvinnor lönerna sonderdelats i penningelön och i lön in natura. För hvarje yrkesspecialitet (utan hänsyn tagen till tillvärkningsarten) har för hvarje ort angifvits antalet arbetare af detta slag, deras sammanlagda årslöner, det sammanlagda värdet af dessa samma arbetares löner in natura, den procentsats som värdet af denna sammanlagda naturalön utgör af hela årslönen samt slutligen den lägsta och den högsta motsvarande procentsats som påträffats, då dessa uträknats individuellt för hvarje arbetare inom gruppen. Den första procentsatsen är således ett medelprocenttal, de bägge senare utgöra de yttersta gränserna. Där den lägsta procentsatsen är 0.0 % är lönen helt och hållet penningelön,

Tab. XI. Förhållandet mellan lörens storlek och procentsatsen för lönen in natura.

Procentsatser för lönen in natura %	Antal arbetare med en lön af										Summa.
	mindre än 200 mk	200—300 mk	300—400 mk	400—500 mk	500—600 mk	600—700 mk	700—800 mk	800—900 mk	900—1,000 mk	1,000 mk och öfver	
<i>a) Manliga arbetare:</i>											
0.0	1	2	8	2	4	6	10	3	3	4	43
0.1—9.9	—	—	—	—	2	1	4	4	4	4	19
10.0—19.9	—	—	4	1	—	—	1	—	—	4	10
20.0—29.9	—	—	—	—	—	—	1	—	1	26	28
30.0—39.9	—	—	—	—	1	2	3	3	10	179	198
40.0—49.9	—	—	—	1	—	3	9	20	106	119	258
50.0—59.9	—	—	1	—	3	5	54	74	26	22	185
60.0—69.9	—	—	4	5	8	47	42	3	6	2	117
70.0—79.9	—	2	6	16	50	73	12	7	2	—	168
80.0—89.9	—	1	10	21	42	28	2	—	—	—	104
90.0—99.9	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	6
100.0	—	4	4	22	3	1	—	—	—	—	34
Summa	1	9	37	73	113	167	138	114	158	360	1,170
<i>b) Kvinliga arbetare:</i>											
0.0	10	2	5	2	4	—	2	—	—	1	26
0.1—9.9	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4
10.0—19.9	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	4
20.0—29.9	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	6
30.0—39.9	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
40.0—49.9	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	4
50.0—59.9	—	1	3	6	9	8	8	7	1	—	43
60.0—69.9	—	1	20	24	61	45	31	6	1	1	190
70.0—79.9	—	6	18	53	62	90	12	6	2	1	250
80.0—89.9	—	1	7	8	7	12	2	—	2	1	40
90.0—99.9	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	3
100.0	—	13	3	4	1	—	—	—	—	—	21
Summa	10	25	56	102	159	161	55	21	8	5	593

utan tillägg in natura, där den högsta procentsatsen är 100,0 %, utgår hela lönen in natura utan penningelön. Lönebeloppen äro i tabellerna afrundade till jämna mark.

Det är ännu af intresse att erfara sammanhanget mellan lönens storlek och procentsatsen för naturallönen. Huru en sådan sammanställning gestaltar sig framgår ur Tab. XI, som anger antalet arbetare inom de upptill upptagna lönegrupperna och med en procentsats för naturallönen som ligger inom de gränser som angifvas af sidorubrikerna.

Först och främst framgår af denna tabell, att 43 manliga och 26 kvinnliga arbetare icke åtnjuta lön i några naturaprestationer utan ren penningelön samt, att 34 manliga och 21 kvinnliga arbetare icke hafva någon penningelön alls, utan utgå alla deras löneförmåner i form af naturaprestationer, naturligtvis främst fri kost och fri bostad. I öfrigt visar tabellen ganska tydligt, synnerligast för de manliga arbetarena, det sammanhang som förefinnes mellan lönens storlek och procentsatsen för naturallönen. Det synes nämligen, hurusom de större talen ordna sig nästan diametralt öfver tabellen från nedre hörnet till vänster till öfre hörnet till höger. Man kan därför i hufvudsak uppställa satsen, att ju mindre lönen är, dess större procent däraf utgår in natura och ju större lönen är, dess mindre procent däraf utgår in natura.

I Tab. 45 slutligen ingår beräkning af medelårslönen, hvarvid hänsyn tagits till tillväkningsarter och yrkesspecialiteter samt åldersår. Medeltalen hafva afrundats till hela mark. Medelårslönen för en manlig bageriarbetare är 867 mk och för en kvinnlig 559 mk. Konditorernas medeltal är högst med 1,077 mk. Bland de egentliga bageriarbetarena stå rågbrödsbagarena högst med 963 mk för de manliga och 588 för de kvinnliga. Arbetarena inom hvetebröds- och den blandade tillväknningen hafva nästan samma medeltal, resp. 847 och 846 mk för de manliga samt resp. 556 och 553 mk för de kvinnliga. Med hänsyn tagen till åldern stiger lönen till perioden 30 till 45 år, då den visar sitt maximum, hvarefter den åter går nedåt.

En del af arbetarena hafva uppgifvit, att de förutom kontant lön och de hittills i betraktade tagna naturaförmånerna af fri kost, fri bostad samt fri tvätt, ännu åtnjuta andra förmåner af olika slag. Sålunda hafva 377 manliga och 99 kvinnliga arbetare uppgifvit sig erhålla julpengar till varierande belopp. Fri läkarevård hafva 123 manliga och 62 kvinnliga arbetare, fri brandförsäkring hafva 56 manliga och 50 kvinnliga arbetare och olycksfallsförsäkrade äro 12 manliga och 10 kvinnliga arbetare vid de tre ångbagerierna i Helsingfors. För öfrigt utgöras de extra förmånerna af gåfvor af hvarjehanda slag, såsom kläder, förkläden, kängor, strumpor, mössor, böcker, tobak, ur m. m. Slutligen hafva 18 arbetare, däraf 17 i Helsingfors, uppgifvit sig i allmänhet få ledigt under sommaren under en tid af en till tre veckor.

Andra förmå-
ner.

Bland de i sina egna bagerier arbetande arbetsgifvarena idka flere vid sidan här af handel af olika slag.

Plikter.

Några ordningsregler förekomma ej vid våra bagerier, men väl tyckes i en del af dem plikter vara i bruk, sålunda i några för försummad arbetsdag samt i flere för bränd eller annars misslyckad bakning eller för söndrade kärl eller redskap, hvarvid det åligger arbetaren att ersätta skadan.

Kap. X.

Bostäder och arbetslokaler.

I Tab. 46 ingår en öfversikt af hyresbeloppen för de arbetare som bo på hyra samt af arten af lönerna in natura, bestående i fri bostad, fri kost, fri tvätt, tvättpengar samt olika kombinationer af dessa förmåner tillsammans. Kost- och logissystemet.

Det är endast en liten del af arbetarena som bo i sina egna hem, nämligen 174, och för största delen af dessa har hyresbeloppets storlek icke erhållits.

Fördelningen af naturallönen gestaltar sig som följer:

	män		kvinnor	
	antal	% af alla	antal	% af alla
fri bostad	21	1.5	7	0.9
» kost	39	2.8	1	0.1
» tvätt	—	—	1	0.1
» tvättpengar.	1	0.1	—	—
» bostad, kost och tvätt	830	58.8	452	61.1
» bostad, kost och tvättpengar	12	0.8	2	0.3
» bostad och kost	160	11.4	53	7.2
» bostad och tvätt	3	0.2	—	—
» kost och tvätt	42	3.0	1	0.1
» kost och tvättpengar	19	1.4	6	0.8
Summa	1,127	80.0	523	70.6

Fördelas dessa förmåner efter hvar och en af dem, så finner man att nedanstående antal arbetare hafva

	män		kvinnor	
	antal	% af alla	antal	% af alla
fri bostad	1,026	72.8	514	69.4
» kost	1,102	78.2	515	69.5
» tvätt	875	62.1	454	61.3
» tvättpengar	32	2.3	8	1.1

Af ofvanstående bägge sammanställningar framgår, att „alt fritt upp“, d. v. s. fri bostad, kost och tvätt, är den vanligast förekommande kombinationen af naturaförmåner, samt därefter sammanställningen af fri bostad och kost. Betraktas hvarje af dessa förmåner för sig, är fri kost och fri bostad nästan lika ofta förekommande, något mindre fri tvätt.

I Sverige insamlades materialet för den arbetsstatistiska undersökningen af bagareyrket under år 1897. Emellertid inträdde samma år en väsentlig förändring i bageriarbetarens i Stockholm förhållanden. Det hade bland dessa redan ganska länge rådt starkt missnöje med vissa arbets- och aflöningsförhållanden, i främsta rummet med kost- och logissystemet. Flere sträcker i enstaka bagerier hade egt rum och sedan från båda parternas sida framställda förslag till öfverenskommelse förkastats, lyckades man vid ett möte den 20 mars 1897 enas om ett jämningsförslag till arbetsordning och lönerreglering. Tillämpningen af detta jämningsförslag medförde så väsentliga ändringar i Stockholms bageriarbetarens ställning, att de i hufvudstaden redan insamlade primäruppgifterna hade förlorat en stor del af aktualitetens intresse. På grund häraf ansågs nödigt att rörande de viktigaste värdningarna af öfverenskommelsen anställa en särskild undersökning, hvilken utfördes under senare delen af 1897. Vid det i sammanhang med öfverenskommelsen skeende öfvergifvandet af kost- och logissystemet bestämdes den i dess ställe inträdande kontanta aflöningen i regeln för manliga arbetare i Stockholm till 10 kr. (14 mk) och i landsorten till 8 kr. (11 mk 20 p.), samt för kvinnliga arbetare till resp. 8 kr. (11 mk 20 p.) och 6 kr. (8 mk 40 p.), alt per vecka. Kost- och logissystemet, som förut var regeln (åtminstone i hvetebrödsbagerierna), tillämpades efter öfverenskommelsen endast i ett mindretal fall för manliga arbetare i Stockholms bagerier. Hvad särskildt kost hos arbetsgifvaren beträffar, så hade vid den första undersökningen i Stockholm 92.7 %, men vid den andra endast 12.1 % af de manliga arbetarna uppgifvit sig erhålla denna löneförmån. För kvinnorna, hvilka ej tillhörde bageriarbetsförbundet, inträdde i detta afseende ingen nämvärd förändring. Vid första undersökningen hade af de manliga arbetarna 85.6 % fri bostad hos arbetsgifvaren, men vid den andra endast 14.2 %. I allmänhet syntes Stockholmsarbetarna belåtna med förändringen; dock hade en och annan förklarat det vara svårt att erhålla någorlunda god bostad och föda för det belopp — 10 kr. i veckan — som bestämdes skola utgå kontant till ersättning för kosten och bostaden hos arbetsgifvaren. Vid tre bagerier uppgåfvo vid andra undersökningen arbetarna, att de efter några veckor på egen begäran fått återgå till det gamla systemet. Öfvergifvandet af kost- och logissystemet hade för en del arbetare medfört någon löneförhöjning.

I Berlin upptogs frågan om det också därstädes förekommande kost- och logissystemet jämväl till behandling i anledning af en hotande sträjk år

1900. För att försöka komma till en fredlig lösning drogs saken inför „Gewerbegericht“. Förhandlingarna inför denna domstol äro af särskildt intresse, emedan härvid skälen för och mot systemet af bägge parterna framställes. Då dessa skäl torde vara desamma öfveralt, kan det vara anledning att här referera dem.

Bagaregesällerna fordrade afskaffandet af kost- och logissystemet i mästarens hus och såsom ersättning härför ett lönetillskott af 12 Rmk per vecka. Till motiverande af denna fordran anfördes: Gesällernas kost hos mästarena var nästan genomgående otillfredsställande. Det nuvarande systemet hindrade gesällerna att gifta sig. Vid tider af arbetslöshet dref det dem till de s. k. „Bäckerpennen“ (bagarehärbärgen), där ofta de grofvaste missförhållanden voro rådande. Mot detta system talade också den i sofrummen så ofta herskande orenligheten. En gesäll hade på ett arbetsställe i sofrummen funnit 6 bäddar, hvilka om dagen begagnades af 9 man, om natten af 3. Oftast befunno sig både sof- och arbetsrummen i källaren, så att tillräcklig luft icke kunde tränga dit. Under sådana förhållanden var det icke märkvärdigt, att två tredjedelar af alla utlärdade bagare lämnade sitt yrke för att egna sig åt något annat. Att en reform var genomförbar hade ådagalagts vid flere bagerier.

Häremot invände mästarena i hufvudsak följande: Gesällernas skildringar af systemet voro icke riktiga. Kost- och logissystemet var ett århundraden gammalt bruk och oundvikligt, då de arbetare som bo och intaga sina måltider utom bageriet icke infinna sig regelbundet till arbetet. Bagarens hufvudsakliga arbete måste förrättas under natten och började vanligen kl. 10 på aftonen. Om gesällen bodde utanför bageriet och icke infann sig på utsatt tid, så skulle mästaren lefva i spänning huruvida arbetaren verkligen komme eller ej. Om hans förhoppning härutinnan slutligen blefve gäckad, så hade tiden emellertid skridit så långt, att det var för sent att anskaffa en ställföreträdare. Till följd häraf blefve arbetet eller åtminstone en del däraf ogjordt, hvarigenom kundkretsen på morgonen icke kunde förses med tillräckligt bröd. Om publiken måhända en gång skulle finna sig i detta, så skulle den dock, vid upprepade fall, draga sig bort från denna mästare, som därigenom lede svår skada. I sofställena utom bageriet komme gesällerna icke att finna den nödiga hvilan till följd af olika störande buller. Bagaregesällerna måste hyra sig lokaler hos arbetarefamiljer, hvilka vanligtvis togo sofrummen i bruk för sig själfva om dagen. Bagaren, som regelbundet måste sofva om dagen, skulle icke i längden tålas af sitt värdsfolk, hvarför han ändock slutligen skulle måsta taga sin tillflykt till „Bäckerpennen“. I dessa bodde ofta 10 till 12 man i ett enda rum. Under sådana förhållanden uppstod lätt frätelsen till spel och dryckenskap. Arbetarena voro därför om aftonen oför-

mögna till arbete. Alt detta onda undveks så länge gesällerna bodde hos mästarena. I afseende å de gifta gesällerna ville man dock medgifva, att de bodde hos sin familj. De erbjödo mycket större garanti för punktlighet. Det var dock omöjligt att bevilja de gifta gesällerna någon ersättning för att de afstodo från att bo hos mästarena, emedan deras toma sofrum icke kunde användas för annat ändamål. Likaså voro mästarena emot att afstå från den fria kosten, ty gesällerna skulle icke äta ute, utan göra sig skadeslösa genom egarens smör, ägg och andra materialier och stoppa pengarna i fickan.

Efter långa förhandlingar lyckades man komma till en förlikning, däri det bland annat säges:

I bagerier med tre till fyra gesäller gifves icke mer åt värmästaren (första gesällen), i bagerier med fem och flere gesäller icke mer åt värmästaren och trågarbetaren (Knetter) bostad och middagsmål i mästarens hus, räknadt från den 1 juli 1900. I ersättning för dessa hittills af mästaren presterade förmåner gifves åt de nämnda arbetarena ett tillskott i lön af 6 Rmk i veckan. Alla andra måltider gifvas såsom hittills af mästarena.

„Gewerbegericht“ uttalade tillika, att den ansåg arbetarens fordran på afskaffande af kost- och logissystemet vara berättigad, men att dessa fordringar värkade djupt ingripande i bageriernas ekonomiska förhållanden, och således endast kunde genomföras småningom.

Hos oss har någon euquôte i denna fråga icke förekommit, men torde de meningsolikheter, för hvilka här ofvan relaterats, äfven hos oss hafva sina representanter. Något allvarsamt försök att på öfverenskommelsens väg komma från det föråldrade systemet torde ej håller hos oss hafva gjorts.

Bostadsloka-
ternas beskaf-
fenhet.

I Tab. 47 äro sammanställda särskilda uppgifter rörande bostadslokaler. Föremål för undersökning hafva varit endast sådana rum som af arbetsgifvaren upplåtits åt arbetarena, men icke de rum hvilka de själfva hyrt. Undersökningen har omfattat 424 bostadsrum i städerna och 259 rum på landsbygden. Vid bestämmandet af normerna för storleken af golfytan och luftrymd per person hafva de af professor V. Sucksdorff i hans undersökning af arbetarebefolkningens i Helsingfors bostadsförhållanden använda gränserna tillämpats. I fråga om förhållandet mellan fönstrens glasyta och golfytan har professor Sucksdorff fastställt att om detta förhållande understiger 1:12 belysningen af rummet är otillräcklig, om detta förhållande icke understiger 1:12 en tillfredställande belysning, ännu kan erhållas, samt att om förhållandet uppgår till 1:6 belysningen är fullgod. Samma grunder hafva också här användts, blott att relationstalen uttryckts i procent, såsom varande bekvämare. Såsom norm för rummens höjd har tagits den i byggnadsordningen för Helsingfors föreskrifna minsta höjden af 2.7 m. De använda normerna äro således följande:

Golfyta:

Icke öfverbefolkadt	är ett rum med en golfyta af minst	6 m ² per person,
måttligt öfverbefolkadt	» » » » » » » »	4—6 m ² » »
i hög grad öfverbefolkadt	» » » » » » » »	2—4 m ² » »
i högsta grad öfverbefolkadt	» » » » » » » »	mindre än 2 m ² » »

Luftrymd:

Icke öfverbefolkadt	är ett rum med en luftrymd af minst	20 m ³ per pers.,
måttligt öfverbefolkadt	» » » » » » » »	10—20 m ³ » »
i hög grad öfverbefolkadt	» » » » » » » »	5—10 m ³ » »
i högsta grad öfverbefolkadt	» » » » » » » »	mindre än 5 m ³ » »

Ljustillgång:

Fullgod belysning	har ett rum då fönsterytan är af golfytan minst	16 %
Tillfredsställande belysning	» » » » » » » »	8—16 %
Otillräcklig belysning	» » » » » » » »	mindre än 8 %

En sammanställning af de data som ingå i Tab. 47 rörande dessa förhållanden ger följande resultat:

Golfyta per person:

	mindre än 2 m ²		2—4 m ²		4—6 m ²		6 m ² och mer	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	2	1.2	44	27.0	65	39.9	52	31.9
Åbo och Björneborgs län .	1	0.7	23	17.1	31	22.9	80	59.3
Tavastehus	» . —	—	21	19.9	32	30.2	53	49.9
Viborgs	» . 2	2.4	27	33.0	25	30.5	28	34.1
S:t Michels	» . —	—	5	25.0	6	30.0	9	45.0
Kuopio	» . 1	3.2	7	22.6	10	32.3	13	41.9
Vasa	» . 3	2.9	12	11.7	25	24.3	63	61.1
Uleåborgs	» . —	—	11	25.6	10	23.3	22	51.1
Summa	9	1.3	150	22.0	204	29.9	320	46.8
Städerna	6	1.4	111	26.2	137	32.3	170	40.1
Landsbygden	3	1.2	39	15.1	67	25.9	150	57.8

I städerna äro således 59.9 % af alla bostadslokaler mer eller mindre öfverbefolkade, på landsbygden 42.2 % och i hela landet 53.2 %, då hänsyn tages till golfytan per person. Störst är öfverbefolkningen i Nylands län, där 68.1 % af rummen icke hafva tillräckligt utrymme, detta naturligtvis beroende på Helsingfors, där de resp. procenttalen äro 1.7, 32.5 45.3 och 20.8 %, d. v. s. icke mindre än 79.5 % af alla rummen äro öfverbefolkade.

Luftrymd per person:

	mindre än 5 m ³		5—10 m ³		10—20 m ³		20 m ³ och mer	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	2	1.2	34	20.9	88	54.0	39	23.9
Åbo och Björneborgs län . . .	3	2.2	12	8.9	57	42.2	63	46.7
Tavastehus »	1	0.9	12	11.3	50	47.2	43	40.6
Viborgs »	4	4.9	23	28.1	36	43.9	19	23.2
S:t Michels »	—	—	2	10.0	14	70.0	4	20.0
Kuopio »	2	6.4	5	16.1	13	42.0	11	35.5
Vasa »	2	1.9	18	17.5	40	38.8	43	41.8
Uleåborgs »	—	—	8	18.6	19	44.2	16	37.2
Summa	14	2.0	114	16.7	317	46.4	238	34.9
Städerna	8	1.9	74	17.5	208	49.1	134	31.5
Landsbygden	6	2.3	40	15.4	109	42.1	104	40.2

Tar man hänsyn till luftrymden per person, så äro således i städerna 68.5 % af alla bostadslokaler mer eller mindre öfverbefolkade, på landsbygden 59.8 % och i hela landet 65.1 %. Dessa procenttal äro väsentligen högre än de som erhöles, då hänsyn togs till golfytan per person, hvilket skulle antyda att rummen icke alltid äro så små, men däremot oftast för låga. Med uteslutande af S:t Michels län, där antalet undersökta rum är litet, finner man att öfverbefolkningen är störst i Nylands och Viborgs län, i hvilka resp. 76.1 % och 76.8 % af rummen äro öfverbefolkade. För Helsingfors blifva procenttalen resp. 1.7, 23.1, 57.2 och 18.0 %, d. v. s. icke mindre än 82 % af samtliga bostadsrum i Helsingfors äro i större eller mindre grad öfverbefolkade. Professor Sucksdorff fann vid sin undersökning, att 75.3 % af alla af honom undersökta bostadsrum voro mer eller mindre öfverbefolkade. De af arbetsgifvarerna inom bagareyrket åt arbetarena upplåtna rummen äro således sämre än de rum som i allmänhet i Helsingfors innehas af arbetarebefolkningen.

Ljustillgång (fönstrens yta i % af golfvets):

	mindre än 8 %		8—16 %		16 % och mer	
	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	28	17.3	99	61.1	35	21.6
Åbo och Björneborgs län . . .	23	17.2	67	50.0	44	32.8
Tavastehus »	11	10.5	60	57.1	34	32.4
Viborgs »	13	17.1	37	48.9	26	34.2
S:t Michels »	2	10.0	15	75.0	3	15.0
Kuopio »	4	12.9	13	41.9	14	45.2

Vasa	län . . .	20	19.4	59	57.3	24	23.3
Uleåborgs	» . . .	4	9.3	24	55.8	15	34.9
	Summa	105	15.6	374	55.5	195	28.9
	Städerna	54	12.9	231	55.3	133	31.8
	Landsbygden	51	19.9	143	55.9	62	24.2

Att äfven belysningen i boningsrummen lämnar mycket öfrigt att önska framgår noggsamt af ofvanstående tal. Härtill bör ännu tilläggas, att 9 boningsrum äro i fullkomlig afsaknad af fönster.

Rummens höjd:

	mindre än 2 m.		2—2.7 m.		2.7 m. och mer	
	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	2	1.2	52	31.9	109	66.9
Åbo och Björneborgs län . . .	2	1.5	66	48.9	67	49.6
Tavastehus »	2	1.9	33	31.1	71	67.0
Viborgs »	4	4.9	37	45.1	41	50.0
S:t Michels »	—	—	10	50.0	10	50.0
Kuopio »	—	—	9	29.1	22	70.9
Vasa »	7	6.8	59	57.3	37	35.9
Uleåborgs »	—	—	15	34.9	28	65.1
Summa	17	2.5	281	41.1	385	56.4
Städerna	3	0.7	128	30.2	293	69.1
Landsbygden	14	5.4	153	59.1	92	35.5

Såsom det var att förutse, är det företrädesvis på landsbygden som rummen äro synnerligen låga. I Helsingfors finnas 25 rum hvilka icke fylla byggnadsordningens fordran på minst 2.7 m. höjd.

Bostadslokaler ofvan och under jord:

	ofvan jord		under jord	
	antal	%	antal	%
Nylands län	121	91.7	11	8.3
Åbo och Björneborgs län . .	108	99.1	1	0.9
Tavastehus » .	91	91.9	8	8.1
Viborgs » .	69	97.2	2	2.8
S:t Michels » .	18	94.7	1	5.3
Kuopio » .	29	100.0	—	—
Vasa » .	92	98.9	1	1.1
Uleåborgs » .	46	97.9	1	2.1
Summa	574	95.8	25	4.2
Städerna	324	92.8	25	7.2
Landsbygden	250	100.0	—	—

I Helsingfors finnas 11 och i Tammerfors 8 bostadslokaler belägna under jord.

Bostadslokalernas allmänna beskaffenhet:

	Tillfredsställande		Icke tillfredsställande	
	antal	%	antal	%
Nylands län	55	41.4	78	58.6
Åbo och Björneborgs län .	46	42.2	63	57.8
Tavastehus » .	41	41.4	58	58.6
Viborgs » .	35	48.6	37	51.4
St. Michels » .	11	57.9	8	42.1
Kuopio » .	14	48.3	15	51.7
Vasa » .	53	56.9	40	43.1
Uleåborgs » .	20	42.6	27	57.4
Summa	275	45.8	326	54.2
Städerna	167	47.6	184	52.4
Landsbygden	108	43.2	142	56.8

Att tillståndet i de af arbetsgifvarena inom bagareyrket åt deras arbetare upplåtna bostadslokaler är ytterst bedröfligt framgår med full evidens af de föregående uppgifterna. Om mer än hälften af dessa lokaler har det allmänna omdömet fäls, att de icke äro tillfredsställande.

Till komplettering af dessa uppgifter meddelas här ännu utdrag ur undersökarens anteckningar vid besöken i bostadslokaler. Hvarje arbetsställe är utmärkt genom den nummer det erhållit i förteckningen öfver alla redovisade bagerier.

5. Osnyggt och altför trångt för 7 personer.

8. Mycket ostädadt, kläder, skodon m. m. ligga huller om buller, tobaksrester på golfvet.

12. Ovårdadt och altför trångt för 7 personer. Lokalen är gemensam för arbetarena och arbetsgifvarens familj.

17. Arbetarens rum utgöres af arbetsgifvarens kök, där en från matlukt herskar. Lokalen förefaller tämligen ruskig och altför trång.

18. Lokalen är tillräckligt stor, men tämligen tarflig. Sängkläderna af tvifvelaktig renhet. Osnyggt.

23. Osnyggt. Indirekt ljus från förstugan, hvarför ganska mörkt.

27. Sängkläderna ligga i högar på golfvet. Ohyra.

40. Boningsrummet saknar fullkomligt annat bohag än fyra britsar med mycket bristfälliga och ytterst smutsiga sängkläder. Golfvet asfalteradt och utan matta. Vägghyra i mängd. Det hela i ett uselt skick.

42. Alltför trånga bostäder. Renligheten otillfredsställande. Lokalen sopas vanligen endast en gång i veckan. Damm och orenlighet under sängar och möbler samt i knutarna. Vägghyra öfveralt i mängd, särskildt i sängarna i stor mängd. Förbättringar hafva i anledning af gjorda anmärkningar utlofvats. Afträdena rengöras af lärlingarna.

44. I högsta grad osnyggt. Smutsiga kläder kringkastade öfver alt. Städning uppges ske hvar tredje vecka. En arbetare sofver på golvet; hans madrass kastas för dagen i en knut.

45. Lokalen enligt arbetarens mening ohälsosam, då ingen annan uppvärmning finnes än den från bakugnen, hvarför värmen mycket oregelbunden.

79. Dålig och instängd luft. Kallt och fuktigt. Rummet är gemensamt för de manliga och de kvinnliga arbetarna samt en inneboende flicka.

93. En outhärdlig lukt, så att det är svårt att andas i rummet. Den största oordning råder.

98. I rummet är allt i största oordning och herskar där en kvaf och instängd luft. Snuggheten lämnar mycket öfrigt att önska.

99. Stark hetta i de manliga arbetarens sofrum, som står i omedelbar förbindelse med bageriet.

139. Arbetarna bo i en liten förstuga.

143. Bostaden är en afplankning af arbetsrummet invid bakugnen.

155. Arbetarna äro inhysta i en liten mycket osnygg vindskammare, ehuru en vida bättre lokal finnes.

229. Arbetaren inhyst i ett litet kyffe som samtidigt begagnas som garderob.

241. Bostadslokalen användes äfven till lagerrum i det att mjölsäckar upptaga större delen af rummet.

284. Bostadslokalen, som också annars är trång, användes dessutom som lagerrum och är till allra största delen fylld med brödlårar.

295. Osnyggt och ytterst trångt för 8 personer (om vintern t. o. m. 10).

297. Osnyggt. Matrester öfver alt.

305. Osnyggt. Mörkt och högst osund luft fastän fönstret står öppet. Alldeles oändamålsenligt såsom boningsrum för människor.

312. Mycket trångt och synnerligen oändamålsenligt, då rummet ej har fönster, ej ens någon glugg, hvarigenom ljus och luft kunde intränga.

337. Bostadslokalen tillika lagerrum.

361. Mycket för trång för 5 personer.

363. Rummet kan ej eldas.

366. Tillika förvaringsrum för mjölsäckarna.

378. Lärlingarna sofva på brödbäcken.

392. Rummet saknar fönster.
408. Rummet mörkt och fuktigt.
456. Bostadslokalen är ett lider.
504. Ingen eldstad och inga ventiler. Leder omedelbart till arbetslokalen.
505. Golfdrag. Omöjligt att använda om vintern, då arbetarena sofva i arbetslokalen.
605. Eldstad saknas.
613. Oanvändbart om vintern.
615. Stark hetta från bakugnen som gränsar omedelbart till bostadslokalen.
645. Emedan dörren från bostadslokalen leder till tvättstugan är luften dålig, fuktig och illaluktande.
652. Om vintern kallt.
656. Om vintern kallt.
685. Gemensamt sofrum för båda könen.
689. Saknar fönster. Otäta väggar så att alla vindar spela in.

Dessutom har i flere fall anmärkts, att bostadslokalen vettar omedelbart till arbetslokalen.

Ur Tab. 47 framgår ännu i hvilken mån arbetsgifvarena bestå sina hos dem boende arbetare särskilda tvättställ. Att arbetsgifvarena inom bagareyrket icke äro särdeles måna om sina arbetares renlighet, oaktadt denna inom detta yrke mer än inom de flesta andra vore på det högsta af nöden, framgår däraf att i mer än hälften af samtliga undersökta bostadslokaler icke anträffats särskildt tvättställ. Och där sådant anträffats, har det ofta varit af det mest primitiva slag.

Degen har stor förmåga att absorbera all smuts och får väl degen vid knådningen ersätta vatten såsom reningsmedel.

Slutligen framgår att i 27 fall, hvilket sannolikt är för få fall, liggplatserna användas hela dygnet om, så att dag- och nattarbetarena turvis begagna samma liggplats, hvarigenom naturligtvis all rengöring omöjliggöres.

Vattenledning finnes införd i bostadslokalerna i Helsingfors på 23 ställen, i Tammerfors på 20 ställen och i Viborg på 6 ställen.

**Arbetslokaler-
nas beskaf-
fenhet.**

Beträffande arbetslokalernas beskaffenhet lämnar Tab. 48 upplysning. Vid bearbetningen af materialet rörande arbetslokalerna hafva användts icke blott uppgifterna från de 696 arbetsställen med legda arbetare hvilka utgöra det egentliga undersökningsmaterialet, utan också uppgifterna från de 275 arbetsställen utan legda arbetare, från hvilka redogörelser föreligga. Hela antalet undersökta arbetsrum stiger därför till 992.

Luftrymd:

	mindre än 8 m ³ därvarande arb.				8 m ³ och mer därvarande arb.			
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	2	1.0	11	1.8	190	99.0	608	98.2
Åbo och Björneborgs län .	1	0.5	3	0.7	188	99.5	433	99.3
Tavastehus »	1	0.6	5	1.4	154	99.4	349	98.6
Viborgs »	3	2.1	17	4.6	140	97.9	356	95.4
St. Michels »	1	1.4	3	2.1	71	98.6	139	97.9
Kuopio »	1	2.3	4	3.5	43	97.7	111	96.5
Vasa »	2	1.5	10	3.3	135	98.5	296	96.7
Uleåborgs »	1	1.7	3	2.0	59	98.3	145	98.0
Summa	12	1.2	56	2.2	980	98.8	2,437	97.8
Städerna	7	1.5	33	2.3	453	98.5	1,408	97.7
Landsbygden	5	0.9	23	2.2	527	99.1	1,029	97.8

Af ofvanstående framgår, att endast i ett fåtal fall arbetslokalernas luftrymd är för liten, synnerligast om man ihågkommer att här ett antal s. k. hembagerier utan legda arbetare äro medtagna, hvilka icke äro underkastade någon inspektion. Detta lyckliga förhållande reduceras dock betydligt genom arbetslokalernas allmänt dåliga beskaffenhet, hvilken framgår af det efterföljande. Särskildt bör observeras, att allt arbete i det öfvervägande största antalet fall utföres i samma rum, där ugnen befinner sig och att arbetarena således alltid befinna sig i dess närhet.

Rummens höjd:

	under 2.7 m.		2.7 m. och mer	
	antal	%	antal	%
Nylands län	85	44.3	107	55.7
Åbo och Björneborgs län .	92	48.7	97	51.3
Tavastehus »	60	38.7	95	61.3
Viborgs »	65	45.5	78	54.5
St. Michels »	40	55.6	32	44.4
Kuopio »	14	31.8	30	68.2
Vasa »	82	59.9	55	40.1
Uleåborgs »	23	38.3	37	61.7
Summa	461	46.5	531	53.5
Städerna	151	32.8	309	67.2
Landsbygden	310	58.3	222	41.7

Tar man hänsyn till arbetsrummens höjd, visar sig redan ett ganska dåligt resultat, i det att $\frac{1}{3}$ af arbetsrummen i städerna och nära $\frac{2}{3}$ af dem på landet hafva en höjd af mindre än 2.7 m. Af 123 i Helsingfors undersökta arbetslokaler uppfylla 48 icke byggnadsordningens fordran på en höjd af 2.7 m.

Dagerförhållanden:

	goda		täml. goda		dåliga	
	antal	%	antal	%	antal	%
Nylands län	94	49.0	60	31.2	38	19.8
Åbo och Björneborgs län	131	69.3	50	26.5	8	4.2
Tavastehus »	127	81.9	26	16.8	2	1.3
Viborgs »	53	37.1	79	55.2	11	7.7
St. Michels »	45	62.5	26	36.1	1	1.4
Kuopio »	19	43.2	21	47.7	4	9.1
Vasa »	98	71.5	39	28.5	—	—
Uleåborgs »	37	61.7	15	25.0	8	13.3
Summa	604	60.9	316	31.9	72	7.2
Städerna	276	60.0	135	29.3	49	10.7
Landsbygden	328	61.7	181	34.0	23	4.3

Dagerförhållandena i arbetslokalerna, särskildt i städerna, äro icke sådana de borde vara. Icke mindre än $\frac{1}{10}$ af rummen i städerna hafva dåliga dagerförhållanden, d. v. s. äro nästan eller helt och hållet mörka.

Arbetslokaler ofvan eller under jord:

	ofvan jord		under jord	
	antal	%	antal	%
Nylands län	141	81.0	33	19.0
Åbo och Björneborgs län	158	98.8	2	1.2
Tavastehus »	121	90.3	13	9.7
Viborgs »	102	91.1	10	8.9
St. Michels »	38	97.5	1	2.5
Kuopio »	43	97.7	1	2.3
Vasa »	167	100.0	—	—
Uleåborgs »	57	95.0	3	5.0
Summa	827	92.9	63	7.1
Städerna	336	86.2	54	13.8
Landsbygden	491	93.2	9	1.8

I städerna är $\frac{1}{7}$ af alla arbetslokaler källare, belägna under jord. För Helsingfors ställer sig detta förhållande särdeles ogynnsamt, i det att af 97 undersökta arbetslokaler 31 eller $\frac{1}{3}$ äro belägna under jord.

I städerna äro 61 och på landsbygden 185 arbetslokaler samtidigt kök eller måltidsrum samt i städerna 13 och på landsbygden 147 arbetslokaler samtidigt sofrum. På landsbygden är det vanligt, att icke blott arbetarena utan också arbetsgifvarens hela familj bebo samma stuga, där brödtillverkningen försiggår.

För att utröna temperaturen och kolsyrehalten i bagerierna hafva dessa bägge faktorer blifvit uppmätta vid 50 olika arbetsställen med 69 rum i Helsingfors. Dessa arbetsställen utvaldes sålunda, att bland dem kommo sådana af olika storlek och i olika delar af staden, jämväl i Bärghäll och Tölö. Profven hafva tagits och kolsyreanalyserna utförts genom Helsingfors stads undersökningsstation för livsmedel. Profven hafva i allmänhet, där det varit möjligt, tagits vid början af, under pågående och vid slutet af arbetet.

Resultatet af temperaturmätningarna ställer sig som följer.

Temperaturen:

	under 18°	18 till 20°	20 till 25°	25 till 30°	30° och mer
I	5 fall	11 fall	23 fall	12 fall	8 fall
II	3 »	12 »	15 »	28 »	5 »
III	5 »	6 »	19 »	7 »	5 »
Summa	13 »	29 »	57 »	47 »	18 »

Mellan profvet I och profvet II märkes en tydlig höjning af temperaturen, för profvet III kan däremot någon höjning icke observeras. Om man antager att en temperatur af till 20° är den normala, så finner man att af 164 fall 122 eller $\frac{3}{4}$ af alla fall uppvisa en för hög temperatur. Den högsta observerade temperaturen är 40°.

Med användning af den i Sverige begagnade terminologin betecknas här luft, innehållande mindre än 2‰ kolsyra, såsom god, 2 till 3‰ kolsyra såsom mindre god och 3‰ och mer kolsyra såsom dålig. Resultaten af de tagna profven på kolsyrhalten i luften framgår af följande:

Kolsyrehalt:

	till 2‰	2 till 3‰	3‰ och mer
I	51 fall	4 fall	3 fall
II	54 »	7 »	2 »
III	31 »	8 »	2 »
Summa	136 »	19 »	7 »

Högsta analyserade kolsyrehalt är 4.54. I största delen af bagerierna rådde således vid tiden för profvens tagande en så ringa kolsyrehalt, att luften måste betecknas såsom god. Till förklaring häraf likasom ock af de jämförelsevis låga temperaturerna, bör det nämnas, att profven icke kunde göras förr än den varma årstiden redan inträdt och hafva de personer som besökt bagerierna i och för profvens tagande intygat, att öfver alt dörrar och fönster stodo på vid gafvel både natt och dag. Hade det varit möjligt att taga profven under den kalla årstiden, hade resultaten väl blifvit något annorlunda. För öfrigt bör det ihågkommas, att det icke allenast är kolsyran som värkar förorenande på luften, utan finnes det också andra gaser som äro skadliga, men som icke framträda i dessa analyser. Om sådana gasers förekomst vittna nogsamt undersökarens här nedan anförda iakttagelser.

De resultat som framgått af de nu anförda siffrorna skulle tyda på att arbetslokalerna inom bagareyrket vore i ett relativt godt skick. Emellertid böra dessa uppgifter kompletteras med de personliga iakttagelser som vid besöken i bagerierna gjorts af undersökarens. De anteckningar undersökarens gjort rörande sina iakttagelser förändra helt och hållet det relativt gynsamma intrycket af arbetslokalernas beskaffenhet. Utdrag ur dessa anteckningar följa här, hvarvid hvarje bageri är angifvet med den nummer det har i den upprättade förteckningen öfver redovisade arbetsställen.

1. Gammal deg låder vid surbrödstrågen, bageriet svart, kläder hänga att torka.

3. Lokalen snygg, men bofällig och fallfärdig. Tak och väggar svarta, ugnen och väggarna söndriga.

4. Trång och mörk lokal, som är svår att hålla ren.

6. Lokalen svart och nedrökt, full af mjölsäckar och färdigt bröd. Golfvet och trakten kring vattenledningen snuskiga.

12. Trågen behäftade med stelnad deg och brödbräden orena. Väggar och tak alldeles svarta. Tämmligen trångt.

16. Redskapen osnygga, golfvet smutsigt.

19. Lokalen mycket osnygg och full af torakaner.

22. Lokalen tämligen snygg, men vid vattenkranen snuskigt.

24. Trågen orena.

27. Tak och väggar svarta, mjölrester öfver alt. Mycket trångt och obekvämt.

28. Lokalen svart och rökig. Vid trågen låder gammal deg, brödbräden i behof af rengöring, golfvet snuskigt, fullt af mjölsäckar. Mycket trångt.

31. Trågen behäftade med gammal hårdnad deg. Golf och väggar osnygga. Dålig lukt i trakten af vattenledningen. Lokalen fuktig.

34. Trångt och mörkt. Vid besöket hade arbetet fortgått i två arbetsturer, hvarför renligheten lämnade mycket öfrigt att önska.

35. Golfvet fullt af mjöl, brödbräden osnygga, vid trägen låder gammal surnad deg. Lokalen mörk och kvaf.

36. Golfvet smutsigt och belagdt med mjölsäckar.

39. Brödbräden snuskiga, ugnen söndrig.

40. Golf och väggar snuskiga, särskildt i trakten af vattenledningen.

42. Lokalen mycket oändamålsenlig och mycket trång, den lämnar rätt mycket öfrigt att önska i afseende å renligheten.

47. Lokalen begagnas som kök och är i trakten af vattenledningen snuskig.

54. Brödbräden smutsiga. Lokalen trång.

56. Trägen smutsiga, brödbräden utusla. Lokalen mörk och trång.

61. Lokalen likasom brödbräden osnygga. Ugnen saknar ångspjäll, hvarför ångan måste gå ut genom dörren.

64. Trägen och brödbräden smutsiga. Lokalen användes jämväl som kök.

68. Brödbräden snuskiga.

75. Lokalen alldeles mörk och trång, arbetet försiggår i halfdunkel. Mjölsäckar belamra golfvet, som är smutsigt. Mjöl finnes öfver alt.

80. I lokalen råder unken lukt. Fullt af öppna mjölsäckar. Trägen vidlådas af gammal deg. Ångan från ugnen måste gå ut genom dörren.

93. Lokalen synnerligen låg (2 m) och mycket trång.

94. Redskapen smutsiga.

96. Brödbräden smutsiga. Kläder hänga att torka. Lokalen full af rök.

98. Bageriet är i allra högsta grad snuskigt, osundt och tröstlöst. Dammet ligger ställvis som ett svart, tjockt täcke. Strax utanför bageriet befinner sig afstjälpningsplatsen för hyresgästernas i gården affall och slaskvatten.

140. Ganska osnyggt. Arbetarens icke altför propra säng står i arbetslokalen invid bakträgen.

174. Lokalen obekvämlig och trång. Ugnen upptar så stort utrymme, att det blir endast smala gångar på sidorna.

187. Arbetslokalen tämligen snygg, men butiken, där bakvärken utbjudas till salu är allt annat än inbjudande. Egaren är skomakare till yrket och idkar dessutom landthandel. Hustrun sköter bageriet, men har tillika matvaruhandel. Samtliga dessa varor, d. v. s. stöflar, läder, handelsvaror i allmänhet, matvaror och bakverk, äro utställda till salu i samma butik och ej på något sätt afskilda från hvarandra, hvilket gör ett synnerligen motbjudande intryck.

251. Lokalen ej särdeles snygg. Användes äfven som kök. Kläder hängde längs väggarna, i knutarna lågo trasor. För öfrigt såg rummet ut att ej vara städadt.

258. Lokalen ej snygg. Då bröden togos från ugnen, lades de i långa rader på mattorna på golfvet, en allmän sed bland allmogen i trakten.

277. Konditoriafdelningen mörk och ej snygg.

300. Konditoriafdelningen kunde vara snyggare.

308. Konditoriafdelningen ligger mellan tvänne afträden, från hvilka dålig lukt intränger. På golfvet en brun illaluktande vätska. Om vintern är rummet alldeles kallt och den bruna vätskan fryser och gör golfvet halt. Arbetarena intaga sina måltider i köket, dar ett tiotal hunder också förekomma.

311. Konditoriet snuskigt och trångt.

386. Snyggheten ganska otillfredsställande. Lokalen mindre lämplig såsom belägen under jord.

482. Bageriet ytterst snuskigt.

485. Vattnet hvarmed kringlorna fuktades såg ganska grått ut.

500. Tapeterna trasiga och golfvet smutsigt.

503. I arbetsrummet finnes dessutom en mangel som tar stort utrymme.

504. Från arbetarens bostadsrum leder den enda dörren till bageriet. Då fönstret i det förra rummet icke kunnat öppnas under vintern och i det samma ej finnes någon ventil, strömmar den förskämda luften från bostadsrummet in i bageriet.

505. Golfvet mycket smutsigt, hade ej blifvit tvättadt på lång tid, ej ens sopadt. Kejsargrönt hade sprutats på väggarna för utrotande af torakaner, men däraf fanns också på golfvet där mjölsäckarna lågo.

660. Lokalen mycket osnygg.

664. Bageriet är trångt och af tvifvelaktig renhet, besväras af torakaner.

678. Golfvet smutsigt.

679. Golfvet smutsigt.

680. Väggarnas nedre partier och golfvet snuskiga.

681. Väggarna snuskiga. 6 personer sofva i bageriet som dessutom är kök.

682. Golf och husgeråd smutsiga och dammiga. Kläder hänga längs väggarna.

685. Väggarna och golfvet smutsiga. Kläder hänga längs väggarna.

686. Genom att arbetslokalen tillika är kök, måltidsrum, sofrum och genomgångsrum råder i detsamma oordning, synnerligast som det är mycket litet. På golfvet mattor.

687. Golf och väggar osnygga.

690. Golfvet smutsigt och fullt af sopor. Väggar och tak alldeles svarta och smutsiga. Hela byggnaden ett ruckel. Äfven enligt särskilda på orten bosatta personers utsago är bageriet mycket snuskigt.

693. Golfvet smutsigt. Lokalen trång och oändamålsenlig. Ugnen fallfärdig.

694. Golf och tak snuskiga.

699. Bageriet är beläget bakom en tvättstuga och alldeles mörkt.

703. Trågen smetiga.

704. Brödet förvaras på golfvet. Lokalen trång och smutsig. Redskapen smutsiga.

734. Kolossalt osnyggt. Lokalen mörk.

754. Lokalen osnygg och alldeles ostädad. Kläder hängde längs väggarna. I knutarna sophögar och trasor.

756. Lokalen osnygg och alldeles ostädad, ehuru bakning som bäst pågick.

758. Lokalen användes både till matsal och sofrum samt barnkammare. Kläder hängde längs väggarna. Renligheten lämnade mycket öfrigt att önska. Rummet var ostädadt. Gamla trasor funnos i knutarna, potatisskal och andra matrester lågo här och där på golfvet och på bänkarna.

765. Lokalen mycket osnygg. Damm och sophögar funnos i knutarna, likaså smutsiga trasor.

770. Det ur ugnen tagna brödet radades på bänkar och golf, t. o. m. i trapporna fanns däraf, så det var svårt att komma in utan att trampa på brödet.

771. Lokalen ganska osnygg och tillika kök. Kläder hängde längs väggarna och smutsiga trasor lågo i knutarna. Matrester funnos på golfvet.

777. Lokalen i hög grad osnygg och dammig. Kläder hängde längs väggarna och i knutarna lågo smutsiga trasor.

778. Lokalen mörk och osnygg och användes äfven till kök och bykstuga. Kläder hänga längs väggarna och smutsiga trasor ligga i knutarna.

780. Lokalen mycket snuskig. Smutsiga trasor lågo i knutarna samt sopor och matrester här och där på golfvet. Egarinnan själf hade synnerligen smutsiga händer.

797. Lokalen mycket osnygg, trång och oändamålsenlig.

803. Lokalen oändamålsenlig, då den är badstuga tillika.

832. Lokalen ytterst snuskig.

843. Lokalen ganska osnygg och oändamålsenlig, då den är genomgångsrum för två familjer som bo i samma hus.

861. Lokalen ganska osnygg och bebos af 6 personer.

862. Lokalen användes äfven till boningsrum och besvärades af en obehaglig fisklukt.

864. I lokalen generades man af en obehaglig, stickande lukt, beroende på ugnens dåliga beskaftenhet.

872. Mjölet förvarades i en låda utan lock och belägen invid sängen.

902. Lokalen är så liten, att arbetarena ständigt under arbetet befinna sig tätt invid ugnen.

952. I lokalen funnos ofantligt mycket flugor.

954. Fönster och fönsterbräden mycket smutsiga.

961. Kejsargrönt i springorna, döda torakaner på golvet.

966. En stickande, unken och obehaglig lukt i bageriet, som är svart och snuskigt. Ugnen fallfärdig.

967. Ugnen särdeles obekväm. Nedre partierna af väggarna märkbart smutsiga.

968. Golvet smutsigt. Lokalen trång.

969. Lokalen genomgångsrum till bostadslokalen.

970. Lokalen tämligen osnygg och i oordentligt skick emedan den tillika är matrum, kök, sofrum för barnen, garderob och tambur.

Förutom ofvan intagna mera specificerade anmärkningar mot bagerilokalerna hafva undersökarena gjort allmänna anmärkningar mot icke mindre än 231 bagerilokaler. Dessa anmärkningar hafva för det mesta inneburit, att arbetslokalerna voro osnygga och trånga samt att de användes jämväl såsom sofrum och måltidsrum. Mot icke mindre än 320 eller $\frac{1}{3}$ af alla undersökta arbetslokaler hafva således mer eller mindre graverande anmärkningar anförts, de flesta innefattande att snyggheten icke varit tillfyllesgörande.

Vid alla de undersökningar som af offentlig myndighet, förening eller privat person anstalts rörande förhållandena inom bagareyrket hafva resultaten varit ungefär desamma. Skilnaderna hafva endast bestuckit sig i olika gradationer af det elände som påträffats. Mest drastiska exempel på osnygghet i bagerierna hafva gifvits i England och Tyskland. I midten af 1850-talet väktes i England och särskildt i London allmän indignation genom de brödförfalskningar som kommo i dagen. Detta föranledde underhuset att nedsätta en kommission för undersökning af förhållandena. Det var om resultaten af denna kommissions arbeten som *Karl Marx* skref de dräpande orden: „Den kungliga undersökningskommissionens redogörelse kvalde hos publiken icke dess hjärta, men dess mage. Den bibeltrogna engelsmannen visste ju, att människan, om hon icke genom nådavalet blifvit kapitalist eller landtlord eller sinekurist, är kallad att äta sitt bröd i sitt anletes svett, men han visste icke, att han dagligen i sitt bröd måste äta ett visst kvantum människosvett, blandadt med uttömningarna från bölder, spindelväf, svarta tordyfvellik och för-

skänd tysk gäst, fränsedt alun, sand och andra angenäma mineraliska beståndsdelar.“

Från Tyskland åter föreligger beträffande arbetsförhållandena i allmänhet och särskildt beträffande arbetslokalerne inom bagareyrket den af *August Bebel* 1890 utgifna broskyren, grundande sig på material insamladt från olika delar af Tyskland. I denna skrift gör förf. afslöjanden rörande ordningen inom bagerierna sådana, att man fullkomligt förlorar aptiten. Den lilla broskyren väkte också ett utomordentligt uppseende.

Äfven den förevarande undersökningen har gifvit vid handen, att förhållandena inom bagareyrket också hos oss lämna mycket öfrigt att önska. Och detta gäller icke minst bostads- och arbetslokalerna.

Man frågar sig då, hvarpå det beror, att förhållandena inom detta yrke äro så bedröfliga. Till svar må här anföras några uttalanden af kompetenta personer.

August Bebel karakteriserar förhållandena sålunda.

„Att arbetsgifvarena icke af eget initiativ vidtaga några förbättringar i sina bagerier motsvarar fullkomligt deras inskränkta klassintressen i allmänhet och arbetsgifvarens inom bagareyrket i synnerhet. I intet yrke, möjligtvis slagteriet undantaget, spelar den bildning saknande uppkomlingens dryghet en sådan roll som hos bagaremästarena. Arbetarena behandlas i allmänhet som slafvar, af hvilka man kan fordra hvad som helst. Deras lefnads- och arbetsvilkor äro de tänkbart primitivaste, behandlingen af dem är ofta ovärdig och är möjlig endast gentemot en arbetaregrupp som, till följd af sin bildningsgrad och sin lifsåskådning, låter sig så behandlas. Detta beror därpå, att bageriarbetarena mestadels rekryteras från landet och inträda i arbets- och lefnadsförhållanden, i hvilka hvarje högre sträfvande och all känsla för människovärde snart bli undertryckta och dö bort, i ingen händelse väckas.“

„Arbetare som dag efter dag, sön- och hvardagar, hela året rundt, selsättas under en omänskligt lång arbetstid, som i följd af arbetsordningen icke kunna mottaga några andliga väckelser, sakna alla bildningsmedel och som, då de hafva ett par timmar lediga, antingen måste använda dem till att sofva för att något vederkvicka sig efter det oerhördt tunga arbetet, eller, emedan människan dock någon gång vill njuta, hängifva sig åt spel eller dryckenskap eller andra uppretande och ruinerande njutningar, sådana arbetare känna icke något lefvande behof af att förbättra sin sociala ställning och kunna endast långsamt arbeta sig upp ur den förnedring, hvari de befinna sig, om sådant öfver hufvud är möjligt. I detta läge befinna sig de flesta bageriarbetare och arbetsgifvarena göra i det stora hela allt som är möjligt för att hålla sina arbetare kvar i denna andliga försumpning och fysiska degeneration. Tänkande, om sitt människovärde medvetna arbetare låta sig

icke behandlas som boskap; men huru många är det som tänka, och hvad frågar en stor del af arbetsgifvarena efter, om arbetaren går under, han kan ju alltid ersättas af en annan.“

„De mera energiska och framskridna elementen bland bageriarbetarena erkänna uppriktigt och öppet detta, såsom framgår af flere yttranden under enquêter. Till följd af det loja och apatiska tillståndet hos största delen af bageriarbetarena hafva sträfvandena för en fackorganisation hittills haft endast ringa framgång och börja först nu, efter årslånga bemödanden, vinna mera terräng.“ (Den sista aamärkningen kan tyvärr knappast ännu tillämpas på förhållandena hos oss. Se Kap. VI. Föreningsväsendet). Bebel karakteriserar härpå med stor skärpa bagaremästarena och vänder sig särskildt mot förbundet „Germania“. Han sammanfattar sig sålunda: „Alla dessa omständigheter göra det i hög grad nödvändigt, att lagstiftningen tar sig an bageriarbetarena och genom skyddslagar och skarp kontroll af bagerierna gör ett slut på förhållanden, hvilka i sina verkningar på arbetarena kunna betecknas såsom ruinerande, ja såsom mordande och som dessutom för allmänheten äro förknippade med faror för den allmänna sundheten och som hos alla dem, hvilka närmare känna dessa förhållanden, väcka förtrytelse, äckel och afsky“.

M. von Schulz anför, såsom svar på frågan huru sådana förhållanden som de nuvarande kunna existera inom bagareyrket, ett yttrande från tyska riksdagen af den 12 januari 1897: „I främsta rummet är orsaken härtill att söka i det förhållande att bageriarbetarena i följd af arbetsvilkoren mestadels äro ogifta. Härtill kommer alkoholmissbruket såsom en följd af det långvariga och tunga kroppsarbetet i upphettad, starkt svettdrifvande luft, hvars höga temperatur likaså stegrar könsdriften. Alkoholmissbruket icke endast stegrar könsdriften, det depraverar också densamma, och gör den alt mindre kräsen. Därtill kommer den till följd af nattarbetet (och det därigenom tvungna sofvandet om dagen) nödtvungna afhållsamheten från alla vanliga lefnadsnjutningar, hvilken med naturnödvändighet framkallar en reaktion och förleder till att under de sparsamma lediga stunderna göra sig skadelös och på dem koncentrera njutningen eller åtminstone den inbillade njutningen“.

Hvad särskildt orsaken till osnyggheten i arbetslokalerna beträffar, må här anföras ett par karaktäristiska yttranden, afgifna inför engelska och tyska undersökningskommissioner. År 1892 afgafs ett vittnesmål af en irländsk bageriarbetare inför en kunglig undersökningskommission, hvarvid han bland annat yttrade: „Jag kan säga, att om människorna i Irland visste under hvilka förhållanden i flere fall det bröd bakas som de hvarje morgon mottaga till förtäring — synnerligast i de små irländska städerna — så tror jag, att de icke skulle äta något bröd alls. Det kunde de möjligen göra i de större städerna, där de sanitära förhållandena äro goda och där bagerierna hållas snygga.“

Men de små bagerierna äro så smutsiga och så illa hållna och arbetarena hafva så lång arbetstid, att, om någon såge huru brödet tillredes, han icke skulle förtära det. En man som arbetar 90 timmar i veckan har icke någon tid öfrig för att hålla sin kropp ren, och jag förmodar, att det dock är synnerligen viktigt i det allmännas intresse, att en man som bakar bröd bör vara renlig“. Sekreteraren i den engelska bagarefackföreningen yttrade inför samma kommission: „Det är i de flesta fall en mycket lätt sak att hålla ett bageri i ett anständigt skick — — — — och det vore ännu lättare, om arbetarena hade tid därtill. Men I mån själfva föreställa Eder — — — — då man jäktar en människa med att arbeta 10 till 12 timmar dagligen och prässar ur honom så mycket arbete som möjligt, huru mycken tid då blir öfrig för honom att hålla värkstaden ren, antingen detta borde ske under arbetet eller efter dess slut. Det är icke förnuftigt att fordra, att han ännu skall bekymra sig om huruvida han håller sin värkstad ren eller smutsig — — — — Jag kan föra Eder till bagerier, både här i London och annorstädes, som äro lika rena och fina som detta rum och där allting är såsom det bör vara; det kommer sig däraf att arbetarena där hafva rikligt med tid för renhållningen — — — — Man kan icke vänta, att en människa hvarje minut skall utnyttja hela sin arbetskraft och samtidigt hålla sin värkstad ren och proper“. Vid den tyska enquêten förklarade en bagaremästare: „Jag måste såsom arbetsgifvare medgifva, att orenligheten i bagerierna är oerhörd. Detta beror delvis därpå, att arbetarena, där de hafva en lång arbetstid, äro vårdslösa i afseende å renligheten“.

Hvad som anförts i dessa och talrika andra vittnesbörd vid i utlandet utförda undersökningar af förhållandena inom bagareyrket, torde nog i allt väsentligt hafva sin tillämpning på våra egna förhållanden.

Af vederbörligen fastställda regler att iakttagas vid utförandet af bagare- och konditoryrket hafva endast följande påträffats: Regler för bagarier.

1. Regler fastställda af Guvernören i Nylands län den 26 augusti 1889 afsedda för Helsingfors stad och gällande jämväl för korfmakareyrket: Jämte det arbetslokalerna böra hållas rena och snygga, bestämmes att väggar och tak skola målas med oljefärg eller ock årligen hvitlimmas. För tillräcklig luftväxling bör sörjas. De arbetande böra städse under arbetet vara rena och i bagare- och konditoryrkena iklädda hvita tvättbara kläder. Arbetslokal, med därtill hörande laggerrum, gångar och kontor, får icke användas såsom sofrum och får ej håller utgöra genomgångsrum till arbetarens boningsrum eller stå i omedelbar förbindelse med sådana rum. Arbetslokal samt upplagsrum och lagerkällare böra vara afstängda från hvarje tillträde af kloakluft och afträdesgaser samt andra skadligheter som kunna härflyta från latringropar och slaskbrunnar. Alla vid bakning använda föremål och ingredienser jämte nö-

diga bakbord, bakbräden, bakkläder, baktråg, mjöllårar och hyllor äfvensom öfriga vid bageri- och konditorirörelsen erforderliga tillbehör böra ständigt vara omsorgsfullt rengjorda. Då slasktratt finnes i bageri- eller konditorilokal bör synnerlig omsorg egnas åt dess skötsel samt åt renhållningen af golf och väggar kring densamma. Bageri-, konditori- eller korfmakeriegare som bryter mot föreskrifterna i dessa regler vare förfallen till vite från 10 till 50 mk

2. Regler fastställda af Guvernören i Åbo och Björneborgs län den 6 augusti 1901 afsedda för Åbo stad och gällande jämväl för korfmakareyrket: Arbetslokalerna böra hållas rena och snygga och väggarna och taken böra målas med oljefärg eller ock årligen minst en gång hvitlimmas. Lokalen bör vara ljus och utrustad med tjänliga anstalter för luftväxling. Den bör vidare hållas omsorgsfullt skyddad mot kloakluft, afträdesgaser och andra på näringsmedlen menligt invärkande tillflöden och utdunstningar. Inom arbetslokal bör finnas anordnad erforderlig vattentillgång. Där utslagsbäcken (slasktratt) finnes, bör synnerlig omsorg egnas åt dettas skötsel samt åt renhållningen af golf och väggar kring detsamma. Arbetslokal äfvensom till den hörande lagerrum, gångar och kontor få icke användas såsom sofrum, ej håller utgöra genomgångsrum till arbetarens boningsrum eller med sådana rum stå i omedelbar förbindelse. Enhvar som innehar eller förestår lokal, uti hvilken bageri- eller korfmakerialster tillredas, förvaras eller till salu hållas, bör tillse att vid handteringen behöfliga inrättningar, arbetsredskap, verktyg och husgeråd hållas rena och snygga; att de för beredningen nödiga naturprodukterna äro rena och af god beskaffenhet, samt att desamma hållas väl förvarade och skyddade mot skadedjur, fukt, damm och dylikt. Likaledes åligger honom att tillse det de vid arbete eller försäljning sysselsätta personerna iakttaga renlighet, att öfvervaka att de äro iklädda rena arbetsdräkter, vid bageriet hvita, tvättbara kläder och att de hafva till sitt förfogande lätt tillgängliga och ändamålsenliga om ock enkla tvättinrättningar och rena handdukar, hvarutom tjänliga redskap för renhållningen af arbetslokalen och af dennas inredning böra af honom arbetspersonalen tillhandahållas. Samtliga vid handteringen eller vid försäljningen sysselsätta personer böra iakttaga omsorgsfull renlighet med afseende å de redskap, hvilka under handteringen komma till användning, samt likaså noggrant undvika att nedsöla väggar, golf och dylikt inom arbets- eller försäljningslokaler. Användning af tobak uti arbetslokal är under alla förhållanden förbjuden. Vid handteringen uppkommande afskräden få under inga förhållanden förvaras uti arbetslokalen eller uti något därmed i omedelbar förbindelse stående rum, utan böra forderrastast därifrån undanskaffas samt, till dess bortforsling af dem kan ske, uppläggas på enkom därför afsedd, lämplig, från arbetslokalen skild plats. Skulle uti lokal af förenämndt slag eller bland den uti sådan lokal sysselsätta personalen eller inom någons af

densamma bostad eller bland hans husfolk inträffa sjukdomsfall, hvilket är eller kan befaras vara af smittosam art, bör anmälan om förhållandet ofördröjligen göras hos hälsovårdsnämnden, som har att skyndsamt meddela nödiga föreskrifter till förekommande af sjukdomens spridning genom handteringen ifråga, och må, intill des de sålunda meddelade föreskrifterna blifvit iakttagna, handteringen eller försäljningen inställas, ej mindre å själfva produktionsplatsen än ock å de ställen, där försäljning i andra eller tredje hand eger rum. Öfverträdelse straffas med böter af 3 t. o. m. 50 mk, hvarutom på hälsovårdsnämndens pröfning må ankomma, huruvida saken och vederbörandes namn, då upprepning af öfverträdelse egt rum, böra bringas till allmänhetens kännedom.

3. Regler för Villmanstrands stad och dess omgifningar fastställda af Handtvärks- och fabriksföreningen den 28 september 1899: Utom bestämning om en mellan arbetsgifvarena och arbetarena öfverenskommen arbetstid fastställes, att arbetarena böra i arbetet och arbetslokalerna iakttaga största renlighet, hvarjämte hänvisning göres till näringslagens § 34.

Såsom af den föregående redogörelsen för förhållandena inom bagerierna framgår bör uppfyllandet af de i dessa regler uttalade fordringar ännu i de flesta fall till de fromma önskningarnas område.

Helsingfors den 27 augusti 1905.

G. R. SNELLMAN.

TABELLER.

Tab. 1.

Or t.	Antal arbetsställen.	Arbetsgifvaren är vid följande antal arbets- ställen			Arbetsg. är med i arb. vid följande antal arbetsställen.	Vid följande antal arbets- ställen syssel- sättas		
		man.	kvinn.	A. B. i an- delsteg.		endast m.	endast kv.	både könen.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nylands län.								
1 Helsingfors	98	38	57	3	34	31	62	5
2 Lovisa	4	3	1	—	1	3	—	1
3 Borgå	8	5	3	—	1	7	—	1
4 Ekenäs	3	2	1	—	2	3	—	—
5 Hangö	3	1	2	—	2	1	2	—
6 Landsbygden	29	26	3	—	16	28	1	—
7 Summa	145	75	67	3	56	73	65	7
Åbo och Björneborgs län.								
9 Åbo	32	20	11	1	11	10	18	4
10 Björneborg	10	5	5	—	8	2	6	2
11 Raumo	3	3	—	—	2	3	—	—
12 Nystad	3	2	1	—	3	3	—	—
13 Nådendal	3	3	—	—	1	2	1	—
14 Mariehamn	3	1	2	—	1	2	—	1
15 Landsbygden	67	50	16	1	33	29	26	12
16 Summa	121	84	35	2	59	51	51	19
Tavastehus län.								
18 Tavastehus	5	3	2	—	3	3	2	—
19 Tammerfors	42	26	15	1	20	16	24	2
20 Landsbygden	68	59	8	1	20	38	29	1
21 Summa	115	88	25	2	43	57	55	3
Viborgs län.								
23 Viborg	14	9	5	—	4	8	3	3
24 Sordavala	3	3	—	—	2	3	—	—
25 Kexholm	3	3	—	—	3	3	—	—
26 Villmanstrand	2	2	—	—	2	2	—	—
27 Fredrikshamn	2	2	—	—	2	2	—	—
28 Kotka	4	4	—	—	3	3	—	1
29 Landsbygden	75	72	3	—	26	69	—	6
30 Summa	103	95	8	—	42	90	3	10

Arbetsställen.

Vid följande antal arbetsställen sysselsättes nedan upptagna antal arbetare.																		Antal icke legda ar- betare.			Hela antalet arbetare.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16	18	22	39	m.	kv.	s.a.	m.	kv.	s.a.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
1	22	27	13	7	8	6	4	2	2	1	—	1	1	1	—	1	1	10	31	41	265	223	488
—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	10	1	11
—	—	4	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	29	2	31
1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	6	—	6
—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	6	7	13
12	13	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	16	51	1	52
14	37	38	18	8	10	6	4	2	2	1	—	1	1	1	—	1	1	31	32	63	367	234	601
3	7	11	3	2	1	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	10	16	59	61	120
—	2	6	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	10	12	20	32
—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	11	—	11
—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	9	—	9
—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	7	2	9
—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	8	2	10
14	29	18	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	17	43	78	79	157
17	41	39	11	4	2	5	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	43	34	77	184	164	348
—	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	17	5	22
—	20	7	6	3	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12	24	81	61	142
18	38	7	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	15	34	75	61	136
18	59	16	10	4	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	28	61	173	127	300
—	3	4	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—	4	3	7	74	12	86
—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	15	—	15
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	8	—	8
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	11	—	11
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	8	—	8
—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	22	1	23
24	19	13	8	5	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	28	5	33	184	18	202
24	23	22	10	9	6	2	1	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—	45	8	53	322	31	353

Tab. 1 (forts.).

O r t.	Antal arbetsställen.	Arbetsgifvaren är vid följande antal arbets- ställen			Arbetsg. är med i arb. vid följande antal arbetsställen.	Vid följande antal arbets- ställen syssel- sätts		
		man.	kvinn.	A. B. I. an- delslag.		endast m.	endast kv.	båda könen.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
S:t Michels län.								
S:t Michel	5	3	2	—	1	4	1	—
Heinola	3	3	—	—	2	3	—	—
Nyslott	4	3	1	—	3	4	—	—
Landsbygden	12	11	1	—	9	9	1	2
Summa	24	20	4	—	15	20	2	2
Kuopio län.								
Kuopio	7	6	1	—	4	6	1	—
Joensuu	8	8	—	—	3	5	—	3
Iisalmi	6	4	2	—	—	4	2	—
Landsbygden	12	10	2	—	7	9	3	—
Summa	33	28	5	—	14	24	6	3
Vasa län.								
Nikolaistad	24	10	14	—	17	7	15	2
Kaskö	2	2	—	—	2	1	—	1
Kristinestad	4	3	1	—	—	3	1	—
Nykarleby	1	1	—	—	—	1	—	—
Jakobstad	6	4	2	—	1	4	1	1
Gamlakarleby	5	4	1	—	4	3	1	1
Jyväskylä	5	3	2	—	—	5	—	—
Landsbygden	56	52	3	1	26	47	3	6
Summa	103	79	23	1	50	71	21	11
Uleåborgs län.								
Uleåborg	16	8	8	—	6	2	9	5
Brahestad	4	1	3	—	4	1	3	—
Kemi	6	3	3	—	1	—	6	—
Torneå	5	—	1	4	1	—	4	1
Kajana	2	2	—	—	—	2	—	—
Landsbygden	19	10	9	—	13	3	12	4
Summa	52	24	24	4	25	8	34	10
Summa för städerna	358	203	146	9	154	162	162	34
Summa för landsbygden	338	290	45	3	150	232	75	31
Summa summarum	696	493	191	12	304	394	237	65

Arbetsställen.

Vid följande antal arbetsställen sysselsättes nedan upptagna antal arbetare.																		Antal icke legda ar- betare.			Hela antalet arbetare		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16	18	22	39	m.	kv.	s.a.	m.	kv.	s.a.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	13	2	15
—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	10	—	10
1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	12	—	12
—	6	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	11	25	7	32
1	9	7	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	1	17	60	9	69
—	1	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	6	23	4	27
—	—	1	4	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	32	5	37
5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	7
—	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	9	20	6	26
5	12	3	9	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	3	18	80	17	97
—	10	7	4	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	12	18	38	42	80
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	1	5
—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	10
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	2
—	—	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	17	6	23
1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	12	4	16
1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14
23	24	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	1	31	90	11	101
25	39	23	11	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	14	58	185	66	251
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	5	6	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	9	16	28	44
—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	3	9	12
1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	12	12
—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	11	12
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	8	—	8
2	13	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	14	20	9	33	42
5	26	14	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	27	38	37	93	130
16	94	108	56	24	17	17	9	4	3	2	1	1	2	1	1	1	1	96	92	188	876	525	1,401
93	152	54	24	7	3	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	142	55	197	532	216	748
109	246	162	80	31	20	21	9	4	3	2	2	1	2	1	1	1	1	238	147	385	1,408	741	2,149

Tab. 2. Arbetarena fördelade efter ort,

Ort.	Hvetebrödstillverkning.										Rågbrödstillverkning.							
	Ugnsnarb.		Trägnarb.		3-dje o. 4-dje arb.		Lärkingar.		Öfriga.		Ugnsnarb.		Trägnarb.		3-dje o. 4-dje arb.		Öfriga.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	k.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	k.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Nylands län.																		
Helsingfors	30	5	22	2	22	—	64	—	16	11	5	5	7	3	—	—	13	15
Öfriga städer	12	2	8	1	3	1	10	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	3	—	2	—	—	—	1	—	23	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	45	7	32	3	25	1	75	—	42	14	5	5	7	3	—	—	13	15
Åbo o. Björneborgs län.																		
Städerna	18	9	18	5	8	4	23	—	6	30	3	4	1	1	1	—	—	9
Landsbygden	11	6	7	—	5	—	5	—	25	25	3	—	1	1	—	—	2	4
Summa	29	15	25	5	13	4	28	—	31	55	6	4	2	2	1	—	2	13
Tavastehus län.																		
Städerna	23	—	16	—	2	—	30	—	12	19	—	—	—	—	—	—	—	6
Landsbygden	13	—	12	—	3	—	14	1	21	8	—	—	—	—	—	—	—	23
Summa	36	—	28	—	5	—	44	1	33	27	—	—	—	—	—	—	—	29
Viborgs län.																		
Städerna	19	4	19	6	15	2	10	—	9	—	2	—	2	—	1	1	—	—
Landsbygden	17	—	15	1	7	1	3	—	15	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	36	4	34	7	22	3	13	—	24	1	2	—	2	—	1	1	—	1
S:t Michels län.																		
Städerna	9	—	4	—	2	—	10	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	3	—	1	—	—	—	—	—	3	4	1	—	1	—	—	—	—	3
Summa	12	—	5	—	2	—	10	—	5	4	1	—	1	—	—	—	—	3
Kuopio län.																		
Städerna	6	1	6	1	11	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	5	3	5	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	11	4	11	4	12	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa län.																		
Städerna	12	8	8	7	—	1	16	—	4	2	—	8	—	7	—	—	—	—
Landsbygden	16	—	14	1	1	—	1	—	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	28	8	22	8	1	1	17	—	16	7	—	8	—	7	—	—	—	—
Uleåborgs län.																		
Städerna	4	5	4	7	4	2	3	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Landsbygden	2	2	—	1	—	—	1	—	1	4	—	1	—	1	—	—	—	—
Summa	6	7	4	8	4	2	4	—	2	4	—	2	—	2	—	—	—	—
Summa för städerna . .	133	34	105	29	67	12	166	—	55	64	10	18	10	12	2	1	13	30
Summa för landsbygden	70	11	56	6	17	1	25	1	102	48	4	1	2	2	—	—	2	31
Summa summarum	203	45	161	35	84	13	191	1	157	112	14	19	12	14	2	1	15	61

tillvärningsart och yrkesspecialitet.

Blandad tillvärkning.										Tillv.af kon- ditorivaror.		Tillvärkning af vatten- kringlor.		Summa.	
Ugnarb.		Trägnarb.		3:de o. 4:de arbete.		Lärningar.		Öfriga.		Kon- dito- rer.	Lärningar.	Kringel- arbete.			
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	m.	m.	kv.	m.	kv.
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
7	54	5	51	—	—	10	—	7	77	30	27	—	—	265	223
4	1	3	1	1	—	2	—	1	2	4	—	—	—	51	10
3	—	3	—	2	—	1	—	13	—	—	—	—	—	51	1
14	55	11	52	3	—	13	—	21	79	34	27	—	—	367	234
4	9	3	2	2	1	2	—	4	11	13	—	—	—	106	85
5	13	4	1	1	—	1	—	7	29	1	—	—	—	78	79
9	22	7	3	3	1	3	—	11	40	14	—	—	—	184	164
—	—	—	—	—	—	—	1	—	40	10	5	—	—	98	66
2	—	2	—	—	—	4	1	4	28	—	—	—	—	75	61
2	—	2	—	—	—	4	2	4	68	10	5	—	—	173	127
9	—	7	—	7	—	11	—	2	—	19	4	2	—	138	13
12	—	10	1	5	1	2	—	18	2	6	—	74	10	184	18
21	—	17	1	12	1	13	—	20	2	25	4	76	10	322	31
—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	3	—	3	—	35	2
2	—	—	—	—	—	5	—	4	—	1	—	4	—	25	7
2	1	—	1	—	—	6	—	5	—	4	—	7	—	60	9
4	—	3	1	2	1	3	—	1	2	—	—	22	3	60	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	20	6
4	—	3	1	2	1	3	—	1	2	—	—	29	3	80	17
16	9	13	10	5	3	14	—	2	—	4	1	—	—	95	55
13	—	5	—	1	—	11	—	14	3	—	—	2	2	90	11
29	9	18	10	6	3	25	—	16	3	4	1	2	2	185	66
4	15	3	21	—	3	3	—	—	5	2	—	—	—	28	60
4	9	1	5	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	9	33
8	24	4	26	—	3	3	—	—	15	2	—	—	—	37	93
48	89	37	87	17	8	46	1	18	137	85	37	27	3	876	525
41	22	25	7	9	1	24	1	60	72	8	—	87	12	532	216
89	111	62	94	26	9	70	2	78	209	93	37	114	15	1.408	741

Tab. 3. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Nylands län.									Åbo och Björneborgs län.									Tavastehus län.								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	7	—	—
14	3	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	4	—	—	7	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—
15	5	—	—	1	—	—	6	—	—	5	—	—	2	—	—	7	—	—	9	—	—	2	—	—	11	—	—
16	15	—	—	2	—	—	17	—	—	8	—	—	4	—	—	12	—	—	10	—	—	6	—	—	16	—	—
17	24	—	—	4	—	—	28	—	—	12	—	—	7	—	—	19	—	—	13	—	—	8	—	—	21	—	—
18	29	—	—	14	—	—	43	—	—	17	—	—	5	—	—	22	—	—	7	1	—	4	—	—	11	1	—
19	40	—	—	10	—	—	50	—	—	14	—	—	17	—	—	31	—	—	10	—	—	13	—	—	23	—	—
20	32	—	—	18	—	—	50	—	—	4	—	—	11	—	—	15	—	—	11	—	—	10	—	—	21	—	—
21	27	—	—	18	—	—	45	—	—	13	—	—	14	—	—	27	—	—	6	1	—	15	—	—	21	1	—
22	18	—	—	20	—	—	38	—	—	7	—	—	9	—	—	16	—	—	8	1	—	12	—	—	20	1	—
23	22	—	—	20	—	2	42	—	2	4	3	—	11	1	—	15	4	—	10	—	—	9	1	—	19	1	—
24	14	1	—	14	—	—	28	1	—	5	1	—	8	1	—	13	2	—	6	1	—	1	—	—	7	1	—
25	9	1	1	15	—	—	24	1	1	5	1	—	10	1	—	15	2	—	2	1	1	5	—	—	7	1	1
26	13	5	1	10	—	—	23	5	1	4	—	—	1	2	—	5	2	—	1	2	—	4	—	—	5	2	—
27	5	2	—	12	2	—	17	4	—	4	1	—	3	1	—	7	2	—	2	3	—	3	2	—	5	5	—
28	4	5	—	10	3	—	14	8	—	2	2	—	7	—	—	9	2	—	3	4	—	1	—	—	4	4	—
29	5	4	—	10	—	1	15	4	1	1	2	1	1	3	—	2	5	1	2	—	—	3	—	—	5	—	—
30	3	2	—	3	1	—	6	3	—	3	3	—	3	—	—	6	3	—	4	1	—	1	2	—	5	3	—
31	4	3	—	4	—	1	8	3	1	6	1	—	1	—	—	7	1	—	—	2	—	2	—	—	2	2	—
32	4	2	—	8	—	—	12	2	—	2	4	—	3	1	—	5	5	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—
33	2	3	—	3	—	—	5	3	—	2	2	—	2	1	—	4	3	—	1	1	1	3	—	—	4	1	1
34	1	3	—	1	2	—	2	5	—	1	1	—	2	1	—	3	2	—	1	3	—	2	—	—	3	3	—
35	5	—	—	1	1	—	6	1	—	2	3	—	1	—	—	3	3	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—
36	1	4	—	1	—	—	2	4	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	1	4	—	1	1	—	2	5	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
38	2	3	—	1	—	—	3	3	—	—	2	—	1	1	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
39	2	2	—	2	—	1	4	2	1	1	4	—	1	2	—	2	6	—	—	4	—	—	1	—	—	5	—
40	3	1	1	1	1	—	4	2	1	3	1	—	2	1	1	5	2	1	1	—	—	—	2	1	—	3	1
41	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	1	—	—	3	1	—	1	—	—	1	2	—	2	2	—
42	1	3	—	1	1	—	2	4	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	4	—
43	1	3	—	—	1	—	1	4	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	2	1
44	1	1	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—

Tab. 3 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Nylands län (forts.).									Åbo o. Björneborgs län (forts.).									Tavastehus län (forts.).								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
46	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
48	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	2	—
49	1	1	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1
51	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2	—	—	—	—	2	—
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
57	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
58	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—
59	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
61	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ej uppg. åld.	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	302	60	5	213	15	6	515	75	11	135	47	2	137	20	7	272	67	9	123	48	2	105	18	4	228	66	6

Tab. 3 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Viborgs län.									S:t Michels län.									Kuopio län.								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.
1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	3	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—
15	9	—	—	—	—	—	9	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
16	14	—	—	1	—	—	15	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—	—	5	—	1	—	—	—	6	—	—
17	14	—	—	1	—	—	15	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	8	—	—	—	—	—	8	—	—
18	12	—	—	2	—	—	14	—	—	4	—	1	—	—	—	5	—	—	7	—	—	—	—	—	7	—	—
19	16	—	—	2	—	—	18	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	7	—	1	—	—	—	8	—	—
20	19	—	—	1	—	—	20	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—	—
21	18	1	—	4	—	—	22	1	—	7	1	—	1	—	—	8	1	—	6	1	—	1	—	—	7	1	—
22	16	—	—	1	1	—	17	1	—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
23	18	1	—	2	—	—	20	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	3	—	—	—	5	—	—
24	7	—	—	2	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	16	1	1	2	—	—	18	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	2	—	—	4	2	—
26	8	3	—	—	1	—	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	2	1	—
27	5	6	—	1	—	—	6	6	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	1	—	—	3	1	—
28	5	5	—	1	—	—	6	5	—	1	2	—	—	—	—	1	2	—	5	—	—	—	—	—	—	5	—
29	8	4	—	—	—	—	8	4	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	1	2	—	1	1	—	2	3	—
30	7	2	—	2	—	—	7	4	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—
31	5	5	—	2	—	—	5	7	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	6	2	—	—	—	—	6	2	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	3	6	—	—	—	—	3	6	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—
34	3	5	—	—	—	—	3	5	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
35	3	3	—	—	—	—	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	2	4	—	—	—	—	2	4	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	—	3	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	2	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	4	1	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
40	2	3	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
41	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
42	2	2	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
43	1	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	1	3	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
45	3	2	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—

Tab. 3 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Viborgs län (forts.).									S:t Michels län (forts.).									Kuopio län (forts.).								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.
1	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
46	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
47	1	1	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
48	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	1	2	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	1	—	1	—	1	—	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
51	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
56	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ej uppg. åld.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—
Summa	241	79	2	20	11	—	261	90	2	40	19	1	8	1	—	48	20	1	59	21	—	13	4	—	72	25	—

Tab. 3 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Vasa län.									Uleåborgs län.									Hela landet.									
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	
1	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	11	—	
14	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	20	—	—	5	—	—	—	25	—	
15	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	37	—	—	7	—	—	—	44	—	
16	14	—	—	1	—	—	15	—	—	3	—	—	1	—	—	4	—	—	75	—	—	16	—	—	—	91	—	
17	16	—	—	4	—	—	20	—	—	1	—	—	2	—	—	3	—	—	91	—	—	27	—	—	—	118	—	
18	16	—	—	4	—	—	20	—	—	3	—	—	4	—	—	7	—	—	95	1	—	34	—	—	—	129	1	
19	13	1	—	5	—	—	18	1	—	3	—	—	4	—	—	7	—	—	106	1	—	53	—	—	—	159	1	
20	8	—	—	1	—	—	9	—	—	3	—	—	5	—	—	8	—	—	83	—	—	49	—	—	—	132	—	
21	3	1	—	7	—	—	10	1	—	1	—	—	3	—	—	4	—	—	81	5	—	63	—	—	—	144	5	
22	9	1	—	8	—	—	17	1	—	—	—	—	8	—	—	8	—	—	64	2	—	58	1	—	—	122	3	
23	2	3	—	2	—	—	4	3	—	3	—	—	4	—	—	7	—	—	63	7	—	51	2	2	114	9	2	
24	9	—	—	1	—	—	9	1	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	41	3	—	30	2	—	—	71	5	
25	8	—	1	4	1	—	12	1	1	—	—	—	6	—	—	6	—	—	42	7	4	44	2	—	—	86	9	4
26	3	3	—	1	—	—	4	3	—	4	—	—	4	—	—	8	—	—	35	13	1	20	4	—	—	55	17	1
27	2	2	—	4	—	—	6	2	—	1	—	—	3	—	—	3	1	—	20	18	—	27	5	—	—	47	23	—
28	1	2	—	4	—	1	5	2	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	16	25	—	25	3	1	—	41	28	1
29	1	3	—	2	—	—	3	3	—	1	—	—	3	1	—	3	2	—	18	18	1	20	5	1	—	38	23	2
30	1	3	—	1	1	—	2	4	—	2	—	—	1	—	—	1	2	—	18	14	—	12	6	—	—	30	20	—
31	1	2	—	1	—	—	2	2	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	18	13	—	9	2	1	—	27	15	1
32	2	5	—	1	—	—	3	5	—	1	—	—	1	2	—	2	2	—	16	17	—	13	3	—	—	29	20	—
33	2	4	—	1	—	—	3	4	—	2	—	—	1	—	—	1	2	—	11	21	1	10	1	—	—	21	22	1
34	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	6	15	—	5	4	—	—	11	19	—
35	2	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	12	10	—	3	3	—	—	15	13	—
36	2	1	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	6	12	—	1	—	—	—	7	12	—
37	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	13	—	1	3	—	—	2	16	—
38	2	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	6	8	—	3	1	—	—	9	9	—
39	—	3	—	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	7	15	—	6	4	1	—	13	19	1
40	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	2	—	—	3	—	9	7	1	3	7	3	—	12	14	4
41	2	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	6	8	—	2	3	—	—	8	11	—
42	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	2	—	—	2	1	—	4	12	1	4	2	—	—	8	14	1
43	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	4	8	—	2	2	—	—	6	10	—
44	1	1	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	3	6	—	2	3	1	—	5	9	1
45	—	4	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	1	1	—	1	3	—	3	11	—	1	3	1	—	4	14	1

Tab. 3 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och ett-års åldersklasser.

Åldersår.	Vasa län (forts.).									Uleåborgs län (forts.).									Hela landet (forts.).								
	Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.			Manliga.			Kvinliga.			Summa.		
	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.	og.	g.	e.
1	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82
46	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	3	—	1	3	1	2	6	1
47	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	5	—	—	1	2	2	6	2
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	4	—	—	2	—	2	6	—
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3	4	—	1	—	1	4	4	1
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	4	—	2	3	1	—	6	1	2	9	2
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	3	2	—
52	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	3	4	—	1	3	1	4	7	1
53	1	1	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	1	1	4	1
54	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	5	—	—	—	1	1	5	1
55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	3	1	—
56	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	4	—
57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	1	3	1
58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	3	1
59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	3	2
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	3	1
61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	1	1	—
64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—
68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Ej uppg. åld.	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	1	—	8	—	—	10	1	—
Summa	130	54	1	55	5	6	185	59	7	23	14	—	71	19	3	94	33	31	1,053	342	13	622	93	26	1,675	435	39

Ta b. 4. Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Ålders- klasser.	Nylands län.												Åbo och Björneborgs län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
10—14	5	—	—	5	—	—	—	—	5	—	—	5	3	—	—	3	4	—	—	4	7	—	—	7
15—19	113	—	—	113	31	—	—	31	144	—	—	144	56	—	—	56	35	—	—	35	91	—	—	91
20—24	113	1	—	114	90	—	2	92	203	1	2	206	33	4	—	37	53	2	—	55	86	6	—	92
25—29	36	17	2	55	57	5	1	63	93	22	3	118	16	6	1	23	22	7	—	29	38	13	1	52
30—34	14	13	—	27	19	3	1	23	33	16	1	50	14	11	—	25	11	3	—	14	25	14	—	39
35—39	11	13	—	24	6	2	1	9	17	15	1	33	4	11	—	15	3	4	—	7	7	15	—	22
40—44	6	10	1	17	2	4	1	7	8	14	2	24	5	3	1	9	6	1	1	8	11	4	2	17
45—49	2	3	—	5	1	1	—	2	3	4	—	7	1	4	—	5	—	—	2	2	1	4	2	7
50—54	1	—	—	1	2	—	—	2	3	—	—	3	2	4	—	6	—	1	—	1	2	5	—	7
55—59	—	2	1	3	—	—	—	—	—	2	1	3	1	3	—	4	—	2	2	4	1	5	2	8
60—64	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
65—69	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2	—	2
70—74	—	—	1	1	1	—	—	1	1	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1
Ej uppg. åld.	—	—	—	—	4	—	—	4	4	—	—	4	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	2
Summa	302	60	5	367	213	15	6	234	515	75	11	601	135	47	2	184	137	20	7	164	272	67	9	348

Ålders- klasser.	Tavastehus län.												Viborgs län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
10—14	11	—	—	11	—	—	—	—	11	—	—	11	3	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	3
15—19	49	1	—	50	33	—	—	33	82	1	—	83	65	—	—	65	6	—	—	6	71	—	—	71
20—24	41	3	—	44	47	1	—	48	88	4	—	92	78	2	—	80	10	1	—	11	88	3	—	91
25—29	10	10	1	21	16	2	—	18	26	12	1	39	42	19	1	62	4	1	—	5	46	20	1	67
30—34	6	10	1	17	8	2	—	10	14	12	1	27	24	20	—	44	—	4	—	4	24	24	—	48
35—39	—	7	—	7	—	3	—	3	—	10	—	10	11	12	—	23	—	—	—	—	11	12	—	23
40—44	4	5	—	9	1	4	1	6	4	10	1	15	6	10	—	16	—	2	—	2	6	12	—	18
45—49	1	2	—	3	—	4	—	4	1	6	—	7	6	8	—	14	—	1	—	1	6	9	—	15
50—54	—	7	—	7	—	—	1	1	—	7	1	8	4	2	1	7	—	2	—	2	4	4	1	9
55—59	1	2	—	3	—	1	1	2	1	3	1	5	1	2	—	3	—	—	—	—	1	2	—	3
60—64	—	1	—	1	—	—	1	1	—	1	1	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3
65—69	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Ej uppg. åld.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	123	48	2	173	105	18	4	127	227	67	6	300	241	79	2	322	20	11	—	31	261	90	2	353

Tab. 4 (forts.). Arbetarena: länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Ålders- klasser.	S:t Michels län.												Kuopio län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
10—14	3	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	3	5	—	—	5	—	—	—	—	5	—	—	5
15—19	19	—	—	19	3	—	—	3	22	—	—	22	29	—	—	29	2	—	—	2	31	—	—	31
20—24	13	1	—	14	4	—	—	4	17	1	—	18	16	1	—	17	4	—	—	4	20	1	—	21
25—29	1	7	—	8	—	—	—	—	1	7	—	8	7	10	—	17	4	2	—	6	11	12	—	23
30—34	3	4	—	7	1	—	—	1	4	4	—	8	—	3	—	3	2	—	—	2	2	3	—	5
35—39	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
40—44	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3	1	2	—	3	—	1	—	1	1	3	—	4
45—49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	3	—	3
50—54	1	1	—	2	—	1	—	1	1	2	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
55—59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1
60—64	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65—69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ej uppg. åld.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	1	1	—	2
Summa	40	19	1	60	8	1	—	9	48	20	1	69	59	21	—	80	13	4	—	17	72	25	—	97

Ålders- klasser.	Vasa län.												Uleåborgs län.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.				Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97
10—14	2	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1
15—19	63	1	—	64	14	—	—	14	77	1	—	78	10	—	—	10	13	—	—	13	23	—	—	23
20—24	31	5	—	36	18	1	—	19	49	6	—	55	7	—	—	7	25	—	—	25	32	—	—	32
25—29	15	10	1	26	15	1	1	17	30	11	2	43	4	2	—	6	18	1	—	19	22	3	—	25
30—34	6	15	—	21	4	1	—	5	10	16	—	26	2	4	—	6	4	3	—	7	6	7	—	13
35—39	6	10	—	16	3	—	—	3	9	10	—	19	—	1	—	1	2	2	—	4	2	3	—	5
40—44	4	6	—	10	—	1	1	2	4	7	1	12	—	2	—	2	4	4	—	8	4	6	—	10
45—49	1	5	—	6	—	—	2	2	1	5	2	8	—	3	—	3	2	2	1	5	2	5	1	8
50—54	1	2	—	3	—	—	2	2	1	2	2	5	—	1	—	1	—	5	1	6	—	6	1	7
55—59	1	—	—	1	—	1	—	1	1	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1
60—64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	2	1	1	1	3
65—69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1
Ej uppg. åld.	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1
Summa	130	54	1	185	55	5	6	66	185	59	7	251	23	14	—	37	71	19	3	93	94	33	3	130

Tab. 4 (forts.). Arbetarena länsvis, fördelade efter kön, civilstånd och 5-års åldersklasser.

Ålders- klasser.	Hela landet.											
	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.	og.	g.	e.	s:a.
1	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109
10—14	32	—	—	32	5	—	—	5	37	—	—	37
15—19	404	2	—	406	137	—	—	137	541	2	—	543
20—24	332	17	—	349	251	5	2	258	583	22	2	607
25—29	131	81	6	218	136	19	2	157	267	100	8	375
30—34	69	80	1	150	49	16	1	66	118	96	2	216
35—39	32	58	—	90	14	11	1	26	46	69	1	116
40—44	26	41	2	69	13	17	4	34	39	58	6	103
45—49	11	27	—	38	3	9	5	17	14	36	5	55
50—54	9	18	1	28	2	9	4	15	11	27	5	43
55—59	3	9	1	13	1	5	3	9	4	14	4	22
60—64	—	7	1	8	1	—	2	3	1	7	3	11
65—69	2	—	—	2	—	1	2	3	2	1	2	5
70—74	—	1	1	2	2	1	—	3	2	2	1	5
Ej uppg. åld.	2	1	—	3	8	—	—	8	10	1	—	11
Summa	1,053	342	13	1,408	622	93	26	741	1,675	435	39	2,149

Tab. 5. Sammandrag af arbejderenes fordeling efter køn, alder og civilstand.

O r t.	Manliga arbetare.									Kvinliga arbetare.									Hela antalet arbetare.
	Under 18 år.			18 år och däröfver.			Ej uppgifven.	Summa manliga arbetare.	Under 18 år.			18 år o. däröfver.			Ej uppgifven.	Summa kvinnliga arbetare.			
	10-14 år.	15-17 år.	Summa.	Ogifta.	Gifta.	Enklingar.			Summa.	10-14 år.	15-17 år.	Summa.	Ogifta.	Gifta.			Enkor.	Summa.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nylands län.																			
Helsingfors	4	32	36	193	34	2	229	—	265	—	6	6	192	15	6	213	4	223	488
Öfriga städer	1	11	12	28	11	—	39	—	51	—	—	—	10	—	—	10	—	10	61
Landsbygden	—	1	1	32	15	3	50	—	51	—	1	1	—	—	—	—	—	1	52
Summa	5	44	49	253	60	5	318	—	367	—	7	7	202	15	6	223	4	234	601
Åbo o. Björneborgs län.																			
Städerna	2	19	21	62	22	1	85	—	106	—	5	5	64	9	5	78	2	85	191
Landsbygden	1	6	7	45	25	1	71	—	78	4	8	12	54	11	2	67	—	79	157
Summa	3	25	28	107	47	2	156	—	184	4	13	17	118	20	7	145	2	164	348
Tavastehus län.																			
Städerna	7	22	29	43	25	1	69	—	98	—	5	5	50	7	4	61	—	66	164
Landsbygden	4	10	14	37	23	1	61	—	75	—	11	11	39	11	—	50	—	61	136
Summa	11	32	43	80	48	2	130	—	173	—	16	16	89	18	4	111	—	127	300
Viborgs län.																			
Städerna	3	20	23	86	29	—	115	—	138	—	—	—	10	3	—	13	—	13	151
Landsbygden	—	17	17	114	50	2	166	1	184	—	2	2	8	8	—	16	—	18	202
Summa	3	37	40	200	79	2	281	1	322	—	2	2	18	11	—	29	—	31	353
S:t Michels län.																			
Städerna	1	9	10	17	8	—	25	—	35	—	1	1	1	—	—	1	—	2	37
Landsbygden	2	3	5	8	11	1	20	—	25	—	—	—	6	1	—	7	—	7	32
Summa	3	12	15	25	19	1	45	—	60	—	1	1	7	1	—	8	—	9	69
Kuopio län.																			
Städerna	5	13	18	28	13	—	41	1	60	—	1	1	7	3	—	10	—	11	71
Landsbygden	—	2	2	9	8	—	17	1	20	—	—	—	5	1	—	6	—	6	26
Summa	5	15	20	37	21	—	58	2	80	—	1	1	12	4	—	16	—	17	97
Vasa län.																			
Städerna	2	20	22	52	21	—	73	—	95	—	5	5	40	3	6	49	1	55	150
Landsbygden	—	14	14	42	33	1	76	—	90	—	—	—	9	2	—	11	—	11	101
Summa	2	34	36	94	54	1	149	—	185	—	5	5	49	5	6	60	1	66	251
Uleåborgs län.																			
Städerna	—	3	3	18	7	—	25	—	28	1	2	3	45	8	3	56	1	60	88
Landsbygden	—	1	1	1	7	—	8	—	9	—	3	3	19	11	—	30	—	33	42
Summa	—	4	4	19	14	—	33	—	37	1	5	6	64	19	3	86	1	93	130
Summa för städerna . .	25	149	174	527	170	4	701	1	876	1	25	26	419	48	24	491	8	525	1,401
Summa för landsbygden	7	54	61	288	172	9	469	2	532	4	25	29	140	45	2	187	—	216	748
Summa summarum	32	203	235	815	342	13	1,170	3	1,408	5	50	55	559	93	26	678	8	741	2,149

Industrist.

Tab. 6. Arbetarens medelålder.

Or t.	Manliga.				Kvinliga.				Bägge könen.			
	og.	g.	e.	alla.	og.	g.	e.	alla.	og.	g.	e.	alla.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nylands län.												
Helsingfors	21.6	33.7	52.0	23.4	24.8	33.1	31.5	25.6	23.1	33.6	37.9	24.4
Öfriga städer	22.5	39.2	—	25.5	25.5	—	—	25.5	23.1	39.2	—	26.0
Landsbygden	28.5	36.9	36.0	31.4	17.0	—	—	17.0	28.2	36.9	36.0	31.2
Hela länet	22.5	35.5	44.4	24.9	24.9	33.1	31.5	25.5	23.4	35.0	37.4	25.1
Åbo o. Björneborgs län.												
Städerna	22.2	39.7	29.0	25.9	24.6	36.1	53.4	27.6	23.3	38.7	49.3	26.6
Landsbygden	24.4	35.9	42.0	28.3	22.8	33.9	59.0	25.3	23.5	35.3	53.3	26.8
Hela länet	23.0	37.7	35.5	26.9	23.7	34.9	55.0	26.5	23.4	36.8	50.7	26.7
Tavastehus län.												
Städerna	19.8	34.8	25.0	23.6	22.5	47.4	52.2	27.0	21.0	37.5	47.2	25.1
Landsbygden	23.1	40.1	33.0	28.4	21.5	35.1	—	24.0	22.3	38.5	33.0	26.4
Hela länet	21.1	37.3	29.0	25.7	22.0	39.9	52.2	25.5	21.5	37.9	44.8	25.6
Viborgs län.												
Städerna	22.1	38.0	—	25.5	21.8	41.0	—	26.2	22.1	38.3	—	25.5
Landsbygden	26.7	36.4	37.5	29.4	21.4	35.1	—	27.5	26.3	36.2	37.5	29.3
Hela länet	24.6	37.0	37.5	27.7	21.6	36.7	—	26.9	24.4	36.9	37.5	27.7
S:t Michels län.												
Städerna	20.4	32.8	—	23.2	18.0	—	—	18.0	20.2	32.7	—	23.0
Landsbygden	20.4	33.4	62.0	27.8	21.5	50.0	—	25.6	20.7	34.7	62.0	27.3
Hela länet	20.4	33.1	62.0	25.1	20.6	50.0	—	23.9	20.4	33.9	62.0	25.0
Kuopio län.												
Städerna	19.1	33.3	—	22.2	27.1	31.3	—	28.3	20.3	32.9	—	23.2
Landsbygden	21.6	33.0	—	25.8	25.8	45.0	—	29.0	22.8	34.5	—	26.6
Hela länet	19.6	33.2	—	23.1	26.6	34.8	—	28.5	20.9	33.5	—	24.1
Vasa län.												
Städerna	21.3	32.0	—	23.7	23.2	31.0	44.3	26.0	22.1	31.9	44.3	24.5
Landsbygden	24.2	35.4	25.0	28.3	26.9	43.0	—	29.8	24.6	35.8	25.0	28.5
Hela länet	22.6	34.0	25.0	26.0	23.8	35.8	44.3	26.7	23.0	34.2	41.6	26.1
Uleåborgs län.												
Städerna	21.2	28.4	—	25.5	26.2	42.8	53.7	29.8	24.7	40.7	53.7	28.4
Landsbygden	23.5	40.4	—	36.7	24.5	45.6	—	31.5	24.4	43.6	—	32.6
Hela länet	21.4	39.4	—	28.2	25.7	44.4	53.7	30.4	24.6	42.3	53.7	29.8
Alla städer	21.3	35.6	42.0	24.2	24.5	37.6	45.6	26.7	22.5	36.1	45.1	25.2
Hela landsbygden	25.2	36.5	38.4	29.0	22.8	38.3	59.0	26.4	24.4	36.9	38.6	28.3
Hela landet	22.6	36.1	39.5	26.0	24.0	37.9	46.6	26.6	23.2	36.5	44.2	26.2

Tab. 7. Arbetarens födelseort.

Arbetsorten i	Födelseort														
	Nylands län.			Åbo och Björns län.		T:huslän.		Viborgs län.		St Mi-chels län.		Kuopio län.		Vasa län.	
	H.fors.	Öfr. städer.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.	stad.	land.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Helsingfors	19	3	76	8	31	5	95	3	12	7	45	10	71	13	46
Öfriga delar af Nylands län.	7	20	46	3	6	3	10	—	1	2	5	2	1	—	6
Åbo och Björneborgs län.	5	3	11	38	200	2	28	3	1	1	2	1	6	5	18
Tavastehus län.	4	1	9	5	45	35	131	—	1	2	3	4	8	4	35
Viborgs län	2	2	6	2	4	5	9	33	59	4	27	12	38	—	7
St Michels län.	2	1	—	—	—	—	5	2	1	10	27	2	9	—	8
Kuopio län.	1	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	26	57	2	1
Vasa län	3	1	5	8	14	7	19	2	5	1	2	1	3	35	128
Uleåborgs län	1	—	2	1	2	—	2	—	—	—	—	7	5	1	4
Hela landet	44	31	155	65	302	57	299	48	82	27	111	65	198	60	253

Arbetsorten i	Födelseort.																	Summa.
	Urborgs län.		Inom Finland.			Ryssland.	Sverige.	Norge.	Tyskland.	Österrike.	Utom Finland.	Ej uppgifven.						
			stad.	land.	Summa.													
1	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29					
Helsingfors	1	18	69	394	463	16	2	—	2	1	21	4	488					
Öfriga delar af Nylands län . . .	—	—	37	75	112	—	—	—	—	—	—	1	113					
Åbo och Björneborgs län	2	12	60	278	338	4	3	—	—	—	7	3	348					
Tavastehus län	1	8	56	240	296	2	—	—	—	—	2	2	300					
Viborgs län	—	2	60	152	212	135	—	—	5	—	140	1	353					
St Michels län	—	—	17	50	67	2	—	—	—	—	2	—	69					
Kuopio län	—	—	34	60	94	1	—	—	—	—	1	2	97					
Vasa län	4	6	62	182	244	2	4	—	—	—	6	1	251					
Uleåborgs län	11	91	21	106	127	—	2	1	—	—	3	—	130					
Hela landet	19	137	416	1,537	1,953	162	11	1	7	1	182	14	2,149					

Tab. 8. Arbetarens födelseort i förhållande till arbetsorten.

Arbetsort.	Födelseort.						Summa.
	Arbets- orten.	Öfriga orter inom summalän.	Öfriga län.	Inom Finland.	Utom Finland.	Ej uppte- tagna.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Nylands län.							
Helsingfors	19	79	365	463	21	4	488
Öfriga städer	12	32	16	60	—	1	61
Landsbygden	12	17	23	52	—	—	52
Summa	43	128	404	575	21	5	601
Åbo och Björns län.							
Städerna	24	93	67	184	5	2	191
Landsbygden	33	88	33	154	2	1	157
Summa	57	181	100	338	7	3	348
Tavastehus län.							
Städerna	22	67	73	162	2	—	164
Landsbygden	37	40	57	134	—	2	136
Summa	59	107	130	296	2	2	300
Viborgs län.							
Städerna	19	26	73	118	33	—	151
Landsbygden	28	19	47	94	107	1	202
Summa	47	45	120	212	140	1	353
S:t Michels län.							
Städerna	9	14	12	35	2	—	37
Landsbygden	8	6	18	32	—	—	32
Summa	17	20	30	67	2	—	69
Kuopio län.							
Städerna	21	42	6	69	1	1	71
Landsbygden	11	9	5	25	—	1	26
Summa	32	51	11	94	1	2	97
Vasa län.							
Städerna	22	81	43	146	3	1	150
Landsbygden	22	38	38	98	3	—	101
Summa	44	119	81	244	6	1	251
Uleåborgs län.							
Städerna	4	67	15	86	2	—	88
Landsbygden	8	23	10	41	1	—	42
Summa	12	90	25	127	3	—	130
Summa för städerna	152	501	670	1,323	69	9	1,401
Summa f. landsbygden	159	240	231	630	113	5	748
Summa summarum	311	741	901	1,953	182	14	2,149

Tab. 9. Faders yrke.

Or t.	Bagareyrket.	Industriella yrken och handvärfkerier.	Jordbruk, fske m. m.	Gårdsegare.	Handel och samfärdsel.	Allmän tjänst och literära yrken.	Tjänstefjon o. arbetare.	Icke uppgifna yrken.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Helsingfors	11	114	236	2	14	15	77	19	488
Öfriga delar af Nylands län	5	32	34	—	10	3	24	5	113
Åbo och Björneborgs län . .	9	91	131	1	28	10	64	14	348
Tavastehus län	9	68	90	3	20	10	83	17	300
Viborgs län	15	47	126	—	8	5	70	82	353
S:t Michels län	—	18	22	—	2	4	13	10	69
Kuopio län	3	18	28	—	1	1	—	46	97
Vasa län	10	86	82	2	17	12	34	8	251
Uleåborgs län	3	30	31	2	1	1	47	15	130
Summa	65	504	780	10	101	61	412	216	2,149

Tab. 10. Makes yrke.

Or t.	Bagareyrket.	Industriella yrken och handvärfkerier.	Jordbruk, fske m. m.	Gårdsegare.	Handel och samfärdsel.	Allmän tjänst och literära yrken.	Tjänstefjon o. arbetare.	Icke uppgifna yrken.	Summa summarum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Helsingfors	4	4	1	—	2	—	2	8	21
Öfriga delar af Nylands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo och Björneborgs län . .	5	3	1	—	3	1	3	11	27
Tavastehus län	—	5	2	—	14	—	1	—	22
Viborgs län	1	—	—	—	—	—	1	9	11
S:t Michels län	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Kuopio län	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Vasa län	1	—	—	—	4	1	2	3	11
Uleåborgs län	3	6	1	—	7	—	3	2	22
Summa	18	18	5	—	30	2	12	34	119

Tab. 11. Moders yrke.

Ort.	Bagareyrket.	Industriella yrken.	Jordbruk, boskaps- skötsel m. m.	Handelsidkarskor.	Sjuksköterskor m. m.	Sömmerskor.	Twäterskor och strykerskor.	Tjänstehjon.	»Arbeterskor».	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarn.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Helsingfors	2	2	20	3	2	13	4	7	3	56	432	488
Öfriga delar af Nyl. l.	1	1	1	—	—	—	—	1	—	4	109	113
Åbo o. B:borgs län . .	7	—	2	2	—	7	2	5	21	46	302	348
Tavastehus län	—	2	2	3	1	3	1	7	1	20	280	300
Viborgs län	1	—	1	—	—	2	1	2	4	11	342	353
S:t Michels län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	69
Kuopio län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	97
Vasa län	2	—	1	—	1	—	2	2	1	9	242	251
Uleåborgs län	3	—	—	—	—	2	—	3	—	8	122	130
Summa	16	5	27	8	4	27	10	27	30	154	1,995	2,149

Tab. 12. Makas yrke.

Ort.	Bagareyrket.	Industriella yrken.	Jordbruk, boskaps- skötsel m. m.	Handelsidkarskor.	Sjuksköterskor m. m.	Sömmerskor.	Twäterskor och strykerskor.	Tjänstehjon.	»Arbeterskor».	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summarn.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Helsingfors	1	1	—	—	—	6	1	2	—	11	25	36
Öfriga delar af Nyl. l.	—	2	—	1	—	—	2	—	—	5	24	29
Åbo o. B:borgs län . .	4	2	2	2	1	3	—	—	—	14	35	49
Tavastehus län	2	1	—	6	—	—	—	1	—	10	40	50
Viborgs län	2	—	1	—	—	2	—	1	1	7	74	81
S:t Michels län	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	19	20
Kuopio län	4	—	2	—	—	3	—	—	—	9	12	21
Vasa län	2	—	—	1	—	4	1	—	—	8	47	55
Uleåborgs län	4	1	—	—	—	2	—	—	—	7	7	14
Summa	19	7	5	10	1	21	4	4	1	72	283	355

Tab. 13. De manliga arbetarens yrken före inträdet i bagareyrket.

Ort.	Industriella yrken och handvärfkerier.	Jordbruk m. m.	Handel och samfärdsel.	Civil tjänst.	Militärer.	Tjänstehjon.	»Arbetare».	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summorum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Helsingfors	30	24	8	—	3	21	9	95	170	265
Öfriga delar af Nyl. l.	4	1	6	—	—	1	2	14	88	102
Åbo och B:borgs län .	21	1	6	1	—	—	—	29	155	184
Tavastehus län	16	4	2	1	—	11	1	35	138	173
Viborgs län	16	15	7	3	2	6	5	54	268	322
S:t Michels län	—	—	2	1	—	1	—	4	56	60
Kuopio län	4	7	—	—	—	2	—	13	67	80
Vasa län	15	5	3	—	—	3	6	32	153	185
Uleåborgs län	2	—	3	—	1	—	—	6	31	37
Summa	108	57	37	6	6	45	23	282	1,126	1,408

Tab. 14. De kvinnliga arbetarens yrken före inträdet i bagareyrket.

Ort.	Industriella yrken och handvärfkerier.	Jordbruk m. m.	Handelsidkarskor.	Tjänstehjon.	Summerskor, tvätterskor strykerskor.	Öfriga yrken.	Summa uppgifvet yrke.	Icke uppgifvet yrke.	Summa summorum.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Helsingfors	5	1	—	76	1	2	85	138	223
Öfriga delar af Nylands län	—	—	—	2	—	—	2	9	11
Åbo och Björneborgs län .	2	1	—	20	3	—	26	138	164
Tavastehus län	4	2	—	92	—	—	98	29	127
Viborgs län	1	—	—	14	—	—	15	16	31
S:t Michels län	—	—	—	1	—	—	1	8	9
Kuopio län	—	1	—	7	1	1	10	7	17
Vasa län	7	—	1	8	1	—	17	49	66
Uleåborgs län	—	1	1	54	1	—	57	36	93
Summa	19	6	2	274	7	3	311	430	741

Tab. 15. Af arbetare försörjda personer, utom egna barn.

O r t.	Antal försörjare.		Antal försörjda.	Anmärkningar.
	män.	kvinnor.		
1	2	3	4	5
Helsingfors	20	18	52	2 försörjda underhållas af flera.
Öfriga delar af Nyl. l.	11	1	16	
Åbo och B:borgs län .	15	8	32	
Tavastehus län	5	1	6	
Viborgs län	22	1	35	
S:t Michels län	1	—	1	
Kuopio län	4	—	8	
Vasa län	9	3	13	
Uleåborgs län	6	11	24	
Summa	93	43	187	2 » » » »

Tab. 16. Arbetares barn sysselsatta i bagareyrket.

O r t.	Antal arbetare med barn sysselsatta i bagareyrket.			Antal inom bagare- yrket sysselsatta barn af		
	män.	kv.	s:a.	män.	kv.	s:a.
1	2	3	4	5	6	7
Helsingfors	1	—	1	1	—	1
Landsbygden i Nylands län	4	—	4	4	—	4
Städerna i Åbo och Björneborgs län	—	1	1	—	1	1
Landsbygden i Åbo och Björneborgs län	2	1	3	3	1	4
Städerna i Tavastehus län	1	—	1	3	—	3
Landsbygden i Viborgs län	1	1	2	2	1	3
Städerna i Kuopio län	1	1	2	1	2	3
Städerna i Vasa län	1	—	1	2	—	2
Landsbygden i Vasa län	3	—	3	3	—	3
Städerna i Uleåborgs län	—	1	1	—	1	1
Landsbygden i Uleåborgs län	2	3	5	2	3	5
Summa för städerna	4	3	7	7	4	11
Summa för landsbygden	12	5	17	14	5	19
Summa summarum	16	8	24	21	9	30

Tab. 17. Arbetarenas

O r t.		Manliga arbetare, gifta och enklingar, med följande antal barn.											Summa.	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	13	Fäder.	Barn.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Nylands län.													
2	Helsingfors	15	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	25	45
3	Öfriga städer	2	2	—	1	1	1	—	1	—	—	—	8	29
4	Landsbygden	4	4	3	1	—	—	1	1	—	1	—	15	50
5	Summa	21	10	6	4	2	1	1	2	—	1	—	48	124
6	Åbo o. Björneborgs län.													
7	Städerna	2	2	7	4	—	—	—	—	—	—	—	15	43
8	Landsbygden	5	8	5	1	1	1	—	—	—	—	—	21	51
9	Summa	7	10	12	5	1	1	—	—	—	—	—	36	94
10	Tavastehus län.													
11	Städerna	6	4	5	1	2	—	—	—	—	—	—	18	43
12	Landsbygden	6	4	3	3	1	—	—	—	1	—	—	18	49
13	Summa	12	8	8	4	3	—	—	—	1	—	—	36	92
14	Viborgs län.													
15	Städerna	9	3	4	4	2	1	1	—	—	—	—	24	66
16	Landsbygden	8	13	3	6	6	—	—	—	—	—	—	36	97
17	Summa	17	16	7	10	8	1	1	—	—	—	—	60	163
18	S:t Michels län.													
19	Städerna	3	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	7	18
20	Landsbygden	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	6	24
21	Summa	4	2	2	2	1	1	—	—	1	—	—	13	42
22	Kuopio län.													
23	Städerna	7	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	11	18
24	Landsbygden	1	1	2	2	—	—	1	—	—	—	—	7	24
25	Summa	8	3	3	3	—	—	1	—	—	—	—	18	42
26	Vasa län.													
27	Städerna	7	3	3	2	—	—	—	1	—	—	1	17	51
28	Landsbygden	8	4	5	5	4	3	1	—	—	—	—	30	96
29	Summa	15	7	8	7	4	3	1	1	—	—	1	47	147
30	Uleåborgs län.													
31	Städerna	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5	18
32	Landsbygden	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	14
33	Summa	1	3	1	3	2	—	—	—	—	—	—	10	32
34	Summa för städerna . .	51	22	25	18	7	3	1	2	—	—	1	130	331
35	Summa för landsbygden	34	37	22	20	14	4	3	1	2	1	—	138	405
36	Summa summarum	85	59	47	38	21	7	4	3	2	1	1	268	736

barn i lifvet

Kvinliga arbetare, gifta och enkor, med följande antal barn.									Summa.		Kvinliga arbetare, ogifta, med följande antal barn.		Summa.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	Mödrar.	Barn.	1	2	Mödrar.	Barn.
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	1	1	4	2	—	—	—	—	9	32	8	—	8	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	1	4	2	—	—	—	—	9	32	8	—	8	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	3	2	—	1	1	—	—	—	11	27	—	—	—	—
—	7	3	—	1	—	—	—	1	12	37	2	—	2	2
4	10	5	—	2	1	—	—	1	23	64	2	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1	3	1	—	—	—	2	—	9	33	1	—	1	1
1	—	2	2	—	1	1	—	—	7	28	—	1	1	2
3	1	5	3	—	1	1	2	—	16	61	1	1	2	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
1	—	2	—	2	—	—	—	—	5	17	—	—	—	—
3	—	2	—	2	—	—	—	—	7	19	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	7	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—
—	1	—	1	1	—	—	—	—	3	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	2	—	1	—	—	—	4	15	—	—	—	—
1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	—	1	1
2	1	—	2	—	1	—	—	—	6	18	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	1	2	2	—	—	—	1	10	36	—	—	—	—
3	2	—	1	1	1	2	—	—	10	36	—	—	—	—
5	4	1	3	3	1	2	—	1	20	72	—	—	—	—
12	8	7	9	6	2	—	2	1	47	152	9	—	9	9
6	10	7	4	4	2	3	—	1	37	125	3	1	4	5
18	18	14	13	10	4	3	2	2	84	277	12	1	13	14

Tab. 18. Arbetarenas

O r t.	Manliga arbetare, gifta och enklingar, med följande antal hemmavarande barn.											Summa.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	13		Fäder.	Barn.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		12	13
Nylands län.													
Helsingfors	14	3	2	2	1	—	—	—	—	—		22	39
Öfriga städer	3	2	—	1	—	1	—	1	—	—		8	25
Landsbygden	3	4	3	1	1	—	1	—	—	—		13	36
Summa	20	9	5	4	2	1	1	1	—	—		43	100
Åbo o. Björneborgs län.													
Städerna	4	1	5	4	—	—	—	—	—	—		14	37
Landsbygden	3	8	5	—	2	—	—	—	—	—		18	44
Summa	7	9	10	4	2	—	—	—	—	—		32	81
Tavastehus län.													
Städerna	6	3	2	1	2	—	—	—	—	—		14	32
Landsbygden	7	4	3	1	1	—	—	—	1	—		17	42
Summa	13	7	5	2	3	—	—	—	1	—		31	74
Viborgs län.													
Städerna	9	3	4	4	2	1	1	—	—	—		24	66
Landsbygden	9	11	2	6	5	—	—	—	—	—		33	86
Summa	18	14	6	10	7	1	1	—	—	—		57	152
S:t Michels län.													
Städerna	2	1	1	1	—	1	—	—	—	—		6	17
Landsbygden	1	1	1	—	1	—	—	—	1	—		5	20
Summa	3	2	2	1	1	1	—	—	1	—		11	37
Kuopio län.													
Städerna	6	2	1	1	—	—	—	—	—	—		10	17
Landsbygden	1	1	2	2	—	—	1	—	—	—		7	24
Summa	7	3	3	3	—	—	1	—	—	—		17	41
Vasa län.													
Städerna	7	3	2	2	—	—	—	1	—	1		16	48
Landsbygden	8	4	6	4	5	2	1	—	—	—		30	94
Summa	15	7	8	6	5	2	1	1	—	1		46	142
Uleåborgs län.													
Städerna	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—		5	18
Landsbygden	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—		5	14
Summa	1	3	1	3	2	—	—	—	—	—		10	32
Summa för städerna . .	51	19	18	18	6	3	1	2	—	1		119	299
Summa för landsbygden	33	35	22	15	16	2	3	—	2	—		128	360
Summa summarum	84	54	40	33	22	5	4	2	2	1		247	659

hemmavarande barn.

Kvinliga arbetare, gifta och enkor, med följande antal hemmavarande barn.									Summa.		Kvinliga arbetare, ogifta, med följ. antal hemmavarande barn.		Summa.		O r t.
1	2	3	4	5	6	7	9		Mödrar.	Barn.	1	2	Mödrar.	Barn.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		24	25	26	27	
3	1	—	3	1	—	—	—	8	22		5	—	5	5	Nylands län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Helsingfors
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Öfriga städer
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Landsbygden
3	1	—	3	1	—	—	—	8	22		5	—	5	5	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Åbo o. Björneborgs län.
2	3	1	1	1	—	—	—	8	20		—	—	—	—	Städerna
—	7	3	—	—	—	—	1	11	32		1	—	1	1	Landsbygden
2	10	4	1	1	—	—	1	19	52		1	—	1	1	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Tavastehus län.
1	—	2	—	1	1	—	—	5	18		1	—	1	1	Städerna
1	—	2	2	—	2	—	—	7	27		—	1	1	2	Landsbygden
2	—	4	2	1	3	—	—	12	45		1	1	2	3	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Viborgs län.
2	—	—	—	—	—	—	—	2	2		—	—	—	—	Städerna
2	—	2	—	1	—	—	—	5	13		—	—	—	—	Landsbygden
4	—	2	—	1	—	—	—	7	15		—	—	—	—	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	S:t Michels län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Städerna
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Landsbygden
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Summa
—	1	—	—	1	—	—	—	2	7		—	—	—	—	Kuopio län.
—	—	1	—	—	—	—	—	1	3		—	—	—	—	Städerna
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Landsbygden
—	1	1	—	1	—	—	—	3	10		—	—	—	—	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vasa län.
—	1	1	—	—	1	—	—	3	11		—	—	—	—	Städerna
1	1	—	—	—	—	—	—	2	3		1	—	1	1	Landsbygden
1	2	1	—	—	1	—	—	5	14		1	—	1	1	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Uleåborgs län.
4	2	1	2	—	—	1	—	10	26		—	—	—	—	Städerna
—	2	—	2	1	1	1	—	7	30		—	—	—	—	Landsbygden
4	4	1	4	1	1	2	—	17	56		—	—	—	—	Summa
12	8	5	6	4	2	1	—	38	106		6	—	6	6	Summa för städerna
4	10	8	4	2	3	1	1	33	108		2	1	3	4	Summa f. landsbygden
16	18	13	10	6	5	2	1	71	214		8	1	9	10	Summa summarum

Tab. 19. De manliga arbetarena fördelade

Ort.	Antal arbetare, som inträddt										
	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Nylands län.											
1 Helsingfors	—	1	—	2	2	2	10	6	23	28	46
2 Öfriga städer	—	—	—	—	—	1	7	6	4	9	7
3 Landsbygden	1	—	—	3	—	—	2	5	6	11	9
4 Summa	1	1	—	5	2	3	19	17	33	48	62
Åbo o. Björneborgs län.											
6 Städerna	—	1	—	—	—	2	4	3	12	16	28
7 Landsbygden	—	—	—	—	1	1	2	4	11	22	11
8 Summa	—	1	—	—	1	3	6	7	23	38	39
Tavastehus län.											
10 Städerna	—	—	—	—	1	—	2	16	15	16	15
11 Landsbygden	—	—	1	—	—	1	3	8	15	8	20
12 Summa	—	—	1	—	1	1	5	24	30	24	35
Viborgs län.											
14 Städerna	—	—	—	—	1	2	7	13	14	13	16
15 Landsbygden	—	—	1	1	1	4	18	24	22	31	20
16 Summa	—	—	1	1	2	6	25	37	36	44	36
S:t Michels län.											
18 Städerna	—	—	—	—	—	1	—	4	8	4	6
19 Landsbygden	—	—	—	—	—	1	1	3	5	2	7
20 Summa	—	—	—	—	—	2	1	7	13	6	13
Kuopio län.											
22 Städerna	—	—	1	—	—	1	—	6	7	11	11
23 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
24 Summa	—	—	1	—	—	1	—	8	8	11	11
Vasa län.											
26 Städerna	—	—	—	1	—	1	—	3	9	22	21
27 Landsbygden	—	1	—	—	1	3	5	6	12	14	16
28 Summa	—	1	—	1	1	4	5	9	21	36	37
Uleåborgs län.											
30 Städerna	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3	8
31 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
32 Summa	—	—	—	—	—	—	1	—	2	6	10
34 Summa för städerna . .	—	2	1	3	4	10	31	57	94	122	158
35 Summa för landsbygden	1	1	2	4	3	10	31	52	72	91	85
36 Summa summarum	1	3	3	7	7	20	62	109	166	213	243

efter alder vid inträdet i yrket.

i yrket vid en ålder af																			Summa.
17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	ej opgjort.	31	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	265 51 51	
47 6 6	36 8 1	28 1 4	12 — —	8 — 1	4 1 —	— — 2	— — —	1 — —	— — —	— — —	— — —	— — —	3 — —	— — —	— — —	1 — —	6 — —	367	
59	45	33	12	9	5	2	—	1	—	—	—	—	3	—	—	1	6	106 78	
18 9	11 7	6 2	— 3	—	2 —	— —	— —	2 2	1 1	— —	— —	— —	— 1	— 1	— —	— —	— —	184	
27	18	8	3	—	2	—	—	4	2	—	—	—	1	1	—	—	—	98 75	
19 9	5 6	4 3	2 —	— 1	— —	— —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 —	— —	1 —	— —	173	
21 17	16 8	8 8	4 4	7 3	1 3	3 1	1 2	1 1	— 2	— 1	— 2	— 1	2 4	2 1	— 2	— —	6 2	138 184	
38	24	16	8	10	4	4	3	2	2	1	2	1	6	3	2	—	8	322	
9 2	— 1	— 1	— —	1 —	— —	— —	1 —	1 —	— —	— —	— —	— —	— 1	1 1	— —	— —	— —	35 25	
11	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	60	
10 4	5 4	3 3	1 2	1 —	1 —	— —	— —	— —	— 2	— —	— —	— —	1 1	— —	— —	— —	1 1	60 20	
14	9	6	3	1	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2	80	
15 13	8 5	6 6	3 3	1 1	1 —	— —	— 1	— 2	2 —	— —	— —	— —	2 —	— 1	— —	— —	— —	95 90	
28	13	12	6	2	1	—	1	2	2	—	—	—	2	1	—	—	—	185	
5 1	4 1	— —	1 —	— —	1 —	— —	1 1	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 1	1 —	— —	28 9	
6	5	—	1	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	37	
150 61	93 33	56 27	23 12	18 6	11 3	3 3	4 4	6 5	3 5	— 1	— 2	— 1	8 7	3 4	— 3	3 —	13 3	876 532	
211	126	83	35	24	14	6	8	11	8	1	2	1	15	7	3	3	16	1,408	

Tab. 20. De kvinnliga arbetarena

	Ort.	Antal arbetare, som inträddt										
		9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Nylands län.											
2	Helsingfors	—	1	—	1	—	—	3	7	16	15	19
3	Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—
4	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
5	Summa	—	1	—	1	—	—	4	9	17	17	19
6	Åbo o. Björneborgs län.											
7	Städerna	—	—	—	—	1	—	3	7	11	3	11
8	Landsbygden	—	1	2	1	2	6	5	6	6	8	11
9	Summa	—	1	2	1	3	6	8	13	17	11	22
10	Tavastehus län.											
11	Städerna	—	—	—	—	2	1	2	5	3	14	4
12	Landsbygden	—	—	1	2	—	3	2	6	8	6	3
13	Summa	—	—	1	2	2	4	4	11	11	20	7
14	Viborgs län.											
15	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1
16	Landsbygden	1	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2
17	Summa	1	—	—	—	—	1	—	—	5	3	3
18	S:t Michels län.											
19	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
20	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3
21	Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3
22	Kuopio län.											
23	Städerna	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1
24	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
25	Summa	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	1
26	Vasa län.											
27	Städerna	—	—	—	—	2	1	—	2	8	6	6
28	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
29	Summa	—	—	—	—	2	1	—	2	8	7	6
30	Uleåborgs län.											
31	Städerna	—	—	—	1	—	1	1	—	3	2	8
32	Landsbygden	—	—	—	1	—	1	3	3	2	3	1
33	Summa	—	—	—	2	—	2	4	3	5	5	9
34	Summa för städerna . .	—	1	—	2	5	4	10	24	46	44	50
35	Summa för landsbygden	1	1	3	4	2	11	10	17	18	21	20
36	Summa summarum	1	2	3	6	7	15	20	41	64	65	70

fördelade efter ålder vid inträdet i yrket.

i yrket vid en ålder af

i yrket vid en ålder af																Summa.
20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30—34 år.	35—39 år.	40—44 år.	45—49 år.	50 år o. öfver.	ej uppgifven.	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
20	21	13	18	10	18	8	11	8	6	12	8	1	—	2	5	223
—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
20	22	14	18	12	18	9	11	8	6	12	8	1	—	2	5	234
11	4	6	5	1	2	4	1	2	2	3	3	1	—	2	2	85
6	2	5	2	1	3	1	1	2	—	4	1	—	1	1	1	79
17	6	11	7	2	5	5	2	4	2	7	4	1	1	3	3	164
4	5	2	2	3	3	3	2	1	1	3	—	1	3	2	—	66
6	4	4	1	1	2	—	—	3	3	1	3	2	—	—	—	61
10	9	6	3	4	5	3	2	4	4	4	3	3	3	2	—	127
2	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	13
2	2	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	18
4	3	1	1	1	—	2	—	2	—	3	—	1	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	9
—	—	1	1	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	11
—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	6
—	—	2	2	1	1	1	—	2	—	1	—	1	—	1	—	17
5	2	6	2	—	1	2	1	1	—	1	4	2	2	—	1	55
1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	11
6	3	6	2	1	2	3	2	2	1	1	4	2	3	—	2	66
5	3	5	5	5	4	3	2	1	1	3	4	2	—	—	1	60
1	1	2	2	—	—	1	1	1	2	3	1	3	—	1	—	33
6	4	7	7	5	4	4	3	2	3	6	5	5	—	1	1	93
47	37	35	33	22	29	24	17	14	10	23	19	8	5	7	9	525
17	10	12	7	4	6	3	3	11	6	12	5	6	2	2	2	216
64	47	47	40	26	35	27	20	25	16	35	24	14	7	9	11	741

Tab. 21. De manliga arbetarena fördelade

Kalenderår vid inträdet.	Antal arbetare, som inträdt														
	6 år.	7 år.	8 år.	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1840—44 .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1845—49 .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1850—54 .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
1855—59 .	—	—	1	—	—	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—
1860—64 .	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	—	—	1	—	—
1865—69 .	—	—	—	1	1	—	—	2	2	1	6	2	3	1	—
1870—74 .	1	—	—	—	1	2	6	4	9	4	2	4	1	1	1
1875 . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	2	—	—	—	—
1876 . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	2	—	—	—
1877 . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	2	4	2	1	2	1	1
1878 . . .	—	—	—	2	—	1	—	1	1	1	2	1	—	—	1
1879 . . .	—	—	1	—	—	—	—	2	1	2	2	1	—	—	—
1880 . . .	—	—	—	—	—	—	2	2	2	6	2	1	2	—	—
1881 . . .	—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	4	1	—	—	—
1882 . . .	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	1	2	4	—	—
1883 . . .	—	—	—	—	—	1	4	2	3	1	—	1	2	2	—
1884 . . .	—	—	—	2	—	1	2	6	3	7	2	5	1	1	—
1885 . . .	—	—	—	—	1	2	4	4	1	5	2	5	2	2	2
1886 . . .	—	1	—	—	—	—	1	4	4	3	2	—	3	1	—
1887 . . .	—	1	1	—	—	2	1	1	3	4	2	3	1	—	—
1888 . . .	—	—	—	1	—	—	3	4	4	5	4	2	2	1	1
1889 . . .	—	1	—	—	—	1	1	5	1	7	5	3	3	—	3
1890 . . .	—	—	—	—	—	1	2	2	5	11	2	2	4	1	—
1891 . . .	—	—	—	—	—	—	3	5	4	2	2	6	2	2	3
1892 . . .	—	—	—	—	—	1	1	2	3	5	9	6	2	—	1
1893 . . .	—	—	—	—	1	—	2	1	3	5	4	3	5	3	—
1894 . . .	—	—	—	—	1	1	3	4	4	12	7	7	4	2	—
1895 . . .	—	—	—	1	—	—	—	6	4	7	3	9	2	1	2
1896 . . .	—	—	—	—	—	1	2	8	6	5	9	7	5	6	2
1897 . . .	—	—	—	—	—	—	4	4	13	9	13	7	3	5	—
1898 . . .	—	—	—	—	—	1	1	4	6	7	12	18	4	5	—
1899 . . .	—	—	—	—	—	—	—	3	15	7	15	11	9	6	2
1900 . . .	—	—	—	—	—	—	5	7	16	16	21	14	7	6	2
1901 . . .	—	—	—	—	—	2	2	7	12	16	21	19	11	5	4
1902 . . .	—	—	—	—	—	—	1	3	6	10	15	23	9	9	5
1903 . . .	—	—	—	—	—	—	3	3	12	23	38	24	12	12	3
1904 . . .	—	—	—	—	1	—	—	7	13	17	30	21	20	10	2
ej uppgifv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	3	3	7	7	20	62	109	166	213	243	211	126	83	35

efter tid för och ålder vid inträdet i yrket.

i yrket vid en ålder af													Summa.	Kalenderår vid inträdet.
21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30-34 år.	35-39 år.	40-44 år.	45-49 år.	ej uppgifven.	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1840-44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 1845-49
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 1850-54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 1855-59
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 1860-64
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 1865-69
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 1870-74
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 1875
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 1876
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	15 1877
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 1878
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11 1879
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 1880
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13 1881
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	12 1882
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	19 1883
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31 1884
—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	33 1885
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 1886
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21 1887
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 1888
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	31 1889
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30 1890
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	31 1891
3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35 1892
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	28 1893
2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	51 1894
—	—	2	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	41 1895
—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	55 1896
1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	61 1897
1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	62 1898
2	3	1	—	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	79 1899
4	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	103 1900
1	3	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	109 1901
2	1	—	—	1	1	—	—	—	1	2	—	—	—	89 1902
1	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	137 1903
3	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	128 1904
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	ej uppgifv.
24	14	6	8	11	8	1	2	1	15	7	3	3	16	1,408 Summa

Tab. 22. De kvinliga arbetarena, fördelade

Kalenderår vid inträdet.	Antal arbetare, som inträddt													
	9 år.	10 år.	11 år.	12 år.	13 år.	14 år.	15 år.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år.	20 år.	21 år.	22 år.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1860—64	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1870—74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1875 . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
1877 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1878 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1879 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
1880 . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
1881 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
1883 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1884 . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
1885 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1886 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—
1887 . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
1888 . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1889 . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
1890 . . .	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1891 . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1892 . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
1893 . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
1894 . . .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2	1
1895 . . .	—	—	—	—	1	—	2	3	1	—	—	—	—	—
1896 . . .	—	—	—	—	—	1	1	2	1	4	1	3	—	—
1897 . . .	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	1	2	2	1
1898 . . .	—	—	—	—	1	—	—	3	4	2	3	—	2	2
1899 . . .	—	—	—	2	—	3	3	2	4	6	1	5	—	2
1900 . . .	—	1	1	—	—	1	1	—	8	6	7	5	5	1
1901 . . .	—	—	—	1	—	2	1	4	6	7	10	7	4	3
1902 . . .	—	—	—	—	1	2	1	9	9	6	11	8	5	4
1903 . . .	—	—	—	1	1	1	5	7	13	19	17	14	7	12
1904 . . .	—	—	—	—	—	2	3	9	15	10	16	16	18	19
ej uppgifv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	2	3	6	7	15	20	41	64	65	70	64	47	47

efter tid för och ålder vid inträdet i yrket.

i yrket vid en ålder af													Summa.	Kalenderår vid inträdet.
23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30-34 år.	35-39 år.	40-44 år.	45-49 år.	50 år o. öfv.	ej uppgifven.	29	1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1860-64
—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1870-74
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1875
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1877
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1878
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1879
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1880
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1881
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1883
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	4	1884
1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	1885
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1886
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1887
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1888
1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	6	1889
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	5	1890
—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	1891
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1892
1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	6	1893
2	1	—	—	—	1	1	2	1	2	1	1	—	20	1894
—	—	1	—	1	1	—	2	4	1	—	—	—	17	1895
—	—	1	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	18	1896
1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	14	1897
2	1	—	2	—	—	—	2	1	1	—	1	—	27	1898
3	4	2	4	2	5	1	1	1	—	—	1	—	52	1899
3	2	2	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	47	1900
5	1	4	2	—	2	2	5	2	3	1	—	—	72	1901
5	—	3	4	3	9	—	3	4	2	1	2	—	92	1902
2	7	6	8	4	2	1	3	2	1	—	—	—	133	1903
13	8	10	5	8	4	7	10	2	2	1	3	—	181	1904
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	ej uppgifv.
40	26	35	27	20	25	16	35	24	14	7	9	11	741	Summa

Tab. 23. De manliga arbetarens

Ort.	Antal arbetare,					
	högst 1 år.	1—2 år.	2—3 år.	3—4 år.	4—5 år.	5—6 år.
1	2	3	4	5	6	7
Nylands län.						
Helsingfors	190	24	13	8	2	6
Öfriga städer	30	6	2	—	3	2
Landsbygden	24	2	2	2	2	—
Summa	244	32	17	10	7	8
Åbo och Björneborgs län.						
Städerna	59	14	6	3	3	3
Landsbygden	36	1	1	2	3	1
Summa	95	15	7	5	6	4
Tavastehus län.						
Städerna	55	10	7	5	1	—
Landsbygden	43	7	3	1	2	—
Summa	98	17	10	6	3	—
Viborgs län.						
Städerna	79	21	9	3	3	3
Landsbygden	124	11	9	8	1	1
Summa	203	32	18	11	4	4
S:t Michels län.						
Städerna	20	2	2	3	1	1
Landsbygden	11	1	2	1	—	—
Summa	31	3	4	4	1	1
Kuopio län.						
Städerna	40	3	7	2	—	—
Landsbygden	9	1	—	—	1	—
Summa	49	4	7	2	1	—
Vasa län.						
Städerna	64	6	2	1	4	1
Landsbygden	54	—	5	—	1	—
Summa	118	6	7	1	5	1
Uleåborgs län.						
Städerna	17	—	2	1	—	1
Landsbygden	3	—	—	—	—	—
Summa	20	—	2	1	—	1
Summa för städerna	554	86	50	26	17	17
Summa för landsbygden	304	23	22	14	10	2
Summa summarum	858	109	72	40	27	19

anställningstid hos senaste arbetsgivare.

som haft anställning under												Summa.
6-7 år.	7-8 år.	8-9 år.	9-10 år.	10-11 år.	11-12 år.	12-13 år.	13-14 år.	15-16 år.	16-17 år.	19-20 år.	ej uppge. tid.	
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
3	3	1	1	—	2	—	2	—	—	—	10	265
—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	5	51
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	51
4	4	1	2	—	3	1	2	—	—	—	32	367
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17	106
1	1	—	—	1	—	1	1	—	—	2	27	78
1	1	—	1	1	—	1	1	—	—	2	44	184
3	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	14	98
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	75
3	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	33	173
—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	17	138
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	28	184
1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	45	322
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	60
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	20
1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	15	80
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	15	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	90
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	45	185
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	37
8	5	3	4	1	4	—	3	1	1	—	97	876
4	1	—	—	—	—	3	2	—	—	2	144	532
12	6	3	4	1	4	3	5	1	1	2	241	1,408

Tab. 24. De kvinliga arbetarens

Or t.	Antal arbetare,				
	högst 1 år.	1-2 år.	2-3 år.	3-4 år.	4-5 år.
1	2	3	4	5	6
Nylands län.					
Helsingfors	150	17	8	6	2
Öfriga städer	4	—	—	—	1
Landsbygden	1	—	—	—	—
Summa	155	17	8	6	3
Åbo och Björneborgs län.					
Städerna	35	13	10	2	2
Landsbygden	40	8	4	3	4
Summa	75	21	14	5	6
Tavastehus län.					
Städerna	39	6	2	3	3
Landsbygden	33	4	5	2	—
Summa	72	10	7	5	3
Viborgs län.					
Städerna	9	—	—	1	—
Landsbygden	7	5	1	—	—
Summa	16	5	1	1	—
S:t Michels län.					
Städerna	2	—	—	—	—
Landsbygden	4	2	—	—	—
Summa	6	2	—	—	—
Kuopio län.					
Städerna	8	—	—	—	1
Landsbygden	3	—	1	—	—
Summa	11	—	1	—	1
Vasa län.					
Städerna	32	5	3	1	—
Landsbygden	6	1	1	1	—
Summa	38	6	4	2	—
Uleåborgs län.					
Städerna	32	5	6	1	—
Landsbygden	16	1	—	1	—
Summa	48	6	6	2	—
Summa för städerna	311	46	29	14	9
Summa för landsbygden	110	21	12	7	4
Summa summarum	421	67	41	21	13

anställningstid hos senaste arbetsgivare.

som haft anställning under									Summa.	
5-6 år.	6-7 år.	7-8 år.	8-9 år.	9-10 år.	10-11 år.	14-15 år.	30-35 år.	ej uppg. tid.		
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	2	2	1	3	—	—	1	32	223	1
—	—	1	1	—	—	—	—	1	10	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
1	2	3	2	3	—	—	1	33	234	4
2	—	1	—	—	—	1	—	19	85	5
1	—	—	—	1	—	—	—	18	78	6
3	—	1	—	1	—	1	—	37	164	7
—	—	—	—	—	—	—	—	13	66	8
1	1	—	—	—	—	—	—	15	61	9
1	1	—	—	—	—	—	—	28	127	10
—	—	—	—	—	—	—	—	3	13	11
—	—	—	—	—	—	—	—	5	18	12
—	—	—	—	—	—	—	—	8	31	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	15
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	16
—	—	—	1	—	—	—	—	1	11	17
—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	18
—	—	—	1	—	—	—	—	3	17	19
—	—	—	1	—	—	—	—	13	55	20
—	1	—	—	—	—	—	—	1	11	21
—	1	—	1	—	—	—	—	14	66	22
1	—	—	—	1	1	—	—	13	60	23
1	—	—	—	—	—	—	—	14	33	24
2	—	—	—	1	1	—	—	27	93	25
4	2	4	4	4	1	1	1	95	525	26
3	2	—	—	1	—	—	—	56	216	27
7	4	4	4	5	1	1	1	151	741	28

Tab. 25. Arbets-

Ort.	Antal arbetare, som arbeta följande									
	48 och mindre.		48—60		60—72		72—84		84—96	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nylands län										
Helsingfors	4	7	15	22	59	77	81	46	71	48
Lovisa	—	—	—	—	6	—	2	—	—	—
Borgå	—	—	1	—	6	—	14	1	8	1
Ekenäs	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
Hangö	—	—	6	—	—	—	—	4	—	—
Landsbygden	1	—	7	—	21	—	13	—	1	—
Summa	5	7	29	22	94	77	114	51	80	49
Åbo och Björneborgs län.										
Åbo	—	—	1	—	15	14	33	23	5	14
Björneborg	—	—	—	—	7	2	2	13	—	2
Raumo	—	—	3	—	—	—	6	—	—	—
Nystad	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Nådendal	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2
Mariehamn	—	—	1	2	—	—	5	—	—	—
Landsbygden	1	6	12	5	19	11	20	20	13	24
Summa	1	6	17	7	41	27	72	56	21	42
Tavastehus län.										
Tavastehus	—	—	—	—	3	—	6	3	6	—
Tammerfors	—	—	8	8	20	12	18	22	20	15
Landsbygden	5	8	9	1	24	4	24	28	12	10
Summa	5	8	17	9	47	16	48	53	38	25
Viborgs län.										
Viborg	2	4	11	6	18	—	11	—	14	—
Sordavala	—	—	—	—	6	—	6	—	—	—
Kexholm	2	—	—	—	1	—	3	—	2	—
Villmanstrand	—	—	—	—	—	—	6	—	5	—
Fredrikshamn	—	—	—	—	1	—	—	—	7	—
Kotka	1	—	2	1	7	—	6	—	1	—
Landsbygden	7	4	30	9	65	2	47	3	13	—
Summa	12	8	43	16	98	2	79	3	42	—

tid per vecka.

antal timmar i veckan.								Summa.		O r t.
96—108		108—120		120 och mer.		ej uppg.				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	1
Nylands län.										
24	19	5	—	2	—	4	4	265	223	Helsingfors
2	—	—	1	—	—	—	—	10	1	Lovisa
—	—	—	—	—	—	—	—	29	2	Borgå
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Ekenäs
—	—	—	—	—	—	—	3	6	7	Hangö
—	—	—	—	—	—	8	1	51	1	Landsbygden
26	19	5	1	2	—	12	8	367	234	Summa
Åbo och Björneborgs län.										
5	10	—	—	—	—	—	—	59	61	Åbo
—	—	—	—	—	—	3	3	12	20	Björneborg
—	—	—	—	—	—	2	—	11	—	Raumo
—	—	—	—	—	—	4	—	9	—	Nystad
3	—	—	—	—	—	—	—	7	2	Nådendal
—	—	2	—	—	—	—	—	8	2	Mariehamn
2	8	1	1	—	—	10	4	78	79	Landsbygden
10	18	3	1	—	—	19	7	184	164	Summa
Tavastehus län.										
2	2	—	—	—	—	—	—	17	5	Tavastehus
6	4	2	—	4	—	3	—	81	61	Tammerfors
1	10	—	—	—	—	—	—	75	61	Landsbygden
9	16	2	—	4	—	3	—	173	127	Summa
Viborgs län.										
17	—	1	2	—	—	—	—	74	12	Viborg
1	—	—	—	—	—	2	—	15	—	Sordavala
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	Kexholm
—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	Villmanstrand
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	Fredrikshamn
5	—	—	—	—	—	—	—	22	1	Kotka
19	—	—	—	—	—	3	—	184	18	Landsbygden
42	—	1	2	—	—	5	—	322	31	Summa

Tab. 25 (forts.).

Ort.	Antal arbetare, som arbeta följande									
	48 och mindre.		48—60		60—72		72—84		84—96	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
S:t Michels län										
S:t Michel	1	—	3	—	2	1	3	1	2	—
Heinola	1	—	1	—	2	—	4	—	1	—
Nyslott	—	—	—	—	7	—	4	—	—	—
Landsbygden	—	—	4	—	9	—	6	1	3	—
Summa	2	—	8	—	20	1	17	2	6	—
Kuopio län.										
Kuopio	1	—	10	4	10	—	2	—	—	—
Joensuu	—	—	4	—	10	—	12	4	5	—
Iisalmi	—	—	—	1	3	1	2	—	—	—
Landsbygden	2	2	—	—	7	—	2	—	5	—
Summa	3	2	14	5	30	1	18	4	10	—
Vasa län.										
Nikolaistad	1	5	6	5	13	12	11	13	5	6
Kaskö	—	—	2	—	1	—	1	1	—	—
Kristinestad	—	—	—	—	1	—	4	2	3	—
Nykarleby	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	14	2	—	4
Gamlakarleby	2	1	—	—	3	—	5	3	—	—
Jyväskylä	—	—	1	—	4	—	3	—	1	—
Landsbygden	12	4	11	1	13	—	23	2	19	3
Summa	15	10	21	6	35	12	61	23	28	13
Uleåborgs län.										
Uleåborg	—	1	—	—	3	2	3	10	6	13
Brahestad	—	9	3	—	—	—	—	—	—	—
Kemi	—	—	—	2	—	—	—	2	—	6
Torneå	—	—	—	—	—	—	1	6	—	4
Kajana	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
Landsbygden	2	8	1	1	1	5	3	11	1	7
Summa	2	18	4	3	12	7	7	29	7	30
Summa för städerna	15	27	79	51	218	121	278	156	165	115
Summa för landsbygden	30	32	74	17	159	22	138	65	67	44
Summa summarum	45	59	153	68	377	143	416	221	232	159

Arbets tid per vecka.

antal timmar i veckan.								Summa.		O r t.
96—108		108—120		120 och mer.		ej uppg.				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	1
S:t Michels län.										
1	—	1	—	—	—	—	—	13	2	S:t Michel
1	—	—	—	—	—	—	—	10	—	Heinola
—	—	—	—	—	—	1	—	12	—	Nyslott
1	—	—	—	—	—	2	6	25	7	Landsbygden
3	—	1	—	—	—	3	6	60	9	Summa
Kuopio län.										
—	—	—	—	—	—	—	—	23	4	Kuopio
—	—	—	—	—	—	1	1	32	5	Joensuu
—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	Iisalmi
—	—	—	—	—	—	4	4	20	6	Landsbygden.
—	—	—	—	—	—	5	5	80	17	Summa
Vasa län.										
—	—	—	—	—	—	2	1	38	42	Nikolaistad
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	Kaskö
—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	Kristinestad
—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	Nykarleby
—	—	—	—	—	—	3	—	17	6	Jakobstad
1	—	1	—	—	—	—	—	12	4	Gamlakarleby
5	—	—	—	—	—	—	—	14	—	Jyväskylä
—	—	—	—	—	—	12	1	90	11	Landsbygden
6	—	1	—	—	—	18	2	185	66	Summa
Uleåborgs län.										
2	1	—	—	—	—	2	1	16	28	Uleåborg
—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	Brahestad
—	2	—	—	—	—	—	—	—	12	Kemi
—	—	—	—	—	—	—	1	1	11	Torneå
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	Kajana
1	1	—	—	—	—	—	—	9	33	Landsbygden
3	4	—	—	—	—	2	2	37	93	Summa
75	38	12	3	6	—	28	14	876	525	Summa för städerna
24	19	1	1	—	—	39	16	532	216	Summa för landsbygden
99	57	13	4	6	—	67	30	1408	741	Summa summarum

Tab. 26. Raster under arbetstiden.

O r t.	Antal arbetare, som under arbetstiden . hafva raster om sammanlagdt													Summa.	
	1 t. och mindre.		1—2 t.		2—3 t.		3—4 t.		4—5 t.		5—6 t.				
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Nylands län.															
Helsingfors	59	40	18	62	13	8	1	3	—	—	—	—	91	113	
Lovisa	2	1	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	7	1	
Borgå	6	—	15	—	4	—	—	—	—	—	—	—	25	—	
Ekenäs	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	6	—	
Hangö	—	—	—	3	5	—	1	—	—	—	—	—	6	3	
Landsbygden	4	—	15	—	23	—	7	—	1	—	—	—	50	—	
Summa	71	41	53	65	49	8	11	3	1	—	—	—	185	117	
Åbo och Björneborgs län.															
Åbo	14	11	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20	12	
Björneborg	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	2	
Raumo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nystad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nådendal	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	
Mariehamn	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	
Landsbygden	16	10	16	10	17	—	3	1	—	—	—	—	52	21	
Summa	39	25	25	11	18	2	3	1	—	—	—	—	85	39	
Tavastehus län.															
Tavastehus	1	1	5	1	6	—	2	—	1	—	—	—	15	2	
Tammerfors	1	—	6	2	21	23	23	23	3	—	—	—	54	48	
Landsbygden	13	1	19	22	12	5	8	—	5	—	1	—	58	28	
Summa	15	2	30	25	39	28	33	23	9	—	1	—	127	78	
Viborgs län.															
Viborg	22	2	14	—	7	1	—	1	3	—	—	—	46	4	
Šordavala	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4	—	
Kexholm	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
Villmanstrand	—	—	—	—	4	—	6	—	1	—	—	—	11	—	
Fredrikshamn	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	
Kotka	1	—	4	—	7	—	1	—	—	—	—	—	13	—	
Landsbygden	34	4	61	11	35	—	9	—	1	—	—	—	140	15	
Summa	63	6	83	11	58	1	16	1	5	—	—	—	225	19	

Tab. 26 (forts.). Raster under arbetstiden.

O r t.	Antal arbetare, som under arbetstiden hafva raster om sammanlagdt														Summa.
	1 t. och mindre.		1—2 t.		2—3 t.		3—4 t.		4—5 t.		5—6 t.				
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
S:t Michels län.															
S:t Michel	1	—	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	8	2	
Heinola	—	—	1	—	5	—	1	—	—	—	1	—	8	—	
Nyslott	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	—	
Landsbygden	—	—	8	—	4	1	1	—	2	—	—	—	15	1	
Summa	5	—	15	2	14	1	2	—	3	—	2	—	41	3	
Kuopio län.															
Kuopio	21	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	4	
Joensuu	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	
Iisalmi	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
Landsbygden	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	4	
Summa	40	10	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	44	10	
Vasa län.															
Nikolaistad	7	5	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	15	11	
Kaskö	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Kristinestad	3	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	2	
Nykarleby	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Jakobstad	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Gamlakarleby	—	—	6	—	1	—	—	—	2	—	—	—	9	—	
Jyväskylä	6	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	
Landsbygden	21	5	15	1	8	1	4	—	2	—	—	—	50	7	
Summa	38	14	33	7	11	1	4	—	4	—	—	—	90	22	
Uleåborgs län.															
Uleåborg	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
Brahestad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kemi	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Torneå	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Landsbygden	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
Summa	1	17	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18	
Summa för städerna	172	89	107	77	92	34	37	27	11	—	2	—	421	227	
Summa för landsbygden	100	26	136	45	99	7	32	1	11	—	1	—	379	79	
Summa summarum	272	115	243	122	191	41	69	28	22	—	3	—	800	306	

Tab. 27. Natt-

O r t.	Antal arbetare, som hafva nattarbete under							
	7 o. mindre.		7—14		14—21		21—28	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nylands län.								
Helsingfors	27	32	7	15	3	33	14	14
Lovisa	—	—	1	—	—	—	—	—
Borgå	3	2	—	—	—	—	—	—
Ekenäs	—	—	6	—	—	—	—	—
Hangö	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	2	—	—	—	—	—	—	—
Summa	32	34	14	15	3	33	14	14
Åbo och Björneborgs län.								
Åbo	7	17	1	12	—	—	—	—
Björneborg	—	2	—	—	—	—	—	—
Raumo	—	—	—	—	—	—	—	—
Nystad	—	—	3	—	—	—	—	—
Nådendal	—	2	—	—	—	—	—	—
Mariehamn	—	—	—	—	1	2	—	—
Landsbygden	3	12	—	10	—	—	—	3
Summa	10	33	4	22	1	2	—	3
Tavastehus län.								
Tavastehus	1	1	11	—	—	—	—	—
Tammerfors	4	29	5	4	20	—	—	—
Landsbygden	16	19	5	3	1	—	—	—
Summa	21	49	21	7	21	—	—	—
Viborgs län.								
Viborg	—	2	3	4	1	—	6	—
Sordavala	—	—	—	—	—	—	—	—
Kexholm	—	—	—	—	2	—	—	—
Villmanstrand	—	—	10	—	—	—	—	—
Fredrikshamn	—	—	—	—	—	—	1	—
Kotka	2	—	—	—	—	—	1	—
Landsbygden	20	—	2	—	—	—	17	4
Summa	22	2	15	4	3	—	25	4

arbete per vecka.

följande antal timmar i veckan.								Summa.		O r t.
28—35		35—42		42—49		49—56				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1
Nylands län.										
15	23	31	10	100	14	1	1	198	142	Helsingfors
—	—	2	—	4	1	—	—	7	1	Lovisa
—	—	4	—	17	—	—	—	24	2	Borgå
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Ekenäs
—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	Hangö
—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	Landsbygden
15	23	37	10	128	15	1	1	244	145	Summa
Åbo o. Björneborgs län.										
—	—	15	1	15	—	—	—	38	30	Åbo
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Björneborg
—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	Raumo
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	Nystad
—	—	2	—	4	—	—	—	6	2	Nådendal
2	—	2	—	2	—	—	—	7	2	Mariehamn
11	—	2	—	6	4	1	—	23	29	Landsbygden
13	—	24	1	27	4	1	—	80	65	Summa
Tavastehus län.										
—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	Tavastehus
1	2	1	—	21	—	—	—	52	35	Tammerfors
—	—	—	—	—	—	—	—	22	22	Landsbygden
1	2	1	—	21	—	—	—	86	58	Summa
Viborgs län.										
3	—	—	—	5	—	25	—	43	6	Viborg
—	—	—	—	8	—	—	—	8	—	Sordavala
—	—	—	—	—	—	3	—	5	—	Kexholm
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	Villmanstrand
—	—	4	—	3	—	—	—	8	—	Fredrikshamn
3	—	1	—	2	—	8	—	17	—	Kotka
9	—	11	8	15	1	23	—	97	13	Landsbygden
15	—	16	8	33	1	59	—	188	19	Summa

Tab. 27 (forts.).

O r t.	Antal arbetare, som hafva nattarbete under							
	7 o. mindre.		7—14		14—21		21—28	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
S:t Michels län.								
S:t Michel	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyslott	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	5	1	—	—	—	—	—	—
Summa	5	1	—	—	—	—	—	—
Kuopio län.								
Kuopio	6	2	9	1	—	—	—	—
Joensuu	5	—	2	2	4	—	5	2
Iisalmi	—	—	1	—	—	—	—	—
Landsbygden	1	—	—	—	1	—	—	—
Summa	12	2	12	3	5	—	5	2
Vasa län.								
Nikolaistad	22	18	2	2	1	—	—	—
Kaskö	4	1	—	—	—	—	—	—
Kristinestad	3	—	—	—	—	—	—	—
Nykarleby	—	—	—	—	—	—	—	—
Jakobstad	—	—	—	—	—	—	—	—
Gamlakarleby	1	2	—	—	2	1	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	17	1	1	—	1	—	—	—
Summa	47	22	3	2	4	1	—	—
Uleåborgs län.								
Uleåborg	8	16	4	—	—	—	—	—
Brahestad	—	—	—	2	—	—	—	—
Kemi	—	3	—	2	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajana	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	10	2	4	—	1	—	—
Summa	8	29	6	8	—	1	—	—
Summa för städerna	93	129	65	44	34	36	27	16
Summa för landsbygden	64	43	10	17	3	1	17	7
Summa summarum	157	172	75	61	37	37	44	23

Nattarbete per vecka.

följande antal timmar i veckan.								Summa.		O r t.
28—35		35—42		42—49		49—56				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1
S:t Michels län.										
—	—	1	—	5	—	—	—	6	—	S:t Michel
3	—	2	—	2	—	—	—	7	—	Heinola
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nyslott
—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	Landsbygden
3	—	3	—	7	—	—	—	18	1	Summa
Kuopio län.										
4	—	—	—	—	—	—	—	19	3	Kuopio
—	—	—	—	—	—	—	—	16	4	Joensuu
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	Iisalmi
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	Landsbygden
4	—	—	—	—	—	—	—	38	7	Summa
Vasa län.										
—	—	—	—	—	—	—	—	25	20	Nikolaistad
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	Kaskö
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	Kristinestad
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nykarleby
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Jakobstad
—	—	—	—	2	—	—	—	5	3	Gamlakarleby
—	—	—	—	9	—	—	—	9	—	Jyväskylä
—	—	—	—	—	—	—	—	19	1	Landsbygden
—	—	—	—	11	—	—	—	65	25	Summa
Uleåborgs län.										
—	—	—	—	—	—	—	—	12	16	Uleåborg
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Brahestad
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	Kemi
—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	Torneå
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kajana
—	—	—	—	—	—	—	—	2	15	Landsbygden
—	2	—	—	—	—	—	—	14	40	Summa
31	27	68	11	205	15	37	1	560	279	Summa för städerna
20	—	13	8	22	5	24	—	173	81	Summa för landsbygden
51	27	81	19	227	20	61	1	733	360	Summa summarum

Tab. 28.

O r t.	Antal arbetare, som hafva söndagsarbete under							
	2 och mindre.		2—4		4—6		6—8	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nylands län.								
Helsingfors	7	8	27	23	55	8	91	—
Borgå	1	—	1	—	8	—	6	—
Ekenäs	—	—	—	—	—	—	2	—
Hangö	—	—	—	—	6	—	—	—
Summa	8	8	28	23	69	8	99	—
Åbo och Björneborgs län.								
Åbo	—	—	12	1	8	2	12	—
Nådendal	—	—	—	—	3	—	3	—
Mariehamn	—	2	2	—	4	—	—	—
Landsbygden	13	—	—	6	7	—	—	—
Summa	13	2	14	7	22	2	15	—
Tavastehus län.								
Tavastehus	1	2	—	—	10	—	5	—
Tammerfors	6	—	—	—	31	—	14	—
Landsbygden	10	—	—	—	—	—	—	—
Summa	17	2	—	—	41	—	19	—
Viborgs län.								
Viborg	1	2	2	—	16	—	7	—
Sordavala	—	—	—	—	2	—	6	—
Kexholm	—	—	—	—	2	—	—	—
Villmanstrand	—	—	5	—	5	—	—	—
Fredrikshamn	—	—	—	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	—	3	—	—	1
Landsbygden	4	2	1	—	3	—	17	1
Summa	5	4	8	—	31	—	30	2

Söndagsarbete.

följande antal timmar.								Summa.		O r t.
8—10		10—12		12—14		14—16				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1
Nylands län.										
31	—	5	—	3	—	1	—	220	39	Helsingfors
4	—	—	—	—	—	—	—	20	—	Borgå
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	Ekenäs
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Hangö
35	—	5	—	3	—	1	—	248	39	Summa
Åbo o. Björneborgs län.										
—	—	—	—	—	—	—	—	32	3	Åbo
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Nådendal
—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	Mariehamn
—	—	—	—	—	—	—	1	20	7	Landsbygden
—	—	—	—	—	—	—	1	64	12	Summa
Tavastehus län.										
—	—	—	1	—	—	—	—	16	3	Tavastehus
—	—	3	—	—	—	—	—	54	—	Tammerfors
—	—	—	—	1	—	—	—	11	—	Landsbygden
—	—	3	1	1	—	—	—	81	3	Summa
Viborgs län.										
7	2	8	—	16	—	10	—	67	4	Viborg
—	—	—	—	1	—	—	—	9	—	Sordavala
1	—	3	—	2	—	—	—	8	—	Kexholm
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	Villmanstrand
1	—	—	—	7	—	—	—	8	—	Fredrikshamn
9	—	4	—	3	—	2	—	21	1	Kotka
29	—	25	1	27	—	2	—	108	4	Landsbygden
47	2	40	1	56	—	14	—	231	9	Summa

Tab. 28 (forts.).

O r t.	Antal arbetare, som hafva söndagsarbete under							
	2 och mindre.		2—4		4—6		6—8	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
S:t Michels län.								
S:t Michel	—	—	1	—	6	—	—	—
Heinola	2	—	—	—	3	—	—	—
Landsbygden	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	3	—	1	—	9	—	1	—
Kuopio län.								
Kuopio	—	—	—	—	4	—	—	—
Vasa län.								
Nikolaistad	4	—	1	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	1	—
Summa	4	—	1	—	—	—	1	—
Uleåborgs län.								
Uleåborg	7	13	—	—	—	—	—	—
Kemi	—	3	—	—	—	—	—	—
Torneå	—	—	—	2	—	—	—	—
Landsbygden	—	2	—	—	—	—	—	—
Summa	7	18	—	2	—	—	—	—
Summa för städerna	29	30	51	26	166	10	147	1
Summa för landsbygden	28	4	1	6	10	—	18	1
Summa summarum	57	34	52	32	176	10	165	2

Söndagsarbete.

följande antal timmar.								Summa.		O r t.
8—10		10—12		12—14		14—16				
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	1
—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	S:t Michels län.
1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	S:t Michel
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	Heinola
										Landsbygden
1	—	—	—	—	—	—	—	15	—	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	Kuopio län.
										Kuopio
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	Vasa län.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	Nikolaistad
										Jyväskylä
—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	Summa
—	—	—	—	—	—	—	—	7	13	Uleåborgs län.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	Uleåborg
—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	Kemi
—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	Torneå
										Landsbygden
—	—	—	3	—	—	—	—	7	23	Summa
54	2	23	3	32	—	13	—	515	72	Summa för städerna
29	—	25	2	28	—	2	1	141	14	Summa för landsbygden
83	2	48	5	60	—	15	1	656	86	Summa summarum

Tab. 29. Lärningarnas arbetstid per vecka.

O r t.	Antal lärningar, som arbeta följ. antal timmar i veckan.									Summa.
	48 o. mindre.	48—60	60—72	72—84	84—96	96—108	108—120	120 o. mer.	ej uppg. tid.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nylands län.										
Helsingfors	—	4	13	31	34	15	2	2	—	101
Öfriga städer	—	—	1	5	6	—	—	—	—	12
Landsbygden	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Summa	—	4	14	38	40	15	2	2	—	115
Åbo o. Björneborgs län.										
Städerna	—	—	9	10	2	4	—	—	—	25
Landsbygden	—	—	4	1	1	—	—	—	—	6
Summa	—	—	13	11	3	4	—	—	—	31
Tavastehus län.										
Städerna	—	1	9	10	6	6	1	2	—	35
Landsbygden	—	1	8	7	2	—	—	—	—	18
Summa	—	2	17	17	8	6	1	2	—	53
Viborgs län.										
Städerna	1	1	7	6	6	4	—	—	—	25
Landsbygden	—	1	1	3	—	—	—	—	—	5
Summa	1	2	8	9	6	4	—	—	—	30
S:t Michels län.										
Städerna	—	—	5	3	—	2	—	—	1	11
Landsbygden	—	2	—	—	2	1	—	—	—	5
Summa	—	2	5	3	2	3	—	—	1	16
Kuopio län.										
Städerna	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3
Vasa län.										
Städerna	2	4	5	12	4	3	—	—	1	31
Landsbygden	—	2	—	3	6	—	—	—	1	12
Summa	2	6	5	15	10	3	—	—	2	43
Uleåborgs län.										
Städerna	—	1	3	2	—	—	—	—	—	6
Landsbygden	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Summa	—	1	3	2	—	1	—	—	—	7
Summa för städerna . .	3	12	54	79	58	34	3	4	2	249
Summa för landsbygden	—	6	13	16	11	2	—	—	1	49
Summa summarum	3	18	67	95	69	36	3	4	3	298

Tab. 30. Lärlingarnas nattarbete per vecka.

O r t.	Antal lärlingar, som hafva nattarbete under följande antal timmar i veckan.								Summa.
	7 o. mindre.	7—14	14—21	21—28	28—35	35—42	42—49	49—56	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nylands län.									
Helsingfors	14	5	1	3	7	14	42	—	86
Öfriga städer	1	—	—	—	—	2	8	—	11
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	15	5	1	3	7	16	50	—	97
Åbo och Björneborgs län.									
Städerna	2	—	—	—	1	8	5	—	16
Landsbygden	—	—	—	—	—	2	1	—	3
Summa	2	—	—	—	1	10	6	—	19
Tavastehus län.									
Städerna	1	9	5	—	—	—	10	—	25
Landsbygden	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Summa	5	9	5	—	—	—	10	—	29
Viborgs län.									
Städerna	—	4	1	—	—	1	7	1	14
Landsbygden	1	—	—	—	1	—	—	2	4
Summa	1	4	1	—	1	1	7	3	18
S:t Michels län.									
Städerna	—	—	—	—	1	3	—	—	4
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	1	3	—	—	4
Kuopio län.									
Städerna	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Vasa län.									
Städerna	10	—	2	—	—	—	5	—	17
Landsbygden	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Summa	11	—	3	—	—	—	5	—	19
Uleåborgs län.									
Städerna	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Landsbygden	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Summa	2	1	—	—	—	—	—	—	3
Summa för städerna	30	18	10	5	9	28	77	1	178
Summa för landsbygden	6	1	1	—	1	2	1	2	14
Summa summarum	36	19	11	5	10	30	78	3	192

T a b. 31. Lärlingarnas söndagsarbete.

O r t.	Antal lärlingar, som hafva söndagsarbete under följande antal timmar.								Summa.
	2 o. mindre.	2—4	4—6	6—8	8—10	10—12	12—14	14—16	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nylands län.									
Helsingfors	1	6	26	37	21	4	1	1	97
Öfriga städer	—	—	3	2	3	—	—	—	8
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	6	29	39	24	4	1	1	105
Åbo och Björneborgs län.									
Städerna	—	5	2	6	—	—	—	—	13
Landsbygden	2	—	1	—	—	—	—	—	3
Summa	2	5	3	6	—	—	—	—	16
Tavastehus län.									
Städerna	4	—	13	11	—	1	—	—	29
Landsbygden	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Summa	9	—	13	11	—	1	—	—	34
Viborgs län.									
Städerna	—	2	7	4	2	—	7	1	23
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	2	7	4	2	—	7	1	23
S:t Michels län.									
Städerna	1	—	2	—	1	—	—	—	4
Landsbygden	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Summa	2	—	2	1	1	—	—	—	6
Kuopio län.									
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vasa län.									
Städerna	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Uleåborgs län.									
Städerna	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa för städerna	11	13	53	60	27	5	8	2	179
Summa för landsbygden	8	—	1	1	—	—	—	—	10
Summa summarum	19	13	54	61	27	5	8	2	189

Tab. 32. Arbetare, som äro medlemmar af arbetareförening.

Arbetsort.	Antal arbetare, som äro medlemmar af arbetareförening.			Af dessa äro medlemmar af bagarefackafdelning.		
	m.	kv.	s:a.	m.	kv.	s:a.
1	2	3	4	5	6	7
Nylands län						
Helsingfors	71	6	77	70	2	72
Öfriga städer	2	—	2	2	—	2
Landsbygden	3	—	3	1	—	1
Summa	76	6	82	73	2	75
Åbo och Björneborgs län.						
Städerna	17	9	26	13	9	22
Landsbygden	5	—	5	3	—	3
Summa	22	9	31	16	9	25
Tavastehus län.						
Städerna	—	1	1	—	—	—
Landsbygden	5	2	7	2	—	2
Summa	5	3	8	2	—	2
Viborgs län.						
Städerna	13	—	13	11	—	11
Landsbygden	35	—	35	30	—	30
Summa	48	—	48	41	—	41
S:t Michels län.						
Städerna	3	—	3	1	—	1
Landsbygden	2	—	2	1	—	1
Summa	5	—	5	2	—	2
Kuopio län.						
Städerna	5	—	5	—	—	—
Vasa län.						
Städerna	29	6	35	20	1	21
Landsbygden	9	—	9	4	—	4
Summa	38	6	44	24	1	25
Uleåborgs län.						
Städerna	7	6	13	1	—	1
Summa för städerna	147	28	175	118	12	130
Summa för landsbygden	59	2	61	41	—	41
Summa summarum	206	30	236	159	12	171

Tab. 33. Arbetare, som äro delegare i understödkassor.

Arbetsställe.	Manliga arbetare.			Kvinliga arbetare.		
	ogifta tillhö- rande	gifta o. enkl. tillhörande	Summa.	ogifta tillhö- rande	gifta o. enkl. tillhörande	Summa.
	1 kassa.	1 kassa.		1 kassa.	1 kassa.	
1	2	3	4	5	6	7
Nylands län.						
Helsingfors	—	2	2	—	—	—
Åbo och Björneborgs län.						
Städerna	—	1	1	1	—	1
Tavastehus län.						
Städerna	—	1	1	—	—	—
Landsbygden	—	1	1	—	—	—
Summa	—	2	2	—	—	—
Viborgs län.						
Städerna	—	3	3	—	—	—
Landsbygden	1	1	2	—	—	—
Summa	1	4	5	—	—	—
Uleåborgs län.						
Städerna	—	2	2	2	—	2
Summa för städerna	—	9	9	3	—	3
Summa för landsbygden	1	2	3	—	—	—
Summa summarum	1	11	12	3	—	3

Tab. 34. Arbetare, som äro medlemmar af nykterhetsförening.

Arbetsort.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1	2	3	4
Nylands län.			
Helsingfors	15	13	28
Öfriga städer	1	—	1
Landsbygden	2	—	2
Summa	18	13	31
Åbo och Björneborgs län.			
Städerna	3	7	10
Landsbygden	5	3	8
Summa	8	10	18
Tavastehus län.			
Städerna	3	2	5
Landsbygden	3	—	3
Summa	6	2	8
Viborgs län.			
Städerna	20	1	21
Landsbygden	4	—	4
Summa	24	1	25
S:t Michels län.			
Städerna	2	—	2
Kuopio län.			
Städerna	4	1	5
Landsbygden	3	—	3
Summa	7	1	8
Vasa län.			
Städerna	14	5	19
Landsbygden	7	1	8
Summa	21	6	27
Uleåborgs län.			
Städerna	4	1	5
Summa för städerna	66	30	96
Summa för landsbygden	24	4	28
Summa summarum	90	34	124

Tab. 35. De manliga arbetare-
(Enligt arbetarenas
g = godt, tg = tämligen godt,

Ort.	10—17 år					18—29 år					30—39 år				
	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Nylands län.															
Helsingfors	35	—	1	—	36	167	16	4	—	187	26	2	2	—	30
Öfriga städer	10	2	—	—	12	22	4	—	—	26	3	3	—	—	6
Landsbygden	—	1	—	—	1	21	4	—	—	25	13	1	1	—	15
Summa	45	3	1	—	49	210	24	4	—	238	42	6	3	—	51
Åbo o. Björneborgs län.															
Städerna	20	1	—	—	21	46	7	2	—	55	13	2	2	—	17
Landsbygden	4	1	1	1	7	30	5	1	—	36	16	4	2	1	23
Summa	24	2	1	1	28	76	12	3	—	91	29	6	4	1	40
Tavastehus län.															
Städerna	25	4	—	—	29	44	4	1	—	49	9	1	2	—	12
Landsbygden	12	1	1	—	14	23	9	2	—	34	9	2	1	—	12
Summa	37	5	1	—	43	67	13	3	—	83	18	3	3	—	24
Viborgs län.															
Städerna	22	1	—	—	23	66	13	3	—	82	16	3	—	—	19
Landsbygden	16	—	1	—	17	84	1	3	—	88	46	2	—	—	48
Summa	38	1	1	—	40	150	14	6	—	170	62	5	—	—	67
S:t Michels län.															
Städerna	9	1	—	—	10	17	1	1	—	19	3	—	—	—	3
Landsbygden	5	—	—	—	5	8	1	1	—	10	5	2	—	—	7
Summa	14	1	—	—	15	25	2	2	—	29	8	2	—	—	10
Kuopio län.															
Städerna	13	5	—	—	18	26	7	—	1	34	1	2	—	—	3
Landsbygden	2	—	—	—	2	12	1	1	—	14	1	—	—	—	1
Summa	15	5	—	—	20	38	8	1	1	48	2	2	—	—	4
Vasa län.															
Städerna	18	4	—	—	22	39	15	1	—	55	6	1	3	—	10
Landsbygden	12	1	1	—	14	22	11	4	—	37	14	9	4	—	27
Summa	30	5	1	—	36	61	26	5	—	92	20	10	7	—	37
Uleåborgs län.															
Städerna	3	—	—	—	3	17	2	—	—	19	3	—	—	—	3
Landsbygden	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	1	—	4
Summa	4	—	—	—	4	17	2	—	—	19	5	1	1	—	7
Summa för städerna . .	155	18	1	—	174	444	69	12	1	526	80	14	9	—	103
Summa för landsbygden	52	4	4	1	61	200	32	12	—	244	106	21	9	1	137
Summa summarum	207	22	5	1	235	644	101	24	1	770	186	35	18	1	240

nas hälsotillstånd i olika åldrar.

egna uppgifter).

k = klent, d = dåligt.

40-49 år					50-59 år					60 år och öfver				ej uppgifv. ålder			Summa				
g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	d.	s:a	g.	tg.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
6	4	—	—	10	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	236	22	7	—	265
2	1	2	—	5	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	38	11	2	—	51
5	1	—	1	7	—	1	—	—	1	1	1	—	2	—	—	—	40	9	1	1	51
13	6	2	1	22	2	2	—	—	4	2	1	—	3	—	—	—	314	42	10	1	367
5	1	—	—	6	5	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	89	12	5	—	106
2	3	3	—	8	3	—	—	—	3	—	—	1	1	—	—	—	55	13	7	3	78
7	4	3	—	14	8	1	1	—	10	—	—	1	1	—	—	—	144	25	12	3	184
4	—	—	—	4	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	86	9	3	—	98
4	2	1	1	8	3	1	2	—	6	—	—	1	1	—	—	—	51	15	7	2	75
8	2	1	1	12	7	1	2	—	10	—	—	1	1	—	—	—	137	24	10	2	173
8	1	—	—	9	1	1	1	—	3	2	—	—	2	—	—	—	115	19	4	—	138
21	—	—	—	21	6	1	—	—	7	1	—	1	2	—	1	1	174	5	4	1	184
29	1	—	—	30	7	2	1	—	10	3	—	1	4	—	1	1	289	24	8	1	322
2	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	32	2	1	—	35
1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	20	3	1	1	25
3	—	—	—	3	1	—	—	1	2	1	—	—	1	—	—	—	52	5	2	1	60
3	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	44	15	—	1	60
1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	17	2	1	—	20
4	1	—	—	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	61	17	1	1	80
5	2	—	—	7	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	69	22	4	—	95
6	2	1	—	9	2	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	56	24	10	—	90
11	4	1	—	16	3	—	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	125	46	14	—	185
2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	26	2	—	—	28
3	—	—	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2	1	—	9
5	—	—	—	5	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	32	4	1	—	37
37	9	2	—	48	15	3	2	—	20	4	—	—	4	—	1	1	735	114	26	1	876
43	9	5	2	59	14	4	2	1	21	3	2	3	8	1	1	2	419	73	32	8	532
80	18	7	2	107	29	7	4	1	41	7	2	3	12	1	2	3	1,154	187	58	9	1,408

Tab. 36. De kvinnliga arbetare-
(Enligt arbetarens
g = godt, tg = tämligen godt,

Ort.	10—17 år			18—29 år					30—39 år				
	g.	tg.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Nylands län.													
Helsingfors	6	—	6	156	9	5	—	170	24	5	2	—	31
Öfriga städer	—	—	—	7	2	—	—	9	—	—	—	1	1
Landsbygden	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	7	—	7	163	11	5	—	179	24	5	2	1	32
Åbo o. Björneborgs län.													
Städerna	5	—	5	47	5	4	—	56	10	1	1	—	12
Landsbygden	12	—	12	41	4	4	1	50	6	3	—	—	9
Summa	17	—	17	88	9	8	1	106	16	4	1	—	21
Tavastehus län.													
Städerna	5	—	5	37	7	1	—	45	5	1	—	—	6
Landsbygden	10	1	11	33	4	1	—	38	5	2	—	—	7
Summa	15	1	16	70	11	2	—	83	10	3	—	—	13
Viborgs län.													
Städerna	—	—	—	9	—	1	—	10	—	1	—	—	1
Landsbygden	2	—	2	10	—	—	—	10	3	—	—	—	3
Summa	2	—	2	19	—	1	—	20	3	1	—	—	4
S:t Michels län.													
Städerna	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	5	—	—	—	5	—	—	1	—	1
Summa	1	—	1	6	—	—	—	6	—	—	1	—	1
Kuopio län.													
Städerna	1	—	1	6	1	1	—	8	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	2	—	1	—	3	1	—	1	—	2
Summa	1	—	1	8	1	2	—	11	1	—	1	—	2
Vasa län.													
Städerna	4	1	5	30	5	2	—	37	1	3	2	—	6
Landsbygden	—	—	—	6	—	2	—	8	2	—	—	—	2
Summa	4	1	5	36	5	4	—	45	3	3	2	—	8
Uleåborgs län.													
Städerna	3	—	3	30	5	2	—	37	7	—	—	1	8
Landsbygden	3	—	3	12	3	—	—	15	2	1	—	—	3
Summa	6	—	6	42	8	2	—	52	9	1	—	1	11
Summa för städerna	25	1	26	323	34	16	—	373	47	11	5	2	65
Summa för landsbygden	28	1	29	109	11	8	1	129	19	6	2	—	27
Summa summarum	53	2	55	432	45	24	1	502	66	17	7	2	92

nas hälsotillstånd i olika åldrar.

egna uppgifter)

k = klent, d = dåligt.

40—49 år					50—59 år					60 år och öfver					ej uppg. ålder		Summa				
g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a	g.	s:a	g.	tg.	k.	d.	s:a
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
5	3	1	—	9	2	—	—	—	2	—	1	—	—	1	4	4	197	18	8	—	223
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	1	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
5	3	1	—	9	2	—	—	—	2	—	1	—	—	1	4	4	205	20	8	1	234
5	—	—	—	5	2	2	—	—	4	—	1	—	—	1	2	2	71	9	5	—	85
2	3	—	—	5	1	—	—	—	1	1	—	1	—	2	—	—	63	10	5	1	79
7	3	—	—	10	3	2	—	—	5	1	1	1	—	3	2	2	134	19	10	1	164
4	1	—	—	5	2	1	—	—	3	2	—	—	—	2	—	—	55	10	1	—	66
5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	7	1	—	61
9	1	—	—	10	2	1	—	—	3	2	—	—	—	2	—	—	108	17	2	—	127
1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	—	13
2	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	18
3	—	—	—	3	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	29	1	1	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	1	—	9
1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	1	1	—	11
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6
2	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13	1	3	—	17
3	1	—	—	4	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	1	40	11	4	—	55
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	2	1	11
3	1	—	—	4	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	1	1	48	11	6	1	66
1	2	1	1	5	2	—	1	—	3	1	1	—	1	3	1	1	45	8	4	3	60
5	2	—	1	8	2	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	24	8	—	1	33
6	4	1	2	13	4	2	1	—	7	1	1	—	1	3	1	1	69	16	4	4	93
20	7	2	1	30	11	4	1	—	16	3	3	—	1	7	8	8	437	60	24	4	525
15	5	—	1	21	5	2	—	1	8	1	—	1	—	2	—	—	177	25	11	3	216
35	12	2	2	51	16	6	1	1	24	4	3	1	1	9	8	8	614	85	35	7	741

Tab. 37. Bland arbetarena
(Enligt arbetarens

Sjukdomens beskaffenhet.		Helsingfors		Öriga delar af Nylands län		Åbo och Björns län		Tavastehus län		Viborgs län	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Allmän svaghet	11	5	—	1	4	6	3	—	1	—
2	Lung- och strupåkommor	10	4	1	1	5	3	4	—	—	—
3	Lungsot och andra tuberkulösa åkommor	3	—	1	—	3	1	—	—	—	—
4	Magkatarrh	3	2	5	—	7	2	3	—	1	—
5	Bukhinneinflammation	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
6	Bräck	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
7	Mask	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
8	Hjärtåkommor	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Njurlidande	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Influenza	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Påssjuka	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
12	Ros	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Ekzem	3	—	3	—	2	—	6	1	1	—
14	Reumatism	2	1	1	—	6	3	2	1	—	—
15	Muskelförsträckning	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
16	Sjuka ben eller fötter (af ståendet) . .	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—
17	Ögonsjukdomar	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—
18	Öronsjukdomar	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1
19	Andra sjukdomar	9	1	—	—	1	3	1	—	2	—
20	Summa	48	18	12	4	32	22	20	2	7	1

förekommande sjukdomar.
egna uppgifter).

St Michels län	Knopio län		Vasa län		Uleåborgs län		Hela landet																Summa	
							under 20 år		20—29 år		30—39 år		40—49 år		50—59 år		60 år och öf- ver							
							m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33			
—	5	—	—	4	3	1	10	6	1	11	11	4	9	2	5	1	3	—	1	24	30			
—	—	—	—	1	3	—	—	2	5	2	5	4	5	2	5	1	1	1	2	1	23	11		
—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	3	2	—	—	1	—	—	—	1	—	7	2		
2	1	—	—	2	7	1	1	1	2	1	11	3	7	2	8	3	1	—	—	—	29	9		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	3	—	—	7	1		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—		
—	—	1	—	1	—	—	4	—	—	—	2	1	2	—	—	2	—	2	—	—	4	5		
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—		
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		
—	—	—	—	4	1	1	1	2	—	11	2	1	1	6	—	—	—	—	—	—	20	3		
—	1	—	—	1	2	—	1	6	—	—	2	2	5	1	4	3	2	5	1	2	14	13		
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—		
1	1	—	—	8	—	—	—	—	1	—	6	1	4	1	1	—	1	—	—	—	13	2		
2	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	2	1	2	1	—	1	—	—	—	—	5	3		
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	1	1	—	—	—	3	3		
2	—	—	—	2	—	1	3	2	—	8	2	3	1	2	3	1	1	2	—	18	7			
7	8	1	5	42	6	6	27	22	5	63	32	39	20	32	20	11	12	8	4	175	93			

Tab. 38. Arbetarens språk-

O r t	Svenskatalande						Finskatalande					
	besökt högre skola	folkskole-gångna	ej folkskoleg. läs- och skrivkun.	endast läs-kunniga	ej läs- och skrivkun.	Summa	besökt högre skola	folkskole-gångna	ej folkskoleg. läs- och skrivkun.	endast läs-kunniga	ej läs- och skrivkun.	Summa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nylands län.												
1 Helsingfors	—	7	5	—	—	12	—	164	169	32	—	365
2 Öfriga städer	1	5	—	—	—	6	—	15	4	—	—	19
3 Landsbygden	—	1	—	—	—	1	—	12	3	—	—	15
4 Summa	1	13	5	—	—	19	—	191	176	32	—	399
Åbo o. Björneborgs län.												
6 Städerna	1	4	—	—	—	5	—	70	48	12	3	133
7 Landsbygden	—	2	—	—	—	2	—	56	34	19	1	110
8 Summa	1	6	—	—	—	7	—	126	82	31	4	243
Tavastehus län.												
10 Städerna	—	—	—	—	—	—	—	73	60	6	1	140
11 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	41	60	12	—	114
12 Summa	—	—	—	—	—	—	1	114	120	18	1	254
Viborgs län.												
14 Städerna	—	—	—	—	—	—	3	68	29	6	—	106
15 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	59	19	7	6	91
16 Summa	—	—	—	—	—	—	3	127	48	13	6	197
S:t Michels län.												
18 Städerna	—	—	—	—	—	—	—	21	10	1	—	32
19 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	13	12	4	—	29
20 Summa	—	—	—	—	—	—	—	34	22	5	—	61
Kuopio län.												
22 Städerna	—	—	—	—	—	—	2	41	13	12	—	68
23 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	12	9	5	—	26
24 Summa	—	—	—	—	—	—	2	53	22	17	—	94
Vasa län.												
26 Städerna	—	19	6	1	—	26	—	41	28	4	—	73
27 Landsbygden	—	5	—	—	—	5	3	30	23	3	—	59
28 Summa	—	24	6	1	—	31	3	71	51	7	—	132
Uleåborgs län.												
30 Städerna	—	—	—	—	—	—	2	24	42	13	—	81
31 Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	7	23	9	—	40
32 Summa	—	—	—	—	—	—	3	31	65	22	—	121
33 Summa för städerna . .	2	35	11	1	—	49	7	517	403	86	4	1,017
34 Summa för landsbygden	—	8	—	—	—	8	5	230	183	59	7	484
35 Summa summarum	2	43	11	1	—	57	12	747	586	145	11	1,501

och bildningsförhållanden.

Svenska och finskatalande					Ryskatalande					Andra främmande språk talande					Döftamma	Ej uppgiftet	Summa sum- marum				
besökt högre skola	folkskole- gångna	ej folkskoleg. läs- och skriftkun.	endast läs- kuniga	Summa	besökt högre skola	folkskole- gångna	ej folkskoleg. läs- och skriftkun.	endast läs- kuniga	Summa	besökt högre skola	folkskole- gångna	ej folkskoleg. läs- och skriftkun.	endast läs- kuniga	Summa							
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
																					1
4	64	17	3	—	88	—	10	1	—	2	13	4	1	—	—	—	5	—	5	488	2
2	24	10	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	3
3	24	8	1	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	4
9	112	35	4	—	160	—	10	1	—	2	13	4	1	—	—	—	5	—	5	601	5
5	27	17	1	—	50	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	191	6
2	29	13	—	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	157	7
7	56	30	1	—	94	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	348	8
4	12	7	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	164	9
2	11	8	—	—	21	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	136	10
6	23	15	—	—	44	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	300	11
4	6	3	1	—	14	—	14	5	1	2	22	1	6	1	1	—	9	—	—	151	12
1	2	1	—	—	4	—	55	4	6	24	89	—	15	1	—	—	16	1	1	202	13
5	8	4	1	—	18	—	69	9	7	26	111	1	21	2	1	—	25	1	1	353	14
1	1	—	—	—	2	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	37	15
—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	16
1	2	2	—	—	5	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	69	17
1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	19
1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	20
9	32	9	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	150	21
4	20	10	1	—	35	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	101	22
13	52	19	1	—	85	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	251	23
2	3	2	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	24
—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	25
2	4	3	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	26
32	171	65	5	—	273	—	26	8	1	6	41	5	8	1	1	—	15	1	5	1,401	27
12	88	43	2	—	145	1	56	5	6	24	92	—	15	1	—	—	16	1	2	748	28
44	259	108	7	—	418	1	82	13	7	30	133	5	23	2	1	—	31	2	7	2,149	29
																					30
																					31
																					32
																					33
																					34

Tab. 39. Arbetarena fördelade efter tillvärk-

Tillväkningsart och yrkesspecialitet.	Antal arbetare															
	mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 Tillvärkn. af hvetebröd:																
2 Ugnsarbetare	—	—	—	1	—	1	—	2	1	—	—	2	2	—	—	—
3 Trägarbetare	—	—	—	—	1	—	—	2	1	2	2	2	1	1	5	4
4 3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	2	1	5	—
5 Lärlingar	—	—	—	—	1	—	6	—	—	—	11	1	14	—	16	—
6 Öfriga	—	1	—	4	1	2	1	5	1	11	7	12	4	8	5	14
7 Summa	—	1	—	5	3	3	7	9	5	13	24	17	23	10	31	18
8 Tillväkning af rågröd:																
9 Ugnsarbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
10 Trägarbetare	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1
11 3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Öfriga	—	1	—	—	—	5	—	1	—	3	—	5	1	5	—	4
13 Summa	—	1	—	—	—	5	—	2	—	4	—	6	1	6	—	5
14 Blandad tillväkning:																
15 Ugnsarbetare	—	1	—	—	—	1	—	5	—	2	—	1	1	3	1	14
16 Trägarbetare	—	1	—	—	—	1	—	3	—	3	5	2	1	10	2	18
17 3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	1
18 Lärlingar	1	—	3	—	2	—	1	—	10	—	6	—	4	2	8	—
19 Öfriga	—	5	—	1	1	9	—	4	1	10	—	13	1	30	1	36
20 Summa	1	7	3	1	3	11	1	12	14	16	12	16	7	45	12	69
21 Tilly. af konditorivaror:																
22 Konditorer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
23 Lärlingar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
24 Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—
25 Tilly. af vattenkringlor:																
26 Vattenkringelarb.	—	1	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	5	—	3	1
27 Sammandrag:																
28 Ugnsarbetare	—	1	—	1	—	2	—	7	1	3	—	3	3	3	1	14
29 Trägarbetare	—	1	—	—	1	1	—	6	1	5	7	5	2	12	7	23
30 3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	—	2	1	5	1
31 Lärlingar	1	—	3	—	3	—	7	—	11	—	17	1	18	2	27	—
32 Konditorer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
33 Vattenkringelarbetare	—	1	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	5	—	3	1
34 Öfriga	—	7	—	5	2	16	1	10	2	24	7	30	6	43	6	54
35 Summa summarum	1	10	3	6	6	19	10	23	27	33	37	41	36	61	49	93

ningsarter, yrkesspecialiteter och årsinkomst.

med en årsinkomst af

550-600 mk		600-650 mk		650-700 mk		700-750 mk		750-800 mk		800-850 mk		850-900 mk		900-950 mk		950-1,000 mk		1,000 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	2	2	6	—	2	2	2	—	4	5	—	7	—	5	—	6	—	85	2	116	24
3	5	3	9	—	2	6	2	6	—	9	—	15	—	23	3	15	—	52	—	151	31
7	1	6	5	3	2	3	2	10	—	2	1	5	—	6	1	7	—	22	—	83	13
27	—	38	—	35	—	14	—	16	—	5	—	2	—	5	—	—	—	—	—	191	1
10	9	9	7	4	3	4	5	5	3	12	3	6	1	11	1	7	1	23	1	110	91
48	17	58	26	51	9	29	11	37	7	33	4	35	1	50	5	35	1	182	3	651	160
—	—	—	1	—	4	—	1	1	1	—	1	1	—	—	—	4	—	4	1	10	10
—	1	—	3	1	2	—	1	1	—	2	1	4	—	1	1	2	—	1	—	12	13
—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
—	2	—	8	1	6	1	3	2	2	—	1	2	2	—	—	2	—	4	—	13	48
—	3	2	13	2	12	1	5	4	3	2	3	7	2	1	1	8	—	9	1	37	72
—	5	1	19	—	12	—	10	1	2	1	—	1	3	5	—	2	—	39	1	52	79
1	10	3	11	3	14	1	9	2	1	2	2	2	2	10	—	5	—	19	—	56	87
1	1	—	4	4	1	1	1	—	—	3	—	2	—	3	—	2	—	6	—	26	9
6	—	14	—	5	—	5	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	70	2
—	17	1	20	3	16	2	1	—	2	2	3	4	1	5	—	5	1	27	—	53	169
8	33	19	54	15	43	9	21	6	5	9	5	9	6	23	—	14	1	92	1	257	346
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	2	—	6	—	4	—	65	—	87	—
5	—	3	—	8	—	5	—	7	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	36	—
5	—	3	—	8	—	7	—	9	—	7	—	3	—	8	—	4	—	65	—	123	—
3	4	4	3	5	1	13	3	23	—	3	—	6	—	6	—	9	—	12	—	102	15
1	7	3	26	—	18	2	13	2	7	6	1	9	3	10	—	12	—	128	4	178	113
4	16	6	22	13	18	7	12	9	1	13	3	21	2	34	4	22	—	72	—	219	131
8	2	8	10	7	3	4	3	10	—	5	1	7	—	9	1	9	—	28	—	111	23
38	—	55	—	48	—	24	—	26	—	8	—	3	—	7	—	—	—	1	—	297	3
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	2	—	6	—	4	—	65	—	87	—
3	4	4	3	5	1	13	3	23	—	3	—	6	—	6	—	9	—	12	—	102	15
10	28	10	35	8	25	7	9	7	7	14	7	12	4	11	1	14	2	54	1	176	308
64	57	86	96	81	65	59	40	79	15	54	12	60	9	88	6	70	2	360	51	1,170	593

Tab. 40. Arbetarena fördelade efter till-

Tillvärningsart och arbetsorter.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärn. af hvetebrod.																
2	Nylands län.																
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3	1	—	1
4	Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Landsbygden	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
6	Summa	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	3	1	1	1
7	Åbo o. Björneborgs län.																
8	Städerna	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	4	2	—	—	3	8
9	Landsbygden	—	—	—	4	—	2	—	6	1	4	2	5	2	2	1	1
10	Summa	—	—	—	4	1	2	—	6	1	5	2	9	4	2	4	9
11	Tavastehus län.																
12	Städerna	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	3	3	8	4
13	Landsbygden	—	1	—	—	2	—	3	1	1	2	4	3	1	—	1	—
14	Summa	—	1	—	—	2	—	5	1	1	2	8	3	4	3	9	4
15	Viborgs län.																
16	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	4	—
17	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—
18	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	1	6	—
19	S:t Michels län.																
20	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	—	3	—
21	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—
22	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	3	—	3	—
23	Kuopio län.																
24	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	2	—
25	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	3	—	—	—	—
26	Summa	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	4	3	—	—	2	—
27	Vasa län.																
28	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	4	—
29	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	2	1	1
30	Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	—	1	3	5	1
31	Uleåborgs län.																
32	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	3
33	Landsbygden	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
34	Summa	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	1	—	1	3
35	Summa för städerna . .	—	—	—	—	1	—	3	1	2	2	14	5	18	5	25	16
36	Summa för landsbygden	—	1	—	5	2	3	4	8	3	11	10	12	5	5	6	2
37	Summa summarum	—	1	—	5	3	3	7	9	5	13	24	17	23	10	31	18

värkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

m e d e n å r s i n k o m s t a f

550—600 mk		600—650 mk		650—700 mk		700—750 mk		750—800 mk		800—850 mk		850—900 mk		900—950 mk		950—1,000 mk		1,000 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
5 4 1	— 1 —	10 5 1	1 5 —	23 1 —	2 — —	11 1 —	2 — —	18 — —	4 — —	6 — 6	— — —	6 3 1	— — —	6 6 5	— — —	8 2 1	1 — —	50 10 4	1 — —	148 32 20	14 6 1
10	1	16	6	24	2	12	2	18	4	12	—	10	—	17	—	11	1	64	1	200	21
8 2	3 —	17 2	5 —	3 2	6 —	2 2	5 —	2 3	— —	1 5	— —	3 5	1 —	5 3	3 —	2 —	— —	13 7	1 —	62 37	37 24
10	3	19	5	5	6	4	5	5	—	6	—	8	1	8	3	2	—	20	1	99	61
9 2	4 —	6 3	1 —	5 1	— —	3 2	1 —	2 4	1 —	2 3	2 1	6 1	— —	1 6	— —	4 3	— —	15 10	— —	70 47	16 8
11	4	9	1	6	—	5	1	6	1	5	3	7	—	7	—	7	—	25	—	117	24
3 —	3 —	4 2	6 —	3 2	— —	2 1	— —	6 —	— —	3 3	— —	1 —	— —	2 4	— —	3 5	— —	24 23	— —	62 43	9 1
3	3	6	6	5	—	3	—	6	—	6	—	1	—	6	—	8	—	47	—	105	10
1 —	— —	2 1	— —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	1 —	— —	2 —	— —	1 —	— —	2 1	— —	4 —	— —	24 2	— 3
1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	3	—	4	—	26	3
2 1	— —	3 —	— —	2 1	— —	1 1	2 —	— —	— —	1 —	— —	1 2	— —	2 —	— —	— —	— —	2 —	— —	20 8	3 4
3	—	3	—	3	—	2	2	—	—	1	—	3	—	2	—	—	—	2	—	28	7
6 2	4 —	1 1	7 1	4 3	1 —	2 1	1 —	— 2	1 —	— 1	— —	2 2	— —	3 5	— —	— 3	— —	8 5	— —	32 29	15 6
8	4	2	8	7	1	3	1	2	1	1	—	4	—	8	—	3	—	13	—	61	21
2 —	1 1	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 —	1 —	1 —	— —	— —	1 —	2 —	— 1	— —	7 —	1 —	13 2	10 3
2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	2	1	—	7	1	15	13
40 8	16 1	48 10	25 1	42 9	9 —	22 7	11 —	28 9	7 —	15 18	3 1	24 11	1 —	27 23	5 —	21 14	1 —	133 49	3 —	463 188	110 50
48	17	58	26	51	9	29	11	37	7	33	4	35	1	50	5	35	1	182	3	651	160

Tab. 40 (forts.) Arbetarena fördelade efter

Tillvärningsart och arbetsorter.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärningsart af rågröd.																
2	Nylands län.																
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
4	Åbo o. Björneborgs län.																
5	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1
6	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
7	Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	1
8	Tavastehus län.																
9	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
10	Landsbygden	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	5	—	4	—	2
11	Summa	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	5	—	4	—	3
12	Viborgs län.																
13	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	S:t Michels län.																
17	Landsbygden	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Vasa län.																
19	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
20	Uleåborgs län.																
21	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Summa för städerna . .	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	—	—	3
25	Summa för landsbygden	—	1	—	—	—	5	—	2	—	2	—	5	—	5	—	2
26	Summa summarum	—	1	—	—	—	5	—	2	—	4	—	6	1	6	—	5

tillvärkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

m e d e n å r s i n k o m s t a f

Summa		1,000 mk och öfver		950—1,000 mk		900—950 mk		850—900 mk		800—850 mk		750—800 mk		700—750 mk		650—700 mk		600—650 mk		550—600 mk	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
—	—	—	3	1	5	1	2	3	2	2	2	4	2	1	1	5	—	7	1	25	20
—	1	1	5	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	11
—	1	1	5	1	2	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	6	14
—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	5	1
—	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3
—	1	—	3	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	2	2	13	1	10	1	5	4	3	2	3	6	2	1	1	6	—	9	1	33	47
—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	25
—	3	2	13	2	12	1	5	4	3	2	3	7	2	1	1	8	—	9	1	37	72

Tab. 40 (forts.) Arbetarena fördelade efter

Tillvärkningssart och arbetsorter.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Blandad tillvärkning.																
2	Nylands län.																
3	Helsingfors	—	7	—	1	—	1	—	2	—	2	—	4	—	19	—	37
4	Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Summa	—	7	—	1	—	1	—	2	—	2	—	4	—	19	1	37
7	Åbo o. Björneborgs län.																
8	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	4
9	Landsbygden	—	—	—	—	—	4	—	6	2	5	1	2	—	6	1	7
10	Summa	—	—	—	—	—	4	—	6	2	5	2	2	—	7	4	11
11	Tavastehus län.																
12	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	8	—	10
13	Landsbygden	—	—	—	—	—	4	1	—	3	5	1	4	—	8	—	2
14	Summa	—	—	—	—	—	4	1	—	3	5	1	8	—	16	—	12
15	Viborgs län.																
16	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
17	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
18	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1
19	S:t Michels län.																
20	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
21	Landsbygden	—	—	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
22	Summa	—	—	1	—	3	—	—	2	1	—	—	—	2	—	—	—
23	Kuopio län.																
24	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—
25	Vasa län.																
26	Städerna	1	—	1	—	—	—	—	—	4	1	1	1	—	2	1	2
27	Landsbygden	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	6	—	3	—	1	—
28	Summa	1	—	2	—	—	1	—	—	7	1	7	1	3	2	2	2
29	Uleåborgs län.																
30	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	1	3
31	Landsbygden	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3
32	Summa	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3	1	1	—	—	1	6
33	Summa för städerna . .	1	7	1	1	—	1	—	4	5	4	4	10	3	31	10	56
34	Summa för landsbygden	—	—	2	—	3	10	1	8	9	12	8	6	4	14	2	13
35	Summa summarum	1	7	3	1	3	11	1	12	14	16	12	16	7	45	12	69

tillvärkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

med en årsinkomst af

Summa		1,000 mk och öfver		950-1,000 mk		900-950 mk		850-900 mk		800-850 mk		750-800 mk		700-750 mk		650-700 mk		600-650 mk		550-600 mk	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
—	14	3	28	4	22	1	9	2	3	2	3	2	1	1	—	2	—	7	—	24	153
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	10	3
—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	—	8	—	15	—
1	14	4	30	5	23	3	9	2	3	2	3	2	1	5	—	5	—	19	—	49	156
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	7	1	6	—	1	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	3	—	13	20
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	11	36
—	7	1	7	1	6	—	1	1	—	1	—	1	—	5	—	—	—	6	—	24	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	2	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	9	—
—	4	—	2	—	4	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	9	56
1	—	4	—	3	—	2	—	1	—	3	—	1	—	4	—	—	—	9	—	31	—
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	32	—	39	1
2	—	6	—	3	—	2	—	1	—	4	—	1	—	5	—	2	—	41	—	70	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	8	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	1	—	12	4
5	1	7	5	4	2	2	3	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	16	—	45	18
—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	2	—	4	—	6	—	31	2
5	2	7	5	4	2	4	3	1	—	2	—	2	1	2	—	5	—	22	—	76	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5	—	7	—	5	—	6	1	1	—	2	—	4	2	—	—	—	2	1	8	36
—	1	—	1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	15
—	6	—	8	—	7	—	7	1	2	—	2	—	4	2	—	—	1	3	1	9	51
7	25	16	53	15	41	5	20	4	4	6	5	7	6	11	—	7	—	42	1	144	269
1	8	3	1	—	2	4	1	2	1	3	—	2	—	12	—	7	1	50	—	113	77
8	33	19	54	15	43	9	21	6	5	9	5	9	6	23	—	14	1	92	1	257	346

Tab. 40 (forts.) Arbetarena fördelade efter

Tillvärningsart och arbetsorter.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärnings af konditori- varor.																
2	Nylands län.																
3	Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
4	Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
6	Åbo och Björneborgs län.																
7	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Tavastehus län.																
11	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
12	Viborgs län.																
13	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	S:t Michels län.																
17	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Vasa län.																
21	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Uleåborgs län.																
23	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
24	Summa för städerna . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—
25	Summa för landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Summa summarum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—

tillvärkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

med en årsinkomst af

Summa		1,000 mk och öfver		950-1,000 mk		900-950 mk		850-900 mk		800-850 mk		750-800 mk		700-750 mk		650-700 mk		600-650 mk		550-600 mk	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
4	—	1	—	7	—	4	—	7	—	6	—	1	—	4	—	1	—	19	—	55	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	4	—
4	—	1	—	7	—	4	—	7	—	6	—	1	—	4	—	3	—	21	—	59	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	10	—	12	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	10	—	13	—
—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	5	—	14	—
1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	17	—	22	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	6	—
1	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	22	—	28	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
5	—	3	—	8	—	6	—	8	—	7	—	3	—	8	—	4	—	59	—	115	—
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	8	—
5	—	3	—	8	—	7	—	9	—	7	—	3	—	8	—	4	—	65	—	123	—

Tab. 40 (forts.) Arbetarena fördelade efter

Tillvärningsart och arbetsorter.		A n t a l a r b e t a r e															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	v.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärkning af vatten- kringlor.																
2	Viborgs län.																
3	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2	—	1	1
5	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2	—	1	1
6	S:t Michels län.																
7	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Kuopio län.																
11	Städerna	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	3	—	2	—
12	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
13	Summa	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—	—	1	3	—	2	—
14	Vasa län.																
15	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
16	Summa för städerna . .	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	3	—	2	—
17	Summa för landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	2	—	1	1
18	Summa summarum	—	1	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	5	—	3	1

tillvärkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

m e d e n å r s i n k o m s t a f

Summa		1,000 mk och öfver		950—1,000 mk		900—950 mk		850—900 mk		800—850 mk		750—800 mk		700—750 mk		650—700 mk		600—650 mk		550—600 mk	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	3	3	3	3	—	12	3	17	—	3	—	1	—	6	—	5	—	1	—	2	—
68	10																				
2	3	3	3	3	—	12	3	17	—	3	—	3	—	6	—	5	—	8	—	70	10
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—
4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—
—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	6	—
1	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	1	—	2	—	20	3
5	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	1	1	—	5	—	—	—	3	—	—	—	2	—	2	—	25	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
1	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	24	3
2	4	4	3	4	—	12	3	20	—	3	—	4	—	6	—	8	—	8	—	78	12
3	4	4	3	5	1	13	3	23	—	3	—	6	—	6	—	9	—	12	—	102	15

Tab. 40 (forts.) Arbetarena fördelade efter

Tillvärningsart och arbetsorter.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Sammandrag:																
2	Nylands län.																
3	Helsingfors	—	7	—	1	—	1	1	2	—	2	1	5	4	21	1	39
4	Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
5	Landsbygden	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
6	Summa	—	7	—	2	—	1	1	2	—	2	1	5	4	21	3	39
7	Åbo o. Björneborgs län.																
8	Städerna	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	4	2	1	6	13	—
9	Landsbygden	—	—	—	4	—	6	—	13	3	9	3	7	2	9	2	8
10	Summa	—	—	—	4	1	6	—	13	3	12	4	11	4	10	8	21
11	Tavastehus län.																
12	Städerna	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	4	3	11	10	15
13	Landsbygden	—	2	—	—	2	6	4	1	4	9	5	12	1	12	1	4
14	Summa	—	2	—	—	2	6	6	1	4	9	9	16	4	23	11	19
15	Viborgs län.																
16	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	—	6	—
17	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	3	1	3	2
18	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	10	1	9	2
19	S:t Michels län.																
20	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	4	—	3	—
21	Landsbygden	—	—	1	—	3	3	—	—	1	2	—	1	1	—	—	—
22	Summa	—	—	1	—	3	3	—	2	1	2	4	1	5	—	3	—
23	Kuopio län.																
24	Städerna	—	1	—	—	—	—	2	1	4	—	3	1	4	1	6	—
25	Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	3	—	—	—	—
26	Summa	—	1	—	—	—	—	3	1	5	1	5	4	4	1	6	—
27	Vasa län.																
28	Städerna	1	—	1	—	—	—	—	—	4	1	2	2	1	3	5	2
29	Landsbygden	—	—	1	—	—	1	—	1	4	1	8	1	3	2	2	1
30	Summa	1	—	2	—	—	1	—	1	8	2	10	3	4	5	7	3
31	Uleåborgs län.																
32	Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	1	—	—	2	6
33	Landsbygden	—	—	—	—	—	2	—	3	—	3	—	—	1	—	—	3
34	Summa	—	—	—	—	—	2	—	3	1	5	3	1	1	—	2	9
35	Summa för städerna . .	1	8	1	1	1	1	5	5	9	8	19	17	25	37	40	75
36	Summa för landsbygden	—	2	2	5	5	18	5	18	18	25	18	24	11	24	9	18
37	Summa summarum	1	10	3	6	6	19	10	23	27	33	37	41	36	61	49	93

tillvärkningsarter, arbetsorter och årsinkomst.

med en årsinkomst af

550—600 mk		600—650 mk		650—700 mk		700—750 mk		750—800 mk		800—850 mk		850—900 mk		900—950 mk		950—1,000 mk		1,000 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
9 5 1	14 1 —	14 5 2	32 7 —	35 2 —	29 1 —	17 1 2	13 — —	30 — —	9 — —	16 — 6	5 — —	13 3 1	3 — —	12 6 9	1 — —	16 7 1	1 — —	83 16 12	2 — —	252 46 35	187 9 1
15	15	21	39	37	30	20	13	30	9	22	5	17	3	27	1	24	1	111	2	333	197
8 2	5 6	19 2	17 —	4 3	13 1	2 3	7 —	2 4	— —	2 5	— —	6 6	1 —	8 6	3 —	3 1	— —	26 10	1 —	90 52	68 63
10	11	21	17	7	14	5	7	6	—	7	—	12	1	14	3	4	—	36	1	142	131
9 2	8 1	7 3	4 —	5 1	4 —	4 2	3 —	2 4	2 —	3 3	2 1	7 3	— —	4 7	— —	4 4	— —	20 10	— —	84 56	53 48
11	9	10	4	6	4	6	3	6	2	6	3	10	—	11	—	8	—	30	—	140	101
5 3	3 3	9 7	7 3	7 5	— 1	5 13	— 3	9 18	— —	6 7	— —	4 2	— —	6 11	— —	4 12	— —	53 67	— —	122 156	10 13
8	6	16	10	12	1	18	3	27	—	13	—	6	—	17	—	16	—	120	—	278	23
1 —	— —	2 2	— —	1 1	— —	— —	— —	1 —	— —	1 —	— —	2 —	— —	1 1	— —	2 4	— —	7 1	— —	29 15	2 6
1	—	4	—	2	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2	—	6	—	8	—	44	8
3 1	— —	4 —	2 —	5 1	2 —	2 1	2 —	2 3	— —	1 —	— —	5 2	— —	4 —	— —	2 1	— —	5 —	— —	52 13	10 4
4	—	4	2	6	2	3	2	5	—	1	—	7	—	4	—	3	—	5	—	65	14
11 2	6 2	9 1	15 1	8 3	6 —	4 3	5 —	— 3	1 —	— 3	1 —	4 2	1 —	3 7	— —	1 7	— —	27 12	— —	81 61	43 10
13	8	10	16	11	6	7	5	3	1	3	1	6	1	10	—	8	—	39	—	142	53
2 —	6 2	— —	7 1	— —	6 2	— —	6 1	1 —	2 1	1 —	3 —	— —	4 —	3 —	2 —	— 1	— 1	10 1	2 —	23 3	47 19
2	8	—	8	—	8	—	7	1	3	1	3	—	4	3	2	1	1	11	2	26	66
53 11	43 14	69 17	91 5	67 14	61 4	35 24	36 4	47 32	14 1	30 24	11 1	44 16	9 —	47 41	6 —	39 31	1 1	247 113	5 —	779 391	429 164
64	57	86	96	81	65	59	40	79	15	54	12	60	9	88	6	70	2	360	5	1,170	593

Tab. 41. Arbetarena fördelade efter

Tillvärningsart och åldersklasser.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärkn. af hvetebröd.																
2	Under 18 år	—	—	—	2	1	—	5	—	3	4	19	2	15	3	19	1
3	18 till 30 år	—	1	—	1	1	3	1	7	2	9	5	12	8	5	11	15
4	30 till 45 år	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	2	—	2
5	45 till 60 år	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
6	60 år och öfver	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
7	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Summa	—	1	—	5	3	3	7	9	5	13	24	17	23	10	31	18
9	Tillvärkning af rågröd.																
10	Under 18 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1
11	18 till 30 år	—	1	—	—	—	4	—	2	—	2	—	5	1	6	—	4
12	30 till 45 år	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
14	Summa	—	1	—	—	—	5	—	2	—	4	—	6	1	6	—	5
15	Blandad tillvärkning.																
16	Under 18 år	1	—	3	—	2	6	—	2	9	3	5	3	7	3	8	7
17	18 till 30 år	—	4	—	1	1	4	1	9	5	11	6	12	—	38	2	54
18	30 till 45 år	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	2	2	8
19	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
20	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
21	ej uppgifven	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Summa	1	7	3	1	3	11	1	12	14	16	12	16	7	45	12	69
23	Tillv. af konditorivaror.																
24	Under 18 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
25	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
26	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	60 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—
30	Tillv. af vattenkringlor.																
31	Under 18 år	—	1	—	—	—	—	2	—	7	—	—	—	4	—	1	1
32	18 till 30 år	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	2	—
33	30 till 45 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	45 till 60 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Summa	—	1	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	5	—	3	1
36	Sammandrag.																
37	Under 18 år	1	1	3	2	3	6	7	2	19	8	24	6	26	6	31	10
38	18 till 30 år	—	6	—	2	2	11	2	18	8	22	12	31	10	49	15	73
39	30 till 45 år	—	1	—	1	—	2	—	1	—	2	—	4	—	4	2	10
40	45 till 60 år	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—
41	60 år och öfver	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—
42	ej uppgifven	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Summa summarum	1	10	3	6	6	19	10	23	27	33	37	41	36	61	49	93

tillväkningsarter, åldersklasser och årsinkomst.

med en årsinkomst af

550-600 mk		600-650 mk		650-700 mk		700-750 mk		750-800 mk		800-850 mk		850-900 mk		900-950 mk		950-1,000 mk		1,000 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
28	2	20	2	13	1	4	—	4	—	1	—	1	—	5	—	2	—	—	—	140	17
19	12	37	23	37	8	20	9	31	6	26	2	28	1	37	5	24	1	120	3	407	123
—	2	—	—	1	—	4	2	2	1	4	1	5	—	8	—	6	—	48	—	78	15
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	2	—	13	—	20	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4	1
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
48	17	58	26	51	9	29	11	37	7	33	4	35	1	50	5	35	1	182	3	651	160
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	3	2	11	2	12	1	4	4	3	2	3	5	1	1	1	4	—	6	—	28	62
—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	4	—	3	1	9	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13
—	3	2	13	2	12	1	5	4	3	2	3	7	2	1	1	8	—	9	1	37	72
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
4	2	7	2	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	52	31
3	28	12	44	11	38	5	16	5	4	8	4	6	5	19	—	10	—	55	—	149	272
—	3	—	6	1	2	1	5	1	1	—	1	2	1	3	—	3	—	26	1	39	35
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	11	—	15	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
8	33	19	54	15	43	9	21	6	5	9	5	9	6	23	—	14	1	92	1	257	346
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
5	—	3	—	5	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	23
—	—	—	—	3	—	3	—	6	—	6	—	3	—	7	—	3	—	40	—	72	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	24	—	27	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
5	—	3	—	8	—	7	—	9	—	7	—	3	—	8	—	4	—	65	—	123	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
2	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	30
1	3	2	2	3	1	10	3	12	—	2	—	5	—	4	—	4	—	7	—	54	2
—	1	1	1	—	—	2	—	10	—	1	—	1	—	1	—	3	—	5	—	24	31
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	4	32
3	4	4	3	5	1	13	3	23	—	3	—	6	—	6	—	9	—	12	—	102	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
39	4	31	4	23	3	11	—	6	—	1	—	1	—	5	—	2	1	—	—	233	36
23	46	53	80	56	59	39	32	58	13	44	9	47	7	68	6	45	1	228	3	710	53
—	6	1	9	2	2	8	8	13	2	6	2	10	2	13	—	16	—	106	2	177	37
—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	—	2	—	2	—	6	—	24	—	41	38
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	6	39
1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	40
64	57	86	96	81	65	59	40	79	15	54	12	60	9	88	6	70	2	360	51	1,170	593

Tab. 42. Arbetarena fördelade efter

Tillvärkningssart och arbetstid.		Antal arbetare															
		mindre än 200 mk		200—250 mk		250—300 mk		300—350 mk		350—400 mk		400—450 mk		450—500 mk		500—550 mk	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Tillvärk. af hvetebrod.																
2	Mindre än 2 år	—	1	—	2	1	3	6	2	4	9	19	9	13	6	18	7
3	2 till 10 år	—	—	—	2	1	—	—	4	1	4	5	8	6	4	12	11
4	10 till 20 år	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—
5	20 år och öfver	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
6	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—
7	Summa	—	1	—	5	3	3	7	9	5	13	24	17	23	10	31	18
8	Tillvärkning af rågbrod.																
9	Mindre än 2 år	—	1	—	—	—	5	—	2	—	—	—	2	1	4	—	4
10	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	—	1
11	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
12	Summa	—	1	—	—	—	5	—	2	—	4	—	6	1	6	—	5
13	Blandad tillvärkning.																
14	Mindre än 2 år	1	4	3	1	2	6	1	6	10	11	5	13	6	27	9	39
15	2 till 10 år	—	—	—	—	1	5	—	6	4	4	6	3	1	17	2	30
16	10 till 20 år	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
17	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
18	ej uppgifven	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa	1	7	3	1	3	11	1	12	14	16	12	16	7	45	12	69
20	Tilly. af konditorivaror.																
21	Mindre än 2 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
22	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
23	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
24	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—
27	Tilly. af vattenkringlor.																
28	Mindre än 2 år	—	1	—	—	—	—	2	—	5	—	—	2	4	—	1	—
29	2 till 10 år	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	2	1
30	10 till 20 år	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	20 år och öfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	ej uppgifven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Summa	—	1	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	5	—	3	1
34	Sammandrag.																
35	Mindre än 2 år	1	7	3	3	3	14	9	10	19	20	24	26	24	37	30	50
36	2 till 10 år	—	—	—	2	2	5	—	10	8	11	11	15	8	22	17	43
37	10 till 20 år	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	1	—	1	1	1	—
38	20 år och öfver	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—
39	ej uppgifven	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—
40	Summa summarum	1	10	3	6	6	19	10	23	27	33	37	41	36	61	49	93

tillvärkningsarter, arbetstid och årsinkomst.

m e d e n å r s i n k o m s t a f

550—600 mk		600—650 mk		650—700 mk		700—750 mk		750—800 mk		800—850 mk		850—900 mk		900—950 mk		950—1,000 mk		1,000 mk och öfver		Summa	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
29 15 — 1 3	9 8 — — —	33 22 1 — 2	11 14 1 — —	20 30 — 1 —	5 4 — — —	7 17 1 4 —	1 10 — — —	6 26 5 — —	2 3 2 — —	2 19 7 5 —	1 3 — — —	— 27 4 4 —	— 1 — — —	— 40 4 6 —	— 4 — — —	1 19 11 5 —	— 1 — — —	1 81 61 39 —	— 2 1 — —	159 321 95 67 9	69 83 7 — 1
48	17	58	26	51	9	29	11	37	7	33	4	35	1	50	5	35	1	182	3	651	160
— — —	2 1 —	2 — —	7 6 —	1 1 —	5 7 —	1 — —	1 4 —	2 2 —	1 2 —	— 2 —	— 3 —	— 6 1	— 2 —	— 1 —	— 1 —	1 2 5	— — —	— 3 6	— 1 —	8 17 12	34 35 3
—	3	2	13	2	12	1	5	4	3	2	3	7	2	1	1	8	—	9	1	37	72
7 1 — — —	15 17 1 — —	8 10 1 — —	30 21 1 — 2	5 8 1 1 1	21 21 — — —	3 5 — 1 —	8 9 2 1 1	— 5 — 1 —	1 3 1 — —	— 8 — 1 —	1 4 — — —	— 5 3 1 —	2 4 — — —	— 16 5 1 1	— — — — —	— 8 4 2 — —	1 — — — —	— 39 28 25 —	— — 1 — —	60 119 43 33 2	186 144 8 3 5
8	33	19	54	15	43	9	21	6	5	9	5	9	6	23	—	14	1	92	1	257	346
5 — — — —	— — — — —	2 — — — 1	— — — — —	6 1 — — 1	— — — — —	1 5 — 1 —	— — — — —	4 4 — 1 —	— — 6 — —	— — 1 — —	— — — — —	— — 3 — —	— — — — —	— 6 2 — —	— — — — —	2 — 1 1 —	— — — — —	— 26 26 13 —	— — — — —	20 54 31 16 2	— — — — —
5	—	3	—	8	—	7	—	9	—	7	—	3	—	8	—	4	—	65	—	123	—
— 3 — — —	1 3 — — —	— 3 1 — —	1 2 — — —	— 5 — — —	— — — — —	— 6 5 1 1	— 3 — — —	3 10 7 3 —	— — — — —	— 1 2 — —	— — — — —	1 4 1 — —	— — — — —	1 3 — 2 —	— — — — —	— 4 1 4 —	— — — — —	— — 4 3 5	— 4 — — —	17 49 20 15 1	5 10 — — —
3	4	4	3	5	1	13	3	23	—	3	—	6	—	6	—	9	—	12	—	102	15
41 19 — 1 3	27 29 1 — —	45 35 3 — 3	49 43 2 — 2	32 45 1 — 2	31 33 — 1 —	12 33 6 7 1	10 26 2 1 1	15 47 12 5 —	4 8 3 — —	2 36 10 6 —	2 10 — — —	1 45 9 5 —	2 7 — — —	1 66 11 9 1	1 5 — — —	1 35 22 12 —	1 153 124 82 —	— 2 3 — —	264 560 201 131 14	294 272 18 3 6	
64	57	86	96	81	65	59	40	79	15	54	12	60	9	88	6	70	2	360	5	1,170	593

Tab. 43. De manliga arbetarens årslöner

Ort.	Ugnsarbetare.						Trägarbe-		
	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner. <i>Smk.</i>	Deras sam- manlagda vät- det af lönen in i natura. <i>Smk.</i>	Lönen in na- tura i % af hela lönen. %	Lägstia pro- centen. %	Högsta pro- centen. %	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner. <i>Smk.</i>	Deras sam- manlagda vät- det af lönen in i natura. <i>Smk.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nylands län.									
Helsingfors	41	56,470	19,476	34.5	21.3	61.2	33	32,866	15,750
Öfriga städer	14	15,360	6,204	40.3	30.2	52.3	10	10,032	4,764
Landsbygden	5	4,946	2,058	41.6	36.6	50.6	5	4,192	2,058
Summa	60	76,776	27,738	36.1	21.3	61.2	48	47,090	22,572
Åbo o. Björneborgs län.									
Städerna	17	19,152	7,788	40.6	13.8	100.0	21	17,305	9,720
Landsbygden	9	8,392	3,396	40.5	0.0	52.2	11	9,190	4,386
Summa	26	27,544	11,184	40.6	0.0	100.0	32	26,495	14,106
Tavastehus län.									
Städerna	13	14,820	5,652	38.2	28.7	51.6	16	14,498	7,266
Landsbygden	5	5,626	2,478	44.0	35.2	59.7	13	11,104	6,168
Summa	18	20,446	8,130	39.9	28.7	59.7	29	25,602	13,434
Viborgs län.									
Städerna	19	22,037	8,424	38.3	0.0	100.0	26	25,162	12,048
Landsbygden	14	17,113	6,096	36.0	30.0	47.8	23	23,539	9,660
Summa	33	39,150	14,520	37.1	0.0	100.0	49	48,701	21,708
S:t Michels län.									
Städerna	6	5,842	2,658	45.5	33.1	68.9	4	3,386	1,686
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	2	1,952	1,056
Summa	6	5,842	2,658	45.5	33.1	68.9	6	5,338	2,742
Kuopio län.									
Städerna	6	5,336	2,616	49.0	40.3	100.0	7	5,598	3,234
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	5	3,275	1,980
Summa	6	5,336	2,616	49.0	40.3	100.0	12	8,873	5,214
Vasa län.									
Städerna	17	18,816	7,164	38.1	2.2	79.7	20	17,284	7,976
Landsbygden	8	7,198	3,414	47.4	38.9	91.5	16	12,026	6,036
Summa	25	26,014	10,578	40.7	2.2	91.5	36	29,310	14,012
Uleåborgs län.									
Städerna	4	4,392	1,468	33.4	7.1	48.1	6	7,188	3,624
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	1,056	432
Summa	4	4,392	1,468	33.4	7.1	48.1	7	8,244	4,056
Summa för städerna . .	137	162,225	61,450	37.9	0.0	100.0	143	133,319	66,068
Summa för landsbygden	41	43,275	17,442	40.3	0.0	91.5	76	66,334	31,776
Summa summarum	178	205,500	78,892	38.5	0.0	100.0	219	199,653	97,844

fördelade på penninglön och lön in natura.

tare.			Tredje och fjärde arbetare.						Lärlingar.					
Lönen in natura i % af hela lönen.	Lägstä procent.	Högsta procent.	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.	Därut sammanlagda värdet af lön in natura.	Lönen in natura i % af hela lönen.	Lägstä procent.	Högsta procent.	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.	Därut sammanlagda värdet af lön in natura.	Lönen in natura i % af hela lönen.	Lägstä procent.	Högsta procent.
%	%	%												
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
														1
47.9	24.8	70.6	21	20,036	9,780	48.9	34.2	100.0	74	51,842	34,442	66.5	0.0	100.0
47.5	42.1	53.8	4	3,456	1,920	55.5	51.2	68.7	12	7,252	5,472	75.5	64.6	88.4
49.1	45.1	57.7	2	1,892	852	45.1	45.1	45.1	2	1,254	978	78.2	66.4	90.2
														4
47.9	24.8	70.6	27	25,384	12,552	49.4	34.2	100.0	88	60,348	40,892	67.8	0.0	100.0
														5
														6
56.2	43.4	87.0	11	7,520	5,124	68.1	38.1	100.0	25	15,250	11,976	78.8	66.7	87.6
47.7	42.9	65.9	6	4,118	2,622	63.6	54.2	100.0	6	2,988	2,240	75.0	56.5	89.4
														8
53.2	42.9	87.0	17	11,638	7,746	66.8	38.1	100.0	31	18,238	14,216	78.1	56.5	89.4
														9
														10
50.1	38.0	65.5	2	2,016	996	49.3	48.0	51.4	30	17,450	12,936	74.3	53.8	100.0
55.5	43.7	100.0	3	2,776	1,608	57.8	50.5	75.4	18	8,512	6,360	74.7	0.0	100.0
														11
														12
52.5	38.0	100.0	5	4,792	2,604	54.4	48.0	75.4	48	25,962	19,296	74.2	0.0	100.0
														13
														14
47.8	35.6	85.9	23	21,003	11,166	53.2	32.4	78.6	21	12,395	10,044	81.0	59.7	100.0
41.1	30.2	87.7	12	11,686	5,028	43.0	33.4	70.3	5	3,300	2,436	73.8	64.3	85.4
														15
														16
44.6	30.2	87.7	35	32,689	16,194	49.5	32.4	78.6	26	15,695	12,480	79.5	59.7	100.0
														17
														18
49.7	40.9	71.2	2	1,182	882	74.7	64.6	88.1	11	5,319	4,512	84.8	64.3	100.0
54.2	50.6	57.6	—	—	—	—	—	—	5	1,662	1,236	74.5	54.6	100.0
														19
														20
51.3	40.9	71.2	2	1,182	882	74.7	64.6	88.1	16	6,981	5,748	82.3	54.6	100.0
														21
														22
57.8	38.3	82.5	13	7,980	5,640	70.7	41.6	100.0	3	1,564	1,404	90.0	84.0	100.0
60.4	50.7	83.2	1	412	372	90.3	90.3	90.3	—	—	—	—	—	—
														23
														24
58.8	38.3	83.2	14	8,392	6,012	71.7	41.6	100.0	3	1,564	1,404	90.0	84.0	100.0
														25
														26
46.1	0.0	100.0	5	2,717	2,196	80.7	75.0	85.1	30	16,667	12,274	73.5	0.0	83.9
50.3	0.0	91.5	2	804	624	77.6	69.7	85.3	12	5,871	4,640	79.0	58.3	100.0
														27
														28
47.8	0.0	100.0	7	3,521	2,820	80.1	69.7	85.3	42	22,538	16,914	75.2	0.0	100.0
														29
														30
50.4	35.7	61.5	4	3,320	1,704	51.3	31.6	88.4	6	3,268	2,728	83.4	74.1	100.0
40.8	40.8	40.8	—	—	—	—	—	—	1	495	420	84.8	84.8	84.8
														31
														32
49.2	35.7	61.5	4	3,320	1,704	51.3	31.6	88.4	7	3,763	3,148	83.7	74.1	100.0
														33
49.7	0.0	100.0	85	69,230	39,408	56.9	31.6	100.0	212	131,007	95,788	73.1	0.0	100.0
47.9	0.0	100.0	26	21,688	11,106	51.2	33.4	100.0	49	24,082	18,310	76.0	0.0	100.0
														34
														35
48.9	0.0	100.0	111	90,918	50,514	55.6	31.6	100.0	261	155,089	114,098	73.6	0.0	100.0
														36

Industrist.

Tab. 43 (forts.) De manliga arbetarens årslöner

Ort.	Konditoriarbetare.						Vat-	
	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner. <i>Sm.</i>	Deras sam- manlagda vär- det af lön in naturs. <i>Sm.</i>	Lönen in na- tura i % af hela lönen. %	Lägstas pro- centen. %	Högsta pro- centen. %	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner. <i>Sm.</i>
1	26	27	28	29	30	31	32	33
Nylands län.								
Helsingfors	55	53,742	24,974	46.5	0.0	79.8	—	—
Öfriga städer	4	4,832	1,872	38.8	29.6	46.7	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	59	58,574	26,846	45.8	0.0	79.8	—	—
Åbo o. Björneborgs län.								
Städerna	12	15,768	5,652	35.8	29.6	52.9	—	—
Landsbygden	1	720	—	0.0	0.0	0.0	—	—
Summa	13	16,488	5,652	34.3	0.0	52.9	—	—
Tavastehus län.								
Städerna	14	13,560	5,988	44.1	25.9	77.8	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	14	13,560	5,988	44.1	25.9	77.8	—	—
Viborgs län.								
Städerna	22	27,399	10,596	38.7	25.4	79.2	2	1,889
Landsbygden	6	6,770	2,106	31.1	0.0	40.2	68	52,663
Summa	28	34,169	12,702	37.1	0.0	79.2	70	54,552
S:t Michels län.								
Städerna	2	2,716	864	31.8	30.4	33.6	2	1,812
Landsbygden	1	1,188	408	34.3	34.3	34.3	4	3,268
Summa	3	3,904	1,272	32.6	30.4	34.3	6	5,080
Kuopio län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	20	13,080
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	5	3,696
Summa	—	—	—	—	—	—	25	16,776
Vasa län.								
Städerna	4	4,236	2,112	49.8	39.4	84.0	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	1,092
Summa	4	4,236	2,112	49.8	39.4	84.0	1	1,092
Uleåborgs län.								
Städerna	2	1,564	1,044	66.9	53.6	100.0	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	1,564	1,044	66.9	53.6	100.0	—	—
Summa för städerna . .	115	123,817	53,102	42.8	0.0	100.0	24	16,781
Summa för landsbygden	8	8,678	2,514	29.0	0.0	40.2	78	60,719
Summa summarum	123	132,495	55,616	42.1	0.0	100.0	102	77,500

fördelade på penninglön och lön in natura.

tenkringelarbetare.				Öfriga.					
Högsta pro- centen.	Lägstä pro- centen.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Därf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner.	Därf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Lägstä pro- centen.	Högsta pro- centen.
%	%	%	Smc.		Smc.	Smc.	%	%	%
34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
—	—	—	—	28	24,886	12,734	51.1	16.7	100.0
—	—	—	—	2	1,844	1,020	55.4	43.7	82.6
—	—	—	—	21	20,574	9,318	45.2	35.0	78.1
—	—	—	—	51	47,304	23,072	48.8	16.7	100.0
—	—	—	—	4	2,648	1,620	61.1	0.0	100.0
—	—	—	—	19	15,224	6,708	44.1	0.0	83.8
—	—	—	—	23	17,872	8,328	46.5	0.0	100.0
—	—	—	—	9	4,608	3,936	85.4	72.4	100.0
—	—	—	—	17	14,020	6,072	43.4	0.0	72.2
—	—	—	—	26	18,628	10,008	53.8	0.0	100.0
840	44.4	37.6	52.5	9	5,316	3,912	73.5	65.5	81.9
17,190	32.6	0.0	75.6	28	30,253	11,592	38.4	0.0	70.3
18,030	33.0	0.0	75.6	37	35,569	15,504	43.6	0.0	81.9
816	45.1	39.2	53.1	2	1,988	732	36.8	26.3	51.0
1,836	56.1	34.0	73.2	3	1,832	882	48.2	33.9	100.0
2,652	52.2	34.0	73.2	5	3,820	1,614	42.3	26.3	100.0
2,352	18.0	4.2	75.6	3	2,188	1,356	61.9	48.7	100.0
900	24.3	7.4	66.7	2	1,224	732	60.0	52.1	79.3
3,252	19.4	4.2	75.6	5	3,412	2,088	61.2	48.7	100.0
—	—	—	—	5	4,866	2,358	48.4	39.4	86.1
372	34.1	34.1	34.1	22	19,480	8,516	43.7	0.0	75.0
372	34.1	34.1	34.1	27	24,346	10,874	44.7	0.0	86.1
—	—	—	—	1	1,332	552	41.5	41.5	41.5
—	—	—	—	1	952	432	45.4	45.4	45.4
—	—	—	—	2	2,284	984	43.2	41.5	45.4
4,008	23.9	4.2	75.6	63	49,676	28,220	56.8	0.0	100.0
20,298	33.4	0.0	75.6	113	103,559	44,252	42.5	0.0	100.0
24,306	31.4	0.0	75.6	176	153,235	72,472	47.4	0.0	100.0

Tab. 44. De kvinnliga arbetarens årslöner

Ort.	Ugnsarbetare.						Tråg-	
	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.	Deras sammanlagda värdet af lön in natura.	Lönen in natura i % af hela lönen.	Lägsteprocenten.	Högsteprocenten.	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.
		<i>Smk.</i>						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nylands län.								
Helsingfors	50	31,344	18,564	59.3	0.0	75.0	52	29,220
Öfriga städer	3	1,920	1,224	63.8	61.5	65.5	2	1,236
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	53	33,264	19,788	59.4	0.0	75.0	54	30,456
Åbo o. Björneborgs län.								
Städerna	13	8,768	5,232	59.7	0.0	75.8	8	5,984
Landsbygden	13	5,492	3,492	63.6	0.0	100.0	1	360
Summa	26	14,260	8,724	61.1	0.0	100.0	9	6,344
Tavastehus län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Viborgs län.								
Städerna	2	1,248	912	73.0	71.7	74.5	5	2,976
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	1,248	912	73.0	71.7	74.5	5	2,976
S:t Michels län.								
Städerna	1	348	228	65.5	65.5	65.5	1	300
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	348	228	65.5	65.5	65.5	1	300
Kuopio län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	2	936
Landsbygden	1	432	312	72.2	72.2	72.2	3	1,206
Summa	1	432	312	72.2	72.2	72.2	5	2,142
Vasa län.								
Städerna	15	9,864	6,552	66.5	52.0	82.5	22	13,428
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	1	348
Summa	15	9,864	6,552	66.5	52.0	82.5	23	13,776
Uleåborgs län.								
Städerna	9	7,243	4,196	57.9	0.0	79.2	28	17,814
Landsbygden	6	3,107	2,287	73.5	65.2	100.0	6	2,804
Summa	15	10,350	6,483	62.3	0.0	100.0	34	20,618
Summa för städerna . .	93	60,735	36,908	60.8	0.0	82.5	120	71,894
Summa för landsbygden	20	9,031	6,091	67.5	0.0	100.0	11	4,718
Summa summarum	113	69,766	42,999	61.6	0.0	100.0	131	76,612

fördelade på penninglön och lön in natura.

arbetare.				Tredje och fjärde arbetare.					
Daraf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Lägstä pro- centen.	Högsta pro- centen.	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner.	Daraf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Lägstä pro- centen.	Högsta pro- centen.
<i>Små.</i>	%	%	%		<i>Små.</i>	<i>Små.</i>	%	%	%
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
19,728	67.6	0.0	100.0	—	—	—	—	—	—
840	67.7	64.0	71.7	1	564	384	68.1	68.1	68.1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20,568	67.7	0.0	100.0	1	564	384	68.1	68.1	68.1
4,008	67.0	53.3	74.1	5	3,180	2,136	67.2	29.6	80.8
—	0.0	0.0	0.0	—	—	—	—	—	—
4,008	63.2	0.0	74.1	5	3,180	2,136	67.2	29.6	80.8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,280	76.5	71.7	79.2	3	1,872	1,272	68.0	60.0	71.7
—	—	—	—	2	1,044	852	81.9	78.0	85.5
2,280	76.5	71.7	79.2	5	2,916	2,124	72.7	60.0	85.5
240	80.0	80.0	80.0	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
240	80.0	80.0	80.0	—	—	—	—	—	—
444	47.4	0.0	71.2	3	2,112	1,572	74.5	71.2	75.8
858	70.9	65.2	76.7	—	—	—	—	—	—
1,302	60.8	0.0	76.7	3	2,112	1,572	74.5	71.2	75.8
9,648	72.0	45.9	80.0	4	2,268	1,604	70.7	63.6	76.0
228	65.5	65.5	65.5	—	—	—	—	—	—
9,876	71.6	45.9	80.0	4	2,268	1,604	70.7	63.6	76.0
12,932	72.7	0.0	97.2	5	3,736	2,952	79.0	66.7	90.3
1,944	69.4	58.3	78.7	—	—	—	—	—	—
14,876	72.2	0.0	97.2	5	3,736	2,952	79.0	66.7	90.3
50,120	69.7	0.0	100.0	21	13,732	9,920	72.4	29.6	90.3
3,030	64.2	0.0	78.7	2	1,044	852	81.9	78.0	85.5
53,150	69.4	0.0	100.0	23	14,776	10,772	72.8	29.6	90.3

Tab. 44 (forts.) De kvinliga arbetarens årslöner

Ort.	Lärlingar.						Vat.	
	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.	Deras sammanlagda värdet af lön in natura.	Deras sammanlagda värdet af lön in hela lönen.	Lönerna procent.	Högsta procent.	Antal arbetare.	Deras sammanlagda årslöner.
1	20	21	22	23	24	25	26	27
Nylands län.								
Helsingfors	—	—	—	—	—	—	—	—
Öfriga städer	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Åbo och Björneborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavastehus län.								
Städerna	1	480	360	75.0	75.0	75.0	—	—
Landsbygden	2	918	738	80.4	78.1	83.1	—	—
Summa	3	1,398	1,098	78.4	75.0	83.1	—	—
Viborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	10	6,385
Summa	—	—	—	—	—	—	10	6,385
S:t Michels län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	3	1,292
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	3	1,292
Vasa län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	2	976
Summa	—	—	—	—	—	—	2	976
Uleåborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa för städerna . .	1	480	360	75.0	75.0	75.0	3	1,292
Summa för landsbygden	2	918	738	80.4	78.1	83.1	12	7,361
Summa sammanlagt	3	1,398	1,098	78.4	75.0	83.1	15	8,653

fördelade på penninglön och lön in natura.

tenkringelarbetare.				Öfriga.					
Högsta pro- centen.	Lägstia pro- centen.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Däraf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Antal arbetare.	Deras sam- manlagda årslöner.	Däraf sam- manlagda vär- det af lön in natura.	Lönen in na- tura i % af hela lönen.	Lägstia pro- centen.	Högsta pro- centen.
%	%	%	%		Små.	Små.	%	%	%
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
—	—	—	—	85	50,004	33,444	66.9	0.0	84.9
—	—	—	—	3	1,812	1,368	75.6	75.2	76.0
—	—	—	—	1	212	212	100.0	100.0	100.0
—	—	—	—	89	52,028	35,024	67.4	0.0	100.0
—	—	—	—	42	24,374	16,404	67.2	0.0	84.1
—	—	—	—	49	19,596	14,334	73.1	0.0	100.0
—	—	—	—	91	43,970	30,738	69.9	0.0	100.0
—	—	—	—	52	29,304	21,096	72.0	50.0	100.0
—	—	—	—	46	19,058	13,746	72.3	0.0	100.0
—	—	—	—	98	48,362	34,842	72.0	0.0	100.0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
906	14.2	0.0	72.0	1	666	426	64.0	64.0	64.0
906	14.2	0.0	72.0	1	666	426	64.0	64.0	64.0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	2,065	1,530	74.3	71.2	77.7
—	—	—	—	6	2,065	1,530	74.3	71.2	77.7
120	9.3	0.0	16.7	2	1,152	912	79.3	65.5	100.0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
120	9.3	0.0	16.7	2	1,152	912	79.3	65.5	100.0
—	—	—	—	2	1,008	912	90.3	82.6	100.0
696	71.3	67.4	76.4	7	3,300	2,320	70.3	62.0	100.0
696	71.3	67.4	76.4	9	4,308	3,232	75.0	62.0	100.0
—	—	—	—	5	3,222	2,332	72.4	60.3	90.1
—	—	—	—	7	3,958	2,361	59.6	15.7	87.4
—	—	—	—	12	7,180	4,693	65.4	15.7	90.1
120	9.3	0.0	16.7	191	110,876	76,468	68.9	0.0	100.0
1,602	21.8	0.0	76.4	117	48,855	34,929	71.6	0.0	100.0
1,722	19.9	0.0	76.4	308	159,731	111,397	69.7	0.0	100.0

Tab. 45. Arbetarens medelinkomst per år inom

Yrkesspecialitet.	Under 18 år				18 till 30 år			
	m.		kv.		m.		kv.	
	antal	Små.	antal	Små.	antal	Små.	antal	Små.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tillvärkn. af hvetebrod:								
1 Ugnarbetare	1	360	1	564	76	1,135	20	648
2 Trägarbetare	11	635	2	492	115	921	25	623
3 3:dje och 4:de arbetare	18	646	1	624	53	839	11	665
4 Lärningar	85	561	1	426	105	664	—	—
5 Öfriga	25	531	12	424	58	872	67	525
6 Summa	140	571	17	452	407	877	123	577
Tillvärkning af rågbrod:								
8 Ugnarbetare	—	—	—	—	6	1,020	7	727
9 Trägarbetare	—	—	—	—	9	845	12	612
10 3:dje och 4:de arbetare	—	—	—	—	2	630	1	600
11 Öfriga	—	—	3	453	11	913	42	545
12 Summa	—	—	3	453	28	894	62	580
Blandad tillvärkning:								
14 Ugnarbetare	1	472	—	—	31	1,128	60	591
15 Trägarbetare	2	500	5	444	38	841	76	597
16 3:dje och 4:de arbetare	2	390	4	613	21	841	4	578
17 Lärningar	44	480	—	—	25	603	2	486
18 Öfriga	3	600	22	444	34	974	131	523
19 Summa	52	484	31	466	149	891	273	559
Tillvärkning af konditorivaror:								
21 Konditorer	—	—	—	—	56	1,197	—	—
22 Lärningar	21	636	—	—	16	787	—	—
23 Summa	21	636	—	—	72	1,105	—	—
Tillvärkning af vattenkringlor:								
25 Vattenkringelarb.	20	473	2	349	54	804	11	610
26 Summa summarum	233	549	53	456	710	898	469	568

olika yrkesspecialiteter, kön och åldersklasser.

30 till 45 år				45 till 60 år				60 år och öfver				Summa			
m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.		m.		kv.	
antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.	antal	fm.
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
30	1,308	3	454	8	1,233	—	—	1	1,200	—	—	116	1,180	24	620
18	1,085	3	434	7	979	1	312	—	—	—	—	151	922	31	586
9	1,094	—	—	1	1,140	—	—	1	954	—	—	82	830	12	662
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190	618	1	426
21	948	9	595	4	870	1	608	2	563	1	241	110	803	90	516
78	1,135	15	535	20	1,067	2	460	4	820	1	241	649	847	158	556
4	1,016	2	1,074	—	—	—	—	—	—	1	360	10	1,019	10	760
3	1,157	1	636	—	—	—	—	—	—	—	—	12	923	13	614
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	630	1	600
2	1,527	3	628	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1,008	48	545
9	1,176	6	778	—	—	—	—	—	—	1	360	37	962	72	588
14	1,105	16	657	6	1,248	1	699	—	—	1	480	52	1,123	78	604
13	1,019	5	514	3	1,029	—	—	—	—	1	300	56	880	87	580
1	1,050	1	648	2	738	—	—	—	—	—	—	26	807	9	602
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	525	2	486
11	1,081	12	531	4	1,037	1	480	1	834	—	—	53	977	166	512
39	1,068	34	591	15	1,080	2	589	1	834	2	390	256	846	342	553
27	1,361	—	—	2	885	—	—	1	1,028	—	—	86	1,239	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	701	—	—
27	1,361	—	—	2	885	—	—	1	1,028	—	—	123	1,077	—	—
24	874	2	621	4	909	—	—	—	—	—	—	102	760	15	577
177	1,121	57	597	41	1,047	4	525	6	857	4	345	1,167	867	587	559

Tab. 46. Arbetarens hyresbelopp

O r t.	Antal arbetare som betala en månads- hyra af							Uppgifven hyra.
	mindre än 5 mk.	från 5 till 10 mk.	från 10 till 15 mk.	från 15 till 20 mk.	från 20 till 25 mk.	från 25 till 30 mk.	30 mk och högre.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nylands län.								
Helsingfors	—	—	—	—	3	1	1	22
Öfriga städer	—	—	5	2	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	5	—	—	—	—	2
Summa	—	—	10	2	3	1	1	27
Åbo o. Björneborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	4	—	—	—	—	8
Summa	—	—	4	—	—	—	—	11
Tavastehus län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	7
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	5
Summa	—	—	—	—	—	—	—	12
Viborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	7
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	41
Summa	—	—	—	—	—	—	—	48
S:t Michels län.								
Städerna	—	1	—	—	—	—	—	1
Landsbygden	2	—	3	—	—	—	—	—
Summa	2	1	3	—	—	—	—	1
Kuopio län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	4
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	—	—	—	—	5
Vasa län.								
Städerna	3	11	11	2	—	—	—	9
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	4
Summa	3	11	11	2	—	—	—	13
Uleåborgs län.								
Städerna	—	—	—	—	—	—	—	3
Landsbygden	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	3
Summa för städerna	3	12	16	4	3	1	1	59
Summa för landsbygden	2	—	12	—	—	—	—	61
Summa summarum	5	12	28	4	3	1	1	120

och arten af deras lön in natura.

Antal arbetare som hafva																	
fri bostad.		fri kost.		fri tvätt.	tvättpengar.	fri bostad, fri kost och fri tvätt.		fri bostad, fri kost och tvätt-pengar.		fri bostad och fri kost.		fri bostad och fri tvätt.	fri kost och fri tvätt.		fri kost och tvättpengar.		
m.	kv.	m.	kv.	kv.	m.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	m.	kv.	m.	kv.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
—	2	10	—	1	—	175	158	3	2	55	14	—	4	—	1	—	
—	—	1	—	—	—	36	9	—	—	—	—	—	9	—	—	—	
—	—	2	—	—	—	28	1	—	—	—	—	—	4	—	1	—	
—	2	13	—	1	—	239	168	3	2	55	14	—	17	—	2	—	
—	—	—	—	—	—	75	53	—	—	13	13	—	1	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	43	40	—	—	1	21	—	2	—	2	—	
—	—	—	—	—	—	118	93	—	—	14	34	—	3	—	2	—	
—	—	3	—	—	—	70	52	2	—	5	2	—	4	—	—	—	
1	—	—	—	—	—	48	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	
1	—	3	—	—	—	118	52	3	—	6	2	—	7	—	—	—	
—	—	4	—	—	—	82	9	4	—	29	1	—	2	—	—	—	
3	3	11	—	—	—	75	5	1	—	41	—	—	—	—	—	—	
3	3	15	—	—	—	157	14	5	—	70	1	—	2	—	—	—	
—	—	1	—	—	—	27	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
—	—	—	—	—	—	10	6	—	—	—	—	—	2	—	3	—	
—	—	1	—	—	—	37	8	—	—	—	—	—	2	—	4	—	
13	2	1	—	—	—	34	6	—	—	—	—	3	1	—	—	—	
3	—	—	1	—	—	10	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
16	2	1	1	—	—	44	8	—	—	—	1	3	1	—	—	—	
—	—	4	—	—	1	43	37	1	—	7	—	—	10	—	11	6	
—	—	1	—	—	—	54	8	—	—	4	1	—	—	1	—	—	
—	—	5	—	—	1	97	45	1	—	11	1	—	10	1	11	6	
1	—	1	—	—	—	18	45	—	—	3	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	2	19	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
1	—	1	—	—	—	20	64	—	—	4	—	—	—	—	—	—	
14	4	25	—	1	1	560	371	10	2	112	30	3	31	—	13	6	
7	3	14	1	—	—	270	81	2	—	48	23	—	11	1	6	—	
21	7	39	1	1	1	830	452	12	2	160	53	3	42	1	19	6	

Tab. 47. Bostads-

O r t.	Antal undersökta rum.	A n t a l r u m							
		golftyta per person				luftrymd per person			
		mindre än 2 m	2-4 m ²	4-6 m ²	6 m ² och mer.	mindre än 5 m ³	5-10 m ³	10-20 m ³	20 m ³ och mer.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nylands län.									
1 Helsingfors	117	2	38	53	24	2	27	67	21
2 Lovisa	5	—	—	2	3	—	—	4	1
3 Borgå	12	—	3	5	4	—	4	5	3
4 Ekenäs	2	—	—	—	2	—	—	—	2
5 Hangö	3	—	—	—	3	—	—	—	3
6 Landsbygden	24	—	3	5	16	—	3	12	9
7 Summa	163	2	44	65	52	2	34	88	39
Åbo och Björneborgs län.									
8 Åbo	40	—	10	11	19	—	5	20	15
9 Björneborg	11	—	2	3	6	—	—	5	6
10 Raumo	3	—	2	—	1	—	1	1	1
11 Nystad	3	—	—	—	3	—	—	—	3
12 Nädendal	4	—	1	2	1	—	1	2	1
13 Mariehamn	4	—	—	2	2	—	—	3	1
14 Landsbygden	70	1	8	13	48	3	5	26	36
15 Summa	135	1	23	31	80	3	12	57	63
Tavastehus län.									
16 Tavastehus	8	—	2	1	5	—	1	4	3
17 Tammerfors	47	—	10	17	20	—	5	22	20
18 Landsbygden	51	—	9	14	28	1	6	24	20
19 Summa	106	—	21	32	53	1	12	50	43
Viborgs län.									
20 Viborg	22	1	9	4	8	1	3	13	5
21 Sordavala	3	—	2	—	1	—	3	—	—
22 Kexholm	3	—	—	1	2	—	—	1	2
23 Villmanstrand	2	—	1	—	1	1	—	1	—
24 Fredrikshamn	2	—	1	—	1	—	1	—	1
25 Kotka	5	—	2	3	—	—	1	3	1
26 Landsbygden	45	1	12	17	15	2	15	18	10
27 Summa	82	2	27	25	28	4	23	36	19

rummens beskaffenhet.

s o m h a f v a							Antal loka- ler som äro belägna		Antal rum som ansetts tillfredsställande.	Antal rum som ansetts icke tillfredsställande.	Antal rum i hvilka tvättstall		Antal liggeplatser som an- vändas dag o. natt turvis.
inga fönster.	fönsteryta i % af golftyta			höjd									
	mindre än 8 %.	8-16 %.	16 % och mer.	mindre än 2 m.	2-2,7 m.	2,7 m. och mer.	ofvan jord.	under jord.			finnes.	icke finnes.	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	17	75	24	1	24	92	81	11	36	57	21	72	8
—	2	3	—	—	2	3	4	—	1	3	1	3	—
—	2	7	3	—	7	5	8	—	5	3	6	2	—
—	—	2	—	—	2	—	2	—	2	—	2	—	—
—	2	1	—	—	—	3	2	—	2	—	2	—	—
—	5	11	8	1	17	6	24	—	9	15	3	21	—
1	28	99	35	2	52	109	121	11	55	78	35	98	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	3	18	18	—	11	29	30	1	16	15	23	8	3
—	2	5	4	—	2	9	10	—	6	4	7	3	—
—	—	2	1	—	1	2	3	—	1	2	3	—	—
—	1	1	1	—	1	2	3	—	2	1	3	—	—
—	1	2	1	—	3	1	3	—	—	3	2	1	—
—	2	1	1	—	2	2	3	—	1	2	3	—	—
—	14	38	18	2	46	22	56	—	20	36	20	36	11
1	23	67	44	2	66	67	108	1	46	63	61	48	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	3	4	—	2	6	5	—	2	3	3	2	—
1	3	29	14	—	3	44	34	8	17	25	17	25	—
—	7	28	16	2	28	21	52	—	22	30	14	38	—
1	11	60	34	2	33	71	91	8	41	58	34	65	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1	8	10	—	6	16	13	1	6	8	12	2	—
—	1	2	—	—	—	3	1	—	1	1	1	1	—
—	1	1	1	—	1	2	3	—	2	1	3	—	—
—	—	1	1	—	1	1	2	—	2	—	2	—	—
—	—	1	1	—	—	2	2	—	1	1	2	—	—
—	—	3	2	—	1	4	3	1	1	3	3	1	—
3	10	21	11	4	28	13	45	—	22	23	33	12	1
6	13	37	26	4	37	41	69	2	35	37	56	16	1

Tab. 47 (forts.) Bostads-

O r t.	Antal undersökta rum.	A n t a l r u m							
		golftyta per person				luftrymd per person			
		mindre än 2 m ²	2—4 m ²	4—6 m ²	6 m ² och mer.	mindre än 5 m ³	5—10 m ³	10—20 m ³	20 m ³ och mer.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
S:t Michels län.									
S:t Michel	6	—	1	2	3	—	—	4	2
Heinola	3	—	—	1	2	—	—	3	—
Nyslott	5	—	2	—	3	—	1	3	1
Landsbygden	6	—	2	3	1	—	1	4	1
Summa	20	—	5	6	9	—	2	14	4
Kuopio län.									
Kuopio	7	—	—	5	2	—	—	6	1
Joensuu	10	—	5	3	2	1	3	3	3
Iisalmi	6	—	1	1	4	1	—	1	4
Landsbygden	8	1	1	1	5	—	2	3	3
Summa	31	1	7	10	13	2	5	13	11
Vasa län.									
Nikolaistad	30	—	8	3	19	1	8	7	14
Kaskö	1	—	1	—	—	—	1	—	—
Kristinestad	4	1	—	2	1	—	1	2	1
Nykarleby	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Jakobstad	6	2	—	2	2	1	1	3	1
Gamlakarleby	6	—	—	2	4	—	—	5	1
Jyväskylä	7	—	—	3	4	—	—	3	4
Landsbygden	48	—	3	12	33	—	6	20	22
Summa	103	3	12	25	63	2	18	40	43
Uleåborgs län.									
Uleåborg	20	—	4	4	12	—	3	10	7
Brahestad	4	—	1	—	3	—	1	—	3
Kemi	5	—	2	2	1	—	1	3	1
Torneå	5	—	3	—	2	—	1	2	2
Kajana	2	—	—	2	—	—	—	2	—
Landsbygden	7	—	1	2	4	—	2	2	3
Summa	43	—	11	10	22	—	8	19	16
Summa för städerna	424	6	111	137	170	8	74	208	134
Summa för landsbygden	259	3	39	67	150	6	40	109	104
Summa summarum	683	9	150	204	320	14	114	317	238

rummens beskaffenhet.

s o m h a f v a							Antal loka- ler som äro belägna		Antal rum som ansetts tillfredsställande.	Antal rum som ansetts icke tillfredsställande.	Antal rum i hvilka tvättställ		Antal liggeplatser som an- vändas dag o. natt turvis.
inga fönster.	fönsteryta i % af golftyta			höjd									
	mindre än 8 %	8-16 %	16 % och mer.	mindre än 2 m.	2-2.7 m.	2.7 m. och mer.	öfvan jord.	under jord.			finnes.	icke finnes.	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	3	2	—	3	3	5	—	4	1	4	1	2
—	—	3	—	—	3	—	2	1	1	2	1	2	—
—	1	4	—	—	3	2	4	—	2	2	2	2	4
—	—	5	1	—	1	5	7	—	4	3	2	5	5
—	2	15	3	—	10	10	18	1	11	8	9	10	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	1	4	2	—	4	3	7	—	4	3	6	1	8
—	—	5	5	—	3	7	8	—	2	6	8	—	9
—	—	—	6	—	1	5	6	—	4	2	4	2	10
—	3	4	1	—	1	7	8	—	4	4	5	3	11
—	4	13	14	—	9	22	29	—	14	15	23	6	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	5	15	10	2	19	9	23	1	18	6	12	12	14
—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	15
—	1	2	1	—	—	4	4	—	2	2	4	—	16
—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	17
—	1	3	2	—	2	4	6	—	6	—	—	6	18
—	—	4	2	—	5	1	5	—	1	4	4	1	19
—	1	4	2	—	1	6	5	—	3	2	1	4	20
—	12	30	6	5	30	13	47	—	22	25	20	27	21
—	20	59	24	7	59	37	92	1	53	40	43	50	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	3	9	8	—	12	8	19	1	9	11	6	14	24
—	1	3	—	—	1	3	4	—	2	2	2	2	25
—	—	2	3	—	—	5	5	—	2	3	1	4	26
—	—	4	1	—	—	5	5	—	2	3	5	—	27
—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	2	1	1	28
—	—	6	1	—	2	5	11	—	5	6	4	7	29
—	4	24	15	—	15	28	46	1	20	27	19	28	30
6	54	231	133	3	128	293	324	25	167	184	179	172	15
3	51	143	62	14	153	92	250	—	108	142	101	149	12
9	105	374	195	17	281	385	574	25	275	326	280	321	27

Tab. 48. Arbetslokalernas beskaffenhet.

Ort.	Antal undersökta rum.	Antal rum med mindre än 8 m ² per person.	Antal därvarande arbetare.	Antal rum med 8 m ² och mer per person.	Antal därvarande arbetare.	Antal rum med en höjd		Antal rum med dagerförhållanden som äro			Antal lokaler som äro		Antal arbetsrum som tillika äro måtidsrum.	Antal arbetsrum som tillika äro sofrum.
						under 2,7 m.	2,7 m. o. mer.	g.	tg.	d.	öfvan jord.	under jord.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nylands län.														
Helsingfors	123	2	11	121	459	48	75	64	27	32	76	31	15	—
Lovisa	5	—	—	5	13	3	2	—	4	1	5	—	—	—
Borgå	10	—	—	10	33	2	8	6	3	1	8	1	1	1
Ekenäs	4	—	—	4	7	1	3	3	—	1	4	—	4	—
Hangö	3	—	—	3	13	—	3	1	2	—	3	—	3	—
Landsbygden	47	—	—	47	83	31	16	20	24	3	45	1	13	6
Summa	192	2	11	190	608	85	107	94	60	38	141	33	36	7
Åbo o. Björneborgs län.														
Åbo	43	1	3	42	117	13	30	31	11	1	31	1	4	1
Björneborg	10	—	—	10	31	2	8	7	3	—	10	—	1	—
Raumo	4	—	—	4	19	—	4	3	—	1	4	—	1	1
Nystad	3	—	—	3	7	—	3	3	—	—	3	—	—	—
Nådendal	3	—	—	3	9	2	1	2	1	—	3	—	—	—
Mariehamn	3	—	—	3	10	1	2	1	2	—	3	—	—	—
Landsbygden	123	—	—	123	240	74	49	85	32	6	104	1	40	22
Summa	189	1	3	188	433	92	97	131	50	8	158	2	46	24
Tavastehus län.														
Tavastehus	6	—	—	6	19	4	2	4	2	—	4	1	1	—
Tammerfors	59	—	—	59	155	5	54	47	11	1	33	9	5	—
Landsbygden	90	1	5	89	175	51	39	76	13	1	84	3	25	18
Summa	155	1	5	154	349	60	95	127	26	2	121	13	31	18
Viborgs län.														
Viborg	26	1	5	25	83	6	20	13	10	3	12	2	—	—
Sordavala	4	—	—	4	14	1	3	1	3	—	2	—	—	—
Kexholm	3	—	—	3	8	2	1	1	2	—	3	—	—	—
Villmanstrand	2	—	—	2	11	1	1	2	—	—	2	—	—	—
Fredrikshamn	4	—	—	4	10	2	2	2	2	—	3	1	—	—
Kotka	5	—	—	5	20	2	3	1	3	1	1	3	—	—
Landsbygden	99	2	12	97	210	51	48	33	59	7	79	4	18	22
Summa	143	3	17	140	356	65	78	53	79	11	102	10	18	22

Tab. 48 (forts.) Arbetslokalernas beskaffenhet.

Ort.	Antal undersökta rum.	Antal rum med mindre än 8 m ² per person.	Antal därvarande arbetare.	Antal rum med 8 m ² och mer per person.	Antal därvarande arbetare.	Antal rum med en höjd		Antalrum med dagerförhållanden som äro			Antal lokaler som äro		Antal arbetsrum som tillhå äro mätidsrum.	Antal arbetsrum som tillhå äro sofrum.
						under 2.7 m.	2.7 m. o. mer.	g.	tg.	d.	öfran jord.	under jord.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
S:t Michels län.														
S:t Michel	13	—	—	13	26	4	9	9	3	1	12	—	6	4
Heinola	9	—	—	9	19	5	4	5	4	—	8	1	3	3
Nyslott	6	—	—	6	16	2	4	4	2	—	6	—	2	1
Landsbygden	44	1	3	43	78	29	15	27	17	—	12	—	27	22
Summa	72	1	3	71	139	40	32	45	26	1	38	1	38	30
Kuopio län.														
Kuopio	7	1	4	6	23	4	3	3	3	1	6	1	—	—
Joensuu	8	—	—	8	37	—	8	2	4	2	8	—	—	—
Iisalmi	7	—	—	7	11	2	5	1	6	—	7	—	3	—
Landsbygden	22	—	—	22	40	8	14	13	8	1	22	—	11	7
Summa	44	1	4	43	111	14	30	19	21	4	43	1	14	7
Vasa län.														
Nikolaistad	31	1	6	30	85	19	12	20	11	—	24	—	4	—
Kaskö	2	—	—	2	5	1	1	2	—	—	2	—	—	—
Kristinestad	4	—	—	4	10	3	1	3	1	—	4	—	—	—
Nykarleby	1	—	—	1	2	1	—	1	—	—	1	—	—	—
Jakobstad	6	1	4	5	16	2	4	4	2	—	6	—	—	—
Gamlakarleby	5	—	—	5	15	3	2	5	—	—	5	—	—	—
Jyväskylä	7	—	—	7	15	1	6	4	3	—	6	—	—	—
Landsbygden	81	—	—	81	148	52	29	59	22	—	119	—	38	39
Summa	137	2	10	135	296	82	55	98	39	—	167	—	42	39
Uleåborgs län.														
Uleåborg	16	—	—	16	45	7	9	12	1	3	13	3	3	—
Brahestad	4	—	—	4	12	1	3	1	3	—	4	—	2	—
Kemi	6	—	—	6	12	1	5	5	1	—	6	—	2	1
Torneå	5	—	—	5	12	—	5	4	1	—	5	—	—	—
Kajana	3	—	—	3	9	—	3	—	3	—	3	—	1	—
Landsbygden	26	1	3	25	55	14	12	15	6	5	26	—	13	11
Summa	60	1	3	59	145	23	37	37	15	8	57	3	21	13
Summa för städerna . .	460	7	33	453	1,408	151	309	276	135	49	336	54	61	13
Summa för landsbygden	532	5	23	527	1,029	310	222	328	181	23	491	9	185	147
Summa summarum	992	12	56	930	2,437	461	531	604	316	72	827	63	246	160

Tab. 49. Temperatur och kolsyrehalt i arbetslokaler i Helsingfors.

Arbetsställets nummer.	I		II		III		Arbetsställets nummer.	I		II		III	
	Tempera- tur C.	C O ₂ %	Tempera- tur C.	C O ₂ %	Tempera- tur C.	C O ₂ %		Tempera- tur C.	C O ₂ %	Tempera- tur C.	C O ₂ %	Tempera- tur C.	C O ₂ %
2	25	0.40	28	1.20	—	—	42	16	2.20	18	1.36	24	1.88
5	24	0.57	27	0.47	23	0.50	44	18	0.95	21	0.89	31	1.80
6	22	1.05	28	1.32	—	—	45	26	1.03	30	0.72	40	2.07
7	19	0.70	25	2.30	20	3.20	45	23	1.10	27	0.52	—	—
7	17½	0.58	—	—	—	—	46	23	0.66	35	0.56	25	0.66
8	20	0.90	20	1.37	35	1.63	48	20	1.45	18	1.23	—	—
8	22	0.60	23	1.55	—	—	51	30	0.53	25	1.92	—	—
8	22	0.98	21	0.68	—	—	52	18	2.80	18	2.30	20	0.85
8	20	0.92	21	0.75	—	—	52	—	—	20	0.88	16	0.74
9	31	1.28	28	1.58	23	0.72	53	34	2.66	21	1.10	17	1.35
10	17	1.00	16	1.53	27	2.18	53	—	—	—	—	14	1.15
10	18	1.20	18	0.55	—	—	53	—	—	—	—	15	1.12
10	—	—	18	1.33	—	—	54	23	1.42	18	1.12	—	—
11	19½	1.10	18	0.78	25	—	57	26	0.48	29	0.95	—	—
13	25	1.16	30	1.43	—	—	66	20	1.12	27	1.18	—	—
14	20	0.72	26	0.62	—	—	68	—	—	32	2.20	30	4.54
16	28	1.93	18	1.72	20	1.35	69	18	0.85	25	1.25	19	0.68
18	27	0.65	27	0.52	21	0.65	70	20	0.94	29	0.58	—	—
18	26	0.58	—	—	—	—	71	24	3.40	20	2.03	27	1.65
20	23	3.09	18	0.82	25	2.73	72	19	2.40	20	1.60	—	—
20	25	0.96	23	0.54	22	1.20	76	28	1.12	25	2.26	26	2.15
20	—	—	25	0.80	23	0.55	76	—	—	18	2.32	—	—
22	30	0.50	27	0.75	—	—	78	32	1.17	20	1.50	19	1.43
23	19	0.72	25	1.23	23	1.63	78	—	—	20	0.70	—	—
25	17	0.50	23	1.05	18½	0.90	81	27	1.10	29	0.83	21	1.10
29	33	1.33	19	1.02	20	1.80	82	35	1.63	25	0.72	22	2.96
30	27	1.45	19	4.02	17	0.85	84	27	1.45	21	0.47	22	0.35
32	29	3.12	20	0.63	20	2.54	88	22	1.58	28	1.68	22	1.38
32	—	—	—	—	18	2.04	88	18	0.80	15	0.50	20	1.04
33	19	1.32	25	1.02	—	—	90	21	0.78	25	3.84	18½	0.85
33	—	—	30	1.80	—	—	90	18	0.90	—	—	19	0.54
34	20	1.15	28	1.80	22	0.75	92	30	0.94	26	0.55	—	—
36	22	1.67	28	1.88	30	1.76	97	17	1.50	15	0.77	27	2.42
37	20	—	25	2.54	20	1.65	98	21	0.90	25	0.45	—	—
39	20	0.60	25	0.43	—	—							

BIHANG.

RÅMATERIAL FÖR LÖNESTATISTIKEN.

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.	Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.	Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					nummer.	yrkesspecialitet.	kön.				
			Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
	Nylands län						215	Ugnsarbetare	kv.	240	—	396	—
	Helsingfors						219	»	»	216	—	324	—
							220	»	»	180	—	324	—
							225	»	»	240	—	300	—
10	Ugnsarbetare	m.	660	—	516	—	226	»	»	192	—	396	—
11	»	»	480	—	474	—	229	»	»	240	—	480	—
14	»	»	480	—	474	—	230	»	»	240	—	480	—
21	»	»	720	—	432	—	237	»	»	240	—	360	—
27	»	»	720	—	474	—	240	»	»	180	—	540	—
28	»	»	1,200	—	474	—	265	»	»	240	—	456	—
29	»	»	960	—	474	—	268	»	»	240	—	474	—
47	»	»	480	—	474	—	274	»	»	240	—	360	—
48	»	»	300	—	474	—	290	»	»	240	—	300	—
65	»	»	780	—	456	—	299	»	»	120	—	300	—
71	»	»	1,200	—	600	—	300	»	»	240	—	384	—
79	»	»	720	—	438	—	304	»	»	180	—	360	—
87	»	»	960	—	336	—	306	»	»	264	—	360	—
106	»	»	840	—	480	—	309	»	»	192	—	468	—
115	»	»	960	—	576	—	312	»	»	240	—	300	—
116	»	»	480	—	516	—	318	»	»	240	—	540	—
127	»	»	1,620	—	438	—	328	»	»	324	—	456	—
128	»	»	960	—	438	—	331	»	»	240	—	474	—
138	»	»	720	—	438	—	332	»	»	240	—	240	—
157	»	»	1,200	—	636	—	344	»	»	240	—	360	—
180	»	»	720	—	456	—	345	»	»	240	—	360	—
187	»	»	780	—	528	—	358	»	»	240	—	384	—
204	»	»	1,200	—	474	—	368	»	»	144	—	—	—
234	»	»	780	—	240	—	393	»	»	240	—	276	—
239	»	»	1,080	—	474	—	403	»	»	360	—	474	—
248	»	»	720	—	516	—	404	»	»	300	—	474	—
255	»	»	900	—	600	—	411	»	»	300	—	—	—
270	»	»	600	—	474	—	412	»	»	276	—	—	—
279	»	»	1,320	—	612	—	445	»	»	300	—	474	—
294	»	»	884	—	456	—	465	»	»	216	—	456	—
337	»	»	1,200	—	540	—	466	»	»	216	—	456	—
369	»	»	1,200	—	360	—	474	»	»	240	—	480	—
380	»	»	720	—	474	—	475	»	»	240	—	480	—
384	»	»	840	—	456	—	12	Trågarbetare	m.	420	—	474	—
391	»	»	1,040	—	420	—	13	»	»	420	—	474	—
422	»	»	720	—	240	—	15	»	»	420	—	474	—
435	»	»	1,080	—	474	—	16	»	»	360	—	474	—
448	»	»	1,590	—	474	—	22	»	»	360	—	432	—
449	»	»	1,500	—	636	—	45	»	»	1,200	—	396	—
450	»	»	960	—	438	—	49	»	»	480	—	474	—
479	»	»	720	—	516	—	50	»	»	420	—	474	—
95	»	kv.	240	—	396	—	66	»	»	240	—	456	—
104	»	»	240	—	474	—	72	»	»	960	—	438	—
113	»	»	240	—	396	—	80	»	»	480	—	438	—
124	»	»	180	—	360	—	88	»	»	600	—	474	—
140	»	»	1,200	—	300	—	107	»	»	540	—	480	—
153	»	»	240	—	360	—	117	»	»	480	—	516	—
155	»	»	144	—	360	—	120	»	»	240	—	576	—
166	»	»	300	—	300	—	129	»	»	900	—	480	—
192	»	»	204	—	396	—	158	»	»	540	—	576	—
194	»	»	300	—	372	—	188	»	»	520	—	474	—
195	»	»	216	—	372	—	205	»	»	480	—	474	—
201	»	»	216	—	372	—	235	»	»	468	—	264	—
212	»	»	300	—	360	—	240	»	»	600	—	396	—

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lönnatur.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lönnatur.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
256	Trågarbetare	m.	360	—	540	—	900	—	362	Trågarbetare	kv.	240	—	330	—
280	»	»	660	—	600	—	1,260	—	394	»	»	180	—	276	—
282	»	»	300	—	612	—	912	—	396	»	»	180	—	360	—
295	»	»	728	—	456	—	1,184	—	420	»	»	240	—	456	—
351	»	»	420	—	456	—	876	—	421	»	»	144	—	468	—
370	»	»	720	—	438	—	1,158	—	467	»	»	156	—	456	—
386	»	»	240	—	456	—	696	—	303	3.dje o. 4.dje arbetare	m.	—	—	474	—
392	»	»	520	—	516	—	1,036	—	31	»	»	480	—	474	—
423	»	»	540	—	576	—	1,116	—	32	»	»	300	—	474	—
436	»	»	540	—	474	—	1,014	—	33	»	»	300	—	438	—
451	»	»	480	—	474	—	954	—	73	»	»	840	—	438	—
453	»	»	480	—	438	—	918	—	74	»	»	600	—	438	—
2	»	kv.	180	—	360	—	540	—	130	»	»	720	—	438	—
4	»	»	240	—	474	—	714	—	131	»	»	720	—	480	—
18	»	»	192	—	360	—	552	—	132	»	»	600	—	438	—
19	»	»	180	—	360	—	540	—	133	»	»	600	—	438	—
20	»	»	168	—	360	—	528	—	134	»	»	660	—	438	—
96	»	»	192	—	300	—	492	—	135	»	»	600	—	438	—
101	»	»	240	—	474	—	714	—	206	»	»	420	—	474	—
105	»	»	108	—	474	—	582	—	207	»	»	300	—	474	—
112	»	»	300	—	456	—	756	—	249	»	»	360	—	516	—
114	»	»	120	—	276	—	396	—	281	»	»	540	—	612	—
141	»	»	480	—	438	—	918	—	296	»	»	416	—	456	—
150	»	»	360	—	480	—	840	—	385	»	»	480	—	456	—
151	»	»	216	—	480	—	696	—	437	»	»	360	—	474	—
152	»	»	180	—	480	—	660	—	452	»	»	480	—	474	—
154	»	»	180	—	360	—	540	—	454	»	»	480	—	438	—
156	»	»	120	—	360	—	480	—	23	Lärlingar	»	216	—	432	—
167	»	»	180	—	300	—	480	—	24	»	»	180	—	432	—
173	»	»	180	—	396	—	576	—	34	»	»	420	—	—	—
174	»	»	144	—	396	—	540	—	35	»	»	360	—	474	—
176	»	»	180	—	—	—	180	—	36	»	»	300	—	474	—
178	»	»	96	—	360	—	456	—	37	»	»	240	—	474	—
193	»	»	168	—	396	—	564	—	38	»	»	240	—	474	—
196	»	»	168	—	372	—	540	—	39	»	»	180	—	474	—
213	»	»	180	—	360	—	540	—	40	»	»	180	—	474	—
214	»	»	156	—	360	—	516	—	41	»	»	120	—	474	—
217	»	»	180	—	300	—	480	—	42	»	»	120	—	474	—
218	»	»	180	—	300	—	480	—	43	»	»	120	—	438	—
222	»	»	144	—	324	—	468	—	44	»	»	—	—	474	—
227	»	»	156	—	360	—	516	—	67	»	»	240	—	456	—
228	»	»	144	—	336	—	480	—	68	»	»	180	—	456	—
231	»	»	180	—	480	—	660	—	75	»	»	360	—	438	—
232	»	»	180	—	480	—	660	—	76	»	»	288	—	438	—
233	»	»	180	—	480	—	660	—	89	»	»	240	—	456	—
238	»	»	180	—	360	—	540	—	90	»	»	240	—	444	—
261	»	»	240	—	456	—	696	—	91	»	»	204	—	504	—
262	»	»	216	—	456	—	672	—	109	»	»	420	—	480	—
275	»	»	120	—	360	—	480	—	110	»	»	240	—	360	—
293	»	»	180	—	360	—	540	—	111	»	»	240	—	480	—
302	»	»	120	—	384	—	504	—	118	»	»	300	—	456	—
305	»	»	180	—	360	—	540	—	119	»	»	300	—	516	—
307	»	»	240	—	300	—	540	—	136	»	»	360	—	438	—
313	»	»	180	—	360	—	540	—	137	»	»	360	—	438	—
319	»	»	144	—	474	—	618	—	159	»	»	360	—	468	—
321	»	»	—	—	300	—	300	—	160	»	»	300	—	474	—
326	»	»	180	—	360	—	540	—	161	»	»	216	—	474	—
327	»	»	120	—	360	—	480	—	171	»	»	144	—	536	—

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.			
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.		Mk.	p.	Mk.	p.	nummer.	yrkesspecialitet.	kön.		Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
182	Lärlingar	m.	180	—	456	—	636	—	338	Öfriga	m.	600	—	576	—	1,176	—
183	»	»	144	—	456	—	600	—	339	»	»	480	—	576	—	1,056	—
189	»	»	300	—	474	—	774	—	352	»	»	416	—	456	—	872	—
190	»	»	216	—	474	—	690	—	371	»	»	600	—	360	—	960	—
208	»	»	240	—	474	—	714	—	390	»	»	180	—	456	—	636	—
209	»	»	180	—	474	—	654	—	397	»	»	1,800	—	360	—	2,160	—
210	»	»	180	—	474	—	654	—	398	»	»	780	—	456	—	1,236	—
241	»	»	216	—	420	—	636	—	399	»	»	420	—	474	—	894	—
242	»	»	300	—	474	—	774	—	400	»	»	420	—	474	—	894	—
243	»	»	216	—	474	—	690	—	459	»	»	180	—	438	—	618	—
244	»	»	180	—	474	—	654	—	460	»	»	120	—	360	—	480	—
250	»	»	216	—	636	—	852	—	483	»	»	120	—	516	—	636	—
251	»	»	180	—	474	—	654	—	485	»	»	120	—	516	—	636	—
257	»	»	300	—	480	—	780	—	7	»	kv.	96	—	540	—	636	—
258	»	»	180	—	480	—	660	—	98	»	»	180	—	444	—	624	—
271	»	»	240	—	474	—	714	—	99	»	»	144	—	456	—	600	—
272	»	»	180	—	474	—	654	—	125	»	»	144	—	360	—	504	—
283	»	»	300	—	600	—	900	—	126	»	»	96	—	360	—	456	—
284	»	»	180	—	612	—	792	—	142	»	»	420	—	438	—	858	—
285	»	»	180	—	612	—	792	—	143	»	»	300	—	438	—	738	—
340	»	»	240	—	576	—	816	—	144	»	»	240	—	438	—	678	—
341	»	»	180	—	576	—	756	—	175	»	»	276	—	474	—	750	—
353	»	»	180	—	456	—	636	—	197	»	»	168	—	372	—	540	—
372	»	»	360	—	360	—	720	—	198	»	»	168	—	372	—	540	—
373	»	»	300	—	474	—	774	—	199	»	»	168	—	372	—	540	—
374	»	»	240	—	438	—	678	—	200	»	»	168	—	372	—	540	—
375	»	»	240	—	438	—	678	—	202	»	»	168	—	372	—	540	—
376	»	»	240	—	438	—	678	—	203	»	»	168	—	372	—	540	—
377	»	»	240	—	438	—	678	—	216	»	»	240	—	360	—	600	—
381	»	»	360	—	474	—	834	—	221	»	»	144	—	324	—	468	—
382	»	»	300	—	—	—	300	—	223	»	»	144	—	324	—	468	—
383	»	»	180	—	474	—	654	—	224	»	»	120	—	324	—	444	—
387	»	»	240	—	456	—	696	—	245	»	»	300	—	540	—	840	—
424	»	»	180	—	576	—	756	—	247	»	»	120	—	540	—	660	—
425	»	»	180	—	576	—	756	—	259	»	»	300	—	576	—	876	—
439	»	»	300	—	474	—	774	—	260	»	»	300	—	516	—	816	—
440	»	»	240	—	474	—	714	—	264	»	»	216	—	240	—	456	—
441	»	»	240	—	474	—	714	—	266	»	»	168	—	456	—	624	—
455	»	»	240	—	438	—	678	—	267	»	»	144	—	456	—	600	—
456	»	»	240	—	438	—	678	—	269	»	»	180	—	474	—	654	—
480	»	»	240	—	516	—	756	—	291	»	»	240	—	360	—	600	—
481	»	»	144	—	516	—	660	—	292	»	»	180	—	300	—	480	—
482	»	»	120	—	516	—	636	—	297	»	»	216	—	240	—	456	—
5	Öfriga	»	780	—	240	—	1,020	—	298	»	»	180	—	300	—	480	—
46	»	»	720	—	474	—	1,194	—	301	»	»	180	—	384	—	564	—
51	»	»	180	—	474	—	654	—	303	»	»	120	—	384	—	504	—
52	»	»	—	—	474	—	474	—	310	»	»	180	—	456	—	636	—
64	»	»	480	—	474	—	954	—	315	»	»	192	—	456	—	648	—
77	»	»	900	—	480	—	1,380	—	316	»	»	120	—	456	—	576	—
78	»	»	336	—	438	—	774	—	322	»	»	180	—	456	—	636	—
81	»	»	288	—	438	—	726	—	323	»	»	180	—	456	—	636	—
123	»	»	180	—	480	—	660	—	329	»	»	300	—	456	—	756	—
139	»	»	360	—	438	—	798	—	330	»	»	300	—	456	—	756	—
169	»	»	624	—	536	—	1,160	—	333	»	»	180	—	474	—	654	—
181	»	»	360	—	456	—	816	—	334	»	»	180	—	474	—	654	—
252	»	»	120	—	474	—	594	—	335	»	»	180	—	474	—	654	—
277	»	»	420	—	420	—	840	—	336	»	»	180	—	474	—	654	—
278	»	»	168	—	420	—	588	—	346	»	»	192	—	360	—	552	—

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lönin natura.		Summa		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lönin natura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
347	Öfriga	kv.	180	—	360	—	540	—	236	Konditorer	m.	780	—	336	—	1,116	—
348	»	»	180	—	360	—	540	—	253	»	»	840	—	636	—	1,476	—
349	»	»	168	—	360	—	528	—	286	»	»	1,200	—	600	—	1,800	—
356	»	»	180	—	438	—	618	—	342	»	»	840	—	—	—	840	—
357	»	»	144	—	438	—	582	—	354	»	»	600	—	456	—	1,056	—
359	»	»	180	—	384	—	564	—	378	»	»	600	—	438	—	1,038	—
360	»	»	168	—	384	—	552	—	388	»	»	840	—	456	—	1,296	—
364	»	»	180	—	—	—	180	—	426	»	»	480	—	576	—	1,056	—
365	»	»	180	—	300	—	480	—	442	»	»	360	—	474	—	834	—
366	»	»	180	—	300	—	480	—	457	»	»	1,080	—	360	—	1,440	—
367	»	»	120	—	300	—	420	—	58	Konditorlärlingar	»	360	—	474	—	834	—
401	»	»	420	—	474	—	894	—	59	»	»	300	—	474	—	774	—
402	»	»	360	—	474	—	834	—	60	»	»	240	—	474	—	714	—
405	»	»	300	—	474	—	774	—	61	»	»	240	—	474	—	714	—
406	»	»	240	—	474	—	714	—	62	»	»	120	—	474	—	594	—
407	»	»	168	—	474	—	642	—	63	»	»	120	—	474	—	594	—
408	»	»	180	—	474	—	654	—	70	»	»	120	—	456	—	576	—
409	»	»	180	—	474	—	654	—	85	»	»	360	—	438	—	798	—
410	»	»	180	—	474	—	654	—	86	»	»	312	—	438	—	750	—
413	»	»	204	—	—	—	204	—	94	»	»	204	—	474	—	678	—
414	»	»	204	—	474	—	678	—	122	»	»	144	—	360	—	504	—
415	»	»	192	—	—	—	192	—	148	»	»	240	—	438	—	678	—
416	»	»	192	—	—	—	192	—	163	»	»	300	—	474	—	774	—
417	»	»	192	—	—	—	192	—	164	»	»	192	—	474	—	666	—
418	»	»	180	—	—	—	180	—	170	»	»	364	—	536	—	900	—
428	»	»	204	—	816	—	1,020	—	185	»	»	180	—	456	—	636	—
429	»	»	180	—	816	—	996	—	254	»	»	180	—	474	—	654	—
431	»	»	180	—	456	—	636	—	287	»	»	300	—	612	—	912	—
432	»	»	192	—	456	—	648	—	288	»	»	240	—	588	—	828	—
446	»	»	240	—	474	—	714	—	343	»	»	180	—	576	—	756	—
447	»	»	216	—	474	—	690	—	355	»	»	132	—	456	—	588	—
462	»	»	180	—	456	—	636	—	379	»	»	300	—	438	—	738	—
469	»	»	240	—	300	—	540	—	389	»	»	240	—	456	—	696	—
471	»	»	168	—	360	—	528	—	443	»	»	300	—	474	—	774	—
473	»	»	108	—	300	—	408	—	444	»	»	180	—	474	—	654	—
476	»	»	180	—	480	—	660	—	458	»	»	240	—	438	—	678	—
477	»	»	180	—	480	—	660	—	484	»	»	360	—	516	—	876	—
478	»	»	180	—	480	—	660	—		Öfriga städer.							
487	»	»	180	—	240	—	420	—		Ugnsarbetare	»	520	—	456	—	976	—
488	»	»	120	—	240	—	360	—	489	»	»	520	—	456	—	976	—
25	Konditorer	m.	360	—	432	—	792	—	492	»	»	676	—	420	—	1,096	—
53	»	»	1,800	—	360	—	2,160	—	495	»	»	720	—	456	—	1,176	—
54	»	»	1,320	—	—	—	1,320	—	499	»	»	624	—	504	—	1,128	—
55	»	»	960	—	474	—	1,434	—	500	»	»	780	—	360	—	1,140	—
56	»	»	360	—	474	—	834	—	505	»	»	780	—	456	—	1,236	—
57	»	»	240	—	474	—	714	—	509	»	»	624	—	384	—	1,008	—
69	»	»	360	—	456	—	816	—	512	»	»	884	—	384	—	1,268	—
82	»	»	1,560	—	360	—	1,920	—	516	»	»	780	—	456	—	1,236	—
83	»	»	960	—	360	—	1,320	—	519	»	»	624	—	456	—	1,080	—
84	»	»	840	—	438	—	1,278	—	522	»	»	468	—	456	—	924	—
92	»	»	840	—	516	—	1,356	—	534	»	»	416	—	456	—	872	—
93	»	»	420	—	546	—	966	—	536	»	»	480	—	456	—	936	—
121	»	»	900	—	576	—	1,476	—	538	»	»	780	—	504	—	1,284	—
145	»	»	1,440	—	480	—	1,920	—	543	»	kv.	240	—	384	—	624	—
146	»	»	480	—	438	—	918	—	544	»	»	216	—	384	—	600	—
147	»	»	480	—	438	—	918	—	548	»	»	240	—	456	—	696	—
162	»	»	660	—	474	—	1,134	—	493	Trägarbetare	m.	520	—	456	—	976	—
184	»	»	720	—	456	—	1,176	—	496	»	»	520	—	456	—	976	—

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
501	Trågarbetare	m.	520	—	504	—	1,024	—	576	Öfriga	m.	300	—	426	—	726	—
506	»	»	520	—	456	—	976	—	578	»	»	520	—	672	—	1,192	—
513	»	»	468	—	456	—	924	—	579	»	»	624	—	492	—	1,116	—
520	»	»	468	—	456	—	924	—	581	»	»	520	—	426	—	946	—
523	»	»	416	—	456	—	872	—	583	»	»	416	—	426	—	842	—
526	»	»	624	—	456	—	1,080	—	586	»	»	468	—	426	—	894	—
533	»	»	780	—	564	—	1,344	—	587	»	»	520	—	426	—	946	—
539	»	»	432	—	504	—	936	—	588	»	»	600	—	372	—	972	—
545	»	kv.	216	—	384	—	600	—	590	»	»	468	—	372	—	840	—
549	»	»	180	—	456	—	636	—	591	»	»	520	—	426	—	946	—
497	3:dje o. 4:de arbetare	m.	208	—	456	—	664	—	594	»	»	416	—	426	—	842	—
527	»	»	416	—	456	—	872	—	595	»	»	416	—	426	—	842	—
540	»	»	432	—	504	—	936	—	597	»	»	120	—	426	—	546	—
541	»	»	480	—	504	—	984	—	598	»	»	780	—	426	—	1,206	—
546	»	kv.	180	—	384	—	564	—	600	»	»	780	—	420	—	1,200	—
502	Lärlingar	m.	120	—	456	—	576	—	601	»	kv.	—	—	212	—	212	—
507	»	»	150	—	456	—	606	—	Åbo & Björborgs län.								
508	»	»	150	—	456	—	606	—	Städerna.								
510	»	»	120	—	456	—	576	—	608	Ugnsarbetare	m.	520	—	468	—	988	—
511	»	»	60	—	456	—	516	—	611	»	»	960	—	528	—	1,488	—
514	»	»	180	—	456	—	636	—	611	»	»	1,200	—	192	—	1,392	—
515	»	»	180	—	456	—	636	—	633	»	»	936	—	504	—	1,440	—
517	»	»	250	—	456	—	706	—	637	»	»	600	—	444	—	1,044	—
518	»	»	150	—	456	—	606	—	648	»	»	1,080	—	480	—	1,560	—
521	»	»	120	—	456	—	576	—	652	»	»	1,200	—	480	—	1,680	—
524	»	»	100	—	456	—	556	—	661	»	»	624	—	504	—	1,128	—
528	»	»	200	—	456	—	656	—	673	»	»	468	—	420	—	888	—
530	Öfriga	»	96	—	456	—	552	—	700	»	»	624	—	456	—	1,080	—
531	»	»	728	—	564	—	1,292	—	701	»	»	480	—	456	—	936	—
491	»	kv.	144	—	456	—	600	—	722	»	»	—	—	468	—	468	—
503	»	»	150	—	456	—	606	—	759	»	»	416	—	468	—	884	—
504	»	»	150	—	456	—	606	—	762	»	»	488	—	444	—	932	—
490	Konditorer	m.	520	—	456	—	976	—	766	»	kv.	420	—	684	—	1,104	—
494	»	»	520	—	456	—	976	—	779	»	»	204	—	480	—	684	—
529	»	»	720	—	456	—	1,176	—	602	»	»	200	—	480	—	680	—
542	»	»	1,200	—	504	—	1,704	—	620	»	»	240	—	444	—	684	—
Landsbygden.								621	»	»	240	—	444	—	684	—	
552	Ugnsarbetare	»	520	—	300	—	820	—	627	»	»	240	—	444	—	684	—
557	»	»	624	—	426	—	1,050	—	628	»	»	180	—	516	—	696	—
561	»	»	416	—	426	—	842	—	684	»	»	180	—	564	—	744	—
565	»	»	728	—	480	—	1,208	—	689	»	»	168	—	444	—	612	—
573	»	»	600	—	426	—	1,026	—	704	»	»	180	—	468	—	648	—
553	Trågarbetare	»	260	—	300	—	560	—	712	»	»	240	—	468	—	708	—
558	»	»	520	—	426	—	946	—	717	»	»	504	—	120	—	624	—
566	»	»	520	—	480	—	1,000	—	718	»	»	420	—	120	—	540	—
574	»	»	312	—	426	—	738	—	777	»	»	360	—	—	—	360	—
593	»	»	520	—	426	—	946	—	612	Trågarbetare	m.	480	—	528	—	1,008	—
559	3:dje o. 4:de arbetare	»	520	—	426	—	946	—	613	»	»	300	—	528	—	828	—
567	»	»	520	—	426	—	946	—	626	»	»	624	—	480	—	1,104	—
585	Lärlingar	»	216	—	426	—	642	—	634	»	»	250	—	192	—	442	—
589	»	»	60	—	552	—	612	—	638	»	»	600	—	504	—	1,104	—
550	Öfriga	»	624	—	444	—	1,068	—	653	»	»	420	—	480	—	900	—
555	»	»	780	—	426	—	1,206	—	662	»	»	520	—	480	—	1,000	—
563	»	»	624	—	516	—	1,140	—	663	»	»	520	—	480	—	1,000	—
568	»	»	520	—	426	—	946	—	674	»	»	468	—	504	—	972	—
569	»	»	520	—	426	—	946	—	679	»	»	384	—	504	—	888	—
571	»	»	720	—	492	—	1,212	—	701	»	»	312	—	420	—	732	—

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.	Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					nummer.	yrkesspecialitet.	kön.				
			Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
710	Trågarbetare	m.	480	—	468	—	789	Lärlingar	m.	144	—	384	—
723	»	»	420	—	456	—	731	Öfriga	»	260	—	—	260
749	»	»	360	—	456	—	769	»	»	468	—	468	936
755	»	»	80	—	468	—	770	»	»	468	—	468	936
756	»	»	70	—	468	—	783	»	»	832	—	540	1,372
760	»	»	150	—	480	—	785	»	»	—	—	540	540
763	»	»	312	—	468	—	786	»	»	624	—	540	1,164
773	»	»	120	—	468	—	787	»	»	144	—	540	684
775	»	»	520	—	444	—	604	»	kv.	180	—	684	864
780	»	»	195	—	444	—	606	»	»	120	—	504	624
603	»	kv.	240	—	684	—	610	»	»	180	—	468	648
609	»	»	240	—	468	—	631	»	»	216	—	444	660
618	»	»	420	—	480	—	632	»	»	168	—	444	612
619	»	»	200	—	480	—	636	»	»	396	—	192	588
629	»	»	240	—	444	—	645	»	»	120	—	456	576
630	»	»	216	—	444	—	646	»	»	120	—	456	576
695	»	»	180	—	504	—	651	»	»	120	—	516	636
707	»	»	240	—	504	—	681	»	»	300	—	624	924
675	3:dje o. 4:de arbetare	m.	84	—	504	—	683	»	»	144	—	468	612
676	»	»	84	—	504	—	685	»	»	180	—	564	744
680	»	»	120	—	504	—	686	»	»	144	—	564	708
724	»	»	300	—	456	—	687	»	»	120	—	564	684
725	»	»	624	—	384	—	688	»	»	240	—	504	744
750	»	»	468	—	456	—	691	»	»	180	—	444	624
757	»	»	—	—	456	—	692	»	»	120	—	444	564
761	»	»	60	—	480	—	697	»	»	480	—	—	480
764	»	»	120	—	468	—	699	»	»	180	—	444	624
767	»	»	120	—	468	—	705	»	»	120	—	468	588
781	»	»	416	—	444	—	713	»	»	204	—	468	672
622	»	kv.	204	—	480	—	715	»	»	180	—	324	504
623	»	»	144	—	480	—	716	»	»	96	—	324	420
624	»	»	120	—	480	—	719	»	»	420	—	120	540
635	»	»	456	—	192	—	720	»	»	420	—	120	540
708	»	»	120	—	504	—	721	»	»	420	—	120	540
614	Lärlingar	m.	100	—	528	—	729	»	»	84	—	300	384
615	»	»	120	—	528	—	732	»	»	120	—	300	420
616	»	»	75	—	528	—	735	»	»	150	—	372	522
639	»	»	150	—	504	—	737	»	»	200	—	300	500
640	»	»	100	—	504	—	738	»	»	120	—	300	420
641	»	»	100	—	504	—	739	»	»	120	—	300	420
642	»	»	80	—	504	—	741	»	»	180	—	444	624
649	»	»	180	—	444	—	742	»	»	84	—	444	528
654	»	»	180	—	480	—	744	»	»	120	—	420	540
655	»	»	180	—	480	—	745	»	»	120	—	420	540
656	»	»	120	—	480	—	747	»	»	144	—	384	528
657	»	»	120	—	480	—	752	»	»	180	—	456	636
658	»	»	120	—	480	—	753	»	»	180	—	456	636
664	»	»	240	—	480	—	778	»	»	120	—	252	372
665	»	»	120	—	480	—	791	»	»	240	—	264	504
666	»	»	120	—	480	—	792	»	»	240	—	264	504
667	»	»	120	—	480	—	617	Konditorer	m.	960	—	528	1,488
668	»	»	120	—	480	—	643	»	»	960	—	504	1,464
669	»	»	120	—	480	—	659	»	»	1,140	—	480	1,620
711	»	»	144	—	468	—	660	»	»	960	—	480	1,440
726	»	»	180	—	456	—	670	»	»	900	—	456	1,356
727	»	»	120	—	456	—	671	»	»	720	—	456	1,176
776	»	»	125	—	444	—	672	»	»	900	—	456	1,356
782	»	»	96	—	444	—	677	»	»	900	—	480	1,380

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lönin natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lönin natura.		Summa.			
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
702	Konditorer	m.	520	—	420	—	940	—	822	Öfriga	m.	624	—	426	—	1,050	—
768	»	»	416	—	468	—	884	—	829	»	»	84	—	300	—	384	—
784	»	»	900	—	540	—	1,440	—	830	»	»	480	—	396	—	876	—
790	»	»	840	—	384	—	1,224	—	832	»	»	72	—	372	—	444	—
	<i>Landsbygden.</i>								854	»	»	468	—	396	—	864	—
794	Ugnsarbetare	»	624	—	426	—	1,050	—	855	»	»	300	—	336	—	636	—
798	»	»	624	—	—	—	624	—	927	»	»	364	—	408	—	772	—
815	»	»	520	—	564	—	1,084	—	939	»	»	780	—	408	—	1,188	—
826	»	»	720	—	348	—	1,068	—	940	»	»	468	—	432	—	900	—
849	»	»	520	—	378	—	898	—	945	»	»	624	—	408	—	1,032	—
852	»	»	480	—	372	—	852	—	946	»	»	416	—	396	—	812	—
862	»	»	520	—	444	—	964	—	947	»	»	364	—	—	—	364	—
864	»	»	572	—	432	—	1,004	—	949	»	»	624	—	408	—	1,032	—
933	»	»	416	—	432	—	848	—	810	»	kv.	120	—	372	—	492	—
836	»	kv.	144	—	444	—	588	—	813	»	»	180	—	252	—	432	—
837	»	»	120	—	444	—	564	—	816	»	»	96	—	480	—	576	—
840	»	»	110	—	204	—	314	—	817	»	»	—	—	426	—	426	—
846	»	»	240	—	204	—	444	—	833	»	»	72	—	372	—	444	—
856	»	»	120	—	396	—	516	—	834	»	»	—	—	372	—	372	—
874	»	»	180	—	336	—	516	—	838	»	»	120	—	444	—	564	—
875	»	»	170	—	336	—	506	—	839	»	»	120	—	444	—	564	—
888	»	»	96	—	216	—	312	—	841	»	»	84	—	204	—	288	—
892	»	»	100	—	216	—	316	—	847	»	»	120	—	204	—	324	—
895	»	»	140	—	204	—	344	—	857	»	»	120	—	396	—	516	—
903	»	»	100	—	288	—	388	—	860	»	»	96	—	372	—	468	—
909	»	»	—	—	204	—	204	—	863	»	»	240	—	444	—	684	—
930	»	»	480	—	—	—	480	—	870	»	»	96	—	312	—	408	—
795	Trågarbetare	m.	520	—	492	—	1,012	—	872	»	»	240	—	216	—	456	—
799	»	»	416	—	432	—	848	—	873	»	»	180	—	216	—	396	—
824	»	»	504	—	408	—	912	—	876	»	»	180	—	336	—	516	—
827	»	»	180	—	348	—	528	—	877	»	»	156	—	336	—	492	—
843	»	»	480	—	360	—	840	—	878	»	»	120	—	336	—	456	—
845	»	»	416	—	372	—	788	—	879	»	»	120	—	336	—	456	—
850	»	»	468	—	378	—	846	—	880	»	»	120	—	336	—	456	—
853	»	»	360	—	312	—	672	—	881	»	»	100	—	276	—	376	—
865	»	»	420	—	432	—	852	—	882	»	»	—	—	276	—	276	—
918	»	»	520	—	426	—	946	—	884	»	»	540	—	—	—	540	—
919	»	»	520	—	426	—	946	—	885	»	»	144	—	276	—	420	—
931	»	kv.	360	—	—	—	360	—	889	»	»	84	—	216	—	300	—
796	3:dje o. 4:de arbetare	m.	416	—	492	—	908	—	891	»	»	50	—	300	—	350	—
800	»	»	364	—	432	—	796	—	893	»	»	96	—	216	—	312	—
801	»	»	312	—	432	—	744	—	894	»	»	72	—	216	—	288	—
802	»	»	260	—	432	—	692	—	896	»	»	100	—	204	—	304	—
825	»	»	144	—	408	—	552	—	898	»	»	—	—	204	—	204	—
920	»	»	—	—	426	—	426	—	900	»	»	100	—	204	—	304	—
806	Lärlingar	»	100	—	302	—	402	—	902	»	»	100	—	204	—	304	—
866	»	»	96	—	432	—	528	—	904	»	»	—	—	288	—	288	—
868	»	»	240	—	312	—	552	—	905	»	»	—	—	288	—	288	—
869	»	»	156	—	312	—	468	—	908	»	»	100	—	204	—	304	—
924	»	»	84	—	276	—	360	—	910	»	»	—	—	204	—	204	—
934	»	»	72	—	606	—	678	—	911	»	»	110	—	204	—	314	—
797	Öfriga	»	720	—	—	—	720	—	913	»	»	25	—	216	—	241	—
804	»	»	416	—	372	—	788	—	914	»	»	70	—	204	—	274	—
808	»	»	100	—	372	—	472	—	916	»	»	180	—	192	—	372	—
818	»	»	520	—	426	—	946	—	922	»	»	90	—	306	—	396	—
820	»	»	468	—	426	—	894	—	925	»	»	180	—	252	—	432	—
821	»	»	624	—	426	—	1,050	—	929	»	»	50	—	306	—	356	—
								936	»	»	»	95	—	216	—	311	—

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.	Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.	Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.			Mk.	p.	nummer.	yrkesspecialitet.	kön.			Mk.	p.
937	Öfriga	kv.	120	396	516	1073	Lärlingar	m.	—	504	504	—	—
941	»	»	144	432	576	1079	»	»	78	468	546	—	—
942	»	»	72	432	504	1084	»	»	180	426	606	—	—
944	»	»	60	396	456	1091	»	»	180	444	624	—	—
803	Konditorer	m.	720	—	720	1097	»	»	216	408	624	—	—
						1098	»	»	180	408	588	—	—
	Tavastehus län.					1104	»	»	240	420	660	—	—
	<i>Städerna.</i>					1105	»	»	96	420	516	—	—
						1108	»	»	416	504	920	—	—
952	Ugnsarbetare	»	780	468	1,248	1109	»	»	84	504	588	—	—
963	»	»	600	480	1,080	1112	»	»	96	384	480	—	—
980	»	»	840	444	1,284	1113	»	»	60	264	324	—	—
984	»	»	960	384	1,344	958	Öfriga	»	60	468	528	—	—
985	»	»	720	444	1,164	961	»	»	60	360	420	—	—
991	»	»	1,080	540	1,620	968	»	»	—	408	408	—	—
998	»	»	936	414	1,350	983	»	»	120	444	564	—	—
1002	»	»	624	444	1,068	989	»	»	144	444	588	—	—
1032	»	»	360	384	744	990	»	»	192	504	696	—	—
1070	»	»	600	420	1,020	1058	»	»	—	444	444	—	—
1075	»	»	624	438	1,062	1068	»	»	—	420	420	—	—
1095	»	»	576	408	984	1092	»	»	96	444	540	—	—
1111	Trägarbetare	»	468	384	852	950	»	kv.	360	360	720	—	—
953	»	»	420	444	864	951	»	»	120	360	480	—	—
964	»	»	240	456	696	970	»	»	144	456	600	—	—
981	»	»	660	444	1,104	971	»	»	—	456	456	—	—
986	»	»	420	444	864	972	»	»	180	360	540	—	—
993	»	»	480	540	1,020	973	»	»	144	360	504	—	—
994	»	»	300	540	840	974	»	»	204	624	828	—	—
999	»	»	676	414	1,090	975	»	»	180	624	804	—	—
1003	»	»	364	444	808	976	»	»	144	624	768	—	—
1052	»	»	312	444	756	977	»	»	84	624	708	—	—
1055	»	»	540	444	984	978	»	»	168	312	480	—	—
1056	»	»	240	444	684	979	»	»	120	312	432	—	—
1071	»	»	416	480	896	1006	»	»	300	384	684	—	—
1076	»	»	520	468	988	1007	»	»	300	384	684	—	—
1083	»	»	624	432	1,056	1008	»	»	300	384	684	—	—
1096	»	»	480	408	888	1009	»	»	300	384	684	—	—
1103	»	»	540	420	960	1010	»	»	216	384	600	—	—
982	3:dje o. 4:de arbetare	»	420	444	864	1011	»	»	180	384	564	—	—
992	»	»	600	552	1,152	1012	»	»	144	384	528	—	—
954	Lärlingar	»	144	468	612	1013	»	»	144	384	528	—	—
955	»	»	120	468	588	1014	»	»	144	384	528	—	—
956	»	»	96	468	564	1015	»	»	156	414	570	—	—
960	»	»	180	528	708	1016	»	»	96	414	510	—	—
965	»	»	180	360	540	1017	»	»	108	504	612	—	—
966	»	»	120	402	522	1018	»	»	—	504	504	—	—
997	»	»	120	540	660	1019	»	»	144	372	516	—	—
1000	»	»	312	414	726	1020	»	»	120	372	492	—	—
1001	»	»	84	414	498	1021	»	»	108	372	480	—	—
1004	»	»	120	444	564	1022	»	»	204	372	576	—	—
1053	»	»	120	444	564	1023	»	»	156	384	540	—	—
1057	»	»	180	444	624	1024	»	»	120	384	504	—	—
1060	»	»	180	312	492	1025	»	»	120	444	564	—	—
1061	»	»	—	312	312	1026	»	»	120	444	564	—	—
1063	»	»	360	420	780	1027	»	»	180	360	540	—	—
1064	»	»	180	420	600	1028	»	»	120	360	480	—	—
1065	»	»	120	420	540	1029	»	»	180	324	504	—	—
1072	»	»	72	504	576	1030	»	»	120	324	444	—	—

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
1034	Öfriga	kv.	120	—	372	—	492	—	1138	Lärlingar	m.	120	—	312	—	432	—
1036	»	»	120	—	384	—	504	—	1147	»	»	180	—	516	—	696	—
1038	»	»	120	—	360	—	480	—	1150	»	»	—	—	276	—	276	—
1039	»	»	60	—	360	—	420	—	1155	»	»	72	—	288	—	360	—
1041	»	»	360	—	372	—	732	—	1211	»	»	180	—	408	—	588	—
1043	»	»	120	—	384	—	504	—	1220	»	»	144	—	300	—	444	—
1045	»	»	144	—	372	—	516	—	1222	»	»	60	—	408	—	468	—
1047	»	»	120	—	360	—	480	—	1224	»	»	40	—	288	—	328	—
1048	»	»	96	—	360	—	456	—	1226	»	»	130	—	216	—	346	—
1050	»	»	180	—	372	—	552	—	1231	»	»	300	—	—	—	300	—
1080	»	»	300	—	468	—	768	—	1243	»	»	50	—	312	—	362	—
1081	»	»	180	—	468	—	648	—	1244	»	»	50	—	312	—	362	—
1086	»	»	120	—	432	—	552	—	1245	»	»	50	—	312	—	362	—
1087	»	»	120	—	432	—	552	—	1130	»	kv.	72	—	354	—	426	—
1089	»	»	120	—	312	—	432	—	1141	»	»	108	—	384	—	492	—
1101	»	»	120	—	372	—	492	—	1119	Öfriga	m.	120	—	636	—	756	—
957	Konditorer	m.	780	—	468	—	1,248	—	1126	»	»	520	—	432	—	952	—
967	»	»	600	—	300	—	900	—	1133	»	»	260	—	324	—	584	—
995	»	»	1,200	—	420	—	1,620	—	1134	»	»	624	—	372	—	996	—
1005	»	»	480	—	444	—	924	—	1142	»	»	364	—	456	—	820	—
1066	»	»	840	—	420	—	1,260	—	1143	»	»	420	—	444	—	864	—
1077	»	»	840	—	468	—	1,308	—	1148	»	»	468	—	276	—	744	—
1078	»	»	360	—	468	—	828	—	1156	»	»	336	—	300	—	636	—
1093	»	»	480	—	444	—	924	—	1223	»	»	520	—	288	—	808	—
1099	»	»	840	—	408	—	1,248	—	1229	»	»	312	—	480	—	792	—
987	Konditorlärlingar	»	420	—	444	—	864	—	1230	»	»	900	—	60	—	960	—
988	»	»	120	—	420	—	540	—	1232	»	»	900	—	—	—	900	—
996	»	»	180	—	444	—	624	—	1233	»	»	468	—	468	—	936	—
1067	»	»	120	—	420	—	540	—	1236	»	»	120	—	312	—	432	—
1106	»	»	312	—	420	—	732	—	1237	»	»	600	—	336	—	936	—
	Landsbygden.	»		—		—		—	1246	»	»	600	—	432	—	1,032	—
	»	»		—		—		—	1249	»	»	416	—	456	—	872	—
1114	Ugnsarbetare	»	600	—	600	—	1,200	—	1139	»	kv.	240	—	48	—	288	—
1120	»	»	780	—	456	—	1,236	—	1140	»	»	144	—	360	—	504	—
1135	»	»	780	—	426	—	1,206	—	1151	»	»	150	—	288	—	438	—
1145	»	»	624	—	456	—	1,080	—	1152	»	»	80	—	288	—	368	—
1239	»	»	364	—	540	—	904	—	1157	»	»	180	—	342	—	522	—
1115	Trågarbetare	»	780	—	636	—	1,416	—	1158	»	»	132	—	342	—	474	—
1121	»	»	520	—	552	—	1,072	—	1159	»	»	120	—	288	—	408	—
1125	»	»	—	—	432	—	432	—	1160	»	»	108	—	288	—	396	—
1136	»	»	520	—	432	—	952	—	1162	»	»	60	—	348	—	408	—
1146	»	»	468	—	480	—	948	—	1163	»	»	60	—	348	—	408	—
1154	»	»	144	—	288	—	432	—	1165	»	»	96	—	288	—	384	—
1205	»	»	—	—	276	—	276	—	1167	»	»	96	—	276	—	372	—
1210	»	»	240	—	408	—	648	—	1169	»	»	120	—	276	—	396	—
1216	»	»	432	—	336	—	768	—	1170	»	»	138	—	360	—	498	—
1218	»	»	480	—	432	—	912	—	1171	»	»	138	—	360	—	498	—
1235	»	»	312	—	624	—	936	—	1172	»	»	120	—	360	—	480	—
1241	»	»	624	—	636	—	1,260	—	1173	»	»	96	—	360	—	456	—
1248	»	»	416	—	636	—	1,052	—	1174	»	»	200	—	360	—	560	—
1116	3:dje o. 4:de arbetare	»	624	—	636	—	1,260	—	1175	»	»	168	—	360	—	528	—
1122	»	»	180	—	552	—	732	—	1176	»	»	140	—	360	—	500	—
1137	»	»	364	—	420	—	784	—	1177	»	»	120	—	360	—	480	—
1117	Lärlingar	»	240	—	636	—	876	—	1178	»	»	84	—	360	—	444	—
1118	»	»	180	—	636	—	816	—	1179	»	»	108	—	288	—	396	—
1123	»	»	80	—	252	—	332	—	1180	»	»	—	—	288	—	288	—
1128	»	»	96	—	444	—	540	—	1181	»	»	84	—	—	—	84	—
1132	»	»	180	—	444	—	624	—	1182	»	»	80	—	—	—	80	—

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad löninatura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad löninatura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
1183	Öfriga	kv.	120	—	360	—	480	—	1316	Trågarbetare	m.	480	—	456	—	936	—
1184	»	»	120	—	360	—	480	—	1321	»	»	420	—	456	—	876	—
1185	»	»	144	—	288	—	432	—	1337	»	»	600	—	516	—	1,116	—
1186	»	»	132	—	288	—	420	—	1346	»	»	364	—	564	—	928	—
1188	»	»	132	—	360	—	492	—	1349	»	»	520	—	480	—	1,000	—
1189	»	»	120	—	360	—	480	—	1356	»	»	75	—	456	—	531	—
1191	»	»	96	—	348	—	444	—	1361	»	»	360	—	420	—	780	—
1193	»	»	120	—	306	—	426	—	1367	»	»	364	—	372	—	736	—
1195	»	»	100	—	288	—	388	—	1372	»	»	416	—	504	—	920	—
1197	»	»	—	—	288	—	288	—	1380	»	»	520	—	516	—	1,036	—
1199	»	»	—	—	288	—	288	—	1384	»	»	300	—	432	—	732	—
1201	»	»	150	—	348	—	498	—	1390	»	»	520	—	528	—	1,048	—
1203	»	»	120	—	300	—	420	—	1394	»	»	676	—	660	—	1,336	—
1206	»	»	520	—	288	—	808	—	1304	»	kv.	120	—	456	—	576	—
1207	»	»	144	—	288	—	432	—	1325	»	»	156	—	456	—	612	—
1208	»	»	72	—	288	—	360	—	1327	»	»	120	—	456	—	576	—
1212	»	»	—	—	276	—	276	—	1329	»	»	180	—	456	—	636	—
1213	»	»	—	—	276	—	276	—	1335	»	»	120	—	456	—	576	—
1214	»	»	90	—	276	—	366	—	1252	3:dje o. 4:de arbetare	m.	676	—	432	—	1,108	—
1228	»	»	70	—	276	—	346	—	1254	»	»	900	—	432	—	1,332	—
								1259	»	»	»	551	20	456	—	1,007	20
	Viborgs län.							1260	»	»	»	520	—	432	—	952	—
	Städerna.							1270	»	»	»	300	—	456	—	756	—
								1271	»	»	»	180	—	456	—	636	—
1250	Ugnsarbetare	m.	964	60	360	—	1,324	60	1276	»	»	720	—	432	—	1,152	—
1268	»	»	1,080	—	456	—	1,536	—	1277	»	»	300	—	456	—	756	—
1274	»	»	960	—	432	—	1,392	—	1278	»	»	300	—	456	—	756	—
1285	»	»	960	—	516	—	1,476	—	1286	»	»	600	—	456	—	1,056	—
1291	»	»	900	—	456	—	1,356	—	1288	»	»	600	—	714	—	1,314	—
1299	»	»	720	—	432	—	1,152	—	1289	»	»	480	—	456	—	936	—
1305	»	»	795	—	456	—	1,251	—	1290	»	»	300	—	456	—	756	—
1308	»	»	572	40	456	—	1,028	40	1293	»	»	180	—	456	—	636	—
1315	»	»	540	—	—	—	540	—	1310	»	»	349	80	456	—	805	80
1326	»	»	—	—	456	—	456	—	1317	»	»	420	—	456	—	876	—
1336	»	»	720	—	516	—	1,236	—	1318	»	»	360	—	456	—	816	—
1352	»	»	360	—	456	—	816	—	1319	»	»	360	—	456	—	816	—
1360	»	»	720	—	420	—	1,140	—	1338	»	»	600	—	516	—	1,116	—
1366	»	»	780	—	372	—	1,152	—	1353	»	»	300	—	456	—	756	—
1371	»	»	416	—	504	—	920	—	1373	»	»	180	—	504	—	684	—
1379	»	»	780	—	516	—	1,296	—	1395	»	»	480	—	660	—	1,140	—
1383	»	»	780	—	432	—	1,212	—	1396	»	»	180	—	660	—	840	—
1389	»	»	600	—	528	—	1,128	—	1330	»	kv.	180	—	456	—	636	—
1393	»	»	964	60	660	—	1,624	60	1333	»	»	180	—	456	—	636	—
1303	»	kv.	180	—	456	—	636	—	1296	Lärlingar	m.	180	—	456	—	636	—
1324	»	»	156	—	456	—	612	—	1297	»	»	180	—	456	—	636	—
1251	Trågarbetare	m.	540	—	432	—	972	—	1298	»	»	—	—	456	—	456	—
1253	»	»	757	90	432	—	1,189	90	1340	»	»	120	—	540	—	660	—
1256	»	»	757	90	432	—	1,189	90	1341	»	»	100	—	540	—	640	—
1257	»	»	757	90	432	—	1,189	90	1342	»	»	100	—	540	—	640	—
1258	»	»	540	—	432	—	972	—	1343	»	»	100	—	540	—	640	—
1269	»	»	360	—	456	—	816	—	1347	»	»	—	—	600	—	600	—
1275	»	»	720	—	432	—	1,152	—	1350	»	»	—	—	480	—	480	—
1287	»	»	480	—	456	—	936	—	1358	»	»	30	—	456	—	486	—
1292	»	»	300	—	456	—	756	—	1363	»	»	96	—	444	—	540	—
1300	»	»	600	—	432	—	1,032	—	1364	»	»	—	—	444	—	444	—
1306	»	»	699	60	384	—	1,083	60	1368	»	»	200	—	372	—	572	—
1307	»	»	572	40	456	—	1,028	40	1369	»	»	150	—	372	—	522	—
1309	»	»	413	40	456	—	869	40	1374	»	»	75	—	444	—	519	—

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön in natura.	Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön in natura.	Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					nummer.	yrkesspecialitet.	kön.				
			Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
1376	Lärlingar	m.	300	—	444	—	1435	Trägarbetare	m.	420	—	426	—
1377	»	»	120	—	444	—	1438	»	»	520	—	426	—
1381	»	»	60	—	396	—	1466	»	»	636	—	426	—
1386	»	»	240	—	432	—	1488	»	»	720	—	360	—
1392	»	»	180	—	528	—	1492	»	»	572	40	426	—
1397	»	»	120	—	660	—	1494	»	»	477	—	426	—
1255	Öfriga	»	240	—	456	—	1504	»	»	689	—	414	—
1265	»	»	240	—	456	—	1509	»	»	689	—	426	—
1266	»	»	120	—	456	—	1513	»	»	795	—	426	—
1267	»	»	120	—	456	—	1517	»	»	689	—	426	—
1282	»	»	180	—	456	—	1519	»	»	689	—	414	—
1283	»	»	120	—	360	—	1525	»	»	954	—	414	—
1284	»	»	120	—	360	—	1529	»	»	731	40	414	—
1344	»	»	120	—	540	—	1536	»	»	795	—	426	—
1387	»	»	144	—	372	—	1542	»	»	795	—	414	—
1400	»	kv.	240	—	360	—	1552	»	»	795	—	426	—
1261	Konditorer	m.	1,272	—	432	—	1554	»	»	60	—	426	—
1262	»	»	960	—	600	—	1564	»	»	477	—	426	—
1263	»	»	960	—	432	—	1568	»	»	636	—	426	—
1264	»	»	416	—	612	—	1575	»	»	75	—	426	—
1272	»	»	960	—	456	—	1577	»	»	260	—	426	—
1279	»	»	1,200	—	432	—	1439	3:dje o. 4:de arbetare	»	180	—	426	—
1280	»	»	954	—	432	—	1505	»	»	551	20	414	—
1294	»	»	960	—	480	—	1506	»	»	620	10	414	—
1295	»	»	540	—	456	—	1510	»	»	551	20	426	—
1301	»	»	795	—	432	—	1514	»	»	572	40	426	—
1313	»	»	954	—	456	—	1520	»	»	689	—	414	—
1322	»	»	780	—	456	—	1526	»	»	636	—	414	—
1339	»	»	900	—	420	—	1527	»	»	636	—	414	—
1362	»	»	720	—	420	—	1540	»	»	636	—	426	—
1385	»	»	780	—	432	—	1543	»	»	826	80	414	—
1391	»	»	840	—	528	—	1544	»	»	551	20	414	—
1398	»	»	699	60	660	—	1578	»	»	208	—	426	—
1399	»	»	1,200	—	660	—	1523	»	kv.	72	—	426	—
1273	Konditorlärlingar	»	120	—	456	—	1550	»	»	120	—	426	—
1281	»	»	300	—	456	—	1402	Lärlingar	m.	84	—	492	—
1302	»	»	238	50	432	—	1404	»	»	240	—	432	—
1314	»	»	254	40	456	—	1407	»	»	240	—	672	—
1311	Kringelarbetare	»	636	—	384	—	1423	»	»	180	—	420	—
1312	»	»	413	40	456	—	1428	»	»	120	—	420	—
	Landsbygden.	»					1413	Öfriga	»	416	—	432	—
1406	Ugnsarbetare	»	720	—	660	—	1425	»	»	832	—	420	—
1434	»	»	750	—	426	—	1430	»	»	780	—	600	—
1465	»	»	636	—	426	—	1432	»	»	420	—	426	—
1503	»	»	826	80	414	—	1464	»	»	520	—	492	—
1508	»	»	826	80	426	—	1489	»	»	180	—	426	—
1512	»	»	954	—	426	—	1495	»	»	540	—	414	—
1516	»	»	728	—	426	—	1496	»	»	636	—	414	—
1524	»	»	964	60	414	—	1497	»	»	795	—	414	—
1528	»	»	795	—	360	—	1498	»	»	954	—	414	—
1534	»	»	795	—	414	—	1499	»	»	1,113	—	438	—
1535	»	»	636	—	426	—	1500	»	»	795	—	414	—
1539	»	»	795	—	426	—	1501	»	»	636	—	426	—
1563	»	»	795	—	426	—	1502	»	»	993	75	—	—
1567	»	»	795	—	426	—	1531	»	»	600	—	426	—
1422	Trägarbetare	»	780	—	420	—	1537	»	»	636	—	426	—
1427	»	»	624	—	420	—	1546	»	»	826	80	426	—
										636	—	414	—

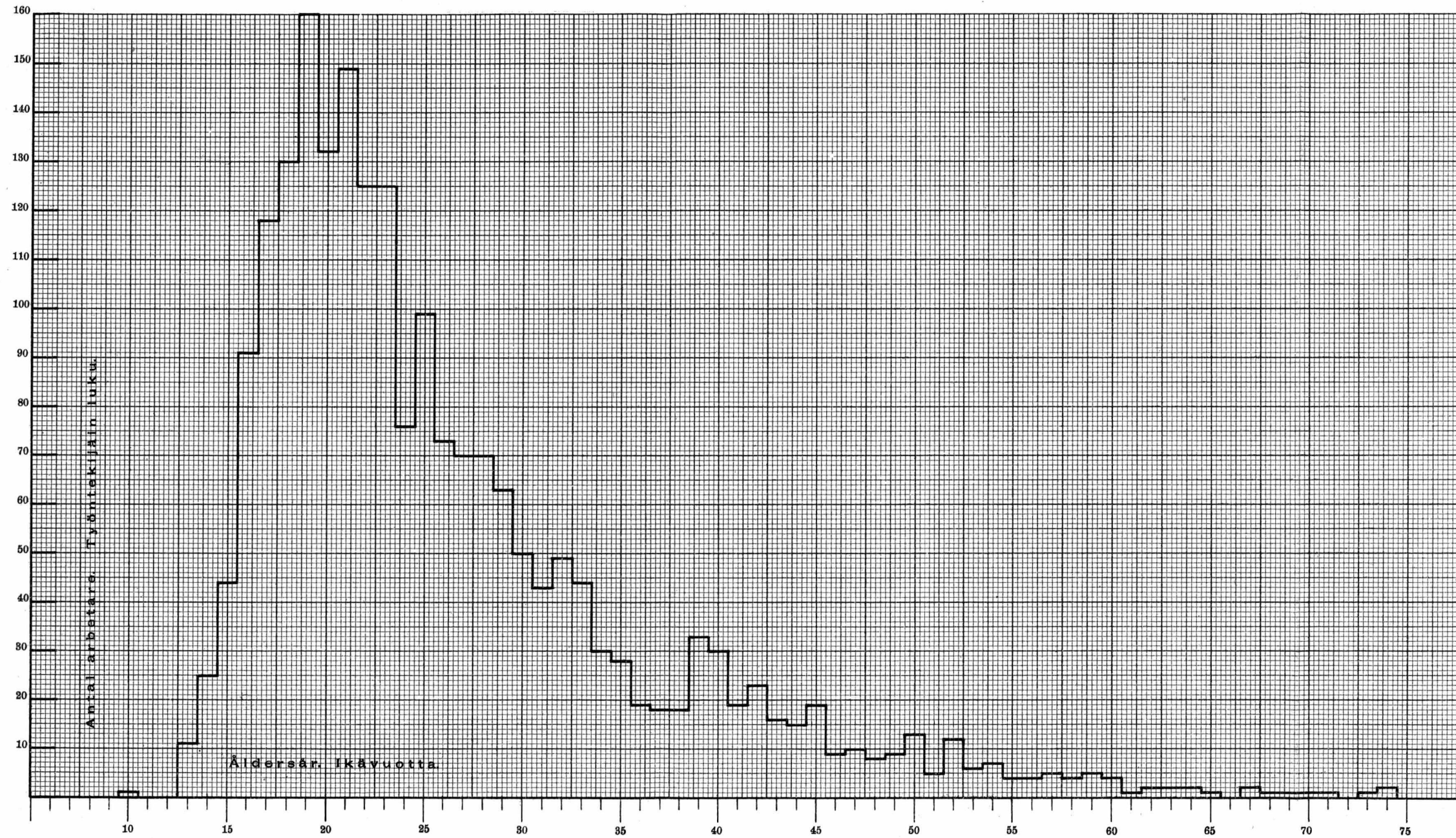
Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.	Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					nummer.	yrkesspecialitet.	kön.				
			Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
1547	Öfriga	m.	636	—	414	—	1556	Kringelarbetare	m.	795	—	414	—
1557	»	»	780	—	426	—	1559	»	»	572	40	426	—
1558	»	»	780	—	426	—	1560	»	»	477	—	426	—
1565	»	»	636	—	426	—	1561	»	»	413	40	426	—
1566	»	»	795	—	414	—	1562	»	»	318	—	426	—
1569	»	»	480	—	426	—	1580	»	»	720	—	—	—
1570	»	»	795	—	426	—	1581	»	»	720	—	—	—
1571	»	»	660	—	426	—	1582	»	»	720	—	—	—
1572	»	»	381	60	360	—	1584	»	»	720	—	—	—
1573	»	»	408	—	426	—	1585	»	»	630	—	—	—
1436	»	kv	240	—	426	—	1586	»	»	630	—	—	—
1507	Konditorer	m.	954	—	414	—	1587	»	»	540	—	—	—
1511	»	»	689	—	426	—	1588	»	»	360	—	—	—
1515	»	»	636	—	426	—	1589	»	»	360	—	—	—
1530	»	»	636	—	414	—	1590	»	»	720	—	—	—
1532	»	»	954	—	426	—	1591	»	»	810	—	—	—
1545	»	»	795	—	—	—	1592	»	»	630	—	—	—
1409	Kringelarbetare	»	560	60	408	—	1593	»	»	594	—	—	—
1410	»	»	318	—	408	—	1594	»	»	900	—	—	—
1411	»	»	318	—	432	—	1595	»	»	720	—	—	—
1415	»	»	300	—	372	—	1596	»	»	360	—	—	—
1416	»	»	420	—	372	—	1597	»	»	1,200	—	—	—
1417	»	»	120	—	372	—	1598	»	»	720	—	—	—
1418	»	»	120	—	372	—	1599	»	»	684	—	—	—
1440	»	»	1,080	—	54	—	1600	»	»	594	—	—	—
1441	»	»	1,080	—	54	—	1601	»	»	360	—	—	—
1442	»	»	871	20	—	—	1602	»	»	360	—	—	—
1443	»	»	864	—	54	—	1419	»	kv.	360	—	372	—
1452	»	»	636	—	360	—	1420	»	»	144	—	372	—
1453	»	»	477	—	414	—	1444	»	»	705	60	—	—
1454	»	»	349	80	414	—	1445	»	»	705	60	—	—
1455	»	»	349	80	414	—	1446	»	»	594	—	—	—
1456	»	»	349	80	414	—	1447	»	»	594	—	54	—
1457	»	»	636	—	414	—	1448	»	»	594	—	—	—
1458	»	»	477	—	360	—	1449	»	»	594	—	54	—
1459	»	»	349	80	360	—	1450	»	»	594	—	54	—
1460	»	»	349	80	414	—	1451	»	»	594	—	—	—
1461	»	»	254	40	414	—							
1467	»	»	636	—	426	—		St Michels län.					
1468	»	»	477	—	426	—		Städerna.					
1469	»	»	349	80	426	—		Ugnsarbetare	m.	720	—	444	—
1470	»	»	349	80	426	—	1608	»	»	780	—	384	—
1471	»	»	349	80	426	—	1612	»	»	200	—	444	—
1472	»	»	349	80	426	—	1613	»	»	520	—	444	—
1473	»	»	636	—	360	—	1619	»	»	364	—	504	—
1474	»	»	413	40	360	—	1622	»	»	600	—	438	—
1475	»	»	349	80	414	—	1637	»	»	120	—	228	—
1476	»	»	349	80	414	—	1616	»	kv.	520	—	444	—
1477	»	»	349	80	414	—	1609	Trågarbetare	m.	180	—	444	—
1478	»	»	318	—	414	—	1614	»	»	520	—	360	—
1479	»	»	636	—	426	—	1630	»	»	480	—	438	—
1480	»	»	477	—	426	—	1638	»	»	60	—	240	—
1481	»	»	349	80	426	—	1617	»	kv.	60	—	444	—
1482	»	»	349	80	426	—	1615	3:dje o. 4:de arbetare	m.	240	—	438	—
1483	»	»	349	80	426	—	1639	»	»	144	—	384	—
1485	»	»	540	—	360	—	1607	Lärlingar	»	96	—	384	—
1486	»	»	360	—	360	—	1610	»	»	100	—	444	—
1490	»	»	572	40	414	—	1620	»	»				

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.							nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
1623	Lärlingar	m.	—		438		438		1684	3:dje o. 4:de arbetare	m.	72		360		432	
1624	»	»	—		438		438		1685	»	»	—		360		360	
1626	»	»	55		444		499		1688	»	»	120		384		504	
1628	»	»	50		444		494		1689	»	»	60		384		444	
1631	»	»	200		360		560		1692	»	»	540		384		924	
1632	»	»	60		360		420		1693	»	»	180		444		624	
1633	»	»	60		360		420		1694	»	»	120		444		564	
1635	»	»	42		456		498		1697	»	»	180		504		684	
1606	Öfriga	»	840		300		1,140		1698	»	»	144		504		648	
1625	»	»	416		432		848		1702	»	»	240		420		660	
1611	Konditorer	»	1,020		444		1,464		1715	»	»	420		564		984	
1627	»	»	832		420		1,252		1674	»	kv.	180		564		744	
1604	Kringelarbetare	»	636		408		1,044		1675	»	»	180		564		744	
1605	»	»	360		408		768		1719	»	»	180		444		624	
	Landsbygden.								1701	Lärlingar	m.	80		420		500	
									1703	»	»	—		420		420	
1664	Trågarbetare	»	416		564		980		1716	»	»	80		564		644	
1668	»	»	480		492		972		1739	Öfriga	»	468		444		912	
1641	Lärlingar	»	144		336		480		1740	»	»	364		456		820	
1649	»	»	30		222		252		1742	»	»	—		456		456	
1659	»	»	180		216		396		1738	»	kv.	—		456		456	
1660	»	»	72		216		288		1741	»	»	240		456		696	
1662	»	»	—		246		246		1705	Kringelarbetare	m.	900		60		960	
1654	Öfriga	»	420		216		636		1706	»	»	720		60		780	
1661	»	»	—		270		270		1707	»	»	312		60		372	
1671	»	»	520		396		916		1708	»	»	312		60		372	
1643	»	kv.	100		348		448		1710	»	»	624		48		672	
1646	»	»	100		276		376		1711	»	»	468		48		516	
1647	»	»	100		276		376		1712	»	»	416		48		464	
1655	»	»	85		210		295		1720	»	»	1,080		48		1,128	
1656	»	»	80		210		290		1721	»	»	810		48		858	
1657	»	»	70		210		280		1722	»	»	810		48		858	
1651	Konditorer	m.	780		408		1,188		1723	»	»	720		48		768	
1653	Kringelarbetare	»	420		216		636		1724	»	»	468		48		516	
1665	»	»	416		564		980		1725	»	»	260		48		308	
1666	»	»	416		564		980		1726	»	»	260		48		308	
1669	»	»	180		492		672		1728	»	»	780		72		852	
	Kuopio län.								1729	»	»	648		72		720	
	Städerna.								1732	»	»	720		372		1,092	
									1733	»	»	180		372		552	
									1734	»	»	120		372		492	
1681	Ugnsarbetare	»	120		444		564		1735	»	»	120		372		492	
1683	»	»	—		360		360		1727	»	kv.	630		48		678	
1695	»	»	720		504		1,224		1730	»	»	360		72		432	
1713	»	»	840		564		1,404		1731	»	»	182		—		182	
1717	»	»	520		360		880			Landsbygden.							
1736	»	»	520		384		904			Ugnsarbetare	»	120		312		432	
1677	Trågarbetare	»	360		504		864		1749	Trågarbetare	m.	360		372		732	
1687	»	»	364		384		748		1748	»	»	200		372		572	
1691	»	»	720		444		1,164		1752	»	»	420		432		852	
1696	»	»	180		504		684		1754	»	»	420		432		852	
1700	»	»	100		420		520		1756	»	»	75		372		447	
1714	»	»	120		564		684		1759	»	»	240		432		672	
1737	»	»	520		414		934		1746	»	kv.	144		270		414	
1673	»	kv.	312		—		312		1750	»	»	120		312		432	
1718	»	»	180		444		624		1768	»	»	84		276		360	
1678	3:dje o. 4:de arbetare	m.	180		444		624		1757	3:dje o. 4:de arbetare	m.	40		372		412	
1679	»	»	84		444		528		1743	Öfriga	»	420		456		876	

Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.	Uppskattad lön i natura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.						nummer.	yrkesspecialitet.	kön.					
			Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.				Mk.	p.	Mk.	p.
1744	Öfriga	m.	72	—	276	—	348	—	1891	Trågarbetare	m.	120	—	312	—
1760	Kringelarbetare	»	900	—	72	—	972	—	1894	»	»	156	—	384	—
1761	»	»	684	—	72	—	756	—	1901	»	»	624	—	272	—
1762	»	»	720	—	72	—	792	—	1910	»	»	600	—	432	—
1764	»	»	132	—	264	—	396	—	1779	»	kv.	144	—	444	—
1766	»	»	360	—	420	—	780	—	1782	»	»	144	—	456	—
								1786	»	»	180	—	456	—	600
								1788	»	»	144	—	456	—	600
	Vasa län.							1804	»	»	180	—	384	—	564
	Stüderna.							1821	»	»	120	—	480	—	600
1769	Ugnsarbetare	»	900	—	240	—	1,140	—	1824	»	»	120	—	300	—
1770	»	»	480	—	396	—	876	—	1826	»	»	180	—	624	—
1776	»	»	624	—	576	—	1,200	—	1828	»	»	240	—	204	—
1789	»	»	1,040	—	456	—	1,496	—	1831	»	»	120	—	360	—
1790	»	»	900	—	456	—	1,356	—	1833	»	»	180	—	456	—
1807	»	»	840	—	360	—	1,200	—	1835	»	»	120	—	456	—
1808	»	»	624	—	432	—	1,056	—	1838	»	»	180	—	456	—
1852	»	»	312	—	288	—	600	—	1841	»	»	276	—	456	—
1854	»	»	624	—	480	—	1,104	—	1843	»	»	168	—	456	—
1859	»	»	780	—	564	—	1,344	—	1845	»	»	144	—	456	—
1861	»	»	624	—	420	—	1,044	—	1848	»	»	180	—	456	—
1865	»	»	144	—	564	—	708	—	1850	»	»	144	—	384	—
1870	»	»	1,080	—	24	—	1,104	—	1858	»	»	144	—	564	—
1874	»	»	676	—	528	—	1,204	—	1867	»	»	180	—	456	—
1886	»	»	624	—	516	—	1,140	—	1879	»	»	192	—	468	—
1890	»	»	780	—	432	—	1,212	—	1898	»	»	300	—	420	—
1909	»	»	600	—	432	—	1,032	—	1853	3:dje o. 4:de arbetare	m.	96	—	288	—
1778	»	kv.	300	—	444	—	744	—	1856	»	»	84	—	480	—
1780	»	»	180	—	456	—	636	—	1863	»	»	144	—	540	—
1781	»	»	144	—	456	—	600	—	1888	»	»	125	—	576	—
1784	»	»	240	—	456	—	696	—	1892	»	»	72	—	312	—
1785	»	»	180	—	456	—	636	—	1868	»	kv.	180	—	456	—
1787	»	»	300	—	456	—	756	—	1869	»	»	144	—	456	—
1802	»	»	180	—	384	—	564	—	1899	»	»	240	—	420	—
1803	»	»	180	—	384	—	564	—	1904	»	»	100	—	272	—
1823	»	»	156	—	300	—	456	—	1773	Lärlingar	m.	240	—	420	—
1830	»	»	180	—	360	—	540	—	1774	»	»	180	—	420	—
1837	»	»	240	—	456	—	696	—	1775	»	»	96	—	408	—
1840	»	»	276	—	456	—	732	—	1777	»	»	120	—	456	—
1857	»	»	120	—	564	—	684	—	1793	»	»	180	—	456	—
1866	»	»	420	—	456	—	876	—	1794	»	»	180	—	456	—
1878	»	»	216	—	468	—	684	—	1795	»	»	180	—	456	—
1771	Trågarbetare	m.	600	—	408	—	1,008	—	1796	»	»	96	—	456	—
1772	»	»	540	—	396	—	936	—	1800	»	»	144	—	444	—
1791	»	»	600	—	456	—	1,056	—	1811	»	»	96	—	456	—
1792	»	»	240	—	456	—	696	—	1812	»	»	100	—	456	—
1798	»	»	624	—	384	—	1,008	—	1815	»	»	120	—	456	—
1799	»	»	420	—	504	—	924	—	1816	»	»	96	—	456	—
1806	»	»	1,200	—	—	—	1,200	—	1818	»	»	96	—	456	—
1809	»	»	520	—	432	—	952	—	1819	»	»	96	—	456	—
1810	»	»	180	—	456	—	636	—	1871	»	»	240	—	504	—
1814	»	»	416	—	456	—	872	—	1872	»	»	180	—	504	—
1855	»	»	144	—	480	—	624	—	1876	»	»	180	—	528	—
1862	»	»	624	—	540	—	1,164	—	1877	»	»	144	—	528	—
1875	»	»	520	—	528	—	1,048	—	1881	»	»	240	—	—	—
1880	»	»	660	—	—	—	660	—	1882	»	»	120	—	—	—
1884	»	»	520	—	504	—	1,024	—	1885	»	»	120	—	504	—
1887	»	»	—	—	576	—	576	—	1895	»	»	144	—	384	—

Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.		Arbetarens			Kontant lön.		Uppskattad lön i natura.		Summa.	
nummer.	yrkesspecialitet.	kön.	Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.	nummer.	yrkesspecialitet.	kön.	Mk.	p.	Mk.	p.	Mk.	p.
1902	Lärlingar	m.	125	—	272	—	397	—	2017	Lärlingar	m.	80	—	408	—	488	—
1903	»	»	100	—	272	—	372	—	1919	Öfriga	»	144	—	432	—	576	—
1906	»	»	180	—	504	—	684	—	1926	»	»	364	—	216	—	580	—
1911	»	»	84	—	438	—	522	—	1936	»	»	260	—	348	—	608	—
1912	»	»	300	—	384	—	684	—	1937	»	»	416	—	296	—	712	—
1913	»	»	120	—	384	—	504	—	1945	»	»	144	—	396	—	540	—
1916	»	»	96	—	360	—	456	—	1948	»	»	480	—	300	—	780	—
1896	Öfriga	»	728	—	624	—	1,352	—	1953	»	»	624	—	522	—	1,146	—
1905	»	»	780	—	504	—	1,284	—	1962	»	»	520	—	444	—	964	—
1914	»	»	420	—	444	—	864	—	1968	»	»	416	—	444	—	860	—
1915	»	»	520	—	414	—	934	—	1981	»	»	260	—	432	—	692	—
1918	»	»	60	—	372	—	432	—	1986	»	»	520	—	432	—	952	—
1783	»	kv.	96	—	456	—	552	—	1993	»	»	312	—	432	—	744	—
1847	»	»	—	—	456	—	456	—	1994	»	»	520	—	408	—	928	—
1860	Konditorer	m.	624	—	564	—	1,188	—	1995	»	»	520	—	420	—	940	—
1907	»	»	780	—	504	—	1,284	—	1996	»	»	1,200	—	—	—	1,200	—
1917	»	»	624	—	540	—	1,164	—	1997	»	»	520	—	462	—	982	—
1908	Konditorlärlingar	»	96	—	504	—	600	—	1998	»	»	728	—	456	—	1,184	—
	<i>Landsbygden.</i>								1999	»	»	624	—	420	—	1,044	—
1921	Ugnsarbetare	»	624	—	528	—	1,152	—	2004	»	»	624	—	360	—	984	—
1939	»	»	520	—	432	—	952	—	2009	»	»	520	—	432	—	952	—
1943	»	»	40	—	432	—	472	—	2018	»	»	624	—	432	—	1,056	—
1951	»	»	624	—	396	—	1,020	—	2019	»	»	624	—	432	—	1,056	—
1961	»	»	416	—	348	—	764	—	1959	»	kv.	—	—	256	—	256	—
1971	»	»	416	—	414	—	830	—	1964	»	»	180	—	294	—	474	—
1976	»	»	624	—	432	—	1,056	—	1965	»	»	156	—	318	—	474	—
1988	»	»	520	—	432	—	952	—	1978	»	»	200	—	408	—	608	—
1922	Trägarbetare	»	416	—	528	—	944	—	1983	»	»	144	—	396	—	540	—
1924	»	»	156	—	276	—	432	—	2001	»	»	204	—	360	—	564	—
1928	»	»	624	—	468	—	1,092	—	2011	»	»	96	—	288	—	384	—
1930	»	»	572	—	336	—	908	—	2006	Kringelarbetare	m.	720	—	372	—	1,092	—
1934	»	»	60	—	336	—	396	—	2007	»	kv.	180	—	372	—	552	—
1940	»	»	260	—	432	—	692	—	2008	»	»	100	—	324	—	424	—
1944	»	»	40	—	432	—	472	—		<i>Uleåborgs län.</i>							
1947	»	»	288	—	372	—	660	—		<i>Städerna.</i>							
1950	»	»	480	—	276	—	756	—		Ugnsarbetare	m.	780	—	60	—	840	—
1972	»	»	416	—	420	—	836	—	2025	»	»	780	—	540	—	1,320	—
1974	»	»	364	—	444	—	808	—	2060	»	»	884	—	424	—	1,308	—
1977	»	»	468	—	432	—	900	—	2090	»	»	480	—	444	—	924	—
1980	»	»	442	—	420	—	862	—	2100	»	kv.	300	—	708	—	1,008	—
1990	»	»	468	—	444	—	912	—	2022	»	»	180	—	684	—	864	—
1992	»	»	520	—	420	—	940	—	2049	»	»	144	—	504	—	648	—
2015	»	»	416	—	—	—	416	—	2055	»	»	180	—	444	—	624	—
1985	»	kv.	120	—	228	—	348	—	2057	»	»	300	—	564	—	864	—
1925	3:dje o. 4:de arbetare	m.	120	—	276	—	396	—	2083	»	»	240	—	444	—	684	—
1935	»	»	60	—	348	—	408	—	2085	»	»	348	—	424	—	772	—
1932	Lärlingar	»	100	—	324	—	424	—	2088	»	»	1,080	—	—	—	1,080	—
1938	»	»	—	—	432	—	432	—	2093	»	»	275	—	424	—	699	—
1952	»	»	75	—	426	—	501	—	2096	»	»	600	—	708	—	1,308	—
1955	»	»	50	—	168	—	218	—	2021	Trägarbetare	m.	624	—	744	—	1,368	—
1957	»	»	50	—	320	—	370	—	2032	»	»	300	—	480	—	780	—
1967	»	»	416	—	666	—	1,082	—	2036	»	»	780	—	432	—	1,212	—
2000	»	»	—	—	360	—	360	—	2042	»	»	780	—	792	—	1,572	—
2002	»	»	300	—	420	—	720	—	2074	»	»	480	—	468	—	948	—
2003	»	»	—	—	420	—	420	—	2101	»	kv.	240	—	708	—	948	—
2010	»	»	60	—	348	—	408	—	2023	»	»	144	—	384	—	528	—
2013	»	»	100	—	348	—	448	—	2026	»	»	—	—	—	—	—	—

Arbetarena fördelade efter ett-års åldersklasser.
Työntekijät yksivuotis-ikäluokkain mukaan jaettuina.

Längden af sof- eller hvilotid (den i lagen fastställda tiden för natt, kl. 9 e. m. till 5 f. m., är omramad med rödt).

Makuu- eli lepoajan pituus (laissa määrätty yöaika, klo 9:stä i. p. 5:een a. p., on punaisella kehystetty).

